KATEHETSKE PROPOVIJEDI

NIKOLA BORIĆ (UREDNIK)

II. DIO

1956.

LXXI. POSVEĆUJUĆA MILOST

Dragi vjernici!

Čitamo u životu svete Katarine Genovske, te velike patnice, da joj je Gospodin jednog dana, da je utješi, pokazao u duhu ljepotu duše u stanju milosti posvećujuće. Kad ju je Katarina ugledala, uskliknula je sva uznesena: "Gospode, kad ne bih znala, da ima samo jedan Bog, ja bih mislila, da je ova duša Bog." Kad je dakle milost posvećujuća tako divna stvar, pravo je, da je i mi promotrimo, da je uzmognemo što bolje čuvati, kad se ona ne da naplatiti nikakvim blagom ovoga svijeta.

1. Što smo naime mi jadni ljudi bez milosti posvećujuće? Možda će nam to najbolje objasniti ona priča o izgubljenom sinu, koju nam je zabilježio sv.Luka evanđelist u petnaestom poglavlju. Kad su se naime carinici i grešnici približili Isusu, govorio im je u pričama, da bolje shvate svu bijedu i nevolju te veličinu i dobrotu Božju i vrijednost milosti posvećujuće. "Jedan je čovjek, reče Spasitelj, imao dva sina. Mlađi je od njih rekao ocu: Oče, daj mi dio imanja, što pripada meni. On im dakle podijeli imanje. Nekoliko dana kasnije pokupi mlađi sin sve i ode u daleku zemlju. Ondje prosu imanje svoje živeći raspušteno. Kad je bio sve potrošio, nastade u onoj zemlji velika glad, i on stade stradati. Tada otiđe i najmi se kod jednog građanina one zemlje. Ovaj ga posla u polja svoja, da čuva svinje. Rado bi bio utišao svoju glad mahunama, koje su jele svinje; ali mu ih nitko nije davao. Tada dođe k sebi i reče: Koliko najamnika u oca mojega imaju kruha izobilja, a ja ovdje umirem od gladi. Ustat ću, poći ću k ocu svojemu i kazat ću mu: Oče, sagriješih nebu i tebi, nijesam više dostojan zvati se sin tvoj; primi me kao jednoga od najamnika svojih! Ustade dakle i otiđe k ocu svojemu. Već izdaleka ugleda ga otac njegov, i sažali mu se. Potrča mu nasusret, pade mu oko vrata i poljubi ga. A sin mu reče: Oče, sagriješih nebu i tebi; nijesam više dostojan zvati se sin tvoj. A otac zapovijedi slugama svojim: Donesite brzo najbolju haljinu i obucite mu! Podajte mu prsten na ruku i obuću na noge!... I onda su održali radosnu gozbu u kući. Kada se međutim brat njegov stariji vratio s polja i čuo, što se događa, te počeo prigovarati, reče mu otac: "Sine, ti si uvijek sa mnom, i sve je moje tvoje. A trebalo je održati radosnu gozbu i proveseliti se, jer evo ovaj brat tvoj bio je mrtav i živi opet; bio je izgubljen i nađe se."

Iz ove priče Spasiteljeve vidimo, da je milost posvećujuća slična krasnom novom odijelu, koje oblači čovjek, kad se ima pojaviti u odličnoj kući, a pogotovu kad možda mora stupiti pred vladara. Gdje nema milosti posvećujuće, tamo je čovjek sličan ovome sinu propalici, čije su društvo konačno sačinjavale nečiste životinje svinje. Tako se i čovjek bez milosti posvećujuće valja u blatu strasti i grijeha, koji ga čine nedostojnim lica Božjega.

Što više, kako vidimo iz ove priče, ovaj sin bio je, kako veli njegov vlastiti otac, mrtav, a nakon povratka u

kuću očevu oživio je. Bez milosti posvećujuće je čovjek duhovno mrtav pred Bogom. Život ulazi u njegovu dušu, kad primi opet milost posvećujuću, koja je pravi život duše.

Nije milost posvećujuća, kako veli rimski katekizam, samo oproštenje grijeha, nego ona je vrhunaravno svojstvo, što u duši ostaje, kao neki sjajan odsjev, koji sve mrlje naše duše briše i podaje joj sjajnu ljepotu. Ona povezuje našu dušu najdubljim vezom ljubavi s Bogom i čini, da mi, ispunjeni vrućom željom predanja Bogu, provodimo nov život, postajući dionicima božanske naravi.

Teško je nama ograničenim ljudima sebi potpuno predstaviti narav milosti posvećujuće. Možda će nam pomoći do toga i slika vatre, te zarđalog željeza. Kad se zarđalo željezo baci u vatru, vatra najprije spali i uništi rđu, koja željezo čini tako ružnim. Onda počinje malo pomalo prožimati čitavo željezo tako, da konačno željezo ima istu boju i žar kao i vatra, isti sjaj, tako te imamo dojam, da se rđavo željezo pretvorilo u sjajno zlato. Tako slično zbiva se i u duši, koja je bila zarđala od grijeha. Kad ona prihvati djelovanje Duha Svetoga, milost ju Božja malo pomalo prožme, te odbacivši najprije rđu grijeha, postaje sjajna poput suhoga zlata.

Zbog te bajne ljepote milosti posvećujuće duša dolazi u prijateljstvo s Bogom. Mi nismo više samo sluge nego prijatelji Božji, kako je sam Isus rekao učenicima svojima na Posljednjoj Večeri.

2. Milost posvećujuću primamo obično, kad primamo sveti krst ili sakramenat pokore. Kad kažemo obično, znači, da je možemo primiti i drugim načinom. To biva u savršenom pokajanju. Znamo na primjer, da je David izgubio milost posvećujuću, kad je počinio preljub sa ženom svoga vojnika Urije i kad je dao ubiti toga vojnika, da se dočepa njegove žene. No kad ga je prorok po nalogu Božjem prekorio radi njegova grdnog djela, David se savršeno pokajao, i u isti čas se milost posvećujuća vratila u njegovu dušu, i David je postao opet prijateljem Božjim.

Znamo, da je Savao izgubio milost posvećujuću, kad je onako bjesnio protiv kršćana. Ali čim je prihvatio djelovanje Duha Svetoga na putu u Damask, kad je bio oboren na zemlju, odmah se preko savršenog pokajanja vratila i milost posvećujuća u dušu njegovu, i Savao je postao prijateljem Božjim. Zato i vidimo, kako su David i Savao iza toga vršili spremno tešku pokoru i žarko molili. Tko dakle ima savršeno pokajanje, biva opravdan već prije ispovijedi ili krsta, kao što su bili, recimo, oni starozavjetni patrijarhe i proroci. Znamo na primjer, da je onaj satnim Kornelije, o kojem je govora u "Djelima apostolskim", a kojemu je došao sv.Petar po nalogu Božjem, da je taj satnik bio poganin, a tako i njegovi ukućani. Pa ipak čitamo, da ga je Bog radi njegovih dobrih djela i njegova raskajanog mišljenja opravdao i prije krštenja. Jer, dok je Petar još govorio, kaže Sv.Pismo, siđe Duh Sveti na sve, koji su slušali riječ. Tada prozbori Petar: "Može li tko vodu zabraniti, da se ne krste svi, koji primiše Duha Sve-

toga kao i mi?" (Dj. 10,47). Kad su pak primili Duha Svetoga prije krštenja, znak je, da su primili milost posvećujuću već prije krštenja, po savršenom pokajanju.

Ali to su izvanredni putevi. Redovito, kako rekosmo, milost posvećujuća ulazi u dušu po svetom sakramentu krsta ili u svetoj ispovijedi. Tko naime pristupi k sakramentu svete ispovijedi sa nesavršenim pokajanjem, po određenju svećenikovom ulazi milost posvećujuća u njegovu dušu. Što naime nedostaje grešniku do savršenog pokajanja i opravdanja, to u sakramentu krsta i ispovijedi nadoknade zasluge Isusa Krista, uzima se na neki način iz riznice Kristovih zasluga. Sakramenat krsta i ispovijedi raspiruje na neki način onu malu vatru, koja već tinja u srcu grešnikovom, u veliku vatru, koja posve uništava svaku rđu grijeha. Sakramenti krsta i ispovijedi su prema tomu kao neko dizalo, koje pomaže našoj slaboj snazi.

3. Rekli smo, da je milost posvećujuća divna stvar. Tako divna, da je sv.Katarina Genovska, kojoj je bilo dano vidjeti jednu dušu u stanju milosti posvećujuće, u ushićenju gotovo poistovjetovala tu dušu s Bogom. Kako onda da rastumačimo toliku ravnodušnost kod mnogih kršćana prema milosti posvećujućoj? Kažu, da je neki veliki mongolski vladar jednog dana priredio veliku gozbu za sve derviše svoje goleme države. Kad su došli, na ulazu u carsku palaču čekali su sluge sa sjajnim haljinama, i svakomu dervišu pružili gospodsko odijelo, da se zaogrne prije nego stupi u carsku palaču, kako je to zahtijevao dvorski propis. Al gle! Derviši nijesu htjeli primiti carskih haljina. Voljeli su ostati u svojim prljavim haljinama. Zašto? Oni su u svojim prljavim haljinama imali ušiven novac, što su ga lakomo zgrtali. Odlažući prljave haljine svoje, bojali su se, da ne bi ostali i bez onoga novca.

To je vjerna slika nas ljudi na tome svijetu. Naša grešna narav je kao srasla s prljavim užicima na tome svijetu. I jer bi se tih prljavih užitaka morali odreći u slučaju prijateljstva s Bogom i primanja odijela milosti posvećujuće, zato ne marimo za nju. Ali kad dođe smrt, onda ćemo vidjeti, što smo učinili. Jer "što koristi čovjeku, ako cijeli svijet zadobije, a dušu svoju izgubi?" A bez milosti posvećujuće je sigurno izgubljena.

LXXII. DJELUJUĆA MILOST

Dragi vjernici!

Dirljivi primjer iz života Spasitelja našega jest bez sumnje onaj, koji se odigrao na Golgoti. U sredini visi razapet na križu Spasitelj. Lijevo od Njega visi isto tako razapet jedan razbojnik. Onaj s lijeve strane pridružio se ne-

prijateljima Isusovim i huli Spasitelja, govoreći: "Zar nijesi Ti Mesija? Onda spasi samoga sebe i nas!" No onaj s desne strane je uradio sasvim drukčije. On je ukorio svoga druga i rekao: "Zar se ne bojiš Boga, kad i sam trpiš jednaku kaznu? Mi dakako s pravom; jer primamo pravednu kaznu za svoja djela, a ovaj nije ništa zlo počinio." Onda nastavi: "Isuse, spomeni me se, kad dođeš u kraljevstvo svoje." On mu reče: "Zaista, kažem ti: Danas još bit ćeš sa Mnom u raju." (Lk. 23, 39-43).

1. Što se odigralo u duši ovoga razbojnika? Otkuda najednom njemu spoznanje, da je on potpuno zaslužio ovu kaznu zajedno sa svojim drugom razbojnikom? Otkuda spoznaja kod njega najednom, da je Isus potpuno nevin? Otkuda volja kod njega najednom, da okaje svoj zločin strašnom smrću na križu i usrdna molba na Isusa, da mu se smiluje? Odgovor nam daje sv.Pavao apostol u poslanici Filipljanima, kad govori: "Jer Bog je, koji čini u vama, da hoćete i izvršite, kako Mu je ugodno" (Filp.2,13). Duh Sveti je dakle dao ovomu razbojniku milost djelujuću, koja mu je prosvijetlila razum, da upozna svoje žalosno stanje, da upozna dobrotu Božju, pravdu Božju. Duh Sveti dao je ovome razbojniku milost djelujuću, koja mu je potakla volju, da se odvrati od grijeha, da požali što je uvrijedio Boga, i da ga onako skrušeno zamoli za oproštenje, kao što je učinio.

A budući da Bog hoće, da se svi ljudi spase, kako govori apostol, nema sumnje, da Bog svima ljudima daje milost djelujuću, makar ne na isti način, jer "vjetar puše, kako hoće" (Iv. 3,8), i Duh Sveti djeluje, kako hoće. Na ono mnoštvo Židova i drugih ljudi, što su se bili sabrali u Jeruzalemu na dan Duhova, djelovao je preko zapovijedi sv.Petra i ostalih apostola. Njihova propovijed bila je sredstvo, kojim se Duh Sveti poslužio, da prosvijetli njihov razum i potakne volju, da se odvrate od grijeha i prihvate blagi jaram Kristov.

Na sv.Ignacija Lojolu djelovao je preko jedne dobre knjige, koju je Ignacije, teško ranjen u boju, bio prisiljen uzeti u ruke, da prikrati sebi vrijeme i čitajući upoznao ništavilo života ljudskoga na zemlji i vrijednost života preko groba.

Na sv.Antuna pustinjaka djelovao je preko propovijedi o bogatom mladiću, koji radi svoga bogatstva nije htio da slijedi siromašnog i poniznog Isusa. I Antun je nakon te propovijedi prodao sav svoj imutak i otišao u pustinju, da služi Bogu u pokori do konca života.

Na sv.Franju Borgiju djelovao je preko lešine nekada krasne carice Izabele, nakon čega je dotadanji vojvoda Franjo ostavio sve svoje bogatstvo i časti i stupio u Red Družbe Isusove, gdje se posvetio i doživio čast oltara.

Na sv.Franju Asiškoga djelovao je tako, da mu je poslao tešku bolest, koja ga je posve povezala s Bogom.

Na sv.Norberta osnivača premenstratenza, djelovao je preko groma, koji je ohologa Norberta oborio s konja i tako mu dao upoznati ništavilo i prolaznost svijeta.

Na svetu Pavlu udovicu djelovao je preko smrti njezina supruga, a onda primjera i riječi sv.Jeronima, te je ostavila sve i povukla se u samostan kraj Betlehema.

Slično je djelovao na sv.Olimpiju, bogatu mladu carigradsku udovicu, koju je smrt muža u mladoj dobi istrgla iz svijeta i privukla k Bogu.

Na izgubljenoga sina u Evanđelju djelovao je preko ljute nevolje, u koju je upao, kada je prorajtao svoj veliki imutak i čast.

Na grešnu Mariju Egipatsku, kasniju veliku svetiou i pokornicu, djelovao je tako, da joj je onemogućio ulaz u crkvu Božjeg Groba u Jeruzalemu, kamo je htjela ući, a da se nije prije pokajala. I tako bismo mogli nabrajati bez kraja i konca, jer, kao što rekosmo, "vjetar puše, kako hoće", i Duh Sveti daje milost djelujuću, kako hoće. Katkada je daje, da se vidi i čuje, kao kod krštenja Isusova ili na dan silaska Duha Svetoga nad apostole, ili obraćenja sv.Pavla.

2. No iako je milost djelujuća moćna, Bog ipak nikoga ne sili, da je prihvati, nego ostavlja svakomu čovjeku slobodu. Duh Sveti je naime sličan vodiču, kojega možemo, ali ne moramo slijediti. Milost djelujuća je svijetlo,koje izlazi od Boga, da nam pokaže put. No kao što možemo suncu zatvoriti prozore i oči, tako možemo zatvoriti i oči naše duše milosti djelujućoj. Nema sumnje,da je i razbojnik s lijeve strane prigodom razapeća Isusova primio milost djelujuću. Ali eto, kao što ju je razbojnik s desne strane prihvatio i onda dobio milost posvećujuću i spasio dušu, tako je i obratno onaj s lijeve strane odbio milost djelujuću svojom slobodnom voljom i onda žalosno propao. Bog naime silno poštuje slobodnu volju čovjekovu i ne gazi je ni onda, kad je čovjek upotrebljava na svoju vlastitu propast. On ne dozvoljava ni đavlu, da nam ikada ugrabi slobodnu volju, a ne će da nam je ni sam ugrabi, makar je naš potpuni gospodar. On nas je naime stvorio na sliku i priliku svoju, a ne kao nerazumne životinje, i zato hoće, dokgod smo na tome svijetu, da sloboda naše volje ostane netaknuta, kao što se pristoji kralju svega vidljivoga stvorenja, a to je čovjek.

Radi toga i vidimo tako raznolika djelovanja milosti djelujuće. Savao je prihvatio milost djelujuću, a onaj bogati mladić u Evanđelju ju je odbio. Tri tisuće ljudi na dan Duhova prihvatili su milost djelujuću i dali se krstiti. No mnogo veći broj je odbio milost djelujuću i rugao se apostolima, da su pijani. Većina Atenjana odbila je milost djelujuću kod propovijedanja apostola Pavla. No Dionizije Areopagita, ona žena Damara i razni drugo s njima prihvatili su je i spasili se. Herod je odbio milost djelujuću,koju mu je Bog ponudio preko Svetih triju kraljeva. Kraljevi su je naprotiv prihvatili, pošavši za zvijezdom uz velike lične žrtve. Prihvatili su je i pobožni pastiri.

Teško čovjeku, koji odbije milost Duha Svetoga! Zato

nas opominje Sv.Pismo: "Danas, kad uščujete glas Njegov, nemojte da otvrdnu srca vaša!" (Ps. 94,8) Jer onaj, koji sudjeluje s milošću djelujućom, dobit će od Boga nove milosti. A tko se opire milosti djelujućoj, izgubit će i ono, što ima, prema riječima Spasiteljevim:"Tko ima, dat će mu se i obilovat će, a tko nema, uzet će mu se i ono, što ima".

3. Nitko ne će imati isprike na sudu Božjemu: ni grešnik katolik, ni shizmatik, ni protestant, ni muhamedovac, ni poganin, ni Židov. Bog je naime sličan dobrom pastiru, koji ide za izgubljenom ovcom, dok je ne nađe. Bog hoće, kao što smo rekli, da se svi ljudi spase. Već od početka svijeta radi on na spasenju ljudi. Zar nije dao obilate milosti djelujuće na primjer poganima preko svetoga Danijela proroka i onih kreposnih mladića u peći ognjenoj?

Ali će dakako veću odgovornost imati grešnik katolik, jer je primao više milosti djelujućih od Boga, kao član prave Crkve Kristove. Tko je primio pet talenata, morao je gospodaru vratiti pet povrh toga. Tko je primio dva, morao je vratiti dva povrh toga. A onaj, koji na jedan nije zaradio ništa, bio je strogo kažnjen od gospodara. Tako će biti kažnjeni vječnim mukama oni, koji su sasvim, proigrali milosti Božje i umrli u stanju smrtnoga grijeha.

4. Sve nas to mora potaći, da se trudimo, kako bismo umnožili milost u duši svojoj. A to možemo na razne načine, kad je Bog tako dobar. Ne kao da bismo je zaslužili u pravom smislu riječi, jer je milost nezaslužen dar. No Bog, koji nas je stvorio bez našeg sudjelovanja, ne će da nas spasava bez ikakvog našeg sudjelovanja, nego očekuje sudjelovanje s naše strane. Time što je prosjak ispružio ruku za darom, ne znači, da ga je zaslužio, ali je ipak potrebito,da ispruži ruku. Pružajmo dakle marljivo ruku za milošću Božjom, sad revnom i usrdnom molitvom, sad postom, sad davanjem milostinje, sad slušanjem svete Mise, sad primanjem svete Pričesti, sad skrušenom ispovijedi, sad slušanjem propovijedi u crkvi, štovamjem Majke Božje, posjetom Presv.Sakramenta i t.d. Koji ima, dat će mu se, i obilovat će, rekao je Isus. A koji zanemari milost Božju, uzet će mu se i ono, što ima, i onda mu ostaje samo propast.

+=+=+

LXXIII. SVETI KRST

Dragi vjernici!

Spasitelj Isus Krist, prije nego je otišao u nebo, ustanovio je sedam svetih sakramenta. Sakramenti su vidljivi ili osjetljivi znakovi od Krista trajno ustanovljeni za označivanje i podjeljivanje milosti. Članak je sv.vjere,da je Krist ustanovio sedam svetih sakramenata. To slijedi iz

definicije Tridentskog sabora: "Ako bi tko rekao, da sakramenti Novog Zavjeta nisu svi bili ustanovljeni od Isusa Krista, Gospodina našega; ili da ih ima više ili manje nego sedam, naime Krst, Potvrda, Euharistija, Pokora, Posljednja Pomast, Red i Ženidba; ili da koji od ovih sedam nije doista i u pravom značenju sakramenat, neka je izopćen!"

Prvi od tih sakramenata jest sv.Krst. On se podjeljuje tako, da se kršteniku polijeva glava vodom i istodobno onaj koji krsti, izgovara od Krista ustanovljene riječi: "I. ...., ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga." Učinak sakramenta sv.Krsta jest, da se čovjek oslobađa istočnoga grijeha i svih drugih grijeha, prima milost posvećujuću, biva dijete Božje, baštinik neba i član Crkve Kristove.

Jedna od prvih odlika sv.Krsta jest, da je njegova slika bilo krštenje Spasiteljevo na rijeci Jordanu. Mora dakle da je uzvišena stvar, kojoj je slika bila tako uzvišena, što više božanska. Kod krštenja Isusova vidimo tri stvari. Prvo, Bog Otac, koji je rekao: "Ovo je Sin Moj ljubljeni, koji je po mojoj volji." Drugo, Duh Sveti, koji je sašao nad Isusa u slici goluba. Treće, nebo, koje je dotada bilo zatvoreno, otvorilo se. I te tri stvari označuju krštenje svakog kršćanina po trima učincima, koji se očituju u tim trima stvarima.

1. U ljudskom životu vidimo više puta, da neki supruzi bez vlastite krivnje ostanu bez djece. Onda znadu uzeti tuđe dijete i posine ga. Ono što takovi supruzi čine iz nužde, to Bog čini iz beskrajne ljubavi prema čovjeku u svetome Krstu. "Dao im je, veli sv.Ivan, vlast da budu djeca Božja", braća Isusa Krista. No golema je razlika između običnog ljudskog posinjenja iz nužde i posinjenja, koje proizvodi Bog u svetom Krstu. Ljudsko posinjenje iz nužde ne proizvodi nikakove unutarnje promjene u djetetu, koje se posinjuje. Po sv.Krstu pak izvodi se silna unutarnja promjena, da se "ne samo zovemo nego i jesmo sinovi Božji". Postajemo dionici božanske naravi, kao što recimo rđavo željezo, kad se baci u vatru, izgubi rđu, ugrije se, sijeva i blista tako, da se nimalo ne razlikuje od vatre, u koju je bačeno.

Jeste li se kada ozbiljno zamislili u golemo dostojanstvo djeteta Božjega, kakvim postajete na sv.Krstu? Kažu, da je veliki grčki filozof Platon svaki dan hvalio Boga, što je rođen kao član kulturnog grčkog naroda, a ne član kojeg barbarskog naroda. Neka se Platon diči svojim podrijetlom. Mi mu ne trebamo biti ni najmanje zavidni. Jer to njegovo podrijetlo nije ni spomena vrijedno u poredbi s našim podrijetlom, kada nas je oprala voda sv.Krsta. No jeste li se zamislili i u dužnosti, koje odatle izviru? Stara riječ kaže, da plemstvo ima svojih obaveza. Kakva sramota za kršćanina, sina ne zemaljskog kralja, nego djeteta Božjega, kad se valja u grijesima, kad se valja u kaljuži opačina, on, koji je "baštinik kraljevstva Božjega i subaštinik Iristov", kao što govori apostol.

Da li zaslužuje ime kršćanin tko je pijanac, tko je bludnik, tko je bogohulac, tko je ubojica, tko je škrtac, tko je razbojnik i pljačkaš? Sve ih nadvisuje poganin Platon, koji je svaki dan hvalio Bogu samo zato, što je član grčkog naroda, a ovi ne znaju zahvaljivati Bogu, što ih je po sv.krstu učinio djecom svojom već ga sramote grijesima.

2. Drugo, što zapažamo kod Isusova krštenja, jest, da se Duh Sveti spustio nad Njega u slici goluba. To je slika, što se zbiva kod našeg krštenja. Osim stvorenoga dara, to jest milosti Božje, koju proizvodi sakramenat svetoga Krsta, dolazi i sam Darovatelj, Duh Sveti, koji u kršteniku stvara sebi nov hram, novo mjesto stanovanja, jer su, kako veli apostol. "udovi naši hram Duha Svetoga". I zato imamo sigurno dovoljno razloga, da govorimo sa Psalmistom: "Hvalit ću Gospoda u životu mome." Jer osim toga što sam dolazi, donosi i darove. Svi naime moramo vapiti sa Davidom: "Jer gle začet sam u nepravdama i u grijesima me je začela majka moja." A sada, nakon sv.Krsta vraćena nam je nevinost raja, bajna ljepota duše, izgubljena po grijehu.

Sveti Antonin pripovijeda o nekoj armenskoj kraljici, koja je rodila dijete ružno kao đavao, kara je sama bila ljepotica. Očajni su bili otac i majka. Ali kada je dijete bilo pokršteno, naličilo je pravom anđelu. Nitko ovo nije dužan vjerovati, što navodi svetac prema starim zapisima. Ali nikakvo tjelesno preobraženje nije u stanju prikazati dolično preobražaj naše duše, kad se ona opere u vodi sv.Krsta. To bi nam dovoljno mogao pokazati sam Bog, dok smo na ovome svijetu. Pravi su kršćani znali to cijeniti. Majka sv.Ljudevita, francuskog kralja, Blanka, znala je to cijeniti. Zato je svome sinu Ljudevitu znala reći ne samo jedanput: "Sine, moj, voljela bih te vidjeti sto puta mrtva, nego jednom okaljana smrtnim grijehom." Tako je ova mudra žena cijenila dobročinstvo sv.Krsta, makar je po naravskom zakonu ljubila život svoga sina, još k tomu nasljednika francuskog prijestolja.

Ali i više još vidimo kod sv.Krsta. Da se zna, tko je dijete Božje, Bog mu utiskuje kod krštenja neizbrisivi biljeg. Ali ga utiskuje ne na papir nego na besmrtnu dušu, tako da ostane kroz vjekove i na dobrima i na zlima, koji se iznjevere Ocu nebeskome. Dobrima na slavu i čast, zlima na sramotu i bol vječnu.

3. I treću stvar vidimo kod krštenja Isusova, to jest otvoreno nebo. Slično biva i kod našega krštenja. Nebo je bilo zatvoreno za uvijek za nas grijehom Adamovim. Smrću Kristovom izmijenila se naša sudbina, i kada je sv.Krst opere našu dušu, možemo sa sigurnošću govoriti: "Ako smo sinovi, onda smo i baštinici". A ako smo baštinici, onda nam pripada nebo. Ono nije za krštenika više zatvoreno, nego otvoreno, kao što je bilo i kod Kristova krštenja.

No jedno ipak valja imati na umu. Desi se češće u ljudskom životu, da djeca inače dobrih roditelja pođu zlim putem. Kćerka proigra svoju nevinost i postane javnom blud-

nicom. Sin postane pijanicom, kradljivcem, ubojicom. Dobri roditelji ne mogu podnijeti te boli, i oni znadu javno izbaštiniti svoju propalu djecu i odreći ih se zauvijek.

Nešto slično biva i sa djecom Božjom, koja postanu nedostojna toga imena. Ako se kršćanin poda bludu, lakomstvu, pijanstvu, on nije viš-e dostojan imena Božjega djeteta, i Bog ima pravo da ga izbaštini zauvijek. Zato i govori apostol, sv.Pavao u poslanici Korinćanima: "Ili ne znate, da nepravednici ne će baštiniti kraljevstva Božjega? Ne varajte se: ni bludnici, ni idolopoklonici, ni preljubočinci, ni mekoputni, ni muželožnici, ni kradljivci, ni lakomci, ni pijanice, ni psovači, ni razbojnici ne će baštiniti kraljevstva Božjega" (I.Kor. 6,9-lo).

Zato je dužnost svakoga kršćanina, da bježi od grijeha kao od zmije ljutice. Prvo, da ne čine sramote Ocu nebeskome, čije je dijete. Drugo, da ne bude izbaštinjen kao nedostojan, i da se ne bi nebo zauvijek zatvorilo pred njim, makar mu je otvoreno po sv.Krstu. Naprotiv, svaki se kršćanin mora truditi, dok je živ, da čini dobro gdjegod može, kao dobro dijete dobroga Oca nebeskoga. Dobro je zato često obnavljati krsni zavjet.

4. Krst je najpotrebniji sakramenat i vrata ostalim sakramentima. Zato se lako dijeli i svatko ga može dijeliti u nuždi, ako ima nakanu činiti, što čini Crkva. Dobra je u tu svrhu u nuždi svaka naravna voda. Zato svaki kršćanin mora naučiti kako se krsti, a to smo rekli na početku, jer tko zna, ne će li baš o njemu ovisiti spas možda koje duše. Ali iz svega, što smo rekli, vidi se i strahovita odgovornost majki, koje ubijaju plod utrobe svoje prije nego je duša njihova djeteta oprana vodom sv.Krsta. Kakva bezdušnost i kakva nečovječnost, da su pojedine kršćanske majke gore i od samih divljih zvijeri! Da su ta djeca došla na svijet i k razumu, ako ih već ne bi htjeli dati krstiti, ili se ne bi mogla krstiti iz bilo kojih razloga, mogla bi se spasiti i krstom želje, a ovako propadaju zauvijek. Krst naime vodom, kad je nemoguć, može se naknaditi i krstom želje ili krstom krvi, to jest mučeničkom smrću za Krista. Iz svega vidite pak, da je sv. Krst neprocjenjivo dobročinstvo Božje.

...oOo...

LXXIV. SVETA POTVRDA

Dragi vjernici!

Drugi po redu sakramenat, kako ih nabraja sv.Tridentski sabor, jest sakramenat sv.Potvrde, u kojoj se polaganjem biskupove ruke, mazanjem sv.krizmom i istodobnim izgovaranjem propisane molitve daje Duh Sveti, da možemo svoju vjeru javno priznavati i po njoj živjeti.

Redovito djelitelj sv.Potvrde jest biskup, a dijeli je obično na blagdan Duhova, a inače obično prigodom pohoda župe. Kad se svi, koji žele primiti sv.potvrdu, skupe sa svojim kumovima, onda biskup najprije raširi ruke nad potvrđenicima, moleći određene molitve. Onda ide k svakom pojedincu, stavi mu desnu ruku na glavu i palcem u isti mah maže mu čelo svetom krizmom u obliku križa, izgovarajući riječi: "I. Znamenujem te znakom križa i potvrđujem te krizmom spasenja u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!" Onda dotičnog lako udari po obrazu, u znamen, da mora biti spreman trpjeti progonstvo za svoju vjeru. Svaki potvrđenik mora imati svoga kuma, koji mu za vrijeme krizmanja drži ruku na desnom ramenu, a kasnije je dužan brinuti se za njegov kršćanski odgoj kao i krsni kumovi. Potvrda se prima obično na prijelazu iz dječačke u mladenačku dob, jer su kušnje u to doba obično teže, i prema tomu je potrebito i jačanje volje pojedinca, da može odoljeti lakše kušnjama. Prije primitka sv.sakramenta potvrde mora se dotični ispovjediti, da ne bi možda počinio svetogrđe,ako bi pristupio k potvrdi sa smrtnim grijehom na duši. U čemu je dakle značenje sakramenta sv.Potvrde?

1. Kad su u staro doba krunili kraljeve, onda je bio običaj, da se kraljevi prigodom krunjenja i posvete obuku u znakove kraljevske časti i zaogrnu kraljevskim plaštem. Nato bi im davali mač u ruke, kao znamen njihove kraljevske vlasti.

Svi smo mi kršćani u neku ruku kraljevi, jer smo djeca Božja i "baštinici kraljevstva nebeskoga, koje je Bog obećao onima, koji Njega ljube" (Jak. 2,5). Slične dakle postupa i Crkva sa onima, koji imadu biti baštinici kraljevstva nebeskoga. Najprije ih na svetom krštenju oblači u kraljevsko odijelo milosti posvećujuće, znamen njihove kraljevske časti, opominjući ih: "Primi bijelu haljinu i ponesi je neokaljanu pred sud Gospodina našega Isusa Krista, da imaš život vječni. Amen."

Ali se Crkva ne zadovoljava time. Ona znade vrlo dobro, da je "borba život ljudski na ovoj zemlji", kako govori Job. Zato daje svojoj djeci mač u ruke, a to biva na sv.Potvrdi, kad ih čini vojnicima Kristovim, koji imadu biti spremni na progonstva, muke, tamnice, pa ako ustreba i na smrt.

Povijest Crkve nam svjedoči, da opaki svijet nastoji poglavito pomoću dva sredstva slomiti kršćanina i navesti ga na otpad i zatajenje Boga, i to krvavim progonstvima ili izrugivanjem.

2. Jedan način, na koji opaki svijet nastoji navesti na otpad čovjeka kršćanina, jesu krvava progonstva. U samom rimskom carstvu u prve tri stotine godina kršćanstva bilo je deset velikih progonstava, u kojima je palo milijune kršćana radi svo-je vjere. Pali su na razne i strahovite načine. Tako je sv.Petar razapet na križ, glavom prema

zemlji. Sv.Pavlu odrubljena je glava mačem. Sveta Zoa ubijena je tako, da su je objesili nad lomaču, iz koje je polako tinjao dim, koji ju je najposlije ugušio. Sv.Ceciliju zagušili su u kupaoni njezine palače vrućom parom, a onda ju, kad je još disala, dotukli mačem. Neke su ubili tako, da bi ih strovalili s visine kakve zgrade, kao što su na primjer učinili sa sv.Jakovom bacivši ga s vrha jeruzalemskog hrama. Neke su ubili tako, da bi ih žive zatvorili u veliku peć i onda spalili. Neke su znali ušiti u vreće skupa sa bijesnim psom i zmijama otrovnicama i onda strovaliti u more. Neke su prikovali na galije, gdje bi veslali do smrti. Neke su zatvorili u nezdrave rudnike, da kopaju rudu do smrti. Neke su navezali na repove bijesnih konja, koji bi ih vucarili po cestama i rastrgali. U najnovije doba imamo primjera, kako su u Meksiku jednog katolika mladića privezali za auto, koji ga je vukao po cesti, dok nije izdahnuo. Iz istog Meksika imamo primjera, kako su katoličkog svećenika polili petrolejem i zapalili. I tako bismo mogli nabrajati bez kraja i konca.

Kad pak znamo, da će čovjek sve dati za život svoj, onda je jasno, da ti kršćani ne bi bili mogli tako veselo podnijeti svojih strašnih muka, da ih nije krijepila sila Boga Duha Svetoga, kojega su primili po sv.Potvrdi. Kad im je biskup utisnuo znak sv.križa na čelo sa svetom krizmom, onda im je dao znak pobjede u ruke. Kad je car Konstantin Veliki imao zametnuti bitku sa svojim protivnikom Maksencijem, bili su izgledi za Konstantina slabi, jer je Maksencije imao peterostruku nadmoć. Ali se dan prije bitke ukazao Konstantinu križ na nebu s natpisom: "In hoc signo vinces! U ovom ćeš znaku pobijediti!" On je znak križa stavio na svoje bojne zastave i drugi dan, kada se zametnula bitka, on je potpuno porazio Maksencija, koji je našao smrt u valovima Tibera.

I biskup je svakom potvrđeniku, kad mu je utisnuo znak križa na čelo, rekao nešto slično: "U ovom ćeš znaku pobijediti."

Ništa ne vrijedi proti tomu prigovor, kako to, da ipak mnogi kršćani zataje, makar su primili sakramenat svete Potvrde. Nije krivnja na sakramentu, nego je krivnja na njima. Nisu naime rijetki, koji taj divni sakramenat prime svetogrdno, pa im služi više na smrt nego na život, više na slabost nego na jakost. Koliko ih imade, koji ga prime bez ikakve priprave. A znate i sami, da sirovo drvo ne će gorjeti, nego se mora pripremiti za to sušenjem. Koji dakle zataje, a ipak su primili sakramenat svete Potvrde, neka krive sebe, a ne ovaj sveti sakramenat.

A klonuti duhom i zatajiti Boga nije malena stvar. To je veoma kobna stvar za čovjeka, jer Krist govori: "Tko se stidi Mene i Mojih riječi pred ovim preljubotvornim i grešnim naraštajem, toga će se i Sin čovječji stidjeti, kad dođe u slavu Oca svojega sa svetim anđelima" (Mk. 8,38).

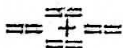
Usprkos svemu dakle izrugivanju kršćanin mora ostati

postojan i vjeran svomu Bogu. A jer to ne može sam po sebi, zato mu Bog dolazi u pomoć po svetom sakramentu Potvrde, tako da svaki potvrđenik, kad dođe čas kušnje, može da ponovi sa velikim apostolom naroda sv.Pavlom: "A ja, sačuvaj Bože, da se čim drugim hvalim osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kojem je svijet razapet meni, a ja svijetu."

Da! Sakramenat sv.Potvrde čini čudesa. Svi znamo, kako su apostoli iza strašne smrti Isusove bili plašljivi i sakrili se u dobro zaključanoj dvorani Posljednje Večere. Ali nakon dolaska Duha Svetoga oni izlaze van, hrabri kao lavovi. Protivnici ih kušaju prisiliti na šutnju. Oni ih bacaju u tamnicu. Oni ih bacaju u tamnicu. Oni ih daju javno sramotiti šibanjem. A što je bio rezultat svega? Rezultat je bio taj, kako nam izvješćuju "Djela Apostolska", da "otiđoše od visokoga vijeća radujući se, što su bili smatrani dostojni, da pretrpe sramotu za ime Isusovo" (Dj. 5,41).

Kada dakle i na vas, dragi vjernici, udara svijet, pa vas grdi i ruga vam se, nazivajući vas mračnjacima, neznalicama, sjetite se, da niste sami u toj borbi, nego da je s vama Duh Sveti, kojega ste primili u sakramentu sv.Potvrde, i da vas je biskup unaprijed upozorio, kad vas je udario lako po obrazu, da morate biti spremni trpjeti za svoju vjeru i muke i izrugivanja, jer "svi, koji hoće da pobožno žive u Kristu Isusu, trpjet će progonstvo."

Treba dakle visoko cijeniti sakramenat sv.Potvrde. I oni, koji se spremaju, da ga prime, neka ne gledaju toliko na odijelo, da bude gizdavo, nego da im duše bude što divnija za doček najmilijeg gosta duše, Duha Svetoga, koji je naša snaga u borbama, burama i olujama svega života.

LXXV. PRESVETI OLTARSKI SAKRAMENAT

Dragi vjernici!

Treći sakramenat po redu, kako vidimo iz definicije Tridentskog sabora, jest Presveti Oltarski Sakramenat, u kojem se daje tijelo i krv Kristova pod prilikama kruha i vina dušama našim za hranu. Kad su gomile naroda židovskoga iza čudesnog umnoženja kruha došle za Isusom u Kafarnaum, rekao im je Isus: "Starajte se ne za jelo, što prolazi, nego za jelo, što ostaje za život vječni, koje će vam dati Sin Čovječji; jer Njega potvrdi Bog Otac" (Iv. 6,27). To je svoje obećanje ispunio Isus dragi na Posljednjoj Večeri, kad je pretvorio kruh u svoje tijelo, a vino u svoju krv i dao svojim apostolima, da Ga jedu i piju. Tijelo i krv Kristovu pod prilikama kruha i vina zovemo Presveti Oltarski Sakramenat, jer prema naređenju

Kristovu svećenik kod oltara čini posve isto kod sv.Mise, što je činio i Isus Krist na Posljednjoj Večeri. Presv. Oltarski Sakramenat čuva se u svakoj župnoj crkvi u svetohraništu, koje mora biti lijepo urešeno prema crkvenim propisima i pred kojim mora gorjeti dan i noć tako zvano vječno svijetlo.

Prisutnost tijela i krvi Kristove pod prilikama kruha i vina za nas je otajstvo, koje mi ne možemo shvatiti našim slabim razumom, nego za njega saznajemo po svetoj vjeri. Ima za to dubok razlog. Kad bismo naime mi vidjeli svojim očima tijelo i krv Kristovu i onda vjerovali, tada ne bismo imali nikakve zasluge vjere. Osim toga, tko bi ostao živ, kad bi vidio neizmjerno proslavljenog Krista? Ako su se apostoli srušili na zemlju od sjaja preobraženog Krista na Taboru, što bi istom bilo od nas, kad bismo vidjeli proslavljenoga Krista? Ako bi pak tko rekao, da se ovo otajstvo protivi zdravom razumu, onda mu možemo odgovoriti, kako to, da se ne protivi zdravom razumu, da naše tijelo pretvara obični kruh i vino u se? Kako to, da se ne protivi zdravom razumu, da čokot pretvara sokove zemlje u vino? Kako to, da se ne protivi zdravom razumu, da pčelice pretvaraju sokove cvijeća u med? Zar nije Krist Bog neizmjerno moćniji od nas, od jednog čokota, od jedne pčelice?

Zato milijuni kršćana kroz sve dvije hiljade godina nisu imali ni najmanjih poteškoća, da čvrsto vjeruju u ovo otajstvo naše svete vjere, što više, mnogi su za to otajstvo rado položili svoj život i umrli kao mučenici.

Moramo ipak znati, da je Krist Gospodin čitav i pod prilikama kruha i pod prilikama vina, što više čitav i u svakoj pa i najmanjoj čestici, kao Bog i kao čovjek. Ako se svijetlo jedne svijeće ništa ne umanjuje zbog toga, što se na njoj zapali hiljade drugih svijeća, ne umanjuje se ni najmanje ni tijelo Kristovo radi toga, što Ga jedu u isti mah tisuće i milijuni ljudi.

Dalje moramo znati, da Krist ostaje prisutan u Presv. Oltarskom Sakramentu tako dugo, dok traju prilike kruha i vina. I u nama, kad Ga uzmemo, ostaje tako dugo, dok traju prilike kruha i vina. Zato su i zvali sveti oci kršćane Kristonošama, jer su nakon sv.Pričesti nosili u sebi Krista. Zato je i sv.Filip Neri, kad je opazio, kako neki kršćanin odmah iza Pričesti odlazi iz crkve, brzo upalio svijeću i pošao za njim da ga prati sa upaljenom svijećom. Kada se taj začudio, rekao mu je Filip: "Pristoji se, da pratim tako Krista, koji je u tebi."

2. Naše dužnosti prema Presv.Oltarskom Sakramentu jesu, da Mu se klanjamo, da Ga češće posjećujemo, da Ga češće primamo.

Ako su naime pobožni pastiri onako spremno dohrlili k jaslicama, gdje je Isus ležao, da Mu se poklone, zar nije i u našim svetohraništima isti Isus Krist i prema tomu i naša dužnost ista? Ako su Sveta tri kralja onako spremno doš-

la iz velike daljine, uz velike lične žrtve, da se poklone Isusu, zar nije i u našim svetohraništima isti Isus Krist i prema tome i naša dužnost ista?

A zašto i gori svjetlo pred Njim, nego da nas upozori na dužnost klanjanja? Zašto su i tijelovske procesije, nego da nas upozore na dužnost klanjanja? A zašto i zvoni zvonce, nego da nas upozori na dužnost klanjanja?

A da se moramo hraniti tijelom Kristovim, to je jasno svakomu, kada se sjeti riječi Krista Gospodina:"Ako ne budete jeli tijela Sina čovječjega i ne budete pili krvi Njegove, ne ćete imati života u sebi" (Iv. 6,54). Danas dakako samo svećenik uzimlje Krista pod obje prilike, to jest kruha i vina, a vjernici samo pod prilikama kruha. Ali to ne mijenja na stvari, jer je Krist sav prisutan i pod prilikama kruha i pod prilikama vina. I praktički razlozi govore za to, da je bolje, da vjernici uzimlju Krista samo pod prilikama kruha.

3. Presveti je dakle Oltarski Sakramenat hrana našim dušama i sredstvo od Boga dano za naše posvećenje i postignuće života vječnoga. Tko dakle rijetko prima sv.Pričest, slabo će napredovati na putu savršenstva. A tko je posve zapusti, njegova će duša naskoro umrijeti. Zato je sv.Crkva naredila, pod teški grijeh, da svaki kršćanin katolik barem jednom u godini primi sv.Pričest i to prigodom Uskrsa, prije ili kasnije. A da moramo primiti tijelo Kristovo u slučaju teške bolesti, to je jasno svakome čovjeku zdrave pameti. No kad je Crkva uvela opet staru praksu svagdanjega primanja sv.Pričesti, bio bi znak slabog kršćanskog duha, kad se čovjek ne bi potrudio barem više puta u godini primiti sv.Pričest.

Ali i kolika ludost! Jer ako tako rado posižemo za kruhom i vinom, koji se uživanjem najuže sjedinjuje s našim tijelom, podržavaju mu život i rast, uzimlju umornost i slabost, podaju mu snagu i stanovitu ugodnost i tako djeluju neizravno i na sam duh naš, koliko više se moramo brinuti, da i naša duša uživa češće ovu božansku hranu, koja nas najuže sjedinjuje s Kristom, kako nam On sam govori: "Tko jede Moje tijelo i pije Moju krv, taj ostaje u Meni i Ja u njemu" (Iv. 6,57). Sv.Pričest prosvijetljuje razum naš, jača volju našu, uzdržaje i umnaža život duše naše, oslabljuje zle sklonosti naše, čisti nas od lakih grijeha, pruža često izvanrednu okrepu i ugodnost duši, posvećuje naše tijelo i stavlja u nj sjeme našeg budućeg uskrsnuća.

Kukavan kršćanin, koji sve to zanemaruje, a ako već ide k sv.Pričesti, nemarno se na nju sprema, ili je možda čak svetogrdno prima! Sveti se pak Alojzije tri prva dana u tjednu spremao na nju, a tri druga zahvaljivao za neizrecivo dobročinstvo Božje, da se može jednom u tjednu pričestiti.

4. Pravo je, da se još na čas zamislimo u tu stvar. Među svim stvarima, što postoje, nema nijedne, koja bi vi-

še opirala se vatri nego li pepeo. Bilje se u vatri spalju- je, željezo se topi, kamenje se pretvara u vapno, a pepeo rođen od vatre opire se svome roditelju. To je vjerna slika nezahvalnog kršćanskog srca, koje se tvrdokorno opire ljubavi Božjoj. Ljubav je Božja poput vatre privukla nepobjedivnog Boga na zemlju, da pati i trpi za nas više nego ikoji čovjek, da nam dade samog Sebe za hranu, a p-epeo srca našega ne mari za sve to. Kako je to bolno i sramotno! Bolno, ako pogledamo ljubav Kristovu u ovom Presv.Sakramentu, bolno, ako pogledamo poniženje, koje Krist podnosi.

Mladi Jonata pokazao je svoju ljubav prijateljsku prema mladome Davidu tako, da mu je dao svoje vlastito odijelo, i svoje vlastito oružje. Ali što je to prema daru Kristovu u Presv.Oltarskom Sakramentu? Kao čovjek dao nam je On svoje tijelo i krv, a ne samo milost, kao u drugim sakramentima. Kao Bog upotrebljava tu svoju božansku svemoć, da postane našom hranom; svoju božansku mudrost za tako divno iznašašće, kakvo je pretvorba kruha i vina u tijelo i krv svoju; svoju božansku dobrotu, da nas sjedini sa samim Sobom. A kao Bog i čovjek zajedno svoje zasluge i kreposti, posvećujući duše, koje Mu se ikako odazovu. Svi drugi darovi nisu ravni daru ljubavi, koju nam Krist iskazuje u Presv.Euharistiji. Pa onda poniženje, koje Isus podnosi u ovom sakramentu ljubavi, samo da može biti uz nas! Ako igdje, a ono se ovdje može reći, da je ljubav jaka kao smrt! Ponizio se u Presv.Euharistiji Isus naš do mrtve stvari, kao umiruća majka, koja daje život sinu, dok sama umire i misli samo na to, kako će se othraniti dijete njezino. A kako Ga istom ponizuju ljudi! Jedni su nehajni prema Njemu. Drugi su nevjerni. Treći su opaki. Nehajni dolaze bez ljubavi k tolikoj ljubavi, i daju Mu da trpi poput majke, koju boli prezir djece njezine. Nevjerni Mu se izruguju, kao onaj besramni oficir u Meksiku, koji je jeo ugrabljene sv.hostije sa sardinama. Opaki, kao što su bludnici, psovači, preljubnici nanose Mu ranu na ranu, Ne dao Bog, da i mi budemo ovakovima slični! Vratimo Isusu ljubav za ljubav revnim, pobožnim primanjem sv.Euharistije, ako je moguće i svaki dan, a kad nije moguće, barem duhovnom svetom Pričešću.

+=+=+
+

LXXVI. SVETA POKORA

Dragi vjernici!

Četvrti po redu sakramenat, kako ih nabraja Tridentski crkveni sabor, jest sakramenat sv.Pokore. Pokora je dakle sakramenat, to jest osjetni znak, ustanovljen od Isusa Krista, u kome se sudskim odrešenjem podijeljenim od zakonitog službenika, vjerniku, kako valja raspoloženom, opraštaju grijesi počinjeni iza Krista. Iza svoga uskrsnuća rekao je naime Isus apostolima (a dakako i njihovim nasljed-

nicima): "Kojima oprostite grijehe, oprostit će im se, a kojima zadržite, bit će im zadržani" (Iv. 2o,2).

Kod sakramenta Pokore događa se dakle slijedeće: pokajnik ispovijeda svoje grijehe opunomoćenom službeniku Crkve, to jest svećeniku, a ovaj mu kao zamjenik Boga otpušta grijehe sudskim odrešenjem, govoreći: "Odrešujem te od tvojih grijeha u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen."

Sakramenat Pokore potrebit je za vječno blaženstvo svakome kršćaninu, koji je nakon sv.Krsta počinio težak grijeh, jer bez njega ne može zadobiti natrag izgubljene milosti posvećujuće. Kao što je Krist potrebit nekrštenome, tako je Pokora potrebita onome, koji je iza Krsta teško sagriješio. Zato svaki, koji je upao u teški grijeh, mora se truditi, da što prije primi sv.sakramenat Pokore. Nitko razborit ne čeka, ako je iščašio koji ud, nego odmah zove liječnika, da mu ga stavi na pravo mjesto. Ako voda prodre u čamac na moru, nitko ne će čekati, dok se čamac prepuni, nego odmah izbaci vodu, da ne potone zajedno sa čamcem. Nitko razborit, ako se nešto zapali u kući, ne čeka, dok se vatra raširi, nego odmah gasi vatru, da ne izgori čitava kuća. Tako i svaki razborit kršćanin, čim mu se desi nesreća, da teško sagriješi, odmah ide k svetoj Ispovijedi, jer kakogod je Bog strpljiv, tako i kazni nemarnost u pitanju duše i grijeha. Bog nije nikomu objavio, kako će ga dugo čekati na pokoru. Budući dakle možemo svaki čas biti pozvani s ovoga svijeta, zato je najbolje imati uvijek račune uređene s Bogom.

Ono, što obično ljude drži dugo daleko od ispovijedi, jest lažni stid, koji međutim nema nikakvog temelja. Svećenik naime mora svakoga pokornika ljubezno primiti kao izgubljenog sina, štogod čuje u ispovijedi, to ostaje zauvijek zapečaćeno pečatom tajne, na koju je svećenik vezan pod prijetnjom najteže crkvene kazne izopćenja, pridržane samom sv.Ocu. Uostalom, što može čovjek pokornik zašutjeti u ispovijedi, a da Bog ne bi toga otkrio na Sudnjem danu pred svim svijetom na njegovu veliku sramotu? Povrh toga dotični ne samo da ne bi dobio oproštenje grijeha, nego bi na sve prijašnje grijehe natovario još i grijeh svetogrđa, ogorčio sebi život teškom grižnjom savjesti i živio u neprestanoj velikoj pogibli da umre neraskajan.

2. Ako pak gledamo na divne učinke sakramenta sv.Pokore, onda možemo samo blagoslivljati Boga za golemi dar, koji nam je pružio u tom sv.Sakramentu.

Po tom naime sv.sakramentu dobivamo oproštenje svih počinjenih grijeha i vječnih kazna, koje zaslužujemo radi naših grijeha. Zato govori Gospodin na usta Ezekijela proroka: "Ako li se bezbožnik obrati od grijeha svojih, što ih je počinio, i drži sve uredbe Moje i čini pravo i pravdu, on će doista živjeti. On ne će poginuti! Sva zlodjela njegova, što ih je počinio, ne će mu se uračunati" (Ezek.18, 21-22). I Krist Gospodin rekao je Magdaleni, kad je suzama prala noge Njegove, kajući se radi svojih sramotnih

grijeha: "Opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je ljubila mnogo." Bog dragi postupa kao vladar, koji smrtnu kaznu pretvara u višegodišnju tamnicu. Bog nam otpušta vječnu kaznu u paklu i pretvara je u vremenitu, da se ljudi nauče, kakvo je strašno zlo grijeh u očima Božjim. Zato, iako je Adamu i Evi oprostio, ipak ih je istjerao iz raja zemaljskoga. Iako je Davidu oprostio preljub i ubojstvo, ipak ga je kaznio smrću djeteta i drugim nevoljama. Iako je oprostio Židovima, koji su mrmljali u pustinji, ipak su svi morali ostaviti svoje kosti u pustinji. Pače i velikog slugu svojega Mojsiju za onu malu sumnju, makar mu ju je oprostio, kaznio je tako, da nije smio ući u zemlju obećanu. No te vremenite kazne možemo mi već na zemlji okajavati, bilo pokorom zadanom od svećenika, bilo molitvom, postom i drugim dobrim djelima svojevoljno izvršenim, strpljivim podnošenjem nevolja, koje nam Bog pošalje, napose dragovoljnim primanjem smrti, ako nam je Bog pošalje, te konačno dobivanjem oprosta, koje Crkva tako bogato dijeli, a mnogi ljudi za to tako malo mare. Ako spasu duše, morat će vremenite kazne ispaštati u čistilištu, a to je mnogo strašnije.

Po sv.sakramentu Pokore dolazi opet u našu dušu Duh Sveti i vraća joj izgubljenu milost posvećujuću. Osim toga oživljuju zasluge svih dobrih djela, što smo ih prije učinili u stanju milosti. Ako smo pak pred ispovijeđu bili u stanju milosti, onda se milost posvećujuća umnaža primanje svetog sakramenta Pokore.

Daljnje golemo dobročinstvo sv.sakramenta Pokore jest mir duše, a često i golema utjeha, kad se radi o ozbiljnom obraćenju. Kad istovarimo breme grijeha u sv.ispovijedi, onda se događa nešto slično, što i mornarima, kad su u onoj strašnoj uluji bacili Jonu u more, i more se smjesta smirilo. Tako se smiruje i oluja u našoj duši, kad se izbaci breme grijeha u sv.Pokori.

Nadalje, po sv.sakramentu Pokore, daje nam Duh Sveti snagu za borbu protiv grijeha. Onaj, koji je slomio nogu, nema više snage kao prije. Treba mu ovoj, treba mu štap. Tako i grešnik nakon svoga obraćenja. I kao što se kosti u ovoju srastu, tako i grešnik dobiva ponovno snagu u sakramentu sv.pokore, veli sv.A,brozije.

3. No samo se po sebi razumije, da se sve te milosti, o kojima smo govorili, dobivaju samo kod dostojnog primanja sv.Pokore,a u bogatoj mjeri kod čestog primitka svete Pokore. Međutim, ima bezbroj ljudi kršćana na tom svijetu, koji se mnogo više brinu za svoje cipele negoli za svoju dušu, makar cipele za koji mjesec idu na smetište, a duša ostaje uvijeke. Trudimo se dakle, da sakramenat svete Pokore dostojno primamo. Zato valja dobro ispitati svoju savjest, zazvavši u pomoć Duha Svetoga. Crkva vam u raznim molitvenicima daje i način, kako ćete ispitati svoju savjest.

No još je važnije iskreno se pokajati za grijehe, to jest, da nam bude žao što smo uvrijedili svoje najveće i

najmilije dobro, Boga. Nije malena stvar uvrijediti takvo veličanstvo, kao što je veličanstvo neizmjernog Boga. I to Boga, koji je neizmjerno dobar prema nama, bolji nego ikoji otac na tome svijetu. Boga, koji je naš najveći dobročinitelj, jer nas je stvorio, jer nas je krvlju jedinorođenog Sina svoga otkupio, jer nas posvećuje, jer nam daje u izobilju svega, što nam je potrebito za dušu i tijelo, jer nas želi usrećiti za svu vječnost. Tko se savršeno kaje, iz ljubavi prema Bogu, dobiva već prije ispovijedi oproštenje grijeha. Zato će svaki pametan čovjek nastojati često u životu pobuditi savršeno pokajanje.

No ako već nisi u stanju da pobudiš takvo pokajanje, bit će uz svetu Ispovijed dovoljno i nesavršeno pokajanje, to jest, ako se kajemo, što smo zaslužili pakao. To pokajanje iz straha pred Bogom po sebi ne bi bilo dovoljno. Ono je samo kao iskra. Ali kad nadođe odrešenje svećenika, ta se iskra raspiri u vatru, koja uništava smeće grijeha.

Bez jednog ili drugog pokajanja ispovijed bi bila nevaljana i čovjek ne bi dobio oproštenje grijeha.

No treba još nešto. Treba čvrsta odluka, da ne ćemo više vrijeđati Boga, nego da ćemo bježati od grijeha i grešne prigode.

Treba tada grijehe ispovijediti, to jest reći svećeniku sve grijehe smrtne, broj njihov i okolnosti, koje mijenjaju vrstu grijeha. Lakih nismo doduše dužni iznositi u ispovijedi, ali je to vrlo spasonosno.

Za grijehe moramo konačno pružiti i zadovoljštinu, to jest izvršiti pokoru, koju nam svećenik naloži. To je kazna za grijeh, ali i lijek. Nije dosta ranjenom vojniku izvaditi samo metak iz tijela, nego treba na ranu staviti primjeren lijek.

Ako je pak tko imao nesreću, da zataji koji grijeh, i tako počinio svetogrđe, taj je dužan ponoviti sve ispovijedi od zadnje dobre ispovijedi. Ali i za druge ljude je korisno katkada obaviti općenitu ispovijed za koji dulji odsjek vremena, jer se tako bolje upoznajemo, jer se tako vježbamo u poniznosti, jer dobivamo mnoge milosti od Boga, koji ljubi ponizne duše, i jer se umnaža mir naše duše.

4. Golemo dobročinstvo, koje nam je Bog iskazao u sv. Pokori, premalo je poznato ljudima. Rijetko naime u kojem dobročinstvu odsjeva tako Božja svemoć i Božja dobrota, kao u sakramentu sv.Pokore. Katedrala u Zagrebu gradila se mnogo godina. Međutim potres od jednog časa bio je dovoljan, da je gotovo uništi. Kod grijeha je obratno. Jedan hip i grijeh je učinjen. Ali ispraviti ga nisu u stanju ni Anđeli ni Kerubi ni Serafi, ni svi sveci i svetice Božje. To je u stanju samo Gospodin Bog. Budale su dakle oni, koji misle, da nije ništa osobito, kad svećenik izgovara riječi: "Odrešujem te od grijeha tvojih." Svećenik je naime samo oruđe, kojim se Bog služi, koji jedini može da uništi grijeh. Zato i govorimo najprije: "Ispovijedam se Bogu

svemogućemu..." Samo svemoć Božja, kao što rekosmo, i nitko drugi, u stanju je da uništi krivicu duše naše, grijeh.

U ovom sakramentu divno odsijeva dobrota Božja. Neki pisac pripovijeda, kako je jedan seljak bio zaspao na otvorenom polju i onda mu kroz otvorena usta ušla zmija otrovnica u želudac. Kada se nesretnik probudio, bio je izvan sebe od straha. Došao međutim neki čovjek sa loncem punim toploga mlijeka, stavio ga uz stablo, digruo onoga nesretnika i privezao ga za noge nad loncem toploga mlijeka. I gle, nije potrajalo dugo, zmija je polako isplazila iz želuca i spustila se u lonac toploga mlijeka. Onaj seljak bio je spašen. To je priča, koja govori o nemogućnosti.Ali kad bi to i bilo moguće, recite mi, što je to prema dobročinstvu koje nam je Bog iskazao u sakramentu sv.Pokore? Ljuta, najstrašnija zmija otrovnica ušla je zbog našeg nemara, ne u naš želudac, nego u našu dušu. Ta zmija otrovnica je grijeh. Nitko nam više ne može pomoći osim Boga. I On je u svojoj beskrajnoj dobroti podstavio na neki način lonac milosti svojih pod našu grešnu duš-u, privukao tako i izvukao ljutu otrovnicu iz duše. Čime ćemo mu naplatiti toliku dobrotu? Kako Ga mora boljeti nezahvalnost s naše strane, nemar prema ovom divnom sakramentu dobrote Njegove?

Isus je naš često doživljavao nezahvalnost na toj zemlji sa strane onih, kojima je dijelio dobročinstva. Ali potužio se radi nezahvalnosti samo na onih devet gubavaca, koji nisu smatrali vrijednim poslije ozdravljenja doći, da Mu zahvale za veliko dobročinstvo. Što je guba? Guba je slika grijeha. Što je ozdravljenje od gube? Slika svetog sakramenta Pokore. Hoćemo li dakle i mi da se svrstamo u onih devet nezahvalnih gubavaca, ili ćemo se radije pridružiti onom jednom, što je došao da zahvali, pa dok smo živi, zahvaljivati Kristu za divni dar Njegov i tim divnim darom služiti se što češće, što dostojnije i što radije. To će biti najbolja zahvala Bogu.

=_=_=_

LXXVII. POSLJEDNJE POMAZANJE

Dragi vjernici!

Peti po redu sakramenat, kako ih nabraja Tridentski sabor, jest sakramenat posljednjeg Pomazanja, u kojem se mazanjem svetim uljem i molitvom svećenika opasno bolesnom kršćaninu podjeljuje zdravlje duše, pa i tijela, u koliko je to korisno za spas duš-e. Kod dijeljenja sakramenta posljednje Pomasti događa se dakle slijedeće: svećenik maže teško bolesna kršćanina svetim uljem na pet osjetila i moli nad njim. Maže ga na očima, ušima, nosu, ustima, rukama, nogama, i to u znaku križa, moleći istodobno: "Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem, oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio (gledanjem, slušanjem i t.d.)Amen."

U nuždi pomaže svećenik samo čelo, ali ako bolesnik nastavi živjeti, nastavlja ga dalje mazati svetim uljem prema propisu.

Sveta Pomast djeluje slično kao i ulje. Ulje jača čovjeka. Zato su se stari grčki borci na olimpijskim igrama mazali uljem. Ulje ublažuje boli. Zato je onaj milosrdni Samaritanac u Evanđelju ulio ulje u rane onog jadnika, što su ga bili izranili razbojnici. Ulje nas čini gipkima. Zato se jegulja i isklizne tako lako iz ruku.

Slično dječuje i posljednje Pomazanje. Ono jača čovjeka, dajući mu snagu za podnošenje svih boli i pobjedu nad svim kušnjama. Iskustvo uči, da su mnogo bolesnici nakon primitka posljednje Pomasti kao preporođeni, te bivaju posve smireni i odani u volju Božju. Posljednje Pomazanje ozdravljuje dušu, a često i tijelo. Po njem se opraštaju svi smrtni grijesi, kojih bolesnik radi tjelesne ili duševne slabosti nije mogao ispovjediti i otpuštaju se mnoge kazne za grijehe. Osim toga vraća se, kako rekosmo, tjelesno zdravlje, ukoliko je korisno spasu duše, ili u najmanju ruku dobiva se olakšanje boli.

Posljednja je dakle Pomast nadopuna sakramenta Pokore.

Ona nas nadalje čini sposobnijima za postignuće vječnoga blaženstva, jer umnaža u nama milost posvećujuću i prema tome ljubav prema Bogu. To doduše čine i drugi sakramenti, ali kod smrti je umnoženje milosti posvećujuće od većeg značenja, jer od stupnja milosti posvećujuće ovisi i stupanj slave nebeske. Sakramenat dakle posljednjeg Pomazanja uklanja sve, što nas priječi u postignuću našega vječnoga cilja.

2. Sakramenat posljednje Pomasti može primiti samo onaj, koji je teško bolestan, to jest u pogibli da umre. No tko je teško bolestan, taj mora što prije primiti posljednju Pomast, da ozdravi na duši i na tijelu, ako je zdravlje tijela od koristi spasu duše. Ludo dakle rade oni, koji zovu svećenika, kad je bolesniku, štono riječ, duša već na jeziku i ništa više ne shvaća i ne razumije. Jer milost ovog svetog sakramenta dijeli se bogatije i prima se veća milost, ako ga bolesnik primi još pri punoj svijesti, i tako može posvjedočiti svoju vjeru, strahopočitanje i pobožnost. Tako kasno primanje ovog sv.sakramenta malo će koristiti tijelu,koje je već na izdisaju, baš kao što i dozivanje vatrogasaca malo koristi onome, koji ih pozove, kad je već sva kuća okolo naokolo u plamenu. To je jedan od glavnih razloga u ovim našim žalosnim danima, zašto je zdravlje tijela ređe nego prije kod dijeljenja posljednje Pomasti, jer zovu svećenika, kad je već smrt sigurna i duša na jeziku. Takvi se bolesnici učiniše sami nedostojnima milosti ozdravljenja, i tko ovaj divni sakramenat zanemari, taj je sam svoj najveći neprijatelj. To je baš, kao da hoće na veliki put, a ne uzme sa sobom nikakvog novca, kojim će podmiriti troškove puta.

No iako su bolesni, sakramenat Posljednje Pomasti ne mogu primiti oni, koji nisu došli još do upotrebe razuma. Posljednja je naime Pomast nadopuna, kao što smo rekli, sakramenta Pokore. Ko dakle nije primio sakramenat Pokore, ne može primiti ni nadopune toga sakramenta. To su prije svega djeca. Do koje godine, to će odlučiti njihov duhovnik, jer se jedno razvije prije od drugoga. Isto tako ne mogu primiti ovog sakramenta, koji nikada nisu imali upotrebe razuma, makar su odmakli u godinama i bolesni.

U istoj bolesti može se posljednja Pomast primiti samo jedanput. Ali ako je netko ozdravio pa opet teško obolio, može je, makar se radi o istoj bolesti, opet primiti.

Bolesnik se mora prije svete Pomasti ispovijediti i primiti sv.Pričest. Ispovjediti se mora zato, jer se sakramenat posljednje Pomasti mora primiti u stanju milosti Božje. Ovaj je naime sakramenat lijek, a lijek ne koristi mrtvima, nego živima. Obično iza posljednjeg Pomazanja prima bolesnik papinski blagoslov s potpunim oprostom. No iako se traži sv.ispovijed prije posljednje Pomasti, ipak se može i mora zvati svećenik, ako netko izdiše iznenada ili je čak već i umro možda pred sat dva. Jer kad dođe smrt, onda ljudi često promjene mišljenje, iako su možda prije bili nehajni prema sv.vjeri, mogu se u zadnjem času savršeno ili nesavrpeno pokajati i željeti primitak ovog svetog sakramenta, te će im i te kako dobro doći.

Velika odgovornost leži upravo na ukućanima bolesnikovim, koji su se dužni pobrinuti, da bolesnik pravodobno primi svete sakramente. Obično se izgovaraju, da bi se bolesnik mogao uzrujati. No takva nježnost nije ništa drugo nego velika okrutnost prema bolesniku, jer se smrt ne da zadržati, i on može sebe unesrećiti za čitavu vječnost radi tobožnje samilosti s njime. Svi bi ukućani morali znati i sobu urediti za primitak ovog svetog Sakramenta. Pripremiti stol, pokriven bijelim platnom, na njemu ima biti Raspelo i kraj njega dvije goruće svijeće; nadalje čaša sa sv.vodom, da svećenik može poškropiti bolesnika i sobu; čaša čiste obične vode, u kojoj će si svećenik iza dijeljenja Pričesti oprati prste; nadalje tanjurić sa vatom, da svećenik može otrti mjesta, koja je mazao svetim uljem.

3. Na koncu još nekoliko riječi o ovom divnom sakramentu. Kaže naša narodna riječ, da se pravi prijatelj u nevolji poznaje. Zato je i pobožni David vapio k Bogu: "Kad me izdade snaga moja, nemoj me ostaviti." A jer je Isus naš najvjerniji prijatelj, što ih je ikada bilo ili će biti na zemlji, nije nas mogao ostaviti u času, kad sile naše budu išle kraju i kad nam je poći s ovoga svijeta, a nitko nam više ne može pomoći. Baš u tu svrhu ustanovio je on ovaj divni sakramenat, da nam pomogne protiv triju neprijatelja, koji združeni tada navaljuju na nas: smrt sa svojim bolima, kojih se čovjek toliko boji; savjest sa svojom grižnjom; đavao sa svojim napastima.

Kad naime dođe groznica, muka, onda se ne može moliti ni biti sabran. Jedva to mogu i sveci, a kamoli mi obični smrtnici. Jer što kaže Psalmista? "Bili su me, veli, stekli okovi smrti, spopale me tjeskobe svijeta mrtvih; bio sam upao u tugu i muku." A kad su sve sile uništene čovjeku, onda niti se može moliti, niti kajati, niti ispovijedati lako, pa bi čovjeka mogao snaći očaj, da će propasti. Isus dragi, vjerni prijatelj naš, koji svojih ne ostavlja u nevolji, za sve se to pobrinuo u sakramentu posljednje Pomasti, koja sve te ljute nevolje uklanja i čovjeka pridiže i preporađa. Kako su dakle ludi, koji ne mare za toliku ljubav Spasiteljevu, i koliku odgovornost, ponovno ističemo, natovaruju na se oni ukućani, koji iz lažnih obzira ne će da zovu pravodobno svećenika k bolesniku.

Drugo, što znade veoma mučiti bolesnika na samrti, to je grižnja savjesti. Predočuje mu sve zablude prošloga života: sudjelovanje u tuđim grijesima, sablazni, koje je davao, grijehe protiv čistoće, pijanstvo, nemar za sv.Misu i svete sakramente, tolike proigrane milosti Božje i t.d. Pokazuje nam neumoljivog suca s jedne strane, brda opačina s druge strane. Sve se jadnom bolesniku pričinja kao silno uzburkano more, u kojem mora propasti bez ikakve nade. Ali eto, Isus, vjerni prijatelj naš, ostavio nam je sv.Pomast. Kad jadni bolesnik primi sv.Pomast, smiruje se odmah oluja njegove duše, i on se napunja pouzdanjem u Stvoritelja i Spasitelja svoga.

Treće, što znade biti strahovito za bolesnika na samrti, to je navala pakla, sotone, koji znade, ako mu čovjek sada utekne, utekao mu je zauvijek. I to ne jednoga sotone, nego često možda čitave vojske paklene. Ali kada dođe sveta Pomast, čovjek kao da čuje ponavljati Elizeja proroka preplašenom od neprijatelja slugi: "Ne boj se, jer ih je mnogo više s nama nego s njima". Krist, Bogorodica, Anđeli, sveci i svetice Božje. Zato valja prizvati i primiti svećenika u bolesti kao Anđela, koji je okrijepio Krista na Maslinskoj Gori.

LXXVIII. SVETI RED

Dragi vjernici!

Šesti po redu sakramenat, kako ih nabraja Tridentski sabor, jest sakramenat sv.Reda, kojim se kršten čovjek izlučuje od ostalih vjernika, te mu se daje duhovna vlast i podjeljuje milost za crkvenu službu, napose u odnosu prema svetoj Euharistiji. Kad je Isus naš odlazio na nebo, podigao je ruke, blagoslovio apostole i poslao ih u sav svijet propovijedati Evanđelje i dijeliti svete sakramente. Nešto slično događa se i kod svećeničkog ređenja. Biskup stavlja

ruke na buduće svećenike i zaziva Duha Svetoga, maže im ruke svetim uljem i uručuje sveto posuđe. Time primaju oni bogate milosti, svećeničku vlast, napose vlast prinositi svetu Misnu žrtvu i otpuštati grijehe. Ređenje biva uvijek pod svetom Misom. Tada se budući svećenici bacaju ničice na zemlju pred oltarom. Kasnije im biskup stavlja svakom pojedinom ruke na glavu, a iza njega učine to i prisutni svećenici. Zatim im oblači svećeničko odijelo i pjeva se: Dođi Tvorče Duše Svet, kad im počne mazati ruke svetim uljem u obliku križa, da mogu blagoslivljati i dirati svetu Hostiju. Nato im daje taknuti kalež i pliticu i podjeljuje im vlast prinositi svetu Misnu žrtvu. Nato govori svakom pojedincu riječi Kristove: "Primi Duha Svetoga; kojima oprostiš grijehe, oprostit će im se, a kojima zadržiš, bit će im zadržani".Ređenici obećaju nato biskupu poštovanje i poslušnost. Mazanje ruku i uručeivanje svetoga posuđa nije bitni obred, jer ga nalazimo tek u devetom vijeku. Bitno je polaganje ruku.

2. Svetim ređenjem dobiva se velika služba i čast, ali i teška i puna odgovornosti. Da je Crkva kraljevstvo, to zna svatko, tko je čitavo Evanđelje ili čuo govor o Evanđelju. U svakom pak kraljevstvu ima podložnika i onih, koji zapovijedaju. Tako i u Crkvi Božjoj, tom duhovnom kraljevstvu, jedni slušaju, drugi vode, već prema stupnju crkvene službe. Ali i najniži svećenik predstavlja golemo dostojanstvo. To kao da osjećaju od vajkada svi narodi svijeta. Jer svi narodi svijeta štovali su svećenike: Rimljani i Grci, Germani i Slaveni, Perzijanci i Indijci, Crnci i Kinezi, Japanci i Indijanci. Još veće štovanje svećenika opažamo kod Židova, gdje je sam Bog bio uredio do u tančine svećeničku službu i tražio od naroda poštivanje svećenika. Nije dakle čudo, da još veću čast ima svećenik Novoga Zavjeta, koji je dobio najveću vlast, što se može zamisliti: pretvarati vino i kruh u tijelo i krv Kristovu i otpuštati grijehe. Golema vlast i golema čast. Zato se ne čudimo na primjer postupanju jednog sv.Antuna pustinjaka. Makar ga je sav svijet štovao, ipak bi Antun odmah pao na koljena, kad bi ugledao svećenika. Sv. Franjo Asiški nije htio primiti svećeničkog Reda zbog strahopočitanja, te je rekao, kad bi susreo anđela i svećenika u isti mah, da bi najprije pozdravio svećenika, a onda tekar anđela. A što ćete više, nego kad sam Sin Božji, Isus Krist, pere noge svojim apostolima, prije nego ih je zaredio za svećenike.

Zemaljski kralj može vladati dugo, kao što je gotovo sedamdeset godina vladao Ljudevit XIV. ili Franjo Josip I. Ali kralj može biti i skinut i pogubljen, kao što je bio Ljudevit XVI., unuk Ljudevita XIV. Kolika promjena u tren oka! S kraljevskog prijestolja u tamnicu i u smrt. Ali za svećenika Kristova stoji pisano: "Ti si svećenik do vijeka!" Brak se razrješuje smrću , i vlasništvo kuće mijenja se, ali biljeg sv.Reda ostaje uvijeke. Kakvog li dostojanstva! Svećenik prima uistinu božansku vlast. Vlast nad mističkim tijelom Kristovim, jer mu je rečeno: "Štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i štogod razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima." A tko ima sličnu vlast

na zemlji? Koji car? Koji kralj? Koji predsjednik republike? To je više nego mrtvaca uskrisiti, roba osloboditi. Te vlasti nemaju ni carevi, ni kraljevi, ni anđeli, ni sveci, pa čak ni Majka Božja.

Ali svećenik prima vlast i nad stvarnim tijelom Kristovim. Mi se divimo Jozui, na čiju je zapovijed stalo sunce. Ali što je to u poredbi sa činjenicom, da svećenik jednom riječi svojom doziva Boga s neba na oltar? I svaki put se ponavlja utjelovljenje kao u krilu Bogorodice. O časnog li dostojanstva svećenika, u čijim rukama se utjelovljuje Sin Božji, kao u krilu Djevice! Ne mora li nas sve to napuniti strahopočitanjem pred dostojanstvom svećenika? I kakvu odgovornost navlače na sebe zlotvori, koji kleveću često bez ikakve podloge i razloga stalež svećenički, sveti Red, po kojem je Bog iskazao toliko dobročinstvo rodu ljudskome!

3. No ako je svećenički Red golemo dostojanstvo, a ono je i teško i puno odgovornosti. Svećenik treba svaki dan za molitvu brevira po sat i pol. On mora razmatrati. On mora cijeli život živjeti čisto kao neženja. On mora svaki ča-s biti spreman dijeliti umirućima, pa makar i teško zaraženima, svete sakramente. On mora sate i sate slušati sv. ispovijed vjernika. On mora često postiti, kad imade, recimo, kasne Mise. On se mora kloniti svjetskog veselja, kao što su zabave i plesovi. On mora biti darežljiv prema sirotinji i bijednicima. On mora biti sol zemlje svojim primjerom. On je, i to tim više što je revniji, izvržen progonima, napadajima i klevetama svijeta.

Svećeničko dostojanstvo znači i veliku odgovornost. Pastir u planini odgovoran je za ovce, ako provali vuk i počne ih ubijati. Svećenik je odgovoran za sebi povjerene duhovne ovce. On mora biti spreman i život položiti za njih, ako je u pogibelji spas njihovih duša, jer će odgovarati za njih Bogu. Koliko se dakle moramo moliti za svećenike, da nam ih Bog nikada ne uskrati i da budu uvijek čestiti i na visini svoga svetoga divnoga zvanja.

4. Nitko dakle ne može jednostavno doći i zatražiti, da bude ređen za svećenika. Veli naime sv.Pavao: "Nitko sam sebi ne podjeljuje časti (svećeničke), nego koga zove Bog, kao što je Arona." Poziv Božji je odlučan, koji se dakako može očitovati na razne načine. Sigurno nije zvan u svećenički stalež onaj, koji je sličan onom mladiću u Evanđelju, koji je rekao Kristu: "Ići ću za Tobom, kudagod pođeš". Ali tek što je čuo od Krista - lisice imadu svoje jame i ptice svoja gnijezda, a Sin čovječji nema gdje da nasloni glavu - odmah je prošlo oduševljenje toga kandidata i nestalo je čovjeka. On je naime tražio čast i udobnost uz Krista, a ne napore u spasavanju duša. Tako mnoge i danas vabi svećenički ugled i nada u materijalnu opskrbu, ali ne će ništa da znadu o obavezama svećeničkog staleža, koje znadu biti kadkada veoma teške za pojedince.

No kad se kod nekoga već od rane mladosti opaža posebna neka sklonost i ljubav za službu Božju, kad koji mladić bez ičijeg pritiska, nakon zrela promišljanja i sa-

vjetovanja s duhovnim vođom odluči ući u bogosloviju, da postane svećenik, da radi za spas duša, proširenje slave Božje, kad ga ne vode nikakvi niski motivi za obogaćenjem ili slične stvari, kad biskup prihvati njegovu molbu, onda se može razborito pretpostaviti, da je taj zvan od Boga, jer bi bilo smiješno očekivati, da će Bog svakog pojedinog čudom uzimati u svoju službum kao što je, recimo, uzeo progonitelja Crkve Savla na putu iz Jeruzalema u Damask.

Da pozvani mora revno moliti Duha Svetoga za svjetlost u izboru tako važnoga zvanja, to se samo po sebi razumije, jer ako igdje, a ono tu vrijede one riječi Posljednice na Duhove: "Bez Božanstva Tvojega - čovjek je bez ičega - tone sav u crnom zlu."

No razumljivo je, da nije dosta samo dobra volja, nego da se traži i sposobnost. Svećeničkom ređenju prethode danas mnogi i veliki studiji. Ako dakle netko ne bi bio sposoban svladati školu, ne može se pustiti ređenju. Tako isto, ako bi netko imao stanovite tjelesne mane, koje bi mogle biti predmetom sablazni ili smijeha vjernika, ne može se pustiti ređenju. Zato se i obavlja liječnički pregled kandidata prije stupanja u sjemenište. Tako isto, ako se kod nekoga opaža divlja narav, koja voli svađe, pravdanje, tučnjavu, narav, koja je odana pijanstvu, takvi nisu za svećenika.

Sve je to danas točno normirano crkvenim zakonom. Dužnost je pak svih, da se mnogo, mnogo mole Gospodaru žetve, da pošalje što više i što boljih poslenika na njivu svoju. Nijedan stalež na svijetu nije u stanju korisiti toliko općem i pojedinačnom dobru kolikko svećenički stalež ili bolje svećenik.

()
()()()()()

LXXIX. ŽENIDBA

Dragi vjernici!

Sedmi po redu sakramenat, kako ih nabraja sveti Tridentski sabor, jest sakramenat ženidbe, koji je od Krista ustanovljen zato, da onima, koji se žene, podijeli milost, da mogu svoje dužnosti u braku vjerno izvršivati. Ženidbu je ustanovio sam Bog još u raju zemaljskom za očuvanje roda ljudskoga i međusobno pomaganje ženidbenih drugova. Bog je naime rekao prvim ljudima: "Rastite i množite se i napunite zemlju". Kao što bi bez hrane poginuo pojedinac, tako bi bez braka izginuo čitav ljudski rod. Ženidba je, kako veli sv.Franjo Saleški, rasadište kršćanstva, koja puni zemlju vjernicima, da se ispuni broj izabranih u nebu. Ženidba je dakle kao stablo u vrtu Božjemu, a plod toga stabla imaju biti dobra djeca.

No Bog je ustanovio ženidbu i u svrhu međusobnog pomaganja muža i žene: "Nije dobro,da je čovjek sam; načinimo

mu pomoćnicu, sličnu njemu," rekao je Bog. Mužu je potrebita njega, a ženi kao slabijem dijelu vodstvo. Muž, kao sposobniji i jači brine se za vanjske poslove, a ženino polje rada je u glavnom kuća.

Ženidba ima nadalje za cilj i sprečavanje grijeha, kao što se vidi iz poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima: "Zbog bludnosti neka svaki ima svoju ženu, i svaka žena neka ima svoga muža. Muž neka čini ženi dužnost, a isto tako i žena mužu". No ako ženidba ima i cilj sprečavati grijehe putenosti, ona nikako nije sredstvo samo za udovoljavanje putenosti, kako je shvaćaju neki ljudi, kao što je bilo onih sedam muževa, koje je ubio sotona, jer su se ženili kreposnom Sarom u prvom redu radi toga.

Ženidba dakle ili brak nije ljudska, nego Božja ustanova. I zato je sam Bog dao točne zakone za ženidbu kod Izraelaca, a svi drugi narodi, koji su upali u idolopoklonstvo, sačuvali su uvijek osjećaj, da ženidba znači nešto uzvišeno i sveto, pa su za sklapanje ženidbe upotrebljavali vjerske obrede bilo ove ili one vrsti.

Kršćanski brak je ugovor između muža i žene, sklopljen pred službenikom Crkve i dvojicom svjedoka, kojim bračni drugovi predaju sebi pravo na tijelo u cilju rađanja i odgajanja djece. Taj ugovor traje do smrti, a Krist ga je Gospodin podigao na čast sakramenta, tako da se jedan ne može lučiti od drugoga. Gdje nema jednoga, nema ni drugoga. Sv. Pavao zove čak sakramenat ženidbe velikim sakramentom, jer je ženidba slika otajstvenog sjedinjenja Krista i Crkve. "Tajna je ovo velika; a ja velim obzirom na Krista i na Crkvu" (Ef. 5,32).

2. Bitno se od kršćanske ženidbe razlikuje civilna ženidba. Ona nije sakramenat i zato po nauci Crkve, oni kršćani katolici dužni su sklopiti crkveni brak, a ne mogu se zadovoljiti samo civilnim brakom. Gdje postoji obvezatni civilni brak, kršćani katolici mogu pristupiti tamo pred civilnog matičara, da im brak bude priznat od strane države, ali ne smiju živjeti zajedno kao supruzi, dok se ne vjenčaju propisno u Crkvi, jer tek onda vrijede pred Bogom kao zakoniti supruzi. Inače padaju pod udar crkvenih zakona i ne mogu biti odriješeni od grijeha niti primati svete sakramente dotle, dok svoj grešni odnošaj ne urede, bilo sklapanjem braka valjanog pred Bogom, bilo da se raziđu.

3. Bez milosti Božje nije čovjek u stanju održati se na pravom putu. A sa sakramentom ženidbe spojio je Bog obilate milosti. Supruzima se kršćanskim umnaža milost posvećujuća. Ali se posvećuje i njihova međusobna ljubav. Daje im se snaga, da ostanu jedno drugome vjerni i da strpljivo snose križeve bračnoga života, koji nisu maleni. Dođu bolesti, dođu na vidjelo pogreške jednog ili drugog bračnog druga, koje se prije nisu zapažale, brige zadaju djeca i t.d. Za sve to daje milost sakramenat ženidbe, da bračni drugovi ne klonu, nego vedra čela stupaju naprijed prema svom životnom cilju. Sakramenat ženidbe daje im milost, kako će napose djecu svoju dobro uzgojiti i učiniti od njih dobre kršćanske vjernike.

To je tim lakše, jer je kršćanska ženidba nerazrešiva, to jest bračni drugovi ne mogu sklopiti nove ženidbe kao u civilnom braku, dok ne umre bračni drug. A kad su otac i mati doživotno zajedno, i djeca imadu sigurno uporište, na koje će se osloniti. Mnogi se izgovaraju, kad se hoće rastaviti sa zakonitom ženom i nanovo ženiti, da je i prije bilo tako. No ako je Bog trpio rastavu kod Židova iz važnih razloga, sigurno je i to, da je Krist dokrajčio takve rastave, rekavši Židovima: "Što je Bog sastavio, čovjek neka ne rastavlja" (Mt. 19,6). Zbog toga nisu Pape nikada dozvolili zakonitim kršćanskim supruzima za vrijeme života bračnoga druga sklopiti novi brak. Papa Klement VII. odbio je molbu Henrika VIII., da smije sklopiti brak sa Anom Boleyn, makar mu je bila živa žena Katarina Aroganska. Ni prijetnje kraljeve ni pogibao, da otpadne čitav engleski narod, nisu bile u stanju skloniti Papu na popuštanje, jer ni Papa nije vlastan izmijeniti u ovom pitanju odredbu Božju, a kamoli državna vlast. Crkva dozvoljava doduše iz važnih razloga rastavu od stola i postelje, ali ne i novu ženidbu, dok živi bračni drug. I kao što je Krist uspostavio nerazrešivost braka, tako je uspostavio i jedinstvo braka, to jest brak između jednog samo muža i jedne samo žene, a ne više mnogoženstvo, kako je to bilo neko vrijeme kod Židova ili danas muhamedanaca.

4. Koliko bi bilo manje jada na tome svijetu, kad bi se svi držali riječi sv. apostola Pavla: "Ženidbu neka drže svi u časti, i postelja ženidbena neka bude čista, jer bludnicima i preljubočincima sudit će Bog" (Žid. 13,4). U časti neka bude ono, što ženidbi prethodi, u časti ono, što je prati, u časti ono, što je slijedi, jer kršćanska ženidba nije više onaj mrtvi čovjek od zemlje, što ga je Bog načinio prije nego mu je udahnuo dušu, nego živi, koji je stvoren na sliku i priliku Božju. Krist je naime podigao ženidbu na čast sakramenta, i učinio je nerazrešivom.

U časti dakle treba držati ono, što ženidbi prethodi. Sveta mora biti nakana kod sklapanja braka. Sklapa se brak ne radi toga da se spolno iživljava, ne radi toga, da se djevojka izmakne ispod vlasti oca ili majke, i radi sličnih razloga, nego da se uzgoje djeca za Boga i da se lakše spasi duša, ako ne možeš biti uzdržljiv. Tu nam divan primjer daje mladi Tobija, koji moli prigodom sklapanja braka: "Ti znaš Gospode, da ja svoje rodice ne uzeh za ženu od razblude, nego od ljubavi k potomcima, koji će u sve vijeke blagosivati ime Tvoje" (Tob. 8,9). Danas se ne misli na to, jer se malo ili nikako cijeni duša i malo se poznaje Bog, koji je naša vječna sreća i naš posljednji cilj. Iz istih razloga danas se malo moli prije braka, a bez molitve je uzaludan naš trud, jer ako "Gospod ne sagradi kuće, uzalud se muče, koji ju grade".

U časti treba držati ono, što prati brak. Kad idu k oltaru zaručnici, idu, da prime sveti sakramenat od Krista osnovan. Ako su bili u grijesima, valja im dakle očistiti dušu u svetoj ispovijedi i okrijepiti se tijelom Gospodnjim, da ne navuku na se prokletstvo umjesto blagoslova.

U časti treba držati i ono, što slijedi ženidbu. Jedno dakle mora ljubiti drugo i poštivati. Muž je glava ženi, ali ne smije biti tiranin. Žena je družica, jer je napravljena od rebra, ali ne ropkinja, jer bi bila uzeta od stopala. "Muževi, ljubite žene svoje, opominje apostol, kao i Krist Crkvu i Sebe samoga predao za nju." "A žene neka se pokoravaju svojim muževima kao Gospodinu.... Kao što se Crkva pokorava Kristu, tako i žene svojim muževima u svemu." (Ef. 5,22-25). Kad se ovako ženidba bude držala u časti, bit će izvor blagoslova i na zemlji i na nebu.

xxxx
xxx
x

LXXX. SAKRAMENTALI

Dragi vjernici!

Francuski učenjak George Claude dao je jedne godine opremiti parobrod za naučna istraživanja u moru kod Antilja. Prije nego je brod krenuo na put, dao ga je taj veliki učenjak blagosloviti. Učenjacima, koji su se bili sabrali na ispraćaj, održao je Claude govor, u kome im je među ostalim označio važnost ovoga blagoslova. "Gospodo kolege, rekao je Claude, ja ne znam, kakve su vaše misli. Ja sa svoje strane osjećam prije odlaska na put, na tako težak posao, dublje nego ikada prije, kako znanost, kojom smo mi tako ponosni, samo malo važi pred mnogim , što seže iznad ove znanosti. Ja mislim, da beskrajno sitan dijelak zrnca, što sam ja u neizmjernom svemiru, ne ću umanjiti time, što se sagnem pred najvišim Znanjem i Voljom, da izmolim Njegovu zaštitu."

1. Ovaj blagoslov, koji je učenjak Claude dao zazvati po svećeniku na svoj parobrod, spada u tako zvane sakramentale, to jest posvete i blagoslove Crkve. U sakramentale idu također i sami posvećeni ili blagoslovljeni predmeti.

Poznato je naime, da na stvorenjima i čitavoj prirodi iza grijeha istočnoga leži kletva Božja."Neka je prokleta zemlja poradi tebe! S mukom ćeš se hraniti od nje sve dane života svojega. Trnje i korov rađat će ti, i ti ćeš jesti zelje poljsko. U znoju lica svoga jest ćeš kruh, dok se ne vratiš u zemlju, od koje si uzet. Jer prah si i u prah se vraćaš" (I.Mojs.3,17-19). Tako je rekao Bog Adamu, kada je on sagriješio. A potvrđuje nam to i sveti Pavao apostol u poslanici Rimljanima, kad kaže:"Jer je stvorenje podvrgnuto prolaznosti, ne od svoje volje, nego poradi Onoga, koji ga podvrgnu nadi, da će se i samo stvorenje osloboditi ropstva raspadljivosti na slobodu slave djece Božje. Jer znamo, d. sve stvorenje uzdiše i tuži s nama dosada" (Rim. 8,2o-22). Tragovi te kletve Božje su na primjer bolesti i smrt kod ljudi i nižih stvorenja, ratovi i neprijateljstva među ljudima, poplave, požari, prolomi oblaka, tuča, cikloni, strašne vrućine i velike studeni, gamad, koja znade za čas uništiti čitave krajeve i izvrći ih gladi, kao što su n.pr. skakav-

ci, gusjenice, svakojaki crvi, nevolje kod poroda, nakazna djeca, bolesti kod vinove loze, kao što su filoksera i peronospora, itd. Sve to potvrđuje, da je ova naša zemlja doista prava dolina suza.

Da odstrani tu kletvu Božju, vidimo, da je sam Isus Krist često blagoslivljao i svojim apostolima dao također tu vlast, da blagoslivlju, da izgone zle duhove i ozdravljuju bolesnike. Tom vlašću služi se i sveta Crkva, kad blagoslivlje ili posvećuje preko svojih svećenika i službenika stanovite predmete i moli Boga, da preko ovih blagoslovljenih stvari odagna đavla i bolesti. Crkva se kod tih posveta i blagoslova služi vidljivim znakovima, kao što su križ, blagoslovljena voda, ulje, svijeća, tamjan i t.d. Ime sakramentali dolazi odatle, što su ovi običaji slični sakramentima. Kod sakramenata i sakramentala dolaze riječi i znakovi, koji imadu nadnaravnu moć i predočuju nevidljivu milost. Dakako da sakramenti imadu daleko veću moć nego sakramentali. Sakramenti su za postignuće vječnoga života potrebiti, a sakramentali korisni, no nužni nisu.

2. Blagoslivljanje se sastoji u tome, da svećenik, odnosno službenik Crkve, zaziva blagoslov Božji na osobe ili na stvari. Dakako, i blagoslov stvari odnosi se u zadnjoj liniji na osobe, koje se služe blagoslovljenim predmetima.

Crkva običava blagoslivljati na pr. one, koji se vjenčaju, porodilje, puk kod Mise, umiruće, mrtva tjelesa vjernika, grla vjernika na dan sv. Blaža i t.d. Porodilje dolaze, da isprose blagoslov Božji za svoje dijete. Čine nešto slično, što su činile porodilje u Starom Zavjetu, koje su morale četrdeseti dan iza poroda dječaka, a osamdeseti dan iza poroda djevojčice doći sa djetetom u hram Božji. Tomu se propisu Staroga Zavjeta podvrgla i sama Presveta Bogorodica, došavši četrdeseti dan iza poroda sa malim Isusom u hram jeruzalemski, da Ga prikaže Bogu i prinese propisanu žrtvu. Taj spomen slavimo na dan Svijećnice, drugoga veljače.

Blagoslov grla, na dan sv. Blaža, 3. veljače, uvela je Crkva na spomen sv. Blaža biskupa i mučenika u Sebasti u Armeniji, koji je čudesno ozdravio jednog dječaka, kojemu se bila zaustavila kost u krlu, a on ga je ozdravio tako, da mu je stavio ispod grla u obliku križa dvije goruće svijeće, koje je njegova majka darovala Crkvi, i onda molio nad njim. Slično čini i Crkva na svetkovinu sv. Blaža.

Što se tiče stvari, Crkva ima u Obredniku blagoslov za sve stvari. Najobičnije se blagoslivlje kruh, jaja, meso na Uskrs, vino na dan sv. Ivana Evanđeliste, polja na Markovo i u Prosne dane, kuće, brodovi i t.d. Ako se kome čini možda čudno blagoslov ove ili one stvari, taj mora znati, da je Bog apsolutni gospodar čitave prirode i svake pojedine stvari, zvala se kako mu drago. Da je tome tako, pokazao je dovoljno Krist Gospodin za čitavoga svoga života na zemlji. Kada se rodio, pokazala se čudesna zvijezda, da vodi mudrace s Istoka, a kad je umirao, pomrčalo

je potpuno sunce protiv prirodnih zakona. Na Njegovu zapovijed stišali su se odmah vjetrovi i more, a voda postala tvrda kao cesta pod Njegovim nogama. Na Njegovu zapovijed smjesta je usahnula smokva, množio se kruh i ribe, koliko je htio, čistila se guba i odstranjivala se sve bolesti. Sličnu vlast ostavio je Crkvi, pa se nije čuditi uspjesima njezinih blagoslova. Izvodi ih u zadnjoj liniji Isus Krist, Bog naš.

Jednu posebnu vrstu blagoslova sačinjava tako zvani egzorcizam, kojim se zapovijeda nečistom duhu u ime Božje, da napusti stanovite osobe ili stvari. Egzorcizam se obavlja na primjer kod krštenja, posvete vode. Egzorcizam opsjednutih dolazi danas rijetko u upotrebu i ne smije se vršiti bez dozvole biskupa, a vrši ga svećenik.

3. Posveta se sastoji tome, da službenik Crkve stanovite osobe ili stvari izluči od ostalih i namijeni ih samo službi Božjoj. Tako se posvećuju Pape prigodom izbora, opati, glavarice stanovitih ženskih Redova, a nekad i carevi i kraljevi. Drugo je dakako ređenje svećenika. To ne spada u sakramentale, nego u sakramente.

Što se tiče posvete stvari, Crkva običava posvećivati na primjer krsnu vodu na Veliku Subotu ili Duhovsku Subotu, svijeće, pepeo (Pepelnica), palme, ulje na Veliki Četvrtak, crkve, oltare, groblja i t.d.

4. Sakramentale je naredila Crkva, imajući Krista pred očima. Iz Evanđelja vidimo, da je Isus blagoslivljao djecu, apostole prigodom Uzašašća, kruh, ribe za hranu ljudima. Što više, već od početka svijeta vidimo, da je Bog blagoslovio Adama i Evu, Noa svoje sinove Sema i Jafeta, Izak Jakova, Jakov svojih dvanaest sinova pred smrt, Mojsije narod izraelski, a pogotovu su to činili veliki svećenici židovski. Blagoslove i posvete obavlja obično svećenik, ali su mnogi pridržani biskupu, odnosno Papi. Dakako da mogu i svjetovnjaci blagoslivljati, ali ne u ime Crkve. Što su svetiji na primjer roditelji, tim će više koristiti njihov blagoslov njihovoj djeci.

5. Vrlo je korisno služiti se blagoslovljenim ili posvećenim predmetima, jer se čistimo od lakih grijeha i mogu nas očuvati od mnogih kušnja i pogibli tijela. Zato je na primjer sveta Terezija Avilska uvijek nosila uza se svetu vodu u bočici, jer je iskusila, kako joj pomaže protiv sotone. Dakako, ako neko fizičko zlo koristi spasu naše duše, ne će sakramentali odstraniti toga zla, jer bi onda radili protiv spasa naše duše, što je apsurdno. Valja se čuvati i inače praznovjerja u ovoj stvari, pa pripisivati veću moć sakramentalima, nego je imadu po molitvi Crkve. Sakramentali će nam koristiti to više, što smo dalje od grijeha i imamo veće pouzdanje u njihovu upotrebu. Tko dakle živi u smrtnom grijehu i nema nikakve vjere ni pouzdanja u moć Božju, koja se služi sakramentalima, slaba će mu biti korist od sakramentala, kao što je malo koristio inače tako moćan kovčeg Zavjeta Židovima u bitci, koji su bili u teškom grijehu. Ali, koji živi prema zakonu Božjem, čuva se marljivo grijeha, ima živo pouzdanje u Boga i vjeruje

u moć Njegovih blagoslova, koje dijeli preko Crkve u sakramentalima, taj će nerijetko iskusiti, da sakramentali nisu prazna stvar.

Godine 1934. desila se strašna nesreća na moru, kad je izgorio američki parobrod "Morrow Castle". Neka djevojka, koja se spasila pri toj strašnoj katastrofi pripovijeda, kako je u smrtnoj stisci, koja je zahvatila putnike, ona podigla svoju, od Sv.Oca blagoslovljenu, krunicu prema nebu i počela moliti. Odmah su joj se pridružili drugi i molili s njom. Najednom se brod nagnuo i oni su se srušili jedan preko drugoga. Krunica joj je bila istrgnuta, ali je ostao križ od krunice među prstima. U taj čas bacio ju jedan mornar u more, odakle ju je izvukao pomoćni čamac. "Križ me je moje krunice spasio, veli ona, i ostat će mi vječna uspomena na onu strašnu noć". Cijenite visoko sakramentale Crkve, i vi ćete iskusiti još veća dobročinstva!

+++ ‡ +++

LXXXI. OPROŠTENJA

Dragi vjernici!

Poznato je, kako je sv.Margarita Kortonska u mladosti bila pošla krivim putevima. No prosvijetljena milošću Božjom vratila se k Bogu i do konca života svoga vršila tešku pokoru. Svojim pokorničkim životom djelovala je na mnoge ljude. Povukla je za sobom i svoju sestru Adrijanu. Jedne godine pošla je Adrijana u grad Asiz prigodom Porcijunkule, da zadobije taj oprost. Kako je bila silna navala svijeta, zdrobili su joj u gužvi rebra, i kad se vratila k sestri Margariti u Kortonu, malo iza toga umrla je od povreda zadobivenih u Asizu. Svetica se dakako vruće molila za pokoj duše svoje drage sestre. Dok je tako molila, začuje glas, koji joj je govorio:"Adrijana je već u mjestu vječnoga pokoja, zbog velikog oprosta Porcijunkule, koji je postigla, te je prispjela u nebo ,bez ikakve kazne u čistilištu." Oprosti dakle, koje Crkva podjeljuje za razne pobožnosti,nisu prazna stvar, pa je vrijedno da se u to malo zamoslimo, te ne propustimo nijedne prilike, da se tim oprostima i okoristimo. Na to nas potiče živo i crkveni Zakonik u kanonu 911.

1. Što je oprost? Oprost je prema crkvenom Zakoniku "otpuštanje pred Bogom vremenite kazne dužne za grijehe, što se tiče krivnje već izbrisanih, koje crkvena vlast iz zaliha (blaga) Crkve dopušta za žive na način odrešenja, a za mrtve na način molitve" (Kan.911). Crkva je primila vlast od Boga, da nakon izmirenja grešnika s Bogom preostale vremenite kazni ili posve otpusti ili pretvori u pokornička djela. Krist je naime rekao svetome Petru:"Štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebu, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu."(Mt.18,18).

Zato vidimo, da su se apostoli već od početka služili tom svojom vlašću. U Korintu je na primjer bio neki čovjek, koji je počinio sablažnjiv čin bludnosti, živeći sa ženom oca svojega. Sveti ga je Pavao izopćio iz Crkve. No kad je on pokazao, da se kaje za svoj grijeh, apostol ga je primio natrag u Crkvu i oprostio mu ostatak kazne, govoreći Korinćanima:"A kome vi što oprostite, onome opraštam i ja; jer i ja, što sam oprostio, ako sam imao što oprostiti, činim radi vas pred Kristom." (II.Kor.2,1o). Strogo govoreći, nitko ne biva oslobođen kazni za grijehe, jer ono, što pojedinom grešniku manjka, uzima se ili nadoknađuje iz blaga Crkve, a to su neizmjerne zasluge Krista Gospodina i zasluge svetaca. Mnogi su naime članovi Crkve činili tako velike pokore, da su one veće nego njihovi grijesi. Kad se dakle zasluge svetaca združe sa neizmjernim zaslugama Krista Gospodina, onda one, kako veli sv.Toma Akvinski, daleko nadvisuju sve kazne, koje živi zaslužuju. Te zasluge koriste svima, koji stoje u zajednici sa svetima. To blago zasluga Kristovih i svetaca povjerio je Sin Božji svetome Petru kao vrhovnom glavaru Crkve, da ga dijeli, kako traži čast Krista i interesi Crkve odnosno neumrlih duša.

Gospodin Bog međutim ne udara čovjeka vremenitim kaznama zato u prvom redu, da ga kazni, nego da ga otrgne od zemaljštine i popravi. To Crkva dobro znade. Zato kad je vidjela, da se neki grešnik ozbiljno popravio i da mu je veoma žao, što je uvrijedio Boga svojim grijesima, Crkva je običavala u prvim vremenima velikim pokornicima otpustiti javne pokore ili sasvim ili barem djelomično. Osim toga, jer mi međusobno sačinjavamo zajednicu svetih, možemo jedan za drugoga i zadovoljštinu činiti. Zato je Crkva u prvim vremenima na usmeni ili pismeni zagovor mučenika običavala otpuštati pokornicima njihova pokornička djela, bilo sasvim, bilo djelomično, već prema raspoloženju pojedinoga pokornika.

U kasnijim stoljećima prestale su javne pokore. Namjesto toga je Crkva skrušenim grešnicima za brisanje vremenitih kazni određivala milostinju, hodočašća, polazak na križarsku vojnu. Crkva je to činila iz mudrih razloga. U to su naime doba ljudi bili skloni na lakomost i grabež, a svaka se opačina najbolje pobija protivnom krepošću. Lakomost se dakle i grabež liječila milostinjom onima, koji su bili u nevolji, ili se ta milostinja upotrebljavala za gradnju crkvi, samostana, mostova, cesta, luka, bolnica, od kojih su svi imali koristi. Zato je posve ispravno ono, što je godine 192o. napisao Nikola Paulus u spisu "Oprost kao kulturni faktor", gdje kaže, da su Pape i biskupi učinili golemih usluga čovječanstvu sa oprostima i u čisto materijalnom pogledu. "Divimo se, veli isti pisac, kad se pojedinačno razmotre ove stvari, što li sve i današnje čovječanstvo zahvaljuje praksi oprosta u srednjem vijeku. Tko danas ide preko mosta u Avignonu, tko se divi divnim katedralama u Francuskoj, Španiji, Italiji, Švicarskoj, Njemačkoj, Poljskoj, Austriji, Mađarskoj.... tko u bolnici Duha Svetoga u Rimu nađe utočište...tko se raduje, da Evropa nije pala plijenom muhamedanskih Arapa i Turaka, taj ima razloga, da bude zahvalan ustanovi oprosta srednjeg vijeka".

U novije doba Crkva je kao dobra mati svoje djece dopustila za brisanje vremenitih kazni još lakša djela, nego što su bile nekadanje javne velike pokore ili praksa srednjega vijeka. Danas Crkva traži osobito molitvu i primitak svetih sakramenata, pa je tako na neki način gorku medicinu pomiješala sa sladorom, da je ljudi lakše progutaju. Ali ju običava mjeriti mjerom stare discipline, kad kaže, da se za stanovitu molitvu dobiva oprost od 3 godine ili sedam godina ili jedne četrdesetnice i t.d.

2. Da se dobiju oprosti, traži se sposobnost kod onoga, koji ju kani dobiti, to jest da je kršten, da nije izopćen, da je u stanju milosti posvećujuće barem pri koncu djela propisanih za oprost; pače za potpuni oprost, da bude prost i od lakih grijeha, jer ako nije izbrisana krivnja, ne može biti izbrisana ni kazna. Nadalje se za dobivanje oprosta traži nakana dobiti oprost, jer se nikome ne daje oprost, koji ga ne će. Mora dakle imati barem općenitu nakanu zadobiti oproste, kako veli kanon 925. Konačno, da se dobije oprost valja izvršiti ono, što je naređeno za oprost i to, u određeno vrijeme i na propisani način.

3. Oprost može biti potpun ili nepotpun. Potpun je, kad se dobiva otpust svih vremenitih kazni za grijehe, a nepotpun, kad se dobiva samo djelomični otpust tih kazni. Redovito odgovara veličina oprosta veličini dobrih djela. No kao što smo već rekli, nije tako jednostavna stvar zadobiti potpun oprost, jer čovjek mora biti čist i od lakih grijeha. Onaj dakle, koji je zadržao makar i samo grešnu sklonost k zemaljštini, ne će biti dionik potpunog oprosta, dok se ne otrese te sklonosti i ne pročisti. Nije dakle dosta samo izmoliti propisane molitve za dobivanje potpunog oprosta i izvršiti druga neka djela, nego valja prije svega temeljito očistiti srce i dušu, kao što govori Psalmista: "Srce čisto stvori u meni, Bože, i duh pravi obnovi u meni"! (Ps. 50).

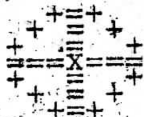
Potpune oproste daje Crkva obično pod uvjetom, da se kraj propisanih dobrih djela prime sakramenti pokore i euharistije, da se moli na nakanu Pape, i posjeti koja javna crkva, kao što recimo u Rimu za vrijeme jubileja posjet četiriju glavnih rimskih bazilika. Time smo već taknuli najvažnije potpune oproste, to jest jubilejski, koji se proglašuje svake dvadeset i pete godine, onda glasoviti porcijunkulski oprost, spomenut na početku, i oprost skopčan s papinskim blagoslovom.

Nepotpunih oprosta imade mnogo, kao što možete vidjeti iz vaših molitvenika. Tu se vidi velika majčinska briga Crkve, da svim mogućim sredstvima pomogne spasu i sreći besmrtnih duša. Svaki će razboriti kršćanin katolik to visoko cijeniti i oprostima se obilato služiti. Kritiziraju oproste redovito oni, koji o njima ništa ili malo znadu. Jednom su u nekom švicarskom hotelu vodili živu raspravu o oprostima. Jedan je govorio ovo, drugi ono, treći ono. Najednom stupi napred neki liječnik, izvadi banknotu od sto švicarskih franaka, stavi je na stol i poviče: "Gospodo, ova banknota od sto franaka pripada onome, tko mi toč-

no i jasno kaže, što je to oprost". Liječnik je banknotu spremio opet u džep, jer od svih prisutnih ni jedan jedini nije znašo, što je oprost, makar su toliko po njemu udarali i o njemu raspravljali.

Svaki će razboriti kršćanin, rekli smo, oproste visoko cijeniti i njima se obilato služiti, jer su oni veliki dar Božji. Veliki dar Božji za žive, koji mogu njima odvraćati od sebe mnoge vremenite kazni, kao što su teške kušnje, nesreće i t.d.

Oni su veliko dobročinstvo Božje i za duše u čistilištu, kojima se oprosti mogu namjenjivati već prema odluci Crkve za ovaj ili onaj oprost. No najkorisniji oprost za duše u čistilištu jest bez sumnje služenje svete Mise na tako zvanom privilegiranom oltaru. Cijenite dakle visoko oproste Crkve i pomažite njima i duše u čistilištu, jer kakovom mjerom mjerite, takovom će se i vama odmjeriti.

LXXXII. DJELOTVORNOST I VRIJEDNOST MOLITVE

Dragi vjernici!

Godine 182o. umro je sveti Klemens Marija Hofbauer. Umro je 15.ožujka, i baš je sat na tornju udarao 12 sati, i zvono je zazvonilo pozdrav anđeoski. Kako su njegova redovnička braća bila posve zabrinuta oko dragog bolesnika, prečula su glas zvona. Ali ga nije prečuo svetac, nego se posljednjim svojim silama pridigao i opomenuo ih na molitvu, posljednji puta u svom životu. Pali su na koljena i molili. Kada su opet ustali, našli su sveca mrtva. Duša njegova otišla je Gospodinu, da primi plaću za svoja dobra djela.

Sveti je dakle Klemens Hofbauer držao dobro na umu onu opomenu, koju je božanski Spasitelj upravio svojim učenicima na Maslinskoj gori, kad su zaspali, dok se On znojio krvavim znojem: "Bdijte i molite se, da ne padnete u napast; jer je duh voljan, ali je tijelo slabo." Time nam je Isus rekao sve, što moramo držati o molitvi.

1. Što je molitva? Moliti ne znači ništa drugo nego uzdići dušu i srce k Bogu. Istina, mi kod molitve sklapamo ruke, bacamo se na koljena, udaramo se u prsa, ali od svega toga je važnije kod molitve, da naš duh i srce budu uronjeni u Bogu. Razum da misli na Njega, srce da žudi za Njim, koji je naša vječna sreća i naš vječni cilj. I zato, kakogod je usmena molitva vrijedna stvar i korisna stvar, ona po sebi ne bi vrijedila ništa, ako istodobno i naš duh i srce ne bi bili usmjereni na Boga. Zato je rekao Krist Gospodin o farizejima: "Puk ovaj časti me ustima, ali je srce njegovo daleko od mene" (Mt. 15,8). Zato sto puta bolje moli onaj, koji ide cestom, ali su mu sve misli i že-

lje usmjerene na Boga, nego onaj, koji kleči u crkvi i drži sklopljene ruke i miče ustima, a zirka naokolo, smije se ili što slično radi.

I.pobožna pjesma je odlična molitva Bogu, jer je ona u stanju dignuti i te kako duh i srce k Bogu, kao što vidimo kod svetih Misa, procesija, svibanjskih pobožnosti i t.d. To je osjetio vrlo dobro sv.Augustin, kad je slušao u milanskoj crkvi pobožno pjevanje vjernika, koje je tamo bio uveo veliki biskup, sv.Ambrozije. Sam nam svetac opisuje, kako je silno na njega djelovala "slatko raspjevana Crkva", to jest vjernici pobožno pjevajući.

Odlična je molitva tako zvano razmatranje, kako se obavlja u raznim redovničkim zajednicama, kako ga obavljaju svećenici, a već i mnogi revni katolici svjetovnjaci.

A svaka molitva bez izuzetka jest najviša čast za čovjeka. Jer ako smrtni ljudi smatraju velikom čašću, da budu primljeni u audijenciju od zemaljskog vladara ili predsjednika republike, neisporedivo je veća čast za čovjeka, da smije razgovarati s Bogom svojim, koji je "Kralj kraljeva i Gospodar gospodara".

2. Ali nije molitva samo neizmjerna čast za čovjeka. Ona je krvava potreba njegove duše, jer tko ne moli, ne će nikada postići života vječnoga. Kad bi se otvorio pakao i kad bismo mi mogli razgovarati s prokletnicima u paklu, pa kad bi ih upitali, zašto su propali, onda bismo sigurno dobili odgovor, da su propali zato, što nisu molili. Znamo naime, da je Krist Gospodin rekao: "Ištite i dobit ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se." A Krist ne laže. Krist je istina, vječna božanska istina. Kad je dakle obećao, onda i ostaje kod svoga obećanja. Kako bi dakle dao propasti onim nesretnicima, da su pobožno u ustrajno molili? Sigurno je dakle, da su zapustili molitvu ili nisu molili, kako se prema odredbi Gospodnjoj mora moliti, i zato su propali. Prestavši s molitvom oni su postali slični ribi, koja je iz vode izbačena na zemlju i mora uginuti. Oni su, prestavši moliti, postali slični stablu, koje je iščupano s korijenjem, i zato mora uginuti. Oni su, prestavši moliti, postali slični čovjeku, koji ne može više udahnuti zraka, i zato mora izginuti. Oni su, prestavši moliti, postali slični čovjeku, kojemu je oduzeta svaka hrana, i zato mora uginuti. Tako su eto sveci sudili o molitvi.

Molitvom možemo sve postići od Boga, štogod je u skladu sa spasom naše duše. Sve, jer je Isus rekao: "Sve štogod zamolite pouzdano u molitvi, dobit ćete" (Mt. 21,22). I tako eto po molitvi nemoćno stvorenje, čovjek, postaje na neki način svemogući, jer dobiva u ruke ključ, kako veli sveti Augustin, do neizmjernog bogatstva Božje moći i dobrote. Da se o tome uvjerite, pogledajte samo malo Evanđelje. Slijepci se mole Isusu, i makar su slijepi od rođenja, i nitko im nije mogao pomoći, molitva im je otvorila put do Srca Božjega i svemoći Božje, i na jednu riječ Isusovu, oni su progledali. Gubavac, izbačen iz ljudskog društva, nema više nikakve nade na tom svijetu. Ali se pomolio Isusu:

"Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti". I u isti čas bio je zdrav, jer su usta Boga našega progovorila na poniznu molitvu:"Hoću, očisti se!" Žena Kanaanka dolazi plačući i moli, da bi kćer njezinu, koju je vrlo mučio sotona, ozdravio. I makar ju je naoko Isus odbio, uslišava divno njezinu molitvu: "O ženo, velika je vjera tvoja, neka ti bude, kako želiš!" Poganski satnik dolazi i moli se za svoga umirućeg slugu Isusu, i sluga je ozdravio. Jair moli za svoju mrtvu kćerku, i na njegovu molitvu Isus ju je uskrisio. Marta moli za mrtvoga brata Lazara, koji je već četiri dana u grobu, i Isus ga diže iz groba. Razbojnik Mu se moli u zadnjem času svoga života i u isti čas čuje uslišanje svoje molitve: "Zaista ti kažem, još danas ćeš biti sa Mnom u raju!" Pa ako kada Gospodin i oteže sa uslišanjem, čini to iz mudrih razloga. Katkada čak ni ne usliša naše molitve, kad bi ono, što tražimo bilo na štetu našoj neumrloj duši. A može se desiti, da nismo ni dostojni uslišanja, kad ne molimo pobožno, kako treba, ili nemamo pouzdanja u moć molitve. Zato nas opominje sv.Jakov apostol: "Tko sumnja, sličan je morskome valu, koji vjetar podiže i goni. Takav čovjek neka ne misli, da će primiti što od Gospodina" (Jak. 1,7).

Da nas dakle Bog prije usliši kod molitve, nastojmo molitvu poduprijeti postom, zamoliti za zagovor svece Božje, a prije svega Presv.Djevicu Mariju, očistiti dušu u sv.ispovijedi, udružiti se u važnijim stvarima i s drugim kršćanima, jer kaže Isus: "Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zamole, što mu drago, dat će im Otac Moj nebeski. Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u Moje ime, ondje sam i Ja među njima" (Mt. 18,19).

3. Sve možemo dobiti od Boga prema riječima Isusovim po svetoj molitvi. Ona od grešnika čini pravednike, kao što smo malo prije rekli o skrušenom razbojniku na križu. Kad je carinik zavapio u hramu: "Bože, milostiv budi meni grešniku", otišao je kući opravdan pred Bogom. Kad je David nakon svoga teškog grijeha preljuba i umorstva zavapio: "Sagriješih Gospodinu", prorok Natan mu je odmah navijestio opravdanje pred Bogom: "Tko naime počne moliti, veli sv. Augustin, taj prestaje griješiti." Molitva pribavlja grešniku milost pokajanja i obraćenja, i on nalazi put k Bogu.

Ali i za pravednika je važna molitva, je ga čuva u stanju milosti, da ne padne. Čuva ga naime od kušnja, koje znadu biti veoma žestoke, kao što vidimo kod Davida, kojega je jedan jedini pogled na ženu, što se kupala, doveo do preljuba, a preljub do umorstva nevinog čovjeka.

Osim toga po molitvi postižu pravednici oproštenje vremenitih kazni, dužnih za grijehe. Nemojmo se puno čuditi, što je rekao sv.Augustin: "Jednim jedinim Očenašom možemo, ako ga iz srca izmolimo, okajati sve prestupke jednoga dana." To tim više, što su danas uz mnoge molitve spojeni i veliki oprosti Crkve.

Osim toga, po molitvi pravednici umnožavaju svoju vječnu nagradu. Da je tome tako, vidi se iz riječi Krista

Gospodina: "Kad ti hoćeš da se moliš, uđi u sobu svoju, zatvori vrata i moli se Ocu svojemu u tajnosti! Otac tvoj, koji vidi u tajnosti, platit će ti!" (Mt. 6,6)

4. Kad je tome tako, tko onda ne bi molio? Molio ne samo danas ili sjutra, nego dok je živ? Molio ne kakogod, nego pobožno i sa živom vjerom i pouzdanjem; molio u ime Isusovo; molio ustrajno i sa čistim srcem; molio u dubokoj poniznosti svoga ništavila; molio odano u volju Božju, jer se ne moli krutom gospodaru nego Ocu nebeskome!

Neka vam dakle molitva bude, što i voda ribi, što i zrak ptici, ako hoćete, da budete sretni na zemlji i na nebu uvijeke.

...oooOooo...

LXXXIII. NAŠ ŽIVOT U BOGU (Ponavljanje gradiva od 69-82)

Dragi vjernici!

Poznato je iz povijesti, da je car Napoleon sa svojom drugom ženom, austrijskom princesom Marijom Lujzom, imao jedinca sina, Napoleona II. Kada se rodio, dobio je naslov "Rimski kralj". Iza pada očevog "princ od Parme". Konačno, kad je preselio u Austriju, iza očevog odvedenja na otok sv.Helene, dobio je naslov "vojvoda od Reichstadta". Kao takav je i završio svoj život u 21.godini mlade svoje dobi. Kad je umirao, dao si je donijeti iz Parme pozlaćenu zibku, koju mu je grad Pariz poklonio prigodom rođenja. Sa suzama u očima pogledao je daroviti mladi princ svoju zibku, i onda prozborio: "Evo, to su granice moga života; ovaj krevet, koji će naskoro biti moja smrtna postelja, i ova pozlaćena zipka. Između njih leži moja dvadeset i jedna godina, moje ime, moj zao udes."

U puno boljem položaju obzirom na život tijela nisu ni ostali ljudi, makar doživjeli zle kobi, kao što je rekao mladi Napoleon II. Jer, kao što veli Psalmista, "vrijeme života našega traje sedamdeset godina, i osamdeset godina, ako dođe visoko; a ipak je dobit njihova jedino muka i nevolja; jer brzo prolazi i mi odlijećemo" (Ps. 89,10).

Samo Bog posjeduje pravi život, i zato veli isti Psalmista: "Jer je u tebe izvor života"(Ps. 35,10). Sveti pak biskup Martin nije mogao podnositi, da tko govori o "drugom"životu, pa bi ga odmah ispravio: "Nema drugog života. Ima samo jedan jedini pravi život." Taj život je Bog, i tkogod hoće da uistinu živi, mora živjeti i može živjeti samo u Bogu.

1. Mi smo vidjeli, tko nam je priskrbio taj život, izgubljen grijehom praroditelja u raju zemaljskom. Priskrbio nam ga je Isus Krist svojom gorkom mukom i smrću na drvetu svetoga križa, Kad mu je vojnik probo kopljem Presv.Srce, onda kao da su se otvorili neizmjerni izvori vode žive za

čitav ljudski rod, izvori vode žive, što teče u život vječni. Taj se izvor izlio obilato ponajprije na apostole na dan Duhova, kad je Isus ispunio svoje obećanje, dano apostolima, da će im poslati Duha Svetoga. Javivši se u slici silnoga vjetra, u slici ognja, u slici jezika, napunio je Duh Sveti apostole svojim božanskim darovima: mudrošću, znanjem, razumom, jakošću, savjetom, pobožnošću, strahom, i oni su pošli svijetom, obarajući poput silnoga vjetra oholo poganstvo svojim propovijedanjem, unoseći u ledena srca ljudska plamen ljubavi Božje, koja je preobrazila lice zemlje.

Duše dotada mrtve, kao što je mrtva loza odsječena od čokota, počele su živjeti novim životom, čim su bile nakalamljene na pravi čokot života, koji je Isus Krist, i koji veli: "Kao što loza ne može roda roditi sama od sebe, ako ne ostane na čokotu, tako i vi, ako ne ostanete u Meni. Ja sam čokot, vi loze. Tko ostaje u Meni, i Ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez Mene ne možete ništa učiniti" (Iv. 15,4-5).

Dušama, koje su u stanju milosti posvećujuće, koje su dakle povezane sa živim čokotom, Isusom Kristom, nikada ne prestaju pritjecati životni sokovi u duše njihove. Rekli smo, da bi zato svaki kršćanin morao bdjeti brižno, dok je živ, da ne izgubi nikada milosti posvećujuće. Ali mi smo slični, rekli smo, onim dervišima, koji, pozvani na carsku gozbu, nisu htjeli odložiti svojih prljavih haljina i obući sjajne haljine primljene od cara, jer su u svojim prljavim haljinama imali zašiven svoj kukavni novac. Tako i mi slabo marimo za golem dar milosti posvećujuće, jer bi se morali odreći prljavih užitaka, na koje nas vabi naša pokvarena narav. Malo nas dira srce i sama opomena Spasiteljeva: "Što koristi čovjeku, ako cijeli svijet zadobije, a dušu svoju izgubi"?

I propali bismo kraj svojih pokvarenih sklonosti, da Bog kao dobar Otac ne bdije nad nama i ne potiče nas uvijek novim milostima djelujućim, da se kanimo grijeha i ustrajemo u dobru. Duh pak Sveti, rekli smo, djeluje na najraznovrsnije načine na čovjeka, "jer vjetar puše, kako hoće" (Iv. 3,8). Jedanput djeluje preko propovijedi, jedanput preko sprovoda, jedanput preko dobre knjige, drugi put preko bolesti, nesreće kakve, i t.d. Iako djeluje na svakoga čovjeka, nikoga ne sili, da prihvati milost, jer je svaki svoje sreće kovač, kad nas je Bog obdario slobodnom voljom i ne oduzima nam slobode, dok smo na tome svijetu. Ali, kad Bog vidi, da se čovjek ne koristi i ne sudjeluje s milostima Njegovim, onda se Duh Sveti povlači i na nemarnom čovjeku ispunit će se riječi Spasiteljeve: "Tko ima, dat će mu se, i obilovat će, a tko nema, uzet će mu se i ono, što ima." Kako na sudu Božjem nitko ne će imati isprike, pazimo, da se revno služimo milostima Božjim, tim više, što kao kršćani katolici imamo veću odgovornost od siromašnih pogana, jer smo primili i primamo svakodnevno mnogo više milosti nego oni. A tko je više primio, više mora vratiti Bogu na dan obračuna.

2. Najviše milosti pritječe dušama preko sveti sakra-

menata. Najpotrebitiji sakramenat i vrata ostalim sakramentima, to je, rekli smo, sveti krst, po kojem se čovjek oslobađa istočnoga grijeha i svih drugih grijeha, prima milost posvećujuću, biva dijete Božje, baštinik neba i član Crkve Kristove. Kako je krst najpotrebitiji sakramenat, zato se lako dijeli i svatko ga može u nuždi dijeliti, ako ima nakanu činiti, što čini Crkva. Rekli smo, da je u nuždi dobra svaka naravna voda za podjeljivanje sakramenta krsta. Zato mora svaki kršćanin katolik naučiti, kako se krsti, da u eventualnoj nuždi uzmogne spasiti život jedne duše. Rekli smo također, kao što se sjećate, da se opterećuju strahovitom odgovornošću majke, koje ubiju dijete prije krsta još u utrobi svojoj. Veliku odgovornost navlače na sebe i oni kršćanski roditelji, koji u današnje vrijeme iz čisto materijalnih razloga ne daju krstiti svoje djece i tako je stavljaju u pogibao, da umru bez krsta, makar su već više godina na tome svijetu.

Rekli smo, kao što se sjećate, da je drugi po redu sakramenat, sakramenat sv.potvrde, u kojem se polaganjem biskupove ruke, mazanjem svetom krizmom i istodobnim izgovaranjem propisane molitve potvrđeniku daje milost, da može vjeru svoju javno priznavati i po njoj živjeti. Kao što po sakramentu krsta postajemo djeca Božja, tako po sakramentu potvrde postajemo vojnici Kristovi, vojnici Božji, spremni na sve radi Boga.

U Presv.Oltarskom Sakramentu primamo tijelo i krv Kristovu pod prilikama kruha i vina, dušama našim za hranu. Taj je sakramenat znamen najveće ljubavi Božje prema čovjeku, i svake je osude vrijedan čovjek, koji ne mari za taj divni sakramenat, kad veli Krist Gospodin: "Ako ne budete jeli tijela Sina čovječjega i ne budete pili krvi Njegove, ne ćete imati života u sebi" (Iv. 6,54).

U sakramentu svete pokore opraštaju nam se grijesi počinjeni iza krštenja, ako smo izvršili, što treba za taj sakramenat. On je potrebit za vječno blaženstvo svakome kršćaninu, koji je nakon krštenja počinio težak grijeh. Kad se pak sjetimo, što znači zadobiti natrag izgubljenu milost posvećujuću, kad se sjetimo, kakav mir unosi u dušu dobro primanje svetog sakramenta pokore, onda bismo morali plakati nad nehajem tolikih kršćana, koji za nj ne mare.

Po svetom sakramentu posljednjeg pomazanja mazanjem svetim uljem i molitvom svećenika podjeljuje se opasno bolesnom kršćaninu zdravlje duše, pa i tijela, u koliko je to korisno za spas duše. Iako taj sakramenat nije nuždan, kao što je, recimo, sakramenat svetoga krsta, ipak bi bio velik neprijatelj sam sebi, tko bi u teškoj bolesti zanemario ovaj sakramenat i golemu milost Božju, koju mu Bog pruža u ovom sakramentu. Veliku odgovornost imadu i ukućani, koji teško bolesnom članu obitelji ne će da dovedu pravodobno svećenika iz lažne samilosti, da se tobože ne bi uzrujao, kao da je više život kukavnog tijela negoli vječni život duše.

Po sakramentu sv.Reda kršćanin se izlučuje od ostalih vjernika, te mu se daje duhovna vlast i podjeluje milost

za crkvenu službu, napose u odnosu prema svetoj Euharistiji. Ne treba drugo, da se označi vrijednost ovog sakramenta, negoli riječi sv. Ivana Arškoga, kad je rekao za svećenike, koje nam daje sakramenat sv. Reda: "Ostavite jednu župu dvadeset godina bez svećenika, i ljudi će se klanjati životinjama."

Po sakramentu sv. ženidbe podjeljuje se kršćanskim supruzima milost, da mogu svoje dužnosti u braku vjerno izvršivati. Kršćanska je ženidba kao stablo u vrtu Božjemu, a plod toga stabla imaju biti dobra djeca, koja će popuniti broj izabranih na nebu.

2. Ali Bog dragi nije ostao samo kod sakramenata. Dao nam je u svojoj ljubavi i dobroti preko Crkve i tako zvane sakramentale, to jest posvete i blagoslove, koje Crkva dijeli u Njegovo ime, i koji donose iako manje, nego sakramenti, ipak velike milosti čovjeku, koji se njima pobožno i marljivo služi. Sveci su to dobro razumjeli, i zato su se tako obilato i revno i služili sakramentalima, kao sveta Terezija Avilska, koja je toliko cijenila blagoslovljenu vodu, da nikad nije išla ni na put bez bočice blagoslovljene vode. Kako će se gorko kajati jednom kršćani, koji ne mare za ove darove Božje, koje im nudi Crkva!

Posebno su ukora vrijedi oni kršćani katolici, koji ne mare za oproste Crkve, gdje Crkva primjenjuje blago Kristovih zasluga i svetaca, da nam otpusti vremenite kazne duž ne za grijehe, koji su, što se tiče krivnje već izbrisani. Rekli bismo, da mnogi kršćani žele što više trpjeti na drugome svijetu, pa i na ovom, kad tako slabo mare, da se oproste kazna za grijehe preko svetih oprosta. Koliku štetu nanose sebi, vidjet će jednom u vječnosti.

A najviše su osude vrijedni, rekli bismo, oni, koji ne mare za najveću čast, koju je Bog udijelio čovjeku, kad mu dozvoljava, da može svaki dan, on, kukavni crvić zemaljski, razgovarati s Njime, neizmjernim veličanstvom Božjim, u svetoj molitvi, iznositi Mu sve svoje brige i nevolje, i tražiti od Njega, štogod hoće za dušu i za tijelo, ako je u skladu s vječnim njegovim spasenjem.

Jao! uskliknuo je neki svetac, Kolike nam je puteve spasa pokazao Gospodin, a mi tako malo marimo za to! Tu su sveti sakramenti, pravi izvori vode žive, što teče u život vječni. Tu su sakramentali, kojima nema broja, rekli bismo. Tu su veličajni oprosti Crkve. Tu je sv. molitva. Svakome Bog nuda milost djelujuću. Svakoga hoće da obuče u divno odijelo posvećujuće milosti Božje, da ga učini djetetom Božjim i baštinikom kraljevstva nebeskoga, a ljudi na sve to ostaju većinom gluhi.

Samo velike duše, kao što je bio Fridrik Ozanam, znadu da uskliknu, kao što je uskliknuo on u posljednjoj svojoj bolesti: "Ka bi me Ti, Gospode, sve dane, što ih još imam proživjeti, htio prikovati na bolesnički krevet, oni bi bili prekratki, da Ti zahvalim za one dane, što sam ih proživio na zemlji. Ako ovo imaju biti moje posljednje riječi, neka one budu hvalospjev Tvojoj dobroti!"

=+=+=+=+=

LXXXIV. KRISTOVA VLAST NAD PRIRODOM

Dragi vjernici!

Čitamo u životu svetoga Ivana od Boga, kako su ga jednom zgodom napali Mauri u dijelu grada, koji su oni nastavali. Urlali su oko njega, rugali mu se, grdili ga na sve moguće načine radi njegove vjere u Krista. Konačno je jedan od njih povikao: "Pa kakva je uopće Krist čudesa činio?" A svetac im posve mirno odgovori: "Svakako ne malena, od kojih je jedno to, da se ja sada kraj sveg vašeg bjesnila i urlanja nisam dao zavesti od srdžbe ni za jedan samo čas, nego sam se iz poštovanja prema svetome zakonu Božjem svladao i ne činim ništa, što bi bilo nedostojno imena kršćanskoga."

Dobro je rekao sv.Ivan od Boga. Jer kad zavirimo malo samo u Evanđelje, onda ostajemo zapanjeni nad vlašću, koju je Krist Gospodin vršio nad prirodom, da pokaže i dokaže ljudima, da je od Boga poslan, da spasi čovjeka, drugim riječima, da je pravi Bog, kad takva djela izvodi u svoje ime. I zato nijedan razborit čovjek ne će unaprijed poricati mogućnost čuda i silna čudesa Kristova, nego će ih razborito promotriti i onda se uvjeriti, da se u Kristu skriva pravi Bog, kojemu smo se dužni klanjati i u svemu Ga slušati.

1. I prije i poslije Krista bilo je svakojakih čarobnjaka, koji su pred svijetom pokazivali svakojake znakove. Tako su egipatski čarovnici,slično kao i Aron, bacili štapove pred faraona, i oni se pretvoriše u zmije. Ali da je to bila samo đavolska sljeparija, vidi se iz činjenice, da je štap Aronov proždro njihove štapove u znak, da je na Aronovoj strani pravi i živi Bog. Tako je i vrač Simon u Samariji činio velike znakove pred narodom, kao da je on nešto veliko, a bio je obični varalica, kao što je dokazao njegov žalosni svršetak. Tako je i Elimah vrač nastojao svojim umijećima, da odvrati prokonzula Sergija Pavla od vjere u Krista, kad mu je propovijedao sveti Pavao. Međutim ga je sv.Pavao udario sljepoćom po nalogu Božjem i otkrio sve njegove laži. Nikad se još nije čulo, da bi koji vrač svojim čaranjima potakao ljude na poboljšanje života i na vjeru u Boga, što je prvi cilj čudesima. I zato ne može biti ni govora, da bi se itko od njih mogao mjeriti sa djelima Kristovim.

Prvo čudo, koje je Isus učinio u svom javnom životu zbilo se na svadbi u Kani Galilejskoj, kamo je Isus bio pozvan sa svojim apostolima, a kamo je došla i Njegova presveta Majka, Blažena Djevica Marija. Iza nekog vremena, kako piše sveti Ivan evanđelista, ponestalo je svatovima vina. Dobro srce Bogorodice nije moglo podnijeti, da mladenci budu postiđeni, pa se obratila na svoga božanskoga Sina,da im pomogne. Na zapovijed Spasiteljevu napunili su vodom šest kamenih sudova, koji su služili Židovima za obićajna čišćenja. Kad su ih napunili, zapovijedi Isus: "Zagrabite sad od toga i nosite ravnatelju stola!" Jedna riječ Kristo-

va pretvorila je vodu u najbiranije vino, kao što se vidi iz riječi ravnatelja stola mladoženji:"Svatko iznosi najprije dobro vino, a istom kad se gosti ponapiju, rđavije. Ti si čuvao dobro vino doslije"(Iv.2,1o). Učinila je to božanska moć Krista Boga, bez "kojega ništa nije postalo, što je postalo", pa Ga mora slušati čitava priroda, nad kojom vrši apsolutnu vlast. Ako kada čitamo u povijesti Crkve, da su i sveci izvodili slične stvari, razlika je velika iz,eđu njih i Krista. Krist to čini u svoje ime, jednim činom svoje božanske volje, oni u ime Krista, u ime Boga, čiji su beskorisni sluge, a često nakon dugih molitava.

Divno odsijeva Kristova vlast nad prirodom u onoj velikoj oluji na moru, u koju su bili upali apostoli s Kristom. Gospodin je spavao na krmi lađice, dok je oluja prijetila da potopi lađu i sve njih. Tada učenici prestrašeni povikaše Isusu:"Gospodine, spasi nas, pogibosmo". A Isus ustade, i zapovjedi vjetrovima i moru: "Šuti i zamukni!" "I postade, veli evanđelista, tišina velika". Čitamo doduše kod nekih pisaca, da su mornari u oluji na moru znali katkad izbaciti koju bačvu ulja u more, i da bi se more oko lađe smirilo. Pa kad bi to bilo i istina, ne znači upravo ništa u poredbi s onim, što je učinio Isus, koji je jednim činom svoje božanske volje obuzdao čitavo bijesno more i vjetrove, koji su ga burkali, i time pokazao, da je apsolutni gospodar prirode.

Divno odsijeva vlast Kristova nad prirodom u dva čudesna ribolova na jezeru Genezaretskom. Apostoli su se mučili cijelu noć kod prvog ribolova, ali ništa nisu uhvatili, kako priznaje sam sv.Petar apostol, makar je baš tada bilo vrijeme ribolova. A eno, kad nijedna riba nije htjela u mrežu, u po bijela dana, sv.Petar na riječ Kristovu baca mrežu, i začas je bila puna riba, da su se skoro obje lađice potopile od mnoštva uhvaćenih riba. Slično je bilo i drugi put iza uskrsnuća Isusova. Progovorio je naime gospodar prirode i nijeme životinje moraju da slušaju, kao i voda u Kani, kao vjetar u zraku, kao dubine morske.

Poznato je, koliko truda i muke stoji, dok čovjek dođe do komada kruha. Treba orati, treba sijati, treba žeti, treba sušiti žito, treba mljeti, treba mijesiti, treba peći. Ali kad Krist zapovijeda, onda se pet hljepčića umnoži tako, da bude dosta za tisuće ljudi, kao što je bilo dva puta prigodom umnoženja kruha za narod, koji je sluša propovijedanje Isusovo. Progovorio je gospodar prirode, i priroda se pokorava.

Nitko ne može hodati po vodi kao po cesti. Ali kad Krist zapovjedi, onda i voda postaje tvrda kao kamen pod nogama Njegovim. Što više i slabi čovjek, kao što je bio sv.Petar, hoda po valovima kao po cesti, dok ne posumnja u moć Kristovu.

Sv.Petar zaletio se jednom pred hramskim činovnicima, da Krist plaća hramski prez. Isus ga je poučio, da On nije dužan toga plaćati, jer je Bog i kao takav gospodar hrama. Ali da ne zablazni Židova, naređuje Petru, i on polazi na

more, hvata prema nalogu Kristovom prvu ribu, otavara joj usta i nalazi u gubici ribe stater, novac, koliki se plaćao kao hramski porez. Vidite li Kristovo sveznanje, vidite li Kristovu moć? Zna, kakva će riba doći, kada će doći, što će imati u ustima. Zna, jer je Bog, kojemu se pokorava i riba i more i novac i čovjek i cijela priroda.

Sigurno niste zaboravili, kako se prigodom Kristova rođenja pojavila čudesna zvijezda na Istoku, koja je mudrace s Istoka dovela iz daljine od kojih dvije hiljade kilometara najprije do Jeruzalema, a onda do Betlehema, da se poklone Kristu Bogu, koji je stvorio čitav svemir, pa i ovu zvijezdu za svjedočanstvo svoga poslanja.

Sigurno niste zaboravili, kako je prigodom Kristova rođenja pomrčalo sunce protiv svih zakona prirode, jer je Bog progovorio tako, da znadu Židovi, koga su ubili.

Sigurno niste zaboravili, kako su se prigodom smrti Kristove raspucale stijene u protivnom smjeru, nego bi se morale po prirodnim zakonima, a za svjedočanstvo Kristova božanstva.

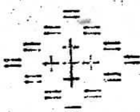
Sigurno niste zaboravili, kako se razdro na čudesan način i divni zastor na jeruzalemskom hramu u znak, da je Krist dokinuo Stari Zavjet i započeo Novi, ne krvlju jaraca i junaca, nego svojom krvlju, krvolju Sina Božjega.

Sigurno niste zaboravili, kako su se čudesno otvorili grobovi tom prilikom i uskrsli mnogi mrtvi pravednici, pokazavši se u gradu mnogima, kao svjedoci, da je Krist Bog.

A kad se sjetimo bezbrojnih ozdravljenja, što ih je Krist izvodio na slijepima, gubavima, gluhima, hromima, sakatima, uzetima i t.d.; kad se sjetimo izgona đabola i uskrišenja mrtvaca, onda mora biti i slijepcu jasno, da je Krist apsolutni gospodar čitave prirode i da drukčije ne može da bude, kad o Njemu stoji zapisano: "Sve je po njoj (Riječi Božjoj) postalo, i bez nje ništa nije postalo, što je postalo". (Iv. 1,3).

2. A što slijedi iz toga za nas? Neki svetac, govoreći o događajima prigodom smrti Kristove veli: "Eno, sunce je pomrčalo, zastor se hramski razderao, stijene su popucale, grobovi se otvorili, mrtvi su iz grobova izašli, ali tvrda srca židovska nisu su smekšala na pokoru ni na vjeru u Sina Božjega".

Da ne bi Isus dragi morao možda i mnogim našim suvremenicima upraviti sličan ukor? Priznaju atomsku energiju, priznaju električnu energiju, priznaju toliko drugih stvari, ali Onoga, koji je sve to stvorio, Njega ne će da priznadu, makar je učinio i svaki dan čini golema čudesa u prirodi, za dokaz svoga božanstva. "A tko ne vjeruje, taj je već suđen, jer ne vjeruje u ime jedinorođenoga Sina Božjega" (Iv. 3,18).

LXXXV. KRIST GOSPODAR ŽIVOTA I SMRTI

Dragi vjernici!

Vidjeli smo, da je Isus Krist apsolutni gospodar nad prirodom. Bezbrojnim i sjajnim čudesima svake vrste pokazao je, da je gospodar svemira, i drukčije ne može ni da bude, kad je "sve po Njemu postalo i bez Njega ništa nije postalo, što je postalo." Zato je On na poseban način i gospodar života i smrti. I to je dokazao opet sjajnim čudesima, da svi vjeruju, da je On od Boga poslani Mesija, Spasitelj i Otkupitelj svijeta.

1. Svima je poznato, da je nakon Adamova grijeha čovjek postao podložan bolestima i smrti. Bolesti su predznaci smrti. Ako malo pogledamo Evanđelje, vidjet ćemo, da je Isus naš bio potpuni gospodar svima bolestima bez razlike. Strašna je nekad bolest bila, a i danas je još, bolest gube. Što li sve nije vidio i doživio obzirom na tu strašnu bolest samo apostol gubavaca u prošlom vijeku, o.Damijan! Ali gle! Pred Isusa našega dolazi jedan gubavac i moli: "Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti." I Isus progovara jednu riječ: "Hoću. Očisti se!" I gubavac odlazi potpuno zdrav. K Njemu viču slijepci: "Sine Davidov, smiluj nam se!" I On se dotače očiju njihovih govoreći: "Kako vjerujete,tako neka vam bude!" I smjesta se otvoriše oči njihove. K Njemu dolazi gluhonijemi. I jedan dodir Isusov otvara nijemi jezik i uši. K Njemu dolazi čovjek, koji boluje od vodene bolesti. Isus ga se dotaknu, i čovjek odlazi potpunoma zdrav. K njemu dolazi otac, kraljev činovnik, kojemu je sin na umoru. Isus mu odgovara: "Idi, sin tvoj živi!" I dječak je isti čas ozdravio. K Njemu dolazi poganski satnik i moli za umirućeg slugu. I na riječ Isusovu ozdravlja sluga. U sinagogi nailazi na ženu osamnaest godina grbavu. Jedan dodir Njegove ruke, i žena se uspravlja zdrava, da slavi i hvali Boga. Kroz krov spuštaju pred Njega u sobu čovjeka uzetoga. Isus mu zapovijeda: "Ustani, uzmi krevet svoj i idi kući!" I čovjek odlazi zdrav. U sinagogi nailazi na čovjeka sa suhom rukom. Isus mu zapovijeda: "Ispruži ruku svoju!" I čovjek je ispruži i odlazi zdrav. Do Njega se došuljala žena, koja je bolovala dvanaest godina od tečenja krvi i potrošila sve svoje imanje na liječnike, ali uzalud. Dolazi puna vjere:"Ako se samo dotaknem ruba Njegova odijela, bit ću zdrava." I tako se dogodilo. Ali, tko bi izbrojio sva silna ozdravljenja, što ih je izveo Isus naš. Nije ih mogao izbrojiti ni evanđelista, pa zato samo kaže, da su k Njemu donosili bolesnike sa svih strana, i ozdravljali su od svih bolesti, ma kako strašne i dugotrajne bile. Dosta je bila jedna Njegova riječ, jedan Njegov dodir, pače samo jedan čin Njegove volje, bio bolesnik kraj Njega ili desetke kilometara daleko, bez i najmanjeg truda i napora, kao što ga znadu uložiti liječnici, često puta i godinama, a bez uspjeha ikakvoga.

A nije ni čudo, jer je Isus Bog. I budući da je Bog, zato ni smrt ne može da se otme Njegovoj zapovijedi. Poznato Vam je iz Evanđelja, kako je k Njemu došao predstojnik sinagoge Jair, da mu spasi kćerku. Isus nije odmah pošao

s njime i u međuvremenu je djevojka umrla. Po židovskom običaju došle su narikače, da je oplaču. Ali je došao i gospodar života i smrti, Isus Krist. On prima mrtvu djevojku za ruku i izgovara riječi: "Djevojko, Ja ti govorim ustani!" I ustade djevojka, i On je preda roditeljima, da joj dadu jesti, da je dalje uzgajaju, i svi skupa hvale i slave Boga za silna djela Njegova, te vjeruju, da je Isus Sin Božji.

Isus dolazi s učenicima u grad Naim,baš u času, kad su iz grada iznosili u sprovodu mrtvog jedinca sina sirote majke udovice. Svaka je ljudska nada izgubljena za tu majku udovicu. Ali pristupa k lijesu gospodar života i smrti i zapovijeda nosiocima, da stanu. On progovara jednu riječ: "Mladiću, Ja ti govorim ustani!" I mladić ustaje živ i zdrav, i On ga predaje prije na smrt rastuženoj, a sada radosnoj majci. I sav je narod hvalio i slavio Boga, jer tako što nisu nikada vidjeli.

U Betaniji je umro brat Marte i Marije, Lazar, prijatelj Isusov. Isus se naumice nije odmah odazvao molbi Marte i Marije, kad je Lazar teško obolio. Došao je tek četiri dana nakon smrti, kad je Lazar već zaudarao u grobu. Ali što je grobni kamen za Stvoritelja svijeta i Stvoritelja čovjeka? Na zapovijed Isusovu digli su kamenu ploču sa groba. Tada Isus povika: "Lazare, izađi napolje!" I smjesta je mrtvac izašao iz groba živ i zdrav.

2. Mogao bi tkogod reći,da su i proroci i sveci uskrisivali mrtve. To je istina. I Sv.Ilija prorok je uskrisio mrtvog sina jedinca udovice majke u Sarepti. Ali kako? Tako da je legao na mrtvog mladića i pomolio se glasno Gospodu: "Gospode, Bože moj, daj ipak, da se život dječakov opet vrati u njega!" (III.Kr.17,21). Ilija se dakle moli Gospodaru života i smrti, da se smiluje, a Isus kao Gospodar života i smrti sam zapovijeda, i odmah biva kako On hoće.

I sv.Elizej prorok oživio je mrtvog sina one žene Sunamke. Ali kako? Tako da se najprije pomolio Gospodaru života i smrti, Bogu, a onda učinio slično kao i Ilija prorok. Isus pak, jer je sam Gospodar života i smrti jednostavno zapovijeda, i biva onako, kako On hoće.

I sv.Petar je uskrisio mrtvu udovicu Tabitu. Ali kako? Tako, da je najprije kleknuo na koljena kraj mrtvoga tijela i pomolio se Gospodaru života i smrti, a onda tekar rekao: "Tabito, ustani!" Isus pak, jer je Gospodar života i smrti jednostavno zapovijeda.

I sv. je Pavao uskrisio onoga mrtvoga mladića, Eutiha. Ali mu nije bilo ni na kraj pameti, da pomisli, da ga je uskrisio u svoje ime, nego u ime Gospodara života i smrti, a to je Isus Krist.

Imamo na stotine slučajeva iz povijesti Crkve, kako su sveci uskrisivali mrtve, nekoji i više od dvadeset, trideset, kao recimo sv.Franjo Asiški. Ali nikada nije nijednome palo na pamet, da pomisli, kao da ih uskrisuje u svoje ime, nego u ime Gospodara života i smrti, a to je Isus Krist. Sveci su se za takva djela pripravljali postom i molitvom

i ljutom pokorom, da se Bog smiluje. Isus Krist jednostavno zapovijeda, jer je Gospodar svemira, Gospodar života i smrti.

3. To je On napose dokazao svojom strašnom smrću na drvetu križa i svojim slavnim uskrsnućem.

Poznato vam je iz Evanđelja, kako su se Židovi često prepirali s Isusom. Kad je jednom zgodom Isus istjerao iz hrama bičem trgovce i mjenjače, razljutili su se Židovi i rekli Mu: "kojim nam čudesnim znakom dokazuješ, da smiješ to činiti?" A Isus im odvrati: "Razvalite ovaj hram, i za tri dana ću ga opet sagraditi" (Iv. 2,18-19). I Židovi su razvalili taj hram, to jest tijelo Njegovo, baš temeljito. Oni su bičevanjem isjekli svaki komad kože na Njegovom tijelu. Oni su Mu oštrim trnjem izboli svu glavu. Oni su Mu na smrt već izranjenom i poniženom ćuškama i pljuvanjem natovarili na ramena teški križ, koji je Isus, makar je padao od muke, morao nositi, i donio ga na Kalvariju. Oni su Ga tu razapeli na križ čavlima, i to, da bude sramota i bol veća, u sredini između dva razbojnika. Oni su uživali u Njegovoj smrtnoj muci na križu. Bol je Isusova bila tako silna, da je zavapio: "Bože moj, Bože moj, zašto si Me ostavio?" Ispunile su se na Njemu riječi sv.Izaije proroka:"Nema obličja na Njemu, nema ljepote... čovjek bolova... bio je zlostavljen... kao janje, što se vodi na zaklanje... bio je istrgnut iz zemlje živih... odredili su Mu grob uz zločince". Bog je odredio drukčije, jer je Isus dobio častan grob. Ali, iz tog groba po namisli neprijatelja nije imalo biti više nikada povratka za Isusa. Svršeno je zauvijek, mislili su neprijatelji.

Ali gle! Nakon tri dana Isusa nema više u grobu. Nitko Ga nije ukrao, kako su poglavari svećenički naučili lagati potkupljene vojnike, nego je Isus, Gospodar života i smrti, sam svojom vlastitom snagom ustao iz groba, i to prije nego su anđeli dignuli grobnu ploču sa groba, u znak, da za Njega ne postoje nikakve zapreke. Gospodar života i smrti potvrdio je sjajno ono, što je prije rekao nevjernik Židovima: "Jer Ja život svoj polažem, da ga opet uzmem. Nitko ga ne otima od Mene, nego ga Ja sam od sebe polažem i vlast imam položiti ga, i vlast imam uzeti ga opet" (Iv. 10,17-18).

Kad sve to vidimo, onda nam ne preostaje drugo, nego da uskliknemo sa sv.Petrom apostolom, kad su se neki nevjerni učenici odmetnuli od Isusa, koji je tražio od njih vjeru u svetu Euharistiju:"Gospodine, kome ćemo ići? Ti imaš riječi vječnoga života". Ti si Gospodar života i smrti, što si dokazao sjajnim djelima. I tko Tebe ostavi, nema više života za njega nego samo vječna smrt.

LXXXVI. SUDAC NA POSEBNOM SUDU

Dragi vjernici!

O pobožnom opatu Iliji iz prvih kršćanskih vremena kažu, da je više puta znao ponoviti: "Bojim se triju stvari: prvo, kada se moja duša bude dijelila od tijela; drugo, kad budem morao stupiti pred Boga; treće, kada se bude nada mnom izricala osuda za svu vječnost."

Tkogod ima malo zdrave pameti u glavi, taj bi se morao zamisliti u ono, što je rekao opat Ilija. Jer što je to konačno drugo nego opomena na drugi način izrečena, koju nam Crkva često dovikuje: "Čovječe, spomeni se svojih zadnjih stvari, pa ne ćeš nikada sagriješiti!" A te naše posljednje stvari su smrt, sud, pakao ili kraljevstvo nebesko". Pogledat ćemo dakle danas sud, koji nas čeka odmah iza naše smrti, da u misli na taj sud udesimo svoj život tako, da se ne trebamo plašiti kao bezbošci, kada dođe čas našeg osobnog suda.

1. Sv. Pavao apostol kaže u poslanici Židovima: "Određeno je ljudima, da jednom umru; iza toga dolazi sud" (Žid. 9,27). I taj sud dolazi odmah iza naše smrti, kao što se vidi iz priče Isusove o siromahu Lazaru i bogatom gavanu. Jer Lazar je odmah odnesen od anđela u krilo Abrahamovo, to jest postigao je život vječni, a gavan je odmah prispio u pakao, mjesto vječnih muka. Bili su dakle suđeni.

Mi smo prema riječima Kristovim o nepravednom upravitelju samo upravitelji dobara Božjih. Od svakoga pak upravitelja traži gospodar njegov račun o upravljanju. Zato, kada dođe smrtni čas naš, i Isus Krist, naš sudac, reći će i nama: "Daj račun o svom upravljanju!" (Lk. 16,2).

Sudac naš bit će Isus Krist. To se vidi iz riječi Njegovih Židovima, kada su se prepirali s Njime nakon ozdravljenja onoga tridesetosamgodišnjeg bolesnika: "I ne sudi Otac nikome; nego sav sud dade Sinu, da svi poštuju Sina, kao što poštuju Oca." (Iv. 5,22-23).

To se vidi i iz riječi sv. Pavla apostola Korinćanima, kad govori: "Dok smo u tijelu, u tuđini smo, daleko od Gospodina; jer putujemo u vjeri, a ne u gledanju. Ali se čvrsto uzdamo i volimo većma otići od tijela i unići Gospodinu. Zato se trsimo, da Mu se dopadnemo, ili odlazili ili ulazili. Jer nam se svima valja javiti na sudu Kristovu, da primi svaki prema tome, kako je činio u tijelu svome dobro ili zlo" (II. Kor. 5,6-10).

Da Krist obavi sud nad svakim pojedinim čovjekom, nije ni najmanje potrebito, da možda sađe s neba na zemlju ili da duša pojedinca čovjeka uzađe na nebo. Krist je Bog svemogući i sveznajući. On može bez daljnjega dušu pojedinca čovjeka u tren oka tako prosvijetliti u času smrti, da ona posve jasno upozna, da On izriče nad njom sud, i to posve pravedan sud.

Već ste sigurno imali prilike vidjeti, kako u tamnoj noći znade bljesnuti munja, koja u tren oka osvijetli čitav kraj. S takvom munjom isporedio je i Sebe Isus Krist, kad je rekao apostolima: "Kao što se munja pomoli na istoku i zasja na zapadu,

ta.o će biti i s dolaskom Sina čovječjega"(Mt. 24,27). On je dakle u stanju, da svojim božanskim svijetlom brzo i jasno osvijetli sve naše čine od početka do konca našega života, da ih jasno upoznamo, kao da smo ih tek ovaj čas učinili, pače hiljadu puta bolje, jer je nestalo svake zapreke u prosuđivanju.

2. Krist će dakle na sudu u času naše smrti otkriti sve naše čine, pa bili oni ne znam kako tajni i gdje mu drago počinjeni. Jer Krist je Bog. A što se može Bogu sakriti? Izraelci su plesali oko zlatnoga teleta pod Sinajem misleći, da je Mojsija nestalo. Ali Gospod je vidio njihov zločin i upozorava Mojsija:"Idi, siđi dolje! Jer narod tvoj, što si ga izveo iz zemlje egipatske, čini zlo". Abimeleh je bio prisvojio sebi ženu Abrahamovu Saru, ne znajući, da mu je žena. Bog mu se javlja u snu i prijeti mu smrću, ako ne vrati žene. Abimeleh se ispričava, da je to učinio u nedužnosti srca svojega. I Gospod mu odgovara: "I ja znam, da si učinio u nedužnosti srca svojega. Ja te sam uščuvah, da se ne ogriješiš proti Meni." David je, bježeći pred Saulom došao u grad Keilu. Saul se odmah diže, da ga uhvati i ubije . David pita Gospoda, hoće li ga stanovnici izručiti Saulu. I Gospod mu odgovara: "Izručit će vas". Bog je poslao Mojsija k faraonu s nalogom, da faraon pusti na slobodu narod izraelski. Ali je Bog već unaprijed rekao Mojsiju, da će otvrdnuti srce faraonovo, i da ne će pustiti Izraela osim nakon teških udaraca Božjih, napose kad Gospod pomori sve prvence egipatske. Danijel se molio Bogu za narod svoj, koji je bio u ropstvu babilonskom. Gospod mu pet stotina godina prije pokazuje sudbinu naroda njegova i dolazak Mesije. Kralj Ezekija je u svojoj nerazboritosti pokazao sve svoje blago poslanicima kralja babilonskoga. U isti čas mu Bog šalje proroka Izaiju, da ga prekori za tu ludost i navijesti mu nevolju, koja će stići njegove potomke. Ali što da duljimo o sveznanju Božjemu i mogućnosti, da Bog otkrije svaku, pa i najtajniju misao čovječju, kad je Sv.Pismo prepuno takvih svjedočanstava, napose u knjigama proroka, koje pokazuju da je sve otkriveno očima Gospodnjim, koje su sjajnije od sunca.

A jer je Isus Krist Bog, zato će bez najmanje poteškoće otkriti sve naše misli na sudu u času smrti. Uostalom, zar nam nije sam Isus rekao: "Ništa nije sakriveno, što se ne bi otkrilo, ništa tajno, što se ne bi saznalo i na svijetlo izašlo" (Lk. 8,17). Mi ćemo na sudu u času smrti vidjeti svaku i najmanju riječ, koju smo bez potrebe izgovorili, jer kaže Krist: "Za svaku praznu riječ, koju reknu ljudi, moraju u dan suda dati račun" (Mt. 12,36).

3. Vidjeli smo na početku, što je rekao pobožni onaj opat Ilija. "Bojim se, rekao je, triju stvari: prvo, kada se moja duša bude dijelila od tijela; drugo, kad budem morao stupiti pred Boga; treće, kada se bude izricala nada mnom osuda za svu vječnost". Zato je sv. Pavao apostol opomenuo svoje drage Filipljane: "Tako, ljubljeni moji, kao što svagda slušaste, nesamo kad sam kod vas, nego i sad mnogo većma, kad nijesam kod vas, radite o spasenju svojemu sa strahom i drhtanjem" (Flp. 2,12).

Kakva će sramota biti jednom, kad Isus Krist otkrije tajni preljub ove ili one žene, koja je pred svijetom vrijedila kao poštena, a pred Bogom je bila grešnica! Ali i kakva strahota, ako neraskajana umre i bude osuđena zauvijek.

Kakva sramota, kad Isus Krist otkrije grijeh ove ili one djevojke, koja je došla pred oltar sa djevojačkim vijencem, a živjela je u grijehu tko zna s kime! Ali i kakva strahota, ako neraskajana umre i bude osuđena zauvijek.

Kakva sramota, kd Isus Krist otkrije prevare ovog ili onog čovjeka, koji je pred svijetom vrijedio kao pošten, a živio je o tuđoj muci. Ali i kakva strahota, ako umre, ne vrativši tuđe, i bude osuđen zauvijek.

Kakva sramota, kad Isus Krist otkrije u času smrti tvoju klevetu, koja je možda upropastila bližnjega za vremenitost i vječnost. Ali i kakva strahota, ako nisi povukao klevete i neraskajan budeš osuđen zauvijek. Jer Krist je sudac takav, da ne pazi ni najmanje, tko je tko. On sudi jednako cara i slugu, vojnika i đaka, djevojku i mladića, učenoga i neukoga, zdravoga i bolesnoga. Pred nikim ne strepi, svakomu daje točno prema djelima njegovim.

Svi su sveci mnogo razmišljali o sudu Božjem i posljedicama toga suda. I baš to je najviše njih, da ne rečemo sve, diglo iz možebitnih prijašnjih grijeha i čuvalo do konca života u svetosti i pravdi. Ne moramo li slično činiti i mi? I to tim više, što nam je Isus unaprijed pokazao mjerilo, kakvim će nas suditi. U onoj velikoj i divnoj besjedi na gori blaženstva rekao je među ostalim: "Ne sudite! I ne ćete biti suđeni! Jer kakvim sudom sudite, onakvim će vam se suditi, i kakvom mjerom mjerite, onakvom će vam se mjeriti" (Mt. 7,1-2).

Jednom je umirao neki priprosti redovnik, brat laik. Nekim se redovnicima pričinjalo, da se on ne vlada u tom času dosta ozbiljno, jer je izgledao nekako veseo, a sudili su, da nije bio baš uzor drugima u svemu. Konačno mu je to jedan dao i na znanje. A na to će mu bolesnik: "O, ja se ne bojim suda Božjega. A na to mi daje pravo sam Isus Krist, koji je rekao: "Kakvim sudom sudite, onakvim će vam se suditi, i kakvom mjerom mjerite, onakom će vam se odmjeriti". Ja nisam nikad u svom životu nikoga krivo sudio ni osudio, nego sam nastojao svima dobro činiti. Zato se ufam, da će mi Isus biti blag i milosrdan sudac, jer ne može poreći Sebe".

=====
=====

LXXXVII. PAKAO

Dragi vjernici!

Jednom se kod sv.Karla Boromejskog, milanskog nadbiskupa, ispovijedao neki veliki grešnik. Kad je svršio ispovijed i svetac mu radi iskrenog pokajanja htio podijeliti odrešenje, upadne mu on u riječ: "Dajte mi veliku pokoru, ja sam

je potpuno zaslužio". "Dobro, reče mu svetac, držite mali prst pet minuta u vatri upaljene svijeće!" "Kako? poviče zaprepašteni pokornik, jer Vi to ozbiljno mislite? Ja toga ne bih izdržao".

Dakle jedan čovjek nije u stanju da drži mali prst u vatri upaljene svijeće ni pet minuta. A što će onda biti jednom od proklenika u paklu? U paklu, za koji veli sam Isus Krist, da tamo "crv njihov ne umire i oganj se ne gasi", (Mk. 9,44), kroz svu beskrajnu vječnost. Zato samo luđak bježi od te strašne istine i tako upada u to mjesto vječnih muka, dok razborit čovjek nastoji što više prodrijeti u tu istinu, da se lakše i sigurnije očuva od neizmjerne nesreće, koja mu prijeti, ako ode s ovoga svijeta u smrtnome grijehu, u nemilosti Božjoj.

1. Prije nekoliko godina je jedna protestantska sekta u Engleskoj donijela službeni zaključak, da se istina o paklu izbaci iz njihova vjerovanja, jer da pakao ne postoji. To je baš tako, kao kad dijete zatvori šakama oči, da ne vidi šibe, s kojom otac ili mati dolazi, da ga kazni. Zato što je ono zatvorilo oči, šibe nije nestalo, i to će dijete brzo iskusiti. Isto tako nije nestalo ni pakla radi toga, što ova ili ona sekta, otrgnuta od prave Crkve Kristove, niječe opstojnost pakla.

Da pakao postoji, to jest da postoji mjesto, gdje đavli i ljudi umrli u smrtnome grijehu trpe vječne muke, to je članak naše svete vjere. U Atanazijevom vjerovanju uči nas Crkva govoriti: "Koji su činili dobro, ići će u život vječni: koji su činili zlo, u oganj vječni." A i četvrti opći Lateranski sabor, kaže za ljude umrle u smrtnome grijehu, da će "oni s đavlom primiti vječnu kaznu" (DB 429).

Istina o paklu poznata je već u Starom Zavjetu. Tako čitamo kod sv.Izaije proroka: "Tada će se izlaziti, da se vide mrtva tjelesa ljudi, što su otpali od Mene. Jer crv njihov ne će umrijeti. Oganj njihov ne će se ugasiti. Bit će oni grdoba svakome tijelu" (Iz. 66,24). Čak se ni mnogi protestantski tumači Sv.Pisma nisu usudili poricati, da se u ovom odlomku govori o nesretnoj vječnoj sudbini proklenika. I tako se ovaj odlomak mora razumjeti barem u neizravnom i duhovnom smislu, kad se je sam Krist Gospodin njime poslužio, da opiše muke proklenika, kao što smo malo prije na početku spomenuli.

Isto tako čitamo kod sv.Danijela proroka: "Mnogi od onih, koji spavaju u prahu zemaljskom, probudit će se, jedni na život vječni, drugi na sramotu i prijekor vječni" (Dan. 12,2).

Očito je, kad se usporedi ostali tekst, da se ovdje radi o vječnoj naplati.

A što je drugo nego vječna kazna pakla ono, što čitamo u knjizi Mudrosti: "Oni (proklenici) postanu truplo nečasno, ruglo kod mrtvih, zauvijek. On ih poobara nečujno, izvuče ih iz tvrde propasti njihove i nagrdi ih strašno sve do posljednjega. Muke će trpjeti, i spomen će se njihov ugasiti. Dršćući prilaze onda na račun svojih grijeha; zlo-

čini ih njihovi optužuju" (Mudr. 4,19...). Živo se propast prokletnika opisuje u čitavom poglavlju četvrtom i petom Knjige Mudrosti.

U Novom Zavjetu se pak opstojnost pakla još jasnije ističe. Tako govori sv.Pavao apostol u poslanici Solunjanima:"U ognju plamenom, kad će dati osvetu onima, koji ne poznaju Boga, i koji ne slušaju evanđelja Gospodina našega Isusa Krista. Koji će trpjeti kaznu, propast vječnu, odbačeni od lica Gospodnjega i od slave sile Njegove, kad dođe u onaj dan, da se proslavi u svetima svojim i divan da bude u svima, koji vjerovaše." (II.Sol. 1,8-10).

Slično govori i sv.Juda apostol u svojoj poslanici, kad kaže za bezbožnike, da su "bijesni valovi morski, što se pjene svojim sramotama; zvijezde, koje lutaju, za koje se čuva mrak vječne tame" (Jud. 13).

A što da istom kažemo za riječi Spasiteljeve, kad govori o Sudnjem danu i osudi nad čovječanstvom: "Odlazite od Mene prokleti u oganj vječni, koji je pripravljen đavlu i anđelima njegovim!" (Mt. 25,41). Te su riječi od posebne važnosti jer se radi o konačnoj presudi, koju izriče vrhovni Sudac, Isus Krist, i od te presude nema više nikakva priziva, a sudbina se određuje i dobrih i zlih ne za kakvo kratko vrijeme ili dulji zramak vremena, nego za svu vječnost. Ne ćemo dalje duljiti o opstojnosti pakla, jer je i ovo za pametnoga čovjeka posve dosta. A tko hoće u ludosti svojoj da slijedi one, koji se rugaju opstojnosti pakla, tomu će se narugati na koncu Gospodin Bog, kad mu plati za njegovo ruganje riječi Božjoj upravo onim, čemu se je rugao, to jest mukama pakla.

2. A muke pakla nisu malena stvar. Čuli ste, što je odgovorio onaj pokornik sv.Karlu Boromejskom, koji mu je, samo da ga kuša, dao za pokoru držati mali prst pet minuta na vatri od obične male svijeće. "Toga ja ne mogu izdržati", povikao je pokornik. A kako ćeš onda, čovječe, izdržati strašnu vatru pakla, ne pet minuta, ne pet dana, ne pet tjedana, ne pet mjeseci, ne pet godina, ne pet stotina godina, ne pet hiljada godina, ne pedeset hiljada godina, nego kroz svu beskrajnu vječnost?

Jedne godine desila se u jednoj talionici željeza u Njemačkoj strašna nesreća. Od silne užarenosti raspukla se iznenada peć i rastopljeno željezo jurnulo je kroz pukotine napolje. Još prije nego su se radnici uspjeli skloniti, zahvatila je rastopljena masa željeza više njih, i začas su njihove noge bile samo jedna pougljena masa. Siromasi su od užasne boli tulili kao nijeme životinje, ali pomoći više nije bilo.

A što će istom biti u vatri pakla, s kojom se ne može mjeriti nikakva vatra na zemlji? Gorjet će prokletnici, ali izgorjeti nikada, jer je tako odredio Bog za one, koji su prezreli milost Njegovu na tome svijetu.

Ali nije strašna vatra pakla jedina kazna za prokletnike. Možda je za njih još strašnija kazna, što nikada ne će vidjeti Boga. Jer, kako veli sv.Alfons Liguori, "što je veća vrijednost izgubljenoga dobra, tim je strašnija i bol. A bu-

dući da su prokletnici izgubili dobro od neizmjerne vrijednosti, a to je Bog, zato će i njihova bol radi toga dobra biti neizmjerna, barem na neki način."

U sv.Pismu čitamo, kako je sin kralja Davida, Absalom, nakon ubijstva brata Amnona, pobjegao u Gesur i ostao tamo tri godine. Onda se posredovanjem Joabovim vratio kući, ali nije smio stup-iti pred lice oca svoga, kralja Davida. To je Absaloma silno boljelo, i on posla Joaba kralju, da mu kaže, neka ga ili pusti preda se, da ga vidi, ili ga neka radije pogubi. Tako je bolno osjećao Absalom, da ne smije vidjeti lice očevo. A što je David u poredbi s Bogom? Ako već slijepac tuguje, što ne vidi sunca Božjega, kako li će tugovati prokletnik, što nikada ne će moći vidjeti divnog sunca svoje duše, Boga! Kako je jaukao Ezav, kad je proigrao očinski blagoslov! Ali se više nije dalo pomoći. Kako li će tek jaukati prokletnik u paklu, kad vidi, da je proigrao ne blagoslov, nego izvor blagoslova Boga. On je odbacio najprije Boga, a sada je pravo, veli sv.Augustin, da je i Bog odbacio njega. Sve biće prokletnikovo žudit će i težit za Bogom, kao što i rijeke k moru, ali se ta težnja nikada ispuniti ne će. Kolika bol radi toga!

Pa onda biti u društvu onih groznih bića, đavola! Oni su im se predali za života u službu, pa je pravo, da budu u njihovu društvu kroz svu vječnost. A što je đavao, ne treba vam drugo nego se sjetiti, što je učinio od patnika Joba. Što je đavao, ne treba vam drugo govoriti, nego vas podsjetiti na onoga od legije opsjednutog čovjeka u Geraseni. Kad ih je Isus izagnao i na njihovu molbu dopustio im, da uđu u svinje, krdo od dvije hiljade svinja nije moglo ni časa podnijeti strahote društva sa đavlima, pa su sve jurnule i survale se u more i podavile se. Lakše je bilo svinjama i to, negoli biti u društvu đavolskom. A što će prokletnik kroz svu vječnost u takovom društvu?

Pa onda grižnja savjesti! Tako su se lako mogli spasiti. Oni će spoznati jasno, da su toliko puta lakoumno odbili milost Božju. Oni će spoznati, kako su ludi bili, kad su beskrajno dobro, Boga, proigrali za časoviti puteni užitak, preljub, krađu tuđe imovine i t.d. Oni će biti radi toga neizmjerno nesretni, da su zauvijek izgubili Boga, koji ih je tako ljubio i htio pod svaku cijenu spasiti i učiniti sretnima. Oni će se strahovito stidjeti, jer će Bog njihovu zloću otkriti pred svima. Izgrizat će ih zavist, kad vide, da su navijeke sretni oni, koje su oni prezirali na zemlji, i da su mnogi ljudi uz mnogo manje milosti postigli vječno blaženstvo, a oni uz tolike izgubili zauvijek Boga. A grižnja savjesti nije malena stvar, kako možda mnogi misle. Duševne muke znadu biti mnogo veće od tjelesnih muka. Zato se Juda i objesio u nadi, da će barem na čas prestati grižnja njegove savjesti, što je izdao Isusa. Ta grižnja nije prestala, nego se samo povećala u paklu.

Istina, muke u paklu nisu jednake, ali i najmanje su tako strašne, da se za svakoga čovjeka može reći ono, što je Isus rekao za Judu: "Bolje bi mu bilo, da se ni rodio nije onaj čovjek."

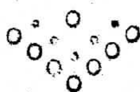
3. Kad je tome tako, onda mora biti čvrsta naša odluka: sve učiniti, što je u našoj moći, da se klonimo smrtnoga grijeha, ili ako možda živimo u smrtnome grijehu, da ga što prije istjeramo iz duše dobrom svetom ispovijedi i savršenim pokajanjem. Kakva korist od preljuba, ako te vodi u pakao? Kakva korist od prevare i krađe, ako te vodi u pakao? Kakva korist od pijanstva, ako te vodi u pakao? Kakva korist od zatajenja vjere, kao što su mnogi učinili, ako te vodi u propast vječnu?

Taj pakao za teškog grešnika počinje već na ovom svijetu. Nema više zadovoljstva u srcu prema riječima Izaije proroka: "A bezbožnici su kao uzbibano more, koje ne može mirovati" (Iz. 57,2o). A zadovoljno srce je najveće blago na ovom svijetu uz milost Božju. Zato nikad više smrtnoga grijeha ni pod koju cijenu!

Kreposna majka svetoga Ljudevita francuskoga kralja, Blanka, znala je često reći svome sinu: "Sinko, volim te vidjeti mrtva, nego okaljana teškim grijehom." Znala je ta kreposna žena, kuda vodi konačno smrtni grijeh.

Mislite zato češće na pakao! Sveti Franjo Borgija je najmanje jednom na mjesec imao razmatranje o paklu. Zašto? Zato,da se lakše očuva od pakla. Gladni lav ne usudi se doći po plijen, ako vidi u blizini vatru. Tako će i paklena vatra, ako na nju češće mislimo, tjerati grijeh od nas, a s njim i samoga paklenoga lava, koji obilaži naokolo ričući i tražeći, koga da proždre.

A na koncu još jedna opomena, opomena velikog crkvenog učitelja svetoga Bernarda: "Siđi u životu češće u pakao, da ne moraš u nj sići nakon svoje smrti!"

LXXXVIII. ČISTILIŠTE

Dragi vjernici!

Neki katolički liječnik pohađao je često jednu siromašnu radničku obitelj. Majka je umrla, kuća ostala puna djece, otac siromašni radnik. Ali u toj kući bilo je kraj bijede i puno žive vjere, pa su ta djeca napose brižno tetošila svoju, od sušice bolesnu dvanaestgodišnju sestricu Pepicu. Kad je liječnik opet došao i izmjerio temperaturu male bolesnice, iznosila je opet četrdeset stupnjeva. "Pepice, reče joj liječnik, 'dat ću ti nekoliko aspirina, da malo popusti vrućina". Ali Pepica, kojoj sigurno nije bila ugodna tolika vrućina, smiješeći se odgovori: "Ne, gospodine doktore, ne ćemo aspirina. Bolje sada! Ako umrem i dođem u čistilište, tko će mi onda dati aspirina?" Mala je dakle smatrala, da je bolje ispaštati ovdje svoje makar i

male krivice, negoli na drugom svijetu u čistilištu. A koliko ima ljudi kršćana katolika, koji jedva i misle na čistilište! Glavno, misle, da ne dođu u pakao, a čistilište nije važno. Međutim malen pogled u čistilište pokazat će nam, da to nije tako jednostavna stvar.

1. Ima dakako i takvih budala na ovome svijetu, koji misle, da je čistilište bajka i izmišljotina svećenika. S takvima nije vrijedno trošiti puno riječi. Jer, kao što "luda u srcu svome reče: nema Boga", tako i luda u srcu svome reče: "Nema čistilišta!"

Članak je naše svete vjere, da postoji čistilište, u kojem se duše pravednika, koje još nisu potpuno ispaštale svoje grijehe, čiste kaznama od grijeha i mogu se pomagati molitvama vjernika. Veli naime opći Tridentski crkveni sabor: "Sveta katolička Crkva...uči na temelju Svetoga Pisma i stare predaje Otaca...da postoji čistilište, i da se duše ondje zadržane, mogu pomoći molitvama vjernika, a napose prijatnom žrtvom oltara" (DB 983).

Već nam Stari Zavjet svjedoči, da postoji čistilište. Tako čitamo u knjiti Makabejaca, kako se Juda Makabejac, vođa Judejaca u borbi za slobodu svoga naroda, a napose prave vjere, pobio sa vojskovođom Gorgijom i potukao ga. Ali je palo protiv običaja u borbi i nekoliko Judejaca. Kad su ih htjeli pokopati, nađoše u svakoga od palih pod košuljom zapise idola, što ih zabranjuje zakon Mojsijev. Tako je bilo svima jasno, da su pali radi toga. A što kaže dalje Sveto Pismo?"Tada se, veli utekoše molitvi i zamoliše, da bi se grijeh posve oprostio. Tada priredi (Juda) skupštinu među ljudima svojim i sabra dvije tisuće srebrnih drahma. Ove posla u Jeruzalem, da bi se prinijela žrtva za grijeh. To je bilo veoma lijepo i plemenito djelo, jer je on mislio na uskrsnuće. Ker kad ne bi vjerovao u uskrsnuće palih, bilo bi suvišno i ludo moliti za mrtve. Također uvaži on, da pobožno usnule čeka veoma sjajna nagrada. Sveta i pobožna misao! Zato priredi za umrle žrtvu pomirnu, da bi se izbavili od svojih grijeha" (2.Mak. 12,42-46).

Iz ovog je dakle mjesta Svetog Pisma jasno, da su i Juda i narod izraelski, kao i pisac knjige Makabejaca bili uvjereni, da se mrtvi mogu pomagati molitvama i žrtvama. Da pak ti mrtvi nisu bili u teškom grijehu umrli, vidi se iz toga, što kaže, da su "pobožno usnuli". Postoji dakle čistilište.

A to nam potvrđuje i Novi Zavjet. Kada se jednom božanski Spasitelj prepirao s nevjernim farizejima, reče im: "Tko rekne riječ na Sina čovječjega, oprostit će mu se. A tko rekne riječ na Duha Svetoga, ne će mu se oprostiti ni na ovom ni na drugom svijetu" (Mt. 12,32). Tu se dakle očito pretpostavlja, da se neki grijesi mogu oprostiti na drugome svijetu. Sigurno je pak, da se poslije smrti ne opraštaju smrtni grijesi. Radi se dakle očito o lakim grijesima ili o kazni, koja još ostaje za smrtne grijehe, oproštene obzirom na krivnju u sakramentu pokore.

O tome je uvjerena uostalom sva kršćanska predaja, da

postoji čistilište, makar možda koji taj od starih Otaca ne govori jednako jasno. A i zdrav nam razum govori, da mora postojati čistilište. U nebo naime ne može ući ništa nečisto. No sigurno je, da mnogi i mnogi ljudi umiru, prije nego su se riješili svih lakih grijeha ili prije nego su ispaštali vremenitu kaznu što su dužni za smrtne grijehe, oproštene što se tiče krivnje, odnosno za lake grijehe. A kako radi toga ne zaslužuju da budu potpuno isključeni iz neba, mora biti neko mjesto, gdje se čiste prije nego postignu konačnu nagradu u nebu. Mišlju na čistilište Bog sprečava mnoge lake grijehe, koji bi se inače lakoumno počinjali, kad znamo, kako je velika slabost ljudska.

2. Čistilište dakle sigurno postoji i njegove muke ne valja nipošto prezirati, da nam se ne bi to jednom ljuto osvetilo. Koliko muka za duše u čistilištu, da ne vide lica Božjega! Već smo rekli, kad smo govorili o paklu, kako je to velika bol. Zato i moli Crkva: "Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vječna svijetlila njima!" A što je drugo ta svjetlost, nego da im Gospodin dade ugledati sveto lice svoje? Sv.Toma Akv. kaže, da nema razlike između muka pakla i muka u čistilištu, osim što muke pakla nikada svršiti ne će, a muke čistilišta svršavaju za neke prije neke kasnije. Zato je razumljivo, da Crkva kod Rekvijema moli Boga, da oslobodi pokojnike od "muka paklenih". Sv.Augustin kaže, da su muke čistilišta mnogo veće nego li najstrašnije muke, što su ih podnijeli sveti mučenici. A i za najmanje muke u čistilištu kaže sv.Toma, da su veće od najstrašnijih muka na zemlji. Slično su govorili i ostali sveci o čistilištu.

Dakako, veličina i trajanje muka u čistilištu ravna se prema veličini grijeha pojedinog pokojnika. Ako čovjek baca više goriva na lomaču, lomača će biti veća. Tako, veli sv. Bonaventura, što je tko više griješio, a nije dovoljno okajao grijehe, to više će trpjeti u čistilištu.

Uostalom, kad se sjetimo, da Crkva ima Misne zaklade za pokojnike, koje traju čitava stoljeća, zar nam ne daje i to slutiti, da muke u čistilištu mogu biti veoma duge. Jer kad to ne bi bio slučaj, Crkva bi bez sumnje zabacila takove zaklade. Zato uzmimo k srcu opomenu sv.Augustina: "Sađi u životu često u čistilište, da ne moraš saći tamo iza svoje smrti!"

3. Ali kolike li opet dobrote i milosrđa Boga, kad je On omogućio živima, da se unaprijed pobrinu za sebe, a da mogu pomoći i pokojnicima. Za sebe se mogu unaprijed pobrinuti, ako se revno ispovijedaju te ispaštaju kazne, koje su zaslužili za grijehe, svakojakim pokorama na tome svijetu, a napose se trude da se revno služe obilatim oprostima, koje je Crkva podijelila za razne pobožnosti. A pokojnicima mogu isto tako pomagati molitvama i drugim dobrim djelima, a nadasve sv.Misnom Žrtvom, pogotovo na privilegiranom oltaru, koji postoji u svakoj župnoj crkvi, a i u raznim samostanskim crkvama.

Bez tih djela slaba će utjeha i korist biti pokojnicima nošenje crne vrpce na ruci, krasni nadgrobni spomenici,

bezbrojni vijenci ili cvijeće na grobu, plač i naricanje, razne osmrtnice, crno odijelo i slične stvari. To je, rekli bismo sa sv.Augustinom, više utjeha živima negoli mrtvima.

Pokojnici traže od nas molitve, žrtve, a nadasve, kao što smo rekli, prinošenje svete Misne žrtve. To je za njih pomoć, koju su im dužni pružiti u prvom redu njihovi rođaci. Njima dovikuju oni iz čistilišta slično, kao što čitamo u knjizi velikog patnika Joba: "Smilujte se meni barem vi, prijatelji moji; jer me je pogodila ruka Gospodnja!"

Ali i svi mi, ako iskreno ljubimo bližnjega, moramo nastojati, da olakšamo gorku sudbinu duša u čistilištu. Žrtve, molitve pridonesene za njih odlično su djelo kršćanskoga milosrđa. Pa ako time koristimo njima, koristimo i sebi, kao što se vidi iz riječi božanskog Spasitelja Isusa Krista: "Blaženi milosrdni, jer će milosrđe postići!" Krist Gospodin gleda na svako djelo milosrđa, kao da je Njemu učinjeno. To se vidi iz Njegovih riječi na posljednjem sudu, kad odgovara prokletima, da Ga nisu vidjeli ni gola, ni žedna ni gladna: "Zaista, kažem vam: što nijeste učinili jednomu od ovih najmanjih, to nijeste učinili ni Meni." A tko je manji i jadniji od duša u čistilištu, koje više ne mogu sebi pomoći? Sveta je dakle i spasonosna misao moliti za mrtve! To više, što oni znadu biti zahvalni za pomoć.

LXXXIX. NEBO

Dragi vjernici!

Sveti Matej evanđelista zabilježio nam je lijepu zgodu iz života bož.Spasitelja. Jednog dana poveo je Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana i izveo ih na goru visoku. "Tada se preobrazi pred njima. Lice se Njegovo zasja kao sunce, a haljine se Njegove zasvijetliše kao svijetlo. Ukazaše im se Mojsija i Ilija u razgovoru s Njime. Tada prozbori Petar i reče Isusu: "Gospodine, dobro je, da smo ovdje! Ako hoćeš, načinit ću ovdje tri sjenice. Tebi jednu, Mojsiji jednu i Iliji jednu." Dok je on još govorio, zasjeni ih sjajan oblak, i začu se glas iz oblaka: "Ovo je Sin Moj ljubljeni, koji Mi je po volji. Njega slušajte!" (Mt. 17,2-5).

Ovaj prizor na Taboru mala je slika divnoga neba, što očekuje pravednike iza smrti, odnosno Sudnjega Dana, kada će se i tijelo njihovo združiti opet s dušom, da uživa kroz vijeke Boga.

1. Da postoji nebo, to je članak naše svete vjere, kao što se vidi iz definicije Pape Benedikta XII. i Firentinskoga crkvenog sabora. Tako govori Benedikt XII. o ovom predme-

tu: "Prema općenitoj odredbi Božjoj duše su sviju svetih u nebu. Tamo su dakle duše onih svetaca, koji su prije muke Spasitelja našega Isusa Krista otišli s ovog svijeta; tamo su također duše svetih apostola, mučenika, priznavalaca i djevica, kao i drugih vjernika, koji su nakon primitka svetoga krsta umrli i kojima više nije bilo potrebito ništa čišćenja, kad su otišli iz ovog života. Tamo će biti i duše onih, koji će još umrijeti, ako u njima kod odlaska nije potrebito ništa čišćenja; tamo jesu i bit će i oni vjerni mrtvi, koji su, ako je u času smrti u njima bilo ili će biti potrebito nešto čišćenja, nakon smrti bili očišćeni; tamo jesu i bit će duše djece, koja su krštenjem Kristovim preporođena ili će biti krštena u budućnosti, a koja nakon krštenja prije upotrebe slobodne volje odlaze iz života" (DZ 53o).

Već Stari Zavjet pozna tu istinu, makar o njoj ne govori onako jasno kao Novi Zavjet. Evanđeliste nam najavljuju kraljestvo Božje ne samo vidlji vo, nego unutarnje, kraljevstvo nebesko, koje će posjedovati pravednici, od Boga blagoslovljeni, u kome će čisti srcem gledati Boga, biti slični anđelima, koji gledaju lice Očevo, sjat će kao sunce, i to odmah iza smrti, i svatko prema djelima svojim.

Prema svetome Pavlu apostolu, oni, koji umiru u Kristu, s Njime žive, imaju život vječni, i Boga gledaju licem u lice: "Jer gledamo sad kroz ogledalo u zagonetki, a tada ćemo licem u lice. Sad poznajem dijelom, a tada ću poznati, kao što sam i poznat" (I.Kor. 13,12). No Bog nas gleda i vidi neposredno. I mi ćemo dakle jednom gledati Njega neposredno u nebu.

Sv.Ivan apostol opisuje nam pak u knjizi "Otkrivenja" novi Jeruzalem, novi grad, u kom će Bog stanovati u ljudima, osvijetljujući ih tako, da vide lice Božje. I u prvoj svojoj poslanici kaže, da ćemo vidjeti Boga, kao što jest: "Ljubljeni, sad smo djeca Božja, i još se ne pokaza, što ćemo biti. Znamo, da ćemo Mu biti slični, kada se pokaže, jer ćemo Ga vi djeti, kao što jest" (IžIv. 3,2).

Postojanje neba dokazuje i trajna predaja Crkve, kao što se vidi iz pisanja sv.Ireneja, sv.Ciprijana, sv.Justina, Tertulijana i t.d.

2. Radosti neba su neizrecivo velike. To se vidi iz riječi sv.apostola Pavla, koji u prvoj poslanici Korinćanima govori: "Niti je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog pripravio onima, koji Njega ljube" (I.Kor. 2,9). Sigurno ste već vidjeli, kako su ljudi veseli i raspoloženi prigodom ručka kod vjenčanja, kod mlade Mise ili sličnih velikih slava. A sam Isus Krist uspoređuje nebo sa divnom kraljevskom gozbom. Razlika je samo u tome, što zemaljske gozbe brzo svršavaju i iza njih opet dolaze kojekakve tuge i žalosti, dok ova nebeska gozba nema nikada više kraja i ne može je pomutiti nikakva tuga ili žalost kroz svu dugu vječnost.

Naša će radost biti jednaka radosti Boga. To nam daje razumjeti opet sam Isus Krist u onoj priči o slugama, koji dolaze na obračun sa gospodarom svojim. Tako govori go-

spodar (a to je konačno Bog) onome sluzi, koji je zaradio još pet talenata: "Pravo, slugo dobri i vjerni! Nad malim si bio vjeran, zato ću te postaviti nad mnogima. Udi u radost gospodara svojega" (Mt. 25,21).

Da je ta radost pak golema, možemo vidjeti iz raznih drugih radosti na tome svijetu. Kako se čovjek raduje u divnom proljetnom danu, kada sve procvate, a Božje sunce divno obasjava zelene livade, ptičice pjevaju, bistri potoci žubore! Kako se čovjek može radovati na putovanjima kroz lijepe i divne krajeve, kad se jedna nova slika otavara za drugom oku našemu! A što su ipak sve radosti zemlje zajedno uzete prema jednom času nebeskih radosti? "Kad nam već, kaže sv. Augustin, kad nam ve ć tamnici, Gospode, iskazuješ tako velike i divne stvari, što ćeš istom učiniti u palači?" A ta palača je lijepo i divno nebo.

Blaženici u nebu ne će više zna ti ni za kakvo zlo. Kolika zla pomućuju naše radosti na zemlji, koje su i onako kratke! Dođu bolesti, kojima ne znamo ni imena, dođu poplave, dođu požari, dođu potresi, dođu ratovi i sa svojim strašnim posljedicama, dođu razne druge nevoľje tijela i duše. U nebu nikakvo zlo ne može više da snađe svece Božje. Zato veli sv. Ivan apostol u knjizi Otkrivenja: Više ne će ogladnjeti ni ožednjeti, i ne će više na njih pasti sunčana žega, niti ikakva vrućina. Jer Janje, koje je nasred prijestolja, past će ih i vodit će ih na izvore vode žive; i Bog će otrti svaku suzu od očiju njihovih" (Otkr. 7,16-17).

A drukčije i ne može da bude, kad će blaženici uvijek gledati divno lice Božje, to jest uvijek gledati neizmjerna savšenstva i divna djela Božja. Ne gledaju više Boga samo u kakvoj slici, nego je Bog njihovom razumu tako prisutan, kao što je stablo oku našemu. Bog ih je dakako za to osposobio, učinivši ih dionicima svoje božanske naravi.

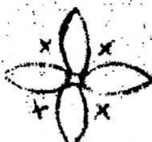
A jer su svi skupa dionici božaneke naravi, onda je jasno da su svi i jedno srce i jedna duša, to jest, nema više tamo razdora i nesloge, sumnje, zavisti kao na ovoj crnoj zemlji, nego tamo među svima blaženicima vlada divna ljubav i sloga. Kako divno mora biti u društvu divne nebeske Majke Marije, svetog Josipa, svetih anđela i bezbrojnih svetaca i svetica Božjih! Kolika radost za nas, kad se nađemo tamo sa svojim dragim roditeljima i milim znancima! Sjetite se samo, kako se silno radovao starac patrijarha Jakov, kad je nakon dugih godina opet našao svoga najmilijeg sina Josipa. Pao mu je oko vrata i dugo, dugo plakao od radosti i ganuća. A sve je to samo blijeda slika neba, jer, kao što veli sv. Pavao: "Niti je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog pripravio onima, koji Njega ljube.

Međutim sve to ne bi bila još uvijek prava i potpuna radost, kad bi ona morala jednom svršiti. Ali radosti neba ne će nikada svršiti. Nego je za pravednike vječno, kao što je vječan i Bog, koji ih je svojom milošću pozvao u slavu nebesku. Da je pak nebo vječno, a prema tomu i radosti neba vječne, to se vidi jasno iz riječi Krista Gospodina, kad kao Sudac svega čovječanstva izriče konačnu osudu nad dobri-

ma i zlima: "Ovi (prokletnici) će ući u muku vječnu, a pravednici u život vječni" (Mt. 25,46). Radosti su dakle neba vječne.

Dakako, jer je Bog pravedan, to će i radosti neba biti različite već prema različnosti zasluga pojedinaca. I to nam je Isus predočio u priči o talentima. Onaj, koji je na pet talenata zaradio još pet, postavljen je nad isto toliko gradova. Onaj, koji je zaradio na dva još dva talenta, postavljen je nad isto toliko gradova, to jest jedan i drugi primili su odgovarajuću nagradu, odnosno radost u nebu. No zato se ne će pojaviti zavist među njima, kao što se javlja na zemlji, jer jedni smatraju sreću drugih za svoju vlastitu sreću.

3. Što slijedi za nas iz nauke o nebu? Jedne večeri stajao je nesretni engleski kralj Henrik VIII. sa svojom priležnicom Anom Boylen na prozoru kraljevske palače. Bila je divna zvijezdana noć, i Ana najednom usklikne: "Kako je divno nebo! Kako divno mora biti gore kod Boga!" Kraljeva glava je klonula od stida, i on povuče Anu za ruku uz riječi: "Ana, nebo nije za nas." Da, za njih nije bilo, jer su živjeli i umrli u grijehu. Zato bježite od grijeha kao od kuge, pa će nebo sigurno biti za vas.

XC. SUDNJI DAN

Dragi vjernici!

Jednom je neki mladi slikar u nekom društvu izjavio u razgovoru, da će biti strašno dosadno na Sudnji Dan, dok svi ljudi jedan po jedan budu ispitani, osuđeni ili oslobođeni od svake optužbe. Jedan drugi, koji je bio u društvu, primjeti na to, da se vrlo vara i počne pripovijedati: "Prije koje dvije stotine godina dogovorila su se dva slikara u Firenci, da će se navečer prošetati po glavnom trgu grada. U urečeni sat došli su doista na trg, ali je taj bio tako krcat ljudima, da se nisu mogli naći. Najednom su zazvonila gradska zvona. U tren oka je sve zašutjelo, i prema tadanjem običaju kleklo i molilo pozdrav anđeoski. Samo dva mlada čovjeka ostala su stajati: odmah su opazili jedan drugoga i prepoznali se: bila su to ona dva slikara". "Vidite li, nastavi pripovjedač, da Bog može pod stanovitim okolnostima već ovdje na zemlji vrlo jednostavno i brzo očitovati ljudske misli. U svakom pak slučaju ne može se Sudnji Dan jednom šalom odstraniti iz ljudske povijesti."

1. Jest! Sudnji Dan ne može se otpraviti nikakvom šalom niti bilo kakvim napadajima, jer je to članak naše svete vjere, da će poslije uskrsnuća mrtvih Krist Gospodin održati opći sud nad čitavim čovječanstvom, na kom će svi morati položiti račun o svojim djelima. To je očito iz raznih

Vjerovanja, gdje govorimo: "Vjerujem u Isusa Krista, koji će doći suditi žive i mrtve." To se napose vidi iz tako zvanog Atanazijevog Vjerovanja, gdje govorimo: "Kod čijeg će dolaska svi ljudi uskrsnuti u svojim tjelesima i položiti račun o vlastitim djelima".

Da će biti općeniti sud, to se vidi iz Sv.Pisma. Kad je Isus malo prije svoje muke progovorio svojim apostolima o razaranju hrama jeruzalemskog i o koncu svijeta, tada je rekao i ovo: "Kada dođe Sin čovječji u slavi svojoj i svi anđeli s Njime, onda će sjesti na prijesto slave svoje. Svi će se narodi pred Njim sabrati. On će razlučiti jedne od drugih, kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce s desne Sebi, a jarce s lijeve Sebi. Tada će kralj reći onima s desne: Dođite blagosloveni Oca Mojega! Primite u posjed kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od stvorenja svijeta! Jer sam bio gladan, i dali ste Mi jesti, žedan, i dali ste Mi piti. Bio sam stranac, i primili ste Me na konak, go, i zaodjeli ste Me. Bio sam bolestan, i pohodili ste Me, u tamnici, i došli ste k Meni. Tada će Ga upitati pravednici: Gospodine, kad smo Te vidjeli gladna, i dali Ti jesti, ili žedna, i dali Ti piti? Kad smo Te vidjeli stranca, i primili Te na konak? Ili gola, i zaodjeli Te? Kad smo Te vidjeli bolesna ili u tamnici, i došli k Tebi? Kralj će odgovoriti: Zaista, kažem vam: što ste učinili jednomu od ove Moje najmanje braće, to ste učinili Meni" (Mt. 25. 31,40). Sličnu presudu izreći će Isus Krist i nad zlikovcima. I onda zaključuje Spasitelj svoj govor pred apostolima: "Ovi će ući u muku vječnu, a pravednici u život vječni."

Da je istina o Sudnjem Danu bila uvijek živa u predaji Crkve, dosta je sjetiti se, što veli sv.Augustin: "Nitko ne niječe i ne sumnja, da će Isus Krist održati posljednji sud, takav, kakav se Svetim Pismom unaprijed najavljuje."

I zdrav razum traži, da se održi posljednji ili općeniti sud. Čovjek nije samo privatna osoba, nego je i društveno ili socijalno biće, kako se to napose u ove naše dane naglasuje. Zato je posve u skladu, da se održi općeniti sud, koji će divno očitovati Božju providnost, kojoj se znadu tako rugati bezbošci; koji će divno očitovati Kristovo veličanstvo, kad bude sudio pravedno one, koji su Njega nepravedno sudili ili odbacili ili zatajili, da se tako u imenu Isusovom nagne svako koljeno na nebu, na zemlji i u paklu; koji će divno očitovati slavu izabranih, kad budu uzvišeni poslije života punog nepravda i progonstva.

2. Sigurno je dakle, da će doći Sudnji Dan ili općeniti sud. Sam nam je Krist Gospodin prorekao čak i neke okolnosti toga Sudnjeg dana. Tako je rekao Krist Gospodin: "Tada će se pokazati znak Sina čovječjega, gdje dolazi na oblacima nebeskim sa silom velikom i slavom" (Mt. 24,30). Ako pak i dobri ljudi moraju drhtati kod pomisli na sud Božji, što će istom u taj čas učiniti bezbošci?

Krist je nadalje prorekao, da će doći u velikoj s l a v i na posljednji sud. "Jer će doći Sin Čovječji s anđelima svojim u slavi Oca svojega i tada će vratiti sva-

kome po djelima njegovim" (Mt. 16,27). Kod rođenja došao je u slici slabog djetešca. Na Sudnji Dan doći će kao strogi sudac, ali bezbožnici ne će vidjeti Njegova božanskog bića, jer bi bili barem za čas u nebu, nego će Ga prepoznati samo po stanovitim znakovima, kako veli sv.Toma Akvinski.

Krist je nadalje prorekao, da će Ga pratiti a n đ e l i: "Kada dođe Sin čovječji u slavi svojoj i svi anđeli s Njime" (Mt. 25,31). A to je i razumljivo, kad ih je Bog bio dao ljudima na pomoć u ovom zemaljskom životu, da budu i proslavljeni pred svima.

Krist je nadalje rekao, da će s j e d i t i na p r i j e s t o l j u i suditi sve narode: "Onda će, veli evanđelista, sjesti na prijestolje slave svoje. Svi će se narodi pred Njim sabrati" (Mt. 25,31-32).

Krist je nadalje rekao, da će "r a z l u č i t i jedne od drugih, kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce s desne sebi, jarce s lijeve Sebi" (Mt. 32-33).

3. Posljednji sud bit će zapravo ponavljanje posebnog suda i ponavljanje čitave svjetske povijesti. Svi će događaji svjetske povijesti biti u taj čas otkriveni očima svega svijeta. Sveznajućem Bogu nije naime ništa izmaklo. Zato i veli sv.Ivan u knjizi Otkrivenja: "I vidjeh mrtvace velike i male, gdje stoje pred prijestoljem; i knjige se otvoriše; i druga knjiga se otvori, koja je života; i suđeni biše mrtvaci po onome, što je napisano u knjigama, po djelima njihovim" (Otkr. 2o,12). Bog kao da je zapisao u knjigama svaku stvarcu, to jest ništa nije izmaklo oku ni pamćenju Njegovom, jer je Bog.

Krist će dakle na Sudnjem Danu otkriti sve, pa i najtajnije stvari, za koje su ljudi mislili, da nikada ne će izaći na vidjelo. On će, kao što veli sv.Sofonija prorok, "potražiti Jeruzalem sa svjetiljkom" (Sof. 1,12).

Otkrit će sve grijehe svih pojedinaca. Sramota prokletnika bit će tada strašna, kao što je strašan i sam pakao. No onima, koji su svoje grijehe okajali iskrenom pokorom, ne će njihovi grijesi služiti na sramotu nego na proslavu. Oni će, kaže sveta Gertruda, biti ne mrlja, nego ukras na posvetnom odijelu njihove milosti posvećujuće.

Krist će Gospodin otkriti pred svim svijetom i sva dobra djela pojedinaca, da ih svi vide. Kolika će to slava biti za one, koji su radi Boga činili svoja dobra djela prema onoj Kristovoj: "Neka ne zna ljevica, što čini desnica". Krist će ih nagraditi odlikovanjem pred svim svijetom.

Krist će otkriti i nakane svakog pojedinog čovjeka. Kako će klicati od radosti toliki sveti mučenici, koji su ubijeni na temelju lažnih optužbi ni krivi ni dužni! Kako će biti osramoćeni, koji se na ovom svijetu pretvaraju i ljudima pričinjaju sveci, a puni su svakog smrada kao pobijeljeni grobovi.

4. Kada će biti Sudnji Dan, to ne zna nitko, pa ni anđeli Božji. A nije ni potrebito da znamo taj čas. No ipak nam je Krist Gospodin dao po nekim znakovima naslutiti, kada će to biti. Evanđelje će se propovijedati po čitavom svijetu, mnogi će ljudi biti bez vjere i posve uroniti u zemaljštinu, nastupit će Antikrist, Henoh i Ilija će opet doći, da propovijedaju pokoru, Židovi će se obratiti, strašni će se znaci pojaviti u svemiru, i velika će žalost závladati po svoj zemlji, ili bolje, kako veli sv.Luka evanđelista: "Na zemlji će među narodima vladati stašno očajanje od buke i huke mora. Ljudi će ginuti od straha i čekanja onoga, što će doći na zemlju. Jer će se sile nebeske uzdrmati" (Lk. 21,25-26).

Ako nije važno za nas znati, kada će biti Sudnji Dan, važno je znati za nas, po čemu će Krist suditi na Sudnji Dan. A to smo već rekli, da će suditi prema djelima milosrđa. I zato ne ćete n-aći nijednoga sveca, koji nije bio revan u djelima milosrđa. Dovoljno je , da se spomenu sv. Vinko Paulski, Ivan Bosko, Franjo Asiški, Ivan de La Salle, Petar Nolasco i bezbroj drugi. Vježbajte se i vi u djelima milosrđa i čuvajte se grijeha, pa ćete biti sigurni na Sudnji Dan.

* * * * *

XCI. OPĆINSTVO SVETIH

Dragi vjernici!

Poznato vam je, kako je narod izraelski bio podvrgnut teškom ropstvu u Egiptu. Konačno mu se Bog smilovao i preko sluge svoga Mojsija oslobodio ga iz ropstva, povedavši ga u zemlju obećanu, i to preko Crvenog mora. Pri tom prolazu preko Crvenog mora možemo vidjeti tri dijela. Jedni su već bili prešlo preko mora i sretno stigli na drugu obalu. Drugi su bili još u moru, i prijetila im je voda. Treći su bili još na egipatskoj strani i tekar započeli stupati, da pređu na drugu obalu. Ti Izraelci, što idu iz Egipta preko Crvenog mora u zemlju obećanu, slika su čitavog čovječanstva. Svi smo mi putnici, koji putuju iz ove doline suza u vječnu nebesku domovinu. Jedni su već sretno prispjeli na obalu vječnosti, a to su sveci i svetice Božje. Drugi se nalaze već blizu cilja, ali još nisu na cilju. To su duše u čistilištu. Treći tekar počinju svoj put, a to smo svi mi na zemlji. No svi mi zajedno, i oni na nebu i oni u čistilištu i mi na zemlji, sačinjavamo jednu Božju obitelj, kao što su i Izraelci sačinjavali jedan Božji narod. Svi mi, i oni u nebu i oni u čistilištu i mi na zemlji, imamo jedan isti cilj pred očima, naime sjedinjenje s Bogom. Ovo unutarnje sjedinjenje i zajedničku pripadnost kršćana na zemlji, u čistilištu i u nebu nazivamo zajednicom ili općinstvom svetih. Tu se mogu primijeniti riječi sv.Pavla aposto-

la Rimljanima: "Tako smo mnogi jedno tijelo u Kristu." Krist je glava, mi udovi tijela. (Rim. 12,5). A jer je Krist sama svetost, jer smo svi posvećeni svetim krstom, jer smo svi pozvani na svetost, zato ovoj zajednici pristaje ime općinstvo svetih. Zato sv.Pavao i zove kršćane naprosto svetima.

Dakako, položaj raznih dijelova ovoga općinstva svetih nije jednak. Mi, koji smo još na zemlji, moramo voditi ljutu borbu za spas svoje duše. Protiv nas stoji sotona, koji prema riječima sv.Petra apostola obilati kao ričući lav, tražeći, koga da proždre. On nam stavlja nebrojene zamke, da nas upropasti sad preko oholosti, sad preko lakomosti, sad preko bludnosti, sad preko zavisti, sad preko neumjerenosti, sad preko drugih raznih grijeha i opačina. U tom poslu pomažu sotonu opaki ljudi, a to je tako zvani svijet. No sotoni pomaže i naša vlastita pokvarena narav, jer je, kako veli Duh Sveti" srce ljudsko sklono na zlo od mladosti svoje". I tako et moramo voditi ljutu borbu na tome svijetu, pa zato kršćanima na tome svijetu s pravom pripada naslov: vojujuća Crkva. Teža je to borba nego što su i sami krvavi ratovi.

Oni, koji su u čistilištu, nemaju više izdržavati nikakve borbe. Oni su sigurni za svoj vječni spas, i vrijeme borbe za njih svršeno je časom smrti. Ali, oni imadu štošta još okajavati. Zato moraju puno trpjeti u ognju čistilišta, pa im s pravom pripada naslov trpeća Crkva.

Oni, koji su u nebu, nemaju više ni borbe ni patnje, da ih podnose. Oni uživaju i uživat će zauvijek u gledanju Boga, što je nagrada za pobjedu, koju su izvojevali nad sotonom, nad svijetom i nad vlastitom pokvarenom naravi. I jer su pravi pobjednici, zato svetima u nebu s pravom pripada naslov slavna Crkva.

Nisu to međutim tri Crkve, nego je to jedna ista Crkva. Članovima te Crkve postajemo svi po svetome Krstu, a smrću, te ulazom u čistilište ili u nebo, samo mijenjamo stanje.

2. Kao što vam je poznato, u svakom uređenom društvu članovi imaju koristi od zajedničkih dobara. Svi članovi države imaju pravo na škole, bolnice, pošte i t.d. Svi članovi jedne obitelji imadu pravo na koristi od obiteljskih dobara.

Slično tako ide i u općinstvu svetih. Svete Mise, sakramenti, dobra djela vjernika i molitve katoličke Crkve koriste svim članovima. To možete vidjeti lijepo iz one divne molitve Očenaša, koju nas je učio Isus Krist. Sveta Misa prinosi se za sve žive i mrtve kršćane, kao što se vidi iz molitve, kad svećenik u svetoj Misi prikazuje hostiju i kalež spasenja. Molitva svećeničkog brevijara jest molitva za sve kršćane. Kolika to mora biti pobuda svima nama, da se čuvamo, da ne bismo bili odrezani od općinstva svetih, kao što su oni, koje pogodi crkvena kazna izopćenja!

Kako je divna i utješna misao, da jedan član općinstva svetih može pomagati drugoga! To se divno vidi iz Svetoga

Pisma, kada se Abraham molio Bogu za grešnu Sodomu i Gomoru, i Bog je bio spreman radi desetorice pravednika da poštedi do u srž pokvarene gradove Sodomu i Gomoru.

Mi dakle kršćani na zemlji možemo pomagati jedan drugoga molitvama i dobrim djelima. Primjer su nam dali već prvi kršćani u Jeruzalemu, kad je bezbožni Herod uhvatio sv. Petra i bacio ga u tamnicu na čuvanje četvorim stražama, da ga na Vazam izvede pred narod i ubije. Prvi su se kršćani bez prestanka molili za Petra i isprosili od Boga njegovo čudesno oslobođenje. Sv.Stjepan se prigodom svoga kamenovanja molio za svoje ubojice i svojom molitvom izmolio obraćenje Savla, kasnijeg velikog svetog Pavla. Sveta Monika se molila osamnaest godina za obraćenje svoga nesretnog sina Augustina i izmolila, što je željela. Zato opominje sv.Jakov apostol kršćane: "Molite se jedan za drugoga, da ozdravite; jer mnogo može ustrajna molitva pravednika". (Jak. 5,16).

Zato su se i sami sveti apostoli revno preporučivali kršćanima u molitve. Koliko dakle dobra mogu učiniti roditelji, kad se mole za svoju djecu,djeca kad se mole za roditelje, podložnici, kad se mole za poglavare, poglavari, kad se mole za podložnike i t.d.

Slično se mogu kršćani pomagati i drugim dobrim djelima. Tako su u prvim kršćanskim vremenima otpuštali posve ili djelomično pokornicima kazne za grijehe, ako se za njih zauzeo koji mučenik. Kao što na zemlji može jedan za drugoga platiti dugove, tako može jedan za drugoga zadovoljiti Bogu za dugove grijeha.

3. Ali ne samo da možemo pomoći kršćanima, koji su na zemlji, nego i dušama u čistilištu, molitvom i drugim dobrim djelima. Već smo govorili, kako je vođa Judejaca Juda Makabejac dao prinijeti žrtve za poginule u boju. Sabrao je u tu svrhu dvanaest hiljada drahma i poslao u Jeruzalem za namirenje žrtava za te poginule. Crkva nas na to naše pravo i dužnost podsjeća svaki dan, kad se u sv.Misi moli za mrtve i kad zvoni za mrtve.

Duše pak u čistilištu mogu pomoći nas, kao što vidimo iz života tolikih svetaca, koji su se revno preporučivali dušama u čistilištu.

A da nam mogu pomoći sveti u nebu svojim molitvama, o tome je jedva potrebno i govoriti. Njihova molitva ima veliku moć. A kako je Bogu drago zazivanje svetaca, vidi se vrlo lijepo iz bezbrojnih čudesa prigodom kanonizacije svetaca. Nikoga naime danas ne proglašuje Crkva u redovitom postupku svetim ili blaženim, ako ne prethode po stručnjacima utvrđena čudesa. A ona obično slijede na žarku molitvu onih, koji se tim svecima preporučuju u zagovor.

Kako je to divna i utješna misao, da imamo u nebu hiljade i milijune braće u sestara, koji s nama suosjećaju, koji gledaju naše borbe i muke na zemlji, jer u Bogu vide sve, koji nam mogu pomoći i koji nam hoće pomoći, pogotovo, ako ih revno zazivamo u pomoć. Pa ako su sveti već toliko mogli na zemlji, što istom mogu u nebu svojom molitvom!

Zar da jedan sv.Ivan Bosko bude manje dobar i moćan u nebu, nego što je bio na zemlji? Ili jedna sv.Terezija, sv. Vinko Paulski, sv.Franjo Asiški, sv.Antun Padovanski, sv. Dominik, sv.Klara, sv.Katarina Sijenska i bezbrojni drugi?

Da postoji općinstvo svetih, to je članak naše sv.vjere, kao što se vidi iz Vjerovanja apostolskog i redovitog učiteljstva Crkve. To općinstvo svetih odraz je neizmjerne ljubavi Božje prema ljudima. To općinstvo svetih skriva u sebi goleme blagodati i prednosti napose za nas, koji smo na zemlji, kao što smo malo prije vidjeli. Tko se pak ne bi htio koristiti tim blagodatima, taj je neprijatelj svoje vlastite duše, taj prezire ljubav Božju i gorko će se jednom za to kajati, ali možda prekasno.

XCII. PUNINA KRISTOVE VLASTI NA ZEMLJI I NA NEBU

Dragi vjernici!

Poznato Vam je, da je Gospodin Isus Krist nakon svog slavnog uskrsnuća ostao još četrdeset dana na zemlji, da pouči svoje apostole da ih utješi i utvrdi u vjeri. Prije nego će uzaći na nebo, pozvao ih je na goru u Galileji i rekao im je: "Dana Mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sebi sve narode učenicima, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih, da drže sve što sam vam zapovjedio. Evo Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mt. 28,18-2o).

1. U Kristu Gospodinu kao što znate dvije su naravi: jedna božanska, druga čovječanska. Te dvije naravi bitno su sjedinjene u Kristu u jednoj božanskoj osobi. Da Krist kao Bog ima svu vlast i na nebu i na zemlji, toga ne treba dokazivati, tko zna, što je Bog. Svemoć i prema tome i vlast nad svima nužno pripada Bogu. Zato Krist kao Bog može da govori, što čitamo kod Izaije proroka: "Ja sam Gospod, stvoritelj svega, koji sam razapeo nebo sa, rasprostro zemlju, - tko Mi je pomogao?" (Iz.44,24).

Djela ruku Njegovih jesu sunce, mjesec i bezbrojne goleme zvijezde na svodu nebeskom. Zato one, kako govori Baruh prorok, "veselo sjaju na postajama svojim. On ih zovne, one reknu: "Evo nas!" Radosno sjaju pred Onim, koji ih je stvorio". (3,34).

Djela ruku Njegovih jest zemlja naša, sa svojim oceanima, morima, jezerima, rijekama, potocima, izvorima, poljima, šumama, livadama, vinogradima, rudnim, biljnim i životinjskim carstvom, jer "sve je po Njemu postalo, i bez Njega nije ništa postalo, što je postalo."

Krist, Bog naš, stvoritelj je i prema tomu potpuni gospodar Anđela i Arkanđela, Prijestolja i Gospodstva, Po-

glavarstva i vlasti, Sila nebeskih, Keruba i Serafa. Svi su oni samo sluge Njegove, koji imaju dužnost da izvršuju naloge Njegove i da Mu se klanjaju kao Bogu svome. Krist dakle kao Bog ima puninu vlasti i na nebu i na zemlji.

2. Ali Krist nije samo Bog, nego i čovjek. On je došao na ovaj svijet, da otkupi ljude od grijeha. To je On učinio svojom gorkom mukom i smrću na drvetu križa, kad je pobijedio poglavicu ovoga svijeta, sotonu, i kao pobjednik stekao pravo, da sve ljude okupi u kraljevstvo svoje i učini ih svojim podložnicima. Vidjeli smo zadnji puta, da to kraljvstvo Kristovo počinje ovdje na zemlji. Članovi toga kraljevstva Božjega na zemlji su živi ljudi. Jedni već priznaju vlast Kristovu nad sobom, primivši sveti krst. Svi drugi također su dužni da prime sveti Krist i priznadu vlast Kristovu nad sobom, jer su otkupljeni krvlju Njegovom. To kraljevstvo Kristovo nastavlja se u čistilištu, gdje se duše čiste, da budu dostojne gledati lice Njegovo u nebu. Ali pod vlast Kristovu spadaju i oni, koji su promašili svoj životni cilj i trpe u mukama pakla, jer se nisu htjeli okoristiti krvlju Jaganjca Božjega, kojga je i za njih prolivena. Kraljevstvo Kristovo završuje se u nebu, gdje Ga kroz sve vijeke hvale i slave duše oprane u krvi Njegovoj. Zato je mogao sv.Pavao apostol napisati one riječi: "A zato i Bog Njega povisi (Krista) i darova Mu ime, koje je nad svako ime, da se u ime Isusovo pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom i svaki jezik prizna, da je Gospodin Isus Krist na slavu Boga Oca" (Filip. 2,9-11).

Tu je vlast već davno prije navijestio Psalmista, na čija usta progovara Otac nebeski: "Ti si Sin Moj, Ja Te rodih danas. Samo zaželi od Mene:i dat ću Ti narode za baštinu i krajeve zemlje u posjed. Udarit ćeš ih gvozdenom palicom, razbit ćeš ih kao sud lončarski!" (Ps. 2,7-9).

Tu je vlast već davno prije navijestio i sv.Danijel prorok govoreći: "I dade se Njemu vlast, čast i kraljevstvo. Njemu moraju služiti svi narodi, plemena i jezici. Vlast Njegova trajat će vječno i ne će nikada proći. Nikada se ne će oboriti kraljevstvo Njegovo" (Dan. 7,14).

Tu je vlast već davno prije navijestio sv.Izaija prorok, na čija usta progovara Otac nebeski: "Zato ću Mu dati mnoge kao dio, mnogobrojne će On prisvojiti zato, jer je dao život svoj na smrt i bio ubrojen među zločince, i nosio grijehe mnogih, i molio se za zločince." (Iz.53,12).

Krist dakle i kao Bog i kao čovjek ima puninu vlasti i na nebu i na zemlji, da se "u ime Isusovo pokloni svako koljeno na nebu i na zemlji i pod zemljom".

3. Kamo sreće, kad bi se ljudi više puta i malo dublje zamislili u kraljevsku vlast Kristovu! Onda bi znali, da su Njegovoj vlasti podvrgnuti i valovi morsli i bure i oluje, i da se u svim burama i olujama ovoga zemaljskoga života možemo s punim pouzdanjem obraćati na Njega, kao nekoć apostoli na moru: "Gospodine, spasi nas, izgibosmo!" Onda bi znali, da je Njegovoj vlasti podvrgnuta svaka bolest, bila to guba ili sušica ili rak ili što mu drago, pa

i sama smrt, kao što pokazuje uskrisenje kćeri Jairove, mladića iz Naima, Lazara iz groba. Onda bi znali, da je On sudac naš, koji će nas suditi u času smrti i proglasiti neopozivu odluku nad svakim, bilo za život vječni bilo za smrt vječnu. Onda bi znali, da će na Sudnjem Danu zauvijek odlučiti dobre od zlih, jedne, da zauvijek hvale Boga u nebu, druge, da zauvijek plaču u paklu, što su tako lakoumno proigrali milost Kristovu i nisu se dali skučiti pod slatki jaram Njegov.

Ali, jer se na to malo ili ništa misli, zato se ne čudimo, kad toliki mladići i djevojke tako lakoumno proigraju svoje poštenje, kao da nema nikoga, kome će polagati račun o svom životu. Jer se na to malo ili ništa misli, onda nije čudo, da toliki bračni drugovi provode prljav život i tolike majke ubijaju plod utrobe svoje, prije nego je ugledao svijetlo dana, jer da su one, vele, "gospodarice svoga tijela", pa mogu činiti što ih je volja, a ne znadu, da su Kristovo vlasništvo i one i plod utrobe njihove, i da će polagati račun Njemu, neumoljivom Sucu, koji ne gleda, tko je tko. Jer se na kraljevsku vlast Kristovu malo ili ništa misli, zato tolika ubojstva na svijetu, tolike krađe, tolike klevete, toliki nemar za nadahnuća Božja, kršenje dana Gospodnjega i toliki drugi zločini i opačine.

4. Naše doba boluje od svakojakih bolesti. Ali je možda jedna od najgorih vjerska ravnodušnost, ravnodušnost prema velikim istinama sv. vjere, među koje ide i punina Kristove vlasti na zemlji i na nebu. A ravnodušnost prema istinama sv. vjere rađa kobnim posljedicama.

Kad je Bog zaprijetio potopom u vrijeme patrijarhe Noe, ljudi su ostali ra-vnodušni prema opomenama Božjim. Što više, kako veli sam Spasitelj", u dane pred potopom gostili su se i pili, ženili se i udavali do onoga dana, kad Noa uđe u kovčeg;i nijesu došli do uviđavnosti, dok nije provalio potop i sve pograbio".

Veliki junak Izraelov Samson postao je pomalo ravnodušan prema zadaći, koju mu je Bog povjerio, pa se počeo igrati sa ženama pogankama i odao jednoj tajnu svoje jakosti. Posljedica je bila, da su mu Filisteji u snu obrijali kosu, snaga ga isti čas ostavila, Filisteji mu iskopali oči, i on je postao sprdnjom djece i žena okrećući ručni mlin.

Pilat je bio ravnodušan prema istini, kad je pred njim stajao Put, Istina i Život, to jest Isus Krist. Posljedica je bila, da je pao u nemilost onoga, kojeg se bojao uvrijediti, cara, i izgubio sve.

Bogati gavan bio je ravnodušan prema bijedi Lazara, koji je kupio mrvice ispod stola njegova. Posljedica je bila, da je pokopan u paklu.

A znate li, što govori Otac nebeski obzirom na vlast Kristovu? "Sad, vi kraljevi, opametite se; naučite se vi suci na zemlji! Poklonite se Gospodu sa strahom, častite ga trepetom! Poštujte Sina, da se ne razgnjevi, i vaša vas

osnova ne unesreći; jer će se gnjev Njegov brzo raspaliti. Blago svima, koji se u Nj uzdaju!" (Ps. 2,10-12)

Ako je Krist Gospodin naš Otkupitelj, ako je On gospodar nad prirodom, ako On ima vlast nad životom i smrću, ako je On naš sudac, koji nas može upropastiti ili učiniti sretnima zauvijek, onda je valjda svakoj zdravoj pameti jasno, da Ga moramo štovati, slušati, slijediti i ljubiti, jer vlast svoju hoće u prvom redu da izvršuje na našu korist i naš spas. A tko toga ne će, tomu će Kristova vlast biti na propast prije ili kasnije.

xx+xx
xx+xx
xx+xx

XCIII. SJETI SE ČOVJEČE SVOJIH POSLJEDNJIH STVARI

(Ponavljanje od 84-92)

Dragi vjernici!

Godine 1193. umro je u Damasku glasoviti sultan Saladin, poznat iz križarskih vojna. Kad je osjećao, da je smrt blizu, pozvao je svoga zastavnika k sebi i rekao mu: "Ti si u mnogim bitkama nosio bojnu zastavu pred mojom vojskom. Ti ćeš sada pokazati mome narodu i moju mrtvačku zastavu". Zastavnik nije razumio, o čemu se radi, ali mu je Saladin to odmah razjasnio. Nekoliko minuta kasnije jašio je zastavnik ulicama Damaska. U desnoj ruci nosio je koplje, na kojem je bila pričvršćena obična plahta kao zastava. Bila je to plahta, u kojoj je Saladin imao biti pokopan. Zastavnik bi od časa do časa zaustavio konja i onda viknuo masi, koja je prolazila ulicom: "Gledajte! Umire kralj Istoka-Saladin, i ništa ne će ponijeti s ovoga svijeta osim ove plahte".

1. Kako velika opomena! I ne samo stanovnicima Damaska nego svima ljudima. Nešto slično govori i ona naša narodna pjesma: "Oj čovječe pravedniče, kada tebi samrt dođe, ništa sobom ponijet ne ćeš, neg skrštene bijele ruke i pravedna djela svoja." Ali sve nadvisuje opomena Boga Duha Svetoga: "Kod svih svojih djela misli na posljednje stvari, i ne ćeš griješiti do vijeka" (Sir. 7,36).

Mi smo imali prilike vidjeti, koje su to stvari. To je ponajprije smrt. Određeno je ljudima, veli sv. Pavao, da jednom umru. I kralj i podanik. I sluga i gospodar. I muško i žensko. I star i mlad. I bogat i siromah. I zdrav i bolesnik. I učen i neuk. Svima je određeno jednom umrijeti. No kada će umrijeti, ne znaju. Gdje će umrijeti, ne znaju. Kako će umrijeti, ne znaju. Možda od groma, možda od kapi, možda od metka iz puške, možda od krhotine od bombe, možda u vodi, ali sigurno ne znaju. Znadu samo, da će umrijeti. Zato nastojanje svakoga pravoga kršćanina ima biti usmjereno na to, da bude uvijek pripravan na smrt, došla ona danas ili sutra, došla iznenada ili nakon duge bolesti.

Iza smrti dolazi odmah sud, na kojem će se naći sudac Isus Krist i duša čovjeka, koji umire. Kod Njega ne znači ništa viši ili niži položaj onoga, koji biva suđen, jer On ne pita tko je tko, niti se boji ikoga. Njegovo sudačko oko ispituje bubrege i srca, pa mu nijedna misao naše duše ne može ostati sakrivena. Ispitat će točno svaku riječ, svaku misao, svaku želju, svako djelo. "Kažem vam, rekao je Isus Židovima, da će za svaku isprazna riječ, što ju izgovore ljudi, morati položiti račun u dan suda."

Kako će smiješna u taj čas biti bojna vještina Aleksandra Velikoga, Cezara, Napoleona! Kako ništetna mudrost jednoga Platona, Aristotela! Kako bijedna govornička vještina Demostena, Cicerona! Nitko tu ne može pomoći, osim dobrih djela, što si ih učinio u životu.

2. I kad Krist sudac stvar pretrese (dakako sve u tren oka) onda pada osuda i to točno prema djel'ma pojedinaca. "Blago čovjeku, veli Duh Sveti, koji bude nađen bez ljage!" Njemu će reći Krist: "Uđi u radost gospodara svojega!" Ta radost je u gledanju Boga kroz sve vijeke u nebu. Sada se to zemaljskom čovjeku čini neznatna stvar. Ali kad osvane dan vječnosti, onda će malo drukčije suditi o riječima sv.Pavla apostola:"Niti je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog pripravio onima, koji Njega ljube".

Bog će otrti, čitamo u knjizi Otkrivenja, svaku suzu s očiju njihovih. Ne će više biti bolesti, ne će više biti glada ni žeđe, ne će više biti straha od neprijatelja, ne će više biti smrti. Krist Gospodin je prikazao život u nebu u slici veličanstvene gozbe, koju kralj priređuje sinu svojemu. Blago onome, koji se nađe bez mrlje, i zasluži ući odmah u radost gospodara svojega!

Ali nažalost, mnogi kršćani odlaze s ovoga svijeta sa mnogim mrljama na duši, i ako bez smrtnoga grijeha na duši. A ništa nečisto ne može ući u nebo. S druge strane, jer su preminuli bez smrtnoga grijeha na duši, Bog ih ne može osuditi u pakao. Zato im valja poći u mjesto čišćenja, u čistilište. O njemu si mnogi kršćani prave kojekakve predodžbe i misle, da je to neznatna stvar prispjeti u čistilište, samo kad su izmakli paklu. No tome nije tako.

Kad su Židovi sagriješili bili Bogu svome, pustio je Gospodin za kaznu, da budu odvedeni u ropstvo u Babilon. Dok su kod kuće bili, malo su marili za sveti hram i službu Bogu Izraelovu. Tek kad su oćutjeli svu gorčinu ropstva u Babilonu, tek onda su vidjeli, što su izgubili, pa su plakali i kukali nad gubitkom svetoga grada i hrama u Jeruzalemu i prisizali: "Ako zaboravim tebe, Jeruzaleme, neka se preda zaboravi desnica moja!" Tako će uzdisati u čistilištu oni, koji su bili nemarni na ovome svijetu: koji su se slabo služili svetim sakramentima, koji su malo marili za oproste Crkve, koji se nisu znali mrtviti u raznim stvarima, dok su imali vremena. Izgarat će od čežnje, da što prije ugledaju divno lice Božje.

No neizrecivo bolna sudbina čeka one, koji s ovoga

svijeta odu u smrtnome grijehu. Jednom je na francuskoj vojnoj školi u Saint-Cyru držao duhovnik propovijed o paklu. Neki kapetan, kad je svećenik odlazio iz sobe, stupi pred njega, pa ga porugljivo upita: "Velečasni, biste li mi mogli reći, da li đavli ljude u paklu kuhaju ili prže na ražnju?" Svećenik ga ozbiljno pogleda i onda mirno odgovori: "Gospodine kapetane, to ćete vidjeti." Kapetanu nije više bilo do smijanja. Kad se je kasnije vratio k Bogu, sam je priznao, da mu je ova riječ svećenikova bila početak obraćenja. I danas ima ljudi, koji se rado rugaju paklu. A što će biti, kad jednom na svojoj koži osjete strašnu istinu pakla, a izbavljenja više ne će biti, jer, kako veli Duh Sveti, "stablo, kamo padne, tamo ostaje do vijeka".

3. Konačno lučenje dobrih od zlih provest će Isus Krist tekar na Sudnjem Danu. Vidjeli smo, kako će Gospodin izreći konačnu presudu na tom sudu. Glasoviti slikar Michelangelo naslikao je sliku posljednjeg suda u papinskoj kapeli Sikstini. Čovjeka srsi prolaze, kad gleda ona izbezumljena lica prokletnika, koje Krist zauvijek tjera od Sebe, i oni odlaze u propast vječnu. A što će istom biti u zbilji, ako već jedna slika tako djeluje na ljudsku dušu?

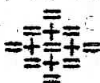
To su eto naše posljednje stvari: smrt, sud, pakao ili kraljevstvo nebesko. Sjeti se, čovječe, svojih posljednjih stvar, pa ne ćeš nikada sagriješiti!

Govorili smo, da Isus Krist ima puninu vlasti na zemlji i na nebu. On je apsolutni gospodar anđela, on je apsolutni gospodar nad mrtvom prirodom, on je apsolutni gospodar nad živom prirodom. Ali On tu vlast i moć hoće u prvom redu da iskoristi na našu korist, dok smo na tome svijetu i dok se svojom slobodnom voljom želimo odlučiti za dobro.

Zato nam uvijek stoji na raspolaganju u svetoj ispovijedi. Zato nas dan i noć čeka u Presv. Oltarskom Sakramentu: "Dođite k Meni svi, koji ste umorni i opterećeni, i Ja ću vas odmoriti." Zato nas neprestano opominje na kratkoću ljudskoga života. Zato nam u teškoj bolesti pruža divnu pomoć u sakramentu posljednje Pomast. Zato nas upravo obasiplje svakodnevno milostima djelujućim, jer je dobar pastir, koji ne žali truda, da nađe svoju ovcu izgubljenu.

Ako budemo često mislili na svoje posljednje stvari, brzo ćemo urediti svoj život, kako treba. Godine 1856. umro je poznati njemački pjesnik Haine, koji je nažalost ne jednom izvrgao u svojim pjesmama ruglu stvari svete vjere. Pet godina prije svoje smrti napisao je svoju oporuku, u kojoj među ostalim kaže: "Pred četiri godine odbacio sam svaku filozofsku oholost i vratio se k vjerskim stvarima. Umirem u vjeri u vječnoga Boga, stvoritelja svijeta, čije milosrđe zazivljem za moju dušu. Žalim, da sam u svojim djelima često pisao bez poštovanja o vjerskim stvarima... Ako sam nesvijesno povrijedio dobre običaje i moral, molim Boga i sve ljude za oproštenje."

Evo, misli na posljednje stvari čovjekove, dovele su i ovoga, inače besavjesnoga pjesnika, do drugoga mišljenja. Dovele su ga do toga, da je javno požalio, što je nekada nedolično pisao i mislio o vjeri u Boga. A ne će lita ista misao biti od goleme koristi svakome čovjeku, ako se često sjeti posljednjih stvari? Sigurno hoće, jer Duh Sveti jamči svojom riječju: "Sjeti se čovječe svojih posljednjih stvari, pa ne ćeš sagriješiti do vijeka!"

XCIV. CRKVA MISTIČNI ORGANIZAM (Pavao na putu u Damask)

Dragi vjernici!

Poznato vam je, kako je Savao, kasniji sv.Pavao, progonio Crkvu Kristovu. Pun bijesa i krvohlepnosti, kako čitamo u "Djelima Apostolskim", pošao je sa ovlastima velikog svećenika u Damask, da sve pristaše kršćanstva, i muške i ženske, dovede svezane u Jeruzalem. "Kad je na svome putu došao u blizinu Damaska, ujedanput ga obasja svjetlost s neba. On pade na zemlju, začu glas gdje mu govori:"Savle, Savle, zašto me progoniš"? On reče: "Tko si Ti, Gospodine?" A On će: "Ja sam Isus, koga ti progoniš" (Dj. 9,3-5).

Očito je, da Savao nije mogao progoniti osobno Isusa, koji je bio u nebu. A ipak Isus kaže, da Savao Njega progoni. Kada se sjetimo, da je Savao pošao, da pohvata, baci u okove i dovede u Jeruzalem sve kršćane u Damasku, očito je, da je Isus ciljao na te kršćane, i da je nepravdu, koju je Savao kanio učiniti njima, smatrao nepravdom učinjenom samomu Njemu. To se uostalom potpuno poklapa s riječima Spasiteljevim na Sudnjem Danu, kada izriče presudu: "Zaista, kažem vam: što ste učinili jednome od ove Moje najmanje braće, to ste učinili Meni". Iz toga pak slijedi, da svi vjernici sačinjavaju jedno otajstveno, mistično tijelo, kojemu je glava sam Isus Krist, a svi smo mi udovi toga tijela, koje se zove Crkva.

1. Da je tome tako, vidi se iz riječi sv.Pavla apostola Rimljanima, koji govori: "Jer kao što u jednom tijelu imamo mnoge ude, a udi nemaju isti posao, tako smo mnogi jedno tijelo u Kristu, a pojedini udi jedan drugome." (Rim. 12,4-5).

No moramo odmah istaći, da mistično tijelo ili organizam ne znači nikakvu maglovitost, kao što sanjare razni krivovjerci. Crkva naime Kristova, a to je Katolička Crkva, jest vidljiva ustanova, koju je Krist ustanovio, da ljude uzgaja za život vječni. Ona je vidljiva ustanova, jer imade svoje vidljive poglavare, kao što je Papa i s njime združeni biskupi. Ona imade i vidljivi znak, po kojem se

raspoznaje, da je netko član toga mističnoga tijela, a taj znak je sveti krst. Ona vidljivo ispovijeda svoje Vjerovanje. Budući da je dakle Crkva Kristova, makar je mistično tijelo, ipak vidljiva ustanova, zato ju je Krist Gospodin i mogao isporediti sa gradom na gori, koji je svima vidljiv, i sa svijetlom na svijećnjaku, koje svijetli. Zato ju je mogao sv.Pavao apostol isporediti s kućom Božjom i sveti Ivan u knjizi Otkrivenja sa svetim gradom. Kad dakle razni krivovjerci i "slobodni mislioci" sanjaju o nekakvoj nevidljivoj Crkvi, čine to ponajviše radi toga, da primire svoju savjest, jer ako nema vidljive Crkve Kristove, nemaju se ni kome pokoravati. A oni se ne žele nikome pokoravati, nego svojoj volji i samovolji.

Na tijelu vidimo različne udove, kao što su oko, uho, ruka, noga i t.d. I na otajstvenom tijelu, koje je Crkva, vidimo različne udove, koji imadu razne funkcije. Neki od tih udova su živi, drugi su mrtvi. "Mrtvi udovi, veli Rimski Katekizam, opaki i od Boga u nemilosti odijeljeni, ostaju doduše udovi na tijelu Crkve, ali jer su mrtvi, otpada im duhovni dobitak, koji pritječe dobrima i pravednima. Međutim kao članovi Crkve nalaze ipak pomoći kod duhovno nastrojenih, da uzmognu opet steći život milosti; i tako imaju prednosti, koje sigurno izmiču onima, koji su posve odijeljeni od Crkve."

Divno je promatrati danas raznolikost tih udova širom svijeta. Udovi su Crkve Kristove danas ne samo evropski narodi, kao što su Hrvati, Francuzi, Nijemci, Talijani, Španjolci, Englezi i toliki drugi, nego i predstavnici crvene rase, kao što su Indijanci u američkim prašumama. Udovi su Kristove Crkve danas i predstavnici crne rase u žarkoj Africi. Udovi su Crkve Kristove danas i predstavnici žute rase u dalekim krajevima Azije, kao što su Kinezi, Japanci, Koreanci i t.d. Zato i moli Crkva u uskrsnoj sedmici u Misi: "Bože, koji si sjedinio razne narode u ispovijedanju imena Tvojega; daj, da preporođene vodom krštenja spaja jedna vjera u misli i jedna ljubav u djelovanju."

2. Međutim nema nikakve sumnje, da za sve udove mističnoga tijela Kristova postoje i stanovite obaveze. Naglasio ih je sv.Pavao, kad govori u poslanici Efežanima: "Molim vas dakle ja, sužanj u Gospodinu, da se vladate dostojno zvanja, u koje ste pozvani, sa svom poniznošću i krotkošću, sa strpljivošću podnoseći jedan drugoga u ljubavi, starajući se, da čuvate jedinstvo duha u vezi mira. Jedno tijelo i jedan duh, kao što ste i pozvani u jednoj nadi zvanja svojega" (Ef. 4,1-4).

Iz nauke dakle o mističnom organizmu, koji je Crkva, proizlazi, da udovi toga mističnog organizma moraju suosjećati jedan za drugoga, pomagati jedan drugoga, braniti jedan drugoga. Kad trpi oko, trpi čitav čovjek. Kad trpi noga, trpi čitav čovjek. Kad trpi ruka, trpi čitav čovjek. Kad trpi želudac, trpi čitav čovjek.

Tako i boli jednog dijela Crkve moraju biti boli svih članova ili udova Crkve. G.1789. planula je krvava francu-

ska revolucija, a 1791. godine morale su tisuće članova francuske Crkve ostaviti svoje domove, da spase goli život, a još više dar svete vjere. Tada su katolici širom Evrope bratski primali nesretne izbjeglice, pomagali ih i tješili, jer je u tim bijednicima trpio sam Isus Krist, koji je bio progonjen kao i nekoć u kršćanima u Damasku, kad ih je gonio Savao.

Kada je nastao strašni progon katolika u Meksiku 1927. godine svi su katolici širom svijeta molili za progonjene, osjećajući, da je u tim članovima ili udovima Crkve pogođen sam Isus Krist, glava Crkve.

Kada je nastala strašna revolucija u Španiji 1935. godine, sav je katolički svijet suosjećao s progonjenim španjolskim katolicima, i kao što znate, u našoj se zagrebačkoj nadbiskupiji molilo sve vrijeme strašnoga toga rata za progonjenu Crkvu u Španiji.

Kada je nastao progon katolika u Hitelorvom carstvu, cijeli se katolički svijet digao na noge, da molitvom i pisanom riječju pomogne progonjenim njemačkim katolicima, pod vodstvom Scete Stolice.

Primjer za to suosjećanje, za međusobnu ljubav udova Crkve, za međusobno pomaganje udova Crkve, daju nam već prvi kršćani u Jeruzalemu i po drugim dijelovima rimskoga carstva. U Jeruzalemu su, kako nam svjedoče Djela apostolska, prvi kršćani revno pazili, da nitko među njima ne bi stradao od glada i bijede, pa su u tu svrhu bogatiji prodavali svoj imetak i utržak stavljali apostolima pred noge, koji su radi sigurnije opskrbe postavili sedam đakona, da se svima dijeli podjednako, kako koji što treba. I baš ta njihova međusobna ljubav bila je veliki dokaz za božansko podrijetlo kršćanstva za okolne pogane, koji su govorili: "Gledajte, kako se ljube!"

Kad je kasnije nastala opet bijeda među kršćanima u Jeruzalemu, a sv.Pavao, koji je bio na misijskom putovanju po Maloj Aziji, Macedoniji i Grčkoj, to saznao, upriličio je sabiranje među kršćanima u tim krajevima i sabrane svote poslao u Jeruzalem, da se ne bi desilo, da jedni udovi Crkve možda trpe, a drugi obiluju zemaljskim dobrima.

To je bilo potpuno u skladu s naukom apostolovom: "Držeći se istine u ljubavi, da u svemu uzrastemo u onome, koji je glava, Krist, iz kojega je sve tijelo sastavljeno i sklopljeno svakim vezom, da jedan drugome pomaže silom, što je odmjerena svakom pojedinom udu, i čini da raste tijelo i usavršuje se u ljubavi" (Efž.4,15-16).

Sad vam je sigurno jasniji i zahtjev Crkve za pomaganje katoličkih misija. Za njih se sabire po čitavom katoličkom svijetu, je napredak misija napredak je tijela Kristova, čiji smo udovi i mi. To isto vrijedi za karitativne akcije Crkve, za pomaganje katoličke štampe, pomaganje katoličkih škola, jednom riječi svega, što se odnosi na život mističnoga tijela Kristova, Crkve Božje.

U tom duhu je potpuno razumljivo djelovanje sv.Angele

od Foligna. Jedne godine je doviknula svojim drugaricama na Veliki četvrtak: "Idemo napolje, da potražimo Krista; možda ćemo ga naći u bolnici među bolesnima i trpećima". U tom je duhu potpuno razumljiv i čin jednoga Pascala, kad u posljednjoj bolesti nije više mogao radi neprestanoga bacanja primati svete Pričesti, odnosno primiti svete Popudbine. Onda je dao nalog: "Budući da ne mogu primiti tijela Gospodnjega, hoću da primim Gospodina u jednom od njegovih trpećih članova". Doveli su siromaka i njegovali ga prema njegovom nalogu, kako su najbolje mogli. To nužno izvire iz nauke o mističnom tijelu Kristovom, Crkvi.

()§()§()
§

XCV. KRIST NEVIDLJIVA GLAVA CRKVE

Dragi vjernici!

Govorili smo, da je Crkva otajstveno tijelo Kristovo, čiji smo udovi svi mi vjernici. A glava tome otajstvenome tijelu je sam Isus Krist, kako govori sv. Pavao apostol u poslanici Kološanima: "I On je glava tijelu Crkve, koji je početak, prvorođeni od mrtvih, da bude On u svemu prvi" (Kol. 1,18). Krist je istodobno Bog i čovjek. Božanska i čovječanska narav bitno su sjedinjene u Njemu u jednoj božanskoj osobi. Kao Sin Božji u stanju je, da milošću svojom utječe na čovjeka i učini ga dionikom božanske naravi. Kao čovjek posve nam je sličan u svemu osim grijeha, i zato može da bude glava roda ljudskoga i glava otajstvenog tijela, koje je Crkva. On je glava roda ljudskoga na razne načine. Prvo, činom je glava blaženih, koji su s Njime savršeno i nepromjenljivo sjedinjeni u slavi; glava je i pravednika na zemlji, koji su s Njime sjedinjeni po vjeri i ljubavi, ali promjenljivo, jer mogu i otpasti; glava je i vjernika grešnika, koji su s Njime sjedinjeni samo po vjeri. Ne, činom, ali moću je glava i nevjernika, koje ipak potiče svojom milošću, da prihvate vjeru Njegovu. No nije glava prokletnika u paklu, koji su posve odsječeni od tijela Kristova, i to zauvijek.

Pristoji se da je Krist glava rodu ljudskome, jer je po sjedinjenju ljudske Njegove naravi sa božanskom On iznad svih ljudi, pa i samih anđela. Pristoji se, da je Krist glava roda ljudskoga, jer posjeduje puninu milosti, kakva se ne može zamisliti ni u jednom stvoru, zvao se on kako mu drago. Pristoji se, da je Krist glava roda ljudskoga, jer može da ulijeva vrhunaravni život dušama, što ne može nitko drugi osim Njega. No ovdje promatramo sada Krista kao glavu, i to nevidljivu glavu, Crkve.

1. Krist je nevidljiva glava Crkve Božje. Velimo, da je nevidljiva glava zato, jer ne boravi više osobno među ljudima na zemlji, kako je boravio trideset i tri godine od svog

rođenja pa do smrti na drvetu križa. On je četrdeset dana nakon uskrsnuća uzašao na nebo, a na zemlji je ostavio svoga zamjenika, sv.Petra i njegove nasljednike.

Ako je pak Krist glava Crkve, kao što jest, makar i nevidljiva, onda odatle slijedi, da sav život Crkve, toga otajstvenog tijela, izvire iz Krista, što više, Crkva nije stvarno ništa drugo, nego i dalje živući Krist. Glava je naime u ljudskom tijelu najodličniji dio u svakom pogledu, i bez glave ne može se opće zamisliti život ljudskoga tijela. Tako se ni život Crkve Božje ne može zamisliti bez glave, koja je Krist Gospodin. Da to nije nikakva prazna riječ nego živa istina, vidi se najbolje iz onih riječi Kristovih, što ih je zabilježio sv.Ivan Evanđelista: "Ja sam čokot, a vi loze... bez Mene ne možete ništa učiniti" (Iv. 15,5). Čujete li što kaže? Ne kaže, da možete nešto učiniti, nego da ne možete ništa učiniti. Na te riječi dodaje sv.Augustin: "Bilo dakle malo ili mnogo, bez Onoga ne može biti, bez koga ništa ne može biti."

Kad to imamo u vidu, onda nam biva razumljiva povijest Crkve. Tko je mislio, da će išta biti od Crkve, kad je sv.Jakovu odsječena glava, drugi Jakov bio strmoglavljen sa vrha jeruzalemskog hrama, sv.Petar bio pribijen na križ, sv.Pavlu bila odsječena glava, sv.Ivan bio protjeran na Patmos, drugi apostoli pobijedni na strašne načine. Činilo se,da je svršeno s Crkvom, činilo se, ali stvarno je to bio njezin napredak. To je bilo, kao da je zemlja izorana za sjetvu. Stradali su neki udovi otajstvenoga tijela, ali je glava, nevidljiva glava, ostala čitava kao i prije, to jest Krist Gospodin je ostao i dalje životna snaga Crkve, kao da se nije ništa dogodilo.

Milijuni su kršćana pali za vrijeme tristogodišnjeg progonstva Crkve po rimskim carevima. Padaju toliki Pape, padaju toliki biskupi i svećenici, padaju tolike djevice i majke, očevi obitelji, mladići, djeca, starci. U potocima teče krv svetih mučenika. Ali Crkva nije prestala živjeti. Naprotiv, ona je sve više rasla. Zašto? Posječeni su bili samo neki udovi Crkve, od kojih ne ovisi život Crkve. Ali je ostala čitava glava Crkve, Isus Krist.

Bezbrojni su vjernici podnijeli mučeničku smrt za vrijeme progonstva raznih bizantskih careva, koji su se uvijek miješali u poslove Crkve, koji na njih nisu nimalo spadali, niti su se u njih razumjeli. Bezbrojni su vjernici stradali za vrijeme raznih arapskih kalifa. Bezbrojni su vjernici stradali za vrijeme turskih sultana. Bezbrojni su vjernici stradali za vrijeme Luterove lažne reformacije. Bezbrojni su vjernici stradali za vrijeme Henrika VIII., Elizabete i drugih otpalih engleskih kraljeva. Bezbrojni su vjernici stradali za vrijeme krvave francuske revolucije.

A ipak gledamo čudesnu pojavu, da Crkva i dalje raste, cvate i razvija se. Kako to? Tako, da smrću milijuna njezine djece ostaje i dalje čitava glava Crkve, od koje izbija život čitavome tijelu,a to je Isus Krist, koji je na to napose upozorio apostole svoje, kada se rastajao od njih:"Evo, Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta."

Francuski povjesničar Taine morao se tokom svojih povijesnih studija nužno pozabaviti i velikom francuskom revolucijom, te pitanjem, kako je moguće, da jedva sto godina iza te revolucije, cvate tako divan život Crkve u Francuskoj. Zato je jednoga dana pošao do nekog poglavara jedne katoličke ustanove, da mu to razjasni. Taj ga je umjesto odgovora jednostavno poveo u kućnu kapelu, pokazao mu svetohranište i onda dodao: "Evo tajne naše snage i jakosti!" A to je Isus Krist, nevidljiva glava Crkve, od koje struji neprestani život čitavom otajstvenom tijelu Crkve.

2. Onda nam je jasno, da vlast upravljanja, koju je vršio sv.Petar i njegovi nasljednici, ne izvire iz Petra nego iz Krista. Onda nam je jasno, da vlast učenja i sve njezine blagoslovne posljedice ne izviru iz Petra, Papa ili biskupa nego iz Krista. Onda nam je jasno, da vlast posvećenja i blagoslovne posljedice njezine ne izviru iz Petra ili biskupa nego iz Krista, glave Crkve, makar i nevidljive. Krist je onaj, koji upravlja Crkvom, Krist je onaj, koji uči u Crkvi, Krist je onaj, koji posvećuje Crkvu. Lijepo je tu misao izrazio drugim riječima poznati Origen, rekavši: "Kao što duša daje život tijelu i gibanje, tako Riječ (Krist) pokreće čitavo tijelo, Crkvu, i svaki pojedini ud...koji bez Riječi (Krista) ništa ne može učiniti."

Mi se divimo sv.Stjepanu prvomučeniku, kako je ljubio neprijatelje i molio se za one, koji su ga kamenovali. No da je odnio tu pobjedu,ima zahvaliti Kristu, nevidljivoj glavi Crkve. Mi se divimo djevičanskoj čistoći Agneze, Cecilije, Agate, Lucije, Barbare, Eustokije, Skolastike, Terezije i nepreglednog niza djevičanskih duša. No da su odnijele pobjedu nad tijelom, imadu zahvaliti glavi Crkve, a to je Krist Gospodin. Mi se divimo svetim pustinjacima,kao što su Pavao,Antun, Simeon Stilita, Pahomije, Makarije i tisuće drugih. No da su nadvladali svijet, imadu zahvaliti nevidljivoj glavi Crkve,a to je Krist Gospodin. Mi se divimo blagoslovnom djelovanju Reda benediktinaca, toliko zaslužnom za prosvjetu Evrope. Ali to imadu zahvaliti nevidljivoj glavi Crkve,Kristu, od koga su primali snagu. Mi se divimo preporodnoj snazi Reda isusovaca, franjevaca, dominikanaca i raznih drugih, koji su nepregledne mase grešnika priveli opet na pravi put, milijune mladeži uzgojili za čestite ljude, osnovali tolike škole, sirotišta, milijune pogana predobili za Krista,tolike tisuće krivovjeraca priveli k svijetlu katoličke istine.Ali sve to imadu zahvaliti Kristu, nevidljivoj glavi Crkve, od koje su primali nadahnuća, svijetlo, snagu, polet. I kad danas promatramo veličajni život Crkve u svih pet kontinenata svijeta, njezine muke i borbe i pobjede, njezino karitativno djelovanje, njezino kulturno djelovanje, divno moralno preporođivanje duša u svim slojevima društva, kod svih naroda, znajmo, da sve to izvodi Krist, nevidljiva glava Crkve Božje. Ako dakle želimo živjeti, nešto dobra učiniti sebi i drugima, posvetiti se, onda se držimo Krista, glave Crkve, kao i loza čokota. Inače nas čeka smrt.

.oOo.oOo.oOo.

XCVI. KRIST OBEĆAJE I DAJE SV.PETRU VRHOV.VLAST U CRKVI

Dragi vjernici!

Jednoga dana, kako nam je zabilježio sv.Matej evanđelista, došao je Bož.Spasitelj sa svojim apostolima u okolinu Cezareje Filipove. Tu je upitao učenike svoje: "Za koga drže ljudi Sina čovječjega?" Oni odgovoriše: "Jedni za Ivana Krstitelja, drugi za Iliju ili za kojega od proroka". On ih upita: "A vi, za koga Me vi držite"? Simon Petar odgovori: "Ti si Krist, Sin Boga živoga!" Tada mu reče Isus: "Blago tebi,Simone, sine Jonin! Jer tijelo i krv nijesu tebi to objavili, nego Otac Moj, koji je na nebesima. I Ja tebi kažem: Ti si Petar. Na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga. Štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i štogod razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima" (Mt. 16,13-19).

Krist je dakle Gospodin obećao sv.Petru apostolu vrhovnu vlast u Crkvi, koju je osnovao. Ali Krist je ne samo obećao tu vlast sv.Petru nego mu je tu vlast i predao svečanim načinom. Kad su naime iza uskrsnuća Isusovog apostoli lovili ribu na Genezaretskom jezeru javio se Isus pred zoru apostolima i udijelio im čudesni ribolov. I kad su se iskrcali na kopno i objedovali, što im je Isus bio priredio, reče Isus nakon objeda Simonu Petru: "Simone Ivanov, ljubiš li Me većma nego ovi?" Reče Mu: "Da, Gospodine, ti znaš, da Te ljubim." Reče mu: "Pasi jaganjce Moje!" Reče mu opet drugi put: "Simone Ivanov, ljubiš li Me?" Reče Mu: "Da, Gospodine, Ti znaš, da Te ljubim." Reče mu: "Pasi jaganjce Moje!" Reče mu treći put: "Simone Ivanov, ljubiš li Me?" Ožalosti se Petar, što mu reče po treći put: "Ljubiš li Me?" i reče Mu: "Gospodine, Ti sve znaš, Ti znaš, da Te ljubim." Reče mu Isus: "Pasi ovce Moje!" (Iv. 21,15-17).

1. Da je Krist Gospodin sv.Petru izravno i neposredno podijelio prvenstvo u Crkvi ne samo časti nego i vlasti, to jest da uči, upravlja i posvećuje Crkvu po čitavom svijetu, to je članak naše svete vjere, kako se vidi iz definicije sv.Općeg Crkv.Sabora Vatikanskog: "Ako bi tko rekao, da blaženi Petar apostol nije postavljen od Krista Gospodina prvakom svih apostola, i čitave vojujuće Crkve vidljivom Glavom; ili da je on primio od istoga Gospodina našega Isusa Krista samo prvenstvo časti a ne i prave i istinite jurisdikcije izravno i neposredno, neka bude izopćen!"(DB. 1823).

I doista, kad pogledamo samo život sv.Petra one tri godine uz bož.Spasitelja,dok je javno propovijedao Evanđelje, možemo naslutiti, da je Petar određen za nešto veliko i uzvišeno. Nijedan se od apostola toliko ne spominje u Evanđelju koliko Petar. Nijednoga od apostola nije Isus toliko odlikovao već za života koliko Petra. On nam iz Evanđelja, ako samo malo pogledamo, izlazi kao neki posebni prijatelj Isusov. On plaća porez za sebe i Isusa u isti

mah po nalogu Spasiteljevom. Njemu Isus prvome pere noge. Njemu se prvome od apostola javio iza uskrsnuća. Njemu je pred svima obećao prvenstvo u Crkvi. Njemu je i podijelio prvenstvo u sv.Crkvi svojoj, i to, kako smo rekli, ne samo časti, kako trabunjaju razni shizmatici i krivovjerci, nego pravi primat vlasti.

Kad naime Isus obećava prvenstvo u Crkvi ili primat, obećaje ga ne svima apostolima zajedno, nego samome Petru, kako je jasno svakome čovjeku zdrave pameti, koji pozorno čita Evanđelje. Dakle pećina, na kojoj će Krist izgraditi Crkvu svoju, jest apostol Petar. A Petar ne može biti temelj, na kojem se gradi Crkva, ako nema vrhovne vlasti u upravljanju Crkve. Ta ista vlast obećaje se Petru i riječima: "Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga". To se vidi i iz riječi: "Štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima i štogod razriješiš na zemlji bit će razriješeno i na nebesima". I taj primat, koji Isus obećaje Petru, jest pravi primat vlasti.

I kao što je Isus obećao pravi primat vlasti Petru samome, isključivši druge, tako je i podijelio Petru pravi primat vlasti, isključivši druge, kad mu je rekao: "Pasi jaganjce moje... pasi ovce moje!" Riječi Kristove upravljene su samo Petru, kojega zove njegovim imenom. Riječi Kristove podjeluju pravi primat, kako se vidi iz riječi "pasi", koja je i kod svjetovnih i svetih pisaca značila vlast u društvu. I kad se ta vlast daje samome Petru, očito je, da Petar ima primat u Crkvi, po kojem zamjenjuje Krista Gospodina na zemlji, kao vrhovnog pastira Crkve. I to nad čitavom Crkvom, jer riječi - pasi jaganjce moje, pasi ovce moje - označuju sve Kristove učenike, ma kakvog dostojanstva bili.

2. I da se to tako ima razumjeti, vidi se najbolje iz držanja sv.Petra nakon Uzašašća Gospodinova. Kad je trebalo birati novog člana apostolskog zbora namjesto izdajnika Jude, Petar ustaje kao vrhovni poglavar Crkve i predlaže, što se ima učiniti. Nikome od apostola nije palo na um, da protestira protiv Petrova nastupa, nego mu se svi apostoli bez daljnjega podvrgavaju, i tako je izabran za apostola sv.Matija. Petar kao vrhovni poglavar Crkve prvi nastupa u javnoj propovijedi na blagdan Duhova i potiče ljude na obraćenje, i na njegovu propovijed obraća se tri tisuće duša. Petar istupa kao vrhovni poglavar Crkve prigodom obraćenja i krštenja satnika Kornelija, i nitko se ne usuđuje protusloviti, kad on kaže svoju zadnju riječ. Petar istupa kao vrhov.poglavar Crkve u vizitaciji kršćanskih općina, kao što vidimo u 9.poglavlju "Djela Apostolskih", kad je uskrisio i mrtvu udovicu Tabitu. Petar nastupa kao vrhov.poglavar Crkve i predsjeda prvom Saboru Crkve u Jeruzalemu. I sam je sv.Pavao priznavao pravi primat Petrov, kako se vidi iz poslanice Korinćanima, gdje Petru daje prvo mjesto; kako se vidi iz njegova dolaska u Jeruzalem, da vidi Petra, I kad se ono jedanput opro Petru, nije poricao njegovu vlast u Crkvi, nego baš naprotiv, radi te vlasti se bojao, da se ne bi vjernici iz poganstva pokolebali u vjeri, kad bi vidjeli prvaka Crkve da slijedi običaje, koji više nisu bili obvezatni za kršćane.

Uostalom čitava kršćanska prošlost i predaja Crkve
svjedoči jasno kao sunce, da je sv.Petar dobio od Krista
vrhov.vlast u Crkvi ili primat; primat ne samo časti ne-
go i vlasti. To se vidi iz poslanice sv.Klementa Pape Ko-
rinćanima, koji pravi red u onoj općini još za života sv.
Ivana apostola. Znak, da je Ivan dobro znao, da on nema te
vlasti, koju je imao Petar, koji je dalje živio u Klementu.
To se vidi iz pisanja i postupka sv.Ignacija Antiohijskoga,
sv.Polikarpa, Abercija, biskupa Hieropolitanskoga, sv.Ire-
neja, Tertulijana, sv.Ciprijana, Optata Milevitanskoga,
Ambrozija, Augustina, Jeronima, Atanazija, Krizostoma, Ba-
zilija, iz općih prvih Crkvenih sabora, gdje je i istočna
Crkva uvijek priznavala primat Petrov.

3. No jasno je, da je Krist Gospodin taj isti primat
dao i Petrovim nasljednicima. Crkva naime ima trajati do
konca svijeta. Do konca je dakle svijeta potrebna u njoj
čvrsta i sigurna vlast, o kojoj smo govorili, da je trostru-
ka. No petar je umro. Mora dakle imati nasljednike, na koje
će ta vlast prelaziti do konca svijeta. Ti nasljednici su
rimski biskupi ili Pape, jer je sv.Petar upravljao rimskom
biskupijom i umro u Rimu mučeničkom smrću za vrijeme krvave
Neronove vladavine.

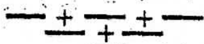
Uostalom i zdrava nam pamet govori, da mora biti pri-
mat u Crkvi, usredotočen u jednoj osobi, kao što je sv.Pe-
tar i njegovi nasljednici Pape. Jer sigurna i trajna vlast
je potrebna, da Crkva može sigurnije voditi vjernike k po-
sljednjem cilju. A taj se cilj lakše postizava, ako je ta
vlast usredotočena u jednoj osobi negoli u kolegiju od mno-
go osoba.

Prežalosna iskustva u povijesti Crkve potvrđuju ovo,
što smo rekli. Tako nam je povijest zabilježila slučaj cara
Baziliska. Taj je nesretni vladar svojatao sebi božansku vlast
nad Crkvom, pa je u svojoj ludosti na nagovor nekih krivo-
vjeraca izdao naredbu protiv Općeg Crkvenog Sabora u Kalce-
donu, potvrđenog od svetoga Leona Pape. U toj svojoj ludoj
naredbi nazvanoj "enkiklion" rekao je car: "Nikome dakle,
ni svećeniku ni svjetovnjaku ne budi slobodno ma u čemu
prestupiti presveti simbol, koji je utvrđen u Niceji. Osim
toga naređujem, da se preda prokletstvu skupa sa svim no-
vozarijima, što su u Kalcedonu učinjena, svako krivovjer-
stvo i sve, što je igrda, i na koji mu drago način, ma bi-
lo gdje na svijetu, smislom ili riječi, novo uvedeno, čim
je bio oskvrnut onaj božanstveni simbol. A pošto se car
ima brinuti, da mu podložnici ne samo sada, već i uanpre-
dak uživaju mir, zapovijedam, da svagdje svi presveti bi-
skupi potpišu ovaj raspis, izjavivši čisto, da prianjaju
samo za nicejski simbol, koji su kasnije potvrdili oci ca-
rigradskog Sabora... Ako bi se tko poslije ove moje božan-
stvene knjige, koju cijenim, da sam napisao po nadahnuću
Božjem, usudio razlaganjem ili poučavanjem pismeno, ili
na koji mu drago način, i gdje bilo, izgovarati, pa i samo
spominjati kalcedonsku krivovjersku novštinu.... ako bi to bio
biskup ili svećenik, zapovijedam, da ima biti svrgnut, a
ako bi bio kaluđer ili svjetovnjak, da bude iz domovine pro-
gnan, te njegovo imanje da bude zaplijenjeno, i najveće kaz-

ni da mu budu udarene". I tu bezbožnu "božansku" zapovijest cara Baziliska potpisalo je iz straha do pet stotina istočnjačkih biskupa. Kada se pak pobunio puk u Carigradu i Bazilisku zaprijetila opasnost, onda je izdao drugu naredbu, nazvanu "Antekiklion", kojom se ukida prva naredba, to jest "enkiklion", a ovu drugu naredbu završava mudri car riječima: "Nitko ne može sumnjati, da ova božanstvena naša odredba ima snagu božanstvene konstitucije."

Lijepo bi izgledala Crkva Kristova pod takvim "božanskim" carevima, koji danas pod najteže kazne traže, da se nešto smatra za bijelo, a to isto sutra za crno, i od straha to potpisuju nekoliko stotina biskupa. Takav se "enkiklion" nije nikada desio sv.Petru ni njegovim nasljednicima, nego su za istinu išli u smrt, a svojim riječima i primjerom hrabrili biskupe i vjernike. I zdrav razum dakle i iskustvo sa bezbrojnim primjerima iz povijesti Crkve potvrđuju činjenicu, da je Krist ustanovio u Crkvi primat ne samo časti nego i vlasti, kojoj je nosilac bio najprije sv.Petar, a onda njegovi nasljednici do današnjega dana, a to su Pape ili rimski biskupi, koji su bez sumnje jedna od najsjajnijih pojava u povijesti svijeta.

Na nama je samo, da kao vjerna djeca Crkve, ponizno slušamo i slijedimo vrhovne učitelje Crkve na Petrovoj Stolici. Preko njih nam progovara Isus Krist, Sin Božji, osnivač Crkve i njezina nevidljiva Glava. I tko udara na Papu, udara na Krista. Tko udara na Krista, udara na Boga. A tko udara na Boga, svršit će žalosno, kao što je svršio i Lucifer i svi njegovi sljedbenici.

XCVII. PAPINSKA NEZABLUDIVOST U NAUČAVANJU VJERE I ĆUDOREĐA

Dragi vjernici!

Kad je grozni vandalski kralj Hunerik proganjao katolike u Africi, mislio je, da bi mu dobro došao za njegove svrhe i jedan sabor arijevskih i katoličkih biskupa. Zato je 19.svibnja 483. uputio jedno pismo sv.Eugenu, biskupu Kartage, ali u jednom ultimativnom tonu. Eugenu je bilo jasno, da nakane Hunerikove nisu čiste, ali je pristao na saziv sabora. No dodao je, ako kralj želi, da sabor riješi vjerska pitanja, onda neka se pozovu i biskupi drugih zemalja, napose, kako lijepo veli sv.Eugen, "Biskup nad biskupima", to jest Papa iz Rima, da se onda odluči, koja je vjera prava, da li arijevska ili katolička. Dakako da Hunerik nije na to pristao, ali ni katolički biskupi nisu na saboru napustili katoličke istine, nego su ostali vjerni, što su neki platili kasnije i svojim životom, a premnogi bili izagnani, među kojima i sv.Eugen.

I tako se eto kroz čitavu povijest kršćanstva provlači kao crvena nit uvjerenje, da se samo kod nasljednika Pe-

trova, Pape, može naći sigurno rješenje u pitanjima vjere i morala, jer je samo njemu rečeno: "Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati!" Drugim riječima, Papa su nepogrešivi učitelji vjere i morala kao vrhovni poglavari Crkve.

1. Dragi Bog je ulio u naše srce čežnju za istinom. Čovjek nema tako dugo mira, dok ne udovolji toj čežnji. Našim praroditeljima u raju zemaljskom, kako veli sv.Toma Akvinski, nije bilo moguće držati za istinu nešto, što je krivo, dokgod su ostali u stanju milosti posvećujuće. Ali nakon grijeha istočnoga stvari su pošle sasvim drugim putem. Danas vrijedi ona latinska - errare humanum est - zabluditi, to je nešto posve čovjekovo. Ali Bog ljubi sve, što je stvorio, pa i paloga č ovjeka. Da paloga čovjeka pouči i vodi putem istine, dobri je Bog poslao na zemlju svoga jedinorođenog Sina, Isusa Krista, kao nepogrešivog Učitelja čovječanstva. Zato i govori Isus Pilatu, koji Ga je sudio: "Ja sam zato došao na svijet, da svjedočim za istinu". Krist Gospodin je našem bijednom potamnjelom razumu postao svijetlom u tamnoj noći ovoga zemaljskog života na putu u vječnost. No Krist je Gospodin, kao što znate, četrdeseti dan iza uskrsnuća uzašao na nebo. Da ljudima ne uzmanjka svijetlo, na životnom putu, da sigurno znadu razlikovati istinu od laži, postavio je na zemlji svoga zamjenika, nepogrešivog učitelja vjere i morala, Petra i njegove nasljednike, Pape, kao vrhovne poglavare Crkve Božje, koju je uresio svim potrebnim darovima, kao što je prisutnost Duha Svetoga. Zato je i rekao Krist apostolima, kada je uzlazio na nebo:"Primit ćete jakost Duha Svetoga, kad siđe na vas, i bit ćete Mi onda svjedoci u Jeruzalemu i po svoj Judeji i Samariji i sve do krajeva zemlje."(Dj.1,8)

Da je Krist sv.Petru i njegovim nasljednicima doista udijelio nezabludivost, nepogrešivost, to jest, da oni kao vrhovni učitelji Crkve Božje ne mogu pogriješiti, kada proglašuju koji članak vjere ili morala, da ne mogu pogriješiti u čuvanju i proglašivanju objavljenih istina sv.vjere, to je jasno iz riječi Kristovih sv.Petru:"Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati!" Kad bi Petar, koji je prema riječima Kristovim temelj Crkve, mogao zalutati u pitanjima vjere i morala i zavesti u bludnju čitavu Crkvu, onda Petar ne bi bio stijena, nego pijesak na kojem bi Crkva bila sagrađena, i nužno bi morala propasti, kao i ona zgrada na pijesku sagrađena, o kojoj govori Krist u Evanđelju. Papa je dakle nepogrešivi učitelj Crkve.

I vrata paklena ne će je nadvladati! Tako je rekao Krist. Ako je Krist Sin Božji, kao što jest, onda moraju Njegove riječi biti istinite. Kad bi pak Crkva, odnosno njezin vrhovni poglavar kod vršenja učiteljske službe mogao ljude zavesti u bludnju, onda Krist ne bi održao svoje riječi. To se pak o Sinu Božjemu ne može ni zamisliti. Petar dakle odnosno Papa jest nepogrešivi učitelj Crkve, koju zato sv.Pavao apostol i nazivlje s punim pravom "stupom i tvrđom istine".

Sveti Petar je nadalje postavljen od Krista za pastira Njegova stada, i vjernika i apostola: "Pasi jaganjce Moje, pasi ovce Moje!" Njemu je dao nalog: "Zato podupri i utvrdi jednoć braću svoju!" Kad bi pak Petar, odnosno njegov nasljednik Papa, mogao čitavu Crkvu zavesti u bludnju, onda bi Kristova riječ bila lažna. A to se, kako smo rekli, ne da ni zamisliti o Sinu Božjemu. I zato vidimo, da su odluke Papa kao vrhovnih učitelja Crkve u pitanjima vjere i morala bile odvajkada u najvećem ugledu. Kad je na primjer Papa osudio Pelagijevo krivovjerje, uskliknuo je sv.Augustin: "Roma locuta causa finita! Rim je progovorio, stvar je svršena!"

Papa mora već i zato biti nepogrešiv u pitanjima vjere i morala, jer kao vrhovni poglavar Crkve ima potpunu vlast nad čitavom Crkvom. No ta vlast uključuje i učiteljsku vlast nad čitavom Crkvom, koja je dio vrhovne vlasti nad Crkvom. No sa učiteljskom vlasti nad čitavom Crkvom spojena je i pomoć Duha Svetoga, dakle nepogrešivost u naučavanju vjere i morala. I zato su odluke Papine u tim pitanjima nepogrešive same po sebi, a ne možda tek po odobrenju biskupa. Kad to ne bi bio slučaj, onda bi pećina, na kojoj je sagrađena Crkva, dobivala svoju čvrstoću od zgrade, na kojoj počiva, a ne obratno. No svatko vidi, da je smiješno govoriti, da temelj, pećina, dobiva čvrstoću od zgrade, koju nosi. Obratno je upravo istina. Zgrada svaka dobiva svoju čvrstoću od temelja, a ne temelj od nje. Petar dakle, odnosno Papa kao njegov nasljednik, jest nepogrešivi učitelj u pitanjima vjere i morala.

2. Papina odluka u pitanjima vjere i morala smatra se onda nepogrešivom, kad On istupa kao vrhovni učitelj čitave Crkve i kao takav proglašuje svoju odluku. Ta je obično spojena sa prijetnjom izopćenja za one, koji se ne bi toj odluci pokoravali. Tako je na primjer Papa Pijo IX. proglasio dogmu o Bezgrešnom Začeću Majke Božje. Tako je Papa Pijo XII. proglasio dogmu o Uznesenju Majke Božje u nebo i obzirom na tijelo. Dakako, da Papa redovito pita katoličke biskupe širom svijeta za njihovo mnijenje. Tako su učinili i Pijo IX. i Pijo XII. u slučajevima, koje smo naveli.

No Papa se služi i općim crkvenim saborima za proglašivanje koje dogme. Opći crkveni sabori su sastanci katoličkih biskupa cijeloga svijeta pod predsjedanjem Papinim. Već su sv.apostoli održali crkv.sabor u Jeruzalemu, koji je odlučio o pitanju, da li se pogani kršćani moraju ili ne moraju držati Mojsijeva zakona. Dosada je bilo dvadeset općih crkvenih Sabora. Prvi je bio u Niceji 325.godine za vrijeme cara Konstantina, koji je osudio arijevsko krivovjerje. Važan je bio i sabor u Efezu 431. godine, koji je osudio krivovjerca Nestorija, koji je Majci Božjoj poricao čast Bogorodice. Drugi opći sabor, koji je održan 381. u Carigradu, osudio je krivovjerca Macedonija, koji je poricao božanstvo Duha Svetoga. Drugi u Niceji 787.godine osudio je ikonoklaste, koji su branili štovanje svetih slika. Opći crkv.Sabor u Tridentu osudio je protestantsko krivovjerje.Vatikanski crkv.Sabor proglasio je dogmu o nepogrešivosti Papinoj.

Kako vidite, ni Papa ni opći crkv.sabor nisu se služili svojom vlašću za kakve trice, nego za stvari, koje su od odsudnog značenja za spas naših duša. Koji naime vjeruje, i to kako treba, spasit će se, a koji ne vjeruje, osudit će se, rekao je Krist.

Kad dakle govorimo o nepogrešivosti Papinoj, onda samo neznalice govore, da naučavamo nepogrešivost Papinu bez ograničenja. Mi priznajemo, da Papa može pogriješiti kao čovjek, kao i drugi ljudi. Zato i on ima svoga ispovjednika i ispovijeda se kao i drugi ljudi. Bilo je pače Papa, koji su počinili teške grijehe i uzrokovali veliku sablazan. Ali je sasvim nemoguće, da ma i jedan Papa pogriješi onda, kad nastupa kao vrhovni učitelj Crkve i donosi odluku u pitanjima vjere i morala za čitavu Crkvu. Tada naime stoji iza njega i djeluje na njegova kroz Duha Svetoga sam Krist Gospodin i čuva ga od zablude. Kad dakle dolaze razni brbljavci, pa vam trabunjaju, kako je Papa pogriješio u osudi Galileja, kako je pogriješio u raspuštanju isusovačkog Reda i tolikim drugim stvarima, onda znajte, da dotični ne znaju, što govore i što je nepogrešivost Papina. Drugo su razne disciplinske odluke Svete Stolice, a drugo su dogmatske definicije Papa, bilo da ih sami donose, bilo preko općih crkvenih Sabora.

3. Ostaje nam dakle samo to, da, da djetinjom poslušnošću i ljubavlju pazimo na glas vrhovnog poglavara Crkve Božje, jer kroz Njega progovara osnivač Crkve, Isus Krist. Žalosno bi izgledala Crkva bez nepogrešivog učitelja i vrhovnog poglavara.

Poznati francuski car Napoleon učinio je sve, da Papu posve skuči pod svoju vlast. Počinio je bezbrojna nasilja nad Crkvom. Jednog dana je rekao svome rođaku, nadbiskupu Baralu:"Zar ne, rođaše, Crkva može posve dobro živjeti bez Pape". "Da, odgovori mu odmah Baral, baš tako kao i vojska bez Napoleona."

Vojska se nije mogla zamisliti bez Napoleona, odnosno vrhovnog vojskovođe, jer bi to bilo značilo isto što i poraz na bojnome polju. Ovako je išla od pobjede do pobjede pod Napoleonom. Tako se i Crkva Božja ne može zamisliti bez glave i nepogrešivog Učitelja. Išla bi od poraza do poraza, to jest od zablude do zablude, kao što dokazuju tolike vjerske zajednice odijeljene od Petra. Ovako pak ide Crkva od pobjede do pobjede, dok ne osvane dan vječnosti.

x x x

XCVIII. BISKUPI NASLJEDNICI APOSTOLA

Dragi vjernici!

Kao što smo već govorili, okupio je božanski Spasitelj oko sebe dvanaest apostola, na čelu sa sv.Petrom, i naredio im iza svoga uskrsnuća, da pođu po svem svijetu naučavati Evanđelje, i brinuti se, da se očuva čistoća i jedinstvo vjere, koju je Isus donio na svijet. No kao što znamo, svi su apostoli zajedno sa sv.Petrom umrli. S druge pak strane čistoća i jedinstvo vjere Kristove mora se čuvati do konca svijeta. Mora dakle biti netko, tko će nastaviti zadaću svetih apostola, a to su katolički biskupi.

1. Katolički su dakle biskupi nasljednici svetih apostola po naredbi Kristovoj. Oni imadu vlast učiti, upravljati i posvećivati vjernike. Dakako, nasljednici apostola nisu pojedinačno uzeti, nego uzeti kao zbor, tako da je zbor biskupa nasljednik zbora apostola.

Da su biskupi po božanskom pravu nasljednici apostola, vidi se iz riječi Krista Gospodina, kad je govorio apostolima prije nego je uzašao na nebo: "Dana Mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sebi sve narode učenicima krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći, da drže sve što sam vam zapovjedio. Evo, Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mt. 28,18-2o). Isus je dakle obećao, da će biti s apostolima do konca svijeta, kao s onima, koji upravljaju, uče i posvećuju vjernike. No rekli smo, da su apostoli umrli, te prema tome Isus ne će biti s s njima osobno do konca svijeta. Znači dakle, da će biti s onima, koji ih naslijede u službi, a to su katolički biskupi. Oni su dakle po božanskom pravu nasljednici svetih apostola, i to nasljednici u trostrukoj službi: upravljanju, učenju i posvećivanju vjernika.

Razni krivovjerci to poriču. Međutim je iz povijesti sasvim sigurno, da je Crkva već u doba apostola bila hijerarhijski uređena, i da su sveti apostoli vlast, koju su posjedovali po svojoj službi, predali drugima, to jest biskupima. Sv.Pavao često spominje u svojim pastirskim poslanicama, da je Timoteju i Titu polaganjem ruku predana vlast učenja, opominjanja, opominjanja i upravljanja nekih crkvi, što više vlast, da polaganjem ruku mogu i drugima predati vlast, koju su i sami primili polaganjem ruku. I ako se za neke druge može reći, da nisu primili biskupsku vlast, nego samo svećeničku, sigurno je, da su takvu vlast, to jest vlast upravljanja, učenja i posvećivanja vjernika, dakle biskupsku vlast, primili Timotej i Tito. Njih je sv.Pavao, kada je stavio na njih ruke, to jest kada ih je posvetio za biskupe, poslao da upravljaju crkvama, to jest stanovitim dijelom stada Kristova, koje zovemo biskupijama. Sv.Timotej upravljao je crkvom u Efezu, a sv.Tito biskup biskupijom na otoku Kreti. Slično je tako, kako svi znaci govore, postavio biskupima Tihika, Artemasa, Silu, Epafru, kojima je povjerio službu nadziranja nad nekim crkvama, kako se vidi iz poslanica sv.Pavla Kološanima, Efežanima, Timoteju, Djelima Apostolskim, Solunjanima, Korinćanima.

Tako isto znamo, da je i sv. Ivan apostol podijelio nekima puninu svećeništva sa jurisdikcijom svojstvenom samo nasljednicima apostola. Ako bi tko i poricao, da se to može sigurno dokazati iz njegovih poslanica, ipak je to apsolutno sigurno iz svjedočanstva drugoga vijeka. Tako sv. Ignacije Antiohijski, biskup i mučenik, pretpostavlja, da je biskupska služba uređena otprije. Tvrdi naime, da je u svakoj Crkvi jedan biskup, kojemu se moraju pokoravati svećenici i đakoni. Tvrdi, da je biskupska služba tako bitna, da bez nje nema kršćanske zajednice, koja bi zasluživala ime Crkve. A sigurno je, da takvo što ne bi mogao ustvrditi, kad biskupska služba ne bi bila ustaljena barem koncem prvoga vijeka. A tada je, kako znamo, još živio u Efezu sv. Ivan apostol, za kojega se s pravom pretpostavlja, da je on postavio one biskupe, o kojima govori sv. Ignacije mučenik.

Znamo nadalje, da sv. Irenej, biskup i mučenik u Lionu, svjedoči, da je sv. Polikarpo, čiji je on bio učenik, postavljen za biskupa od svetih apostola. Tim imenom misli na sv. Ivana apostola, jer su ostali apostoli bili već umrli ili barem raspršeni po dalekim krajevima svijeta.

To potvrđuje i poznati Tertulijan, koji tvrdi, da je ne samo Polikarpo nego i ostali biskupi postavljeni za biskupe od sv. Ivana apostola.

To nam potvrđuje i sv. Klement Aleksandrijski. Njegovo je svjedočanstvo velike vrijednosti, jer je on vrlo dobro poznavao crkvenu predaju.

To nam potvrđuje i tako zvani fragment Muratorijev, gdje govori o sv. Ivanu apostolu i o biskupima njegovim, to jest biskupima, koje je Ivan postavio za biskupe.

Potpuno je dakle sigurno iz povijesti, da je pod kraj prvoga vijeka bilo stanovitih službenika Crkve, koji su poslije prozvani biskupima, a koji su primili puninu vlasti svećeničke, i kojima je, isključivši đakone i svećenike, bila povjerena trostruka služba u Crkvi, upravljanja, učenja i posvećivanja vjernika. Imali su dakle vlast, kakvu su primili sveti apostoli od Krista, izuzev dakako neke osobne povlastice, koje su imali samo apostoli: apostoli su djelovali po čitavom svijetu, biskupi samo na određenom teritoriju; apostoli su pojedinačno bili nepogrešivi u učenju, biskupi ne pojedinačno nego u zboru. To je i razumljivo, jer su sv. apostoli imali izvanredno poslanje i zato i izvanredne ovlasti i izvanredne darove, kao što je recimo dar čudesa, dar jezika i t.d.

2. Ovi su dakle biskupi, i jedino ovi, s puninom vlasti, nasljednici svetih apostola. I taj episkopat je tako zvano monarhički uređen u Crkvi, to jest svaka Crkva, odnosno biskupija, ima samo jednoga biskupa, koji ima puninu vlast i u toj Crkvi ili biskupiji. I to se posve jasno vidi iz pisanja sv. Ignacija i drugih pisaca drugoga vijeka, koji pretpostavljaju i nalaze kao posve razumljivo, da je takav episkopat već od prije na snazi u Crkvi Kristovoj. To se vidi i iz popisa biskupa u raznim biskupijama, gdje jedan biskup slijedi iza drugoga počevši onamo od svetih apostola.

Ako se pak tu i tamo i govori o više biskupa u jednoj biskupiji, sigurno je, da nisu svi imali puninu vlasti, a ako se gdje to možda na čas i pokazalo, odmah je i prestalo kao protivno uredbi Krista Gospodina.

Sigurno je dakle, da su sveti apostoli podijelili nekima puninu svećeničke vlasti u Crkvi,da ravnaju pojedinim dijelovima Crkve Kristove, to jest biskupijama. Ti isti već od drugoga vijeka i dalje nazivlju se biskupima. Samo jedan je na čelu svake pojedine biskupije, kao što se vidi od apostolskih vremena. Tako je dakle naredio sam Isus Krist, kad apostoli otvoreno govore, da izvršuju nalog Kristov. Biskupi su dakle katolički po božanskom pravu nasljednici svetih apostola u trostrukoj službi:upravljanju, učenju i posvećivanju vjernika. To je uostalom i č l a n a k naše svete vjere, koji je svaki kršćanin dužan vjerovati pod prijetnjom vječne osude.

3. Katolički biskupi nisu dakle samo pomagači Papini, nego pravi pastiri Crkve Božje. No oni su ipak podređeni Papi, kao što su i sv.apostoli bili Petru. Vlast upravljanja pojedinim biskupijama prenosi se na biskupe preko Pape. On je kao korijen, koji granama daje životni sok. Zato nijedan biskup ne smije svoje službe vršiti prije nego mu to prizna i potvrdi Papa. Što više, svake pete godine dužan je svaki pojedini biskup na svijetu, da Papi podnese izvještaj o stanju svoje dijeceze, jer je Papa kao vrhovni poglavar odgovoran za čitavu Crkvu. Ali baš radi te čvrste povezanosti može katolička Crkva da pokaže takvu snagu, kao što je pokazivala kroz vjekove: kakve je nevolje podnio u svom životu za obranu istine sv.Atanazije biskup, sveti Ćiril Jeruzalemski, sv.Bazilije, sv.Grgur Nazijanski, sv. Ivan Krizostom, sv.Ambrozije, sv.Ciprijan, sv.Eugenije biskup u Kartagi, sv.Ivan Fischer za vrijeme Henrika VIII. u Engleskoj, sv.Toma biskup u Engleskoj za vrijeme Henrika II. A primjera možete naći i u najnovije doba, kad se sjetite kardinala Faulhabera, kardinala von Gallena i raznih drugih. Sve su to svijetle točke na obzorju Crkve Božje. A da su bili tako čvrsti, razlog je, što su bili čvrsto povezani s Petrovom Stolicom, s Papom, koji je opet povezan s Kristom, koji je rekao:"Evo, Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta!" Na vjernicima je pak, da se revno i pobožno mole za svoje biskupe.

§:§:§:§

XCIX. SVEĆENICI POMAGAČI BISKUPA

Dragi vjernici!

Neki žalosni katolik rekao je jednom zgodom nekom dobrom vjerniku: "Čovjeku je doduše potrebna vjera, ali svećenika mu ni najmanje ne treba." Nato će mu vjernik: "To je baš tako, kao kad biste rekli, da je čovjeku potrebno sunce, ali mu nisu potrebne sunčane zrake".

Isus Krist, Spasitelj roda ljudskugoa, pobrinuo se u svojoj dobroti za mnoge zrake, da bi sunce Njegovih milosti moglo što bolje obasjavati grešne ljude. Uz biskupe dao je kršćanskom puku već broj svećenika, da biskupima budu na pomoć u poučavanju puka u kršćanskom nauku, dijeljenju svetih sakramenata i drugim potrebama.

Kao što smo već govorili, svećenike daje puku biskup dijeljenjem svetog Reda. Događa se nešto slično, što i kod roditelja i djece. Djeca dobivaju od roditelja tjelesni život. Svećenici dobivaju od biskupa svećenički život po svetome Redu. Zato su oni duhovni sinovi biskupovi. I kao što djeca nemaju prava na samostalni život u roditeljskoj kući nego se moraju podvrgavati nalozima očevim, tako je slično i sa svećenicima. Oni ne mogu samostalno upravljati u Crkvi, nego se moraju podvrgavati nalozima svog biskupa. Zato svećenici nemaju odlučujućeg glasa na crkvenim Saborima, nego, ukoliko su pozvani, samo savjetodavni glas.

Svećenici imadu dakle samo dio biskupove vlasti i mogu svoju službu vršiti samo, kad im biskup dade punomoć za tu svrhu, što biva tako zvanom kanonskim misijom.

Ako biskup nekom svećeniku preda trajno jedan dio biskupije na upravu, onda se takav svećenik zove župnik, a područje, kojim on upravlja u ime biskupovo, zove se župa. Te župe mogu biti veće ili manje već prema prilikama raznih krajeva. U prijašnje doba morao je biskup često puta pitati i tako zvanog patrona, da li se slaže s ovim ili onim svećenikom, kojega kani postaviti za župnika. To je bilo zato, što su pojedini ljudi ili obitelji bili vrlo zaslužni za dotičnu župu i brinuli se ne samo za njezin osnutak nego i za njezino kasnije izdržavanje. Danas, barem kod nas, tih je patronata gotovo nestalo, a po crkvenom zakoniku ne mogu se više ni dopustiti kod osnivanja novih župa.

Više župa zajedno povezanih sačinjavaju tako zvani dekanat, kojemu je na čelu svećenik, koji se zove dekan. On ima zadaću, da pazi na svećenike svoga dekanata, da se svećenička služba redovito vrši. U tu svrhu obavljaju dekani u ime biskupa dekansku vizitaciju, predsjedaju koronama, to jest svećeničkim sastancima svoga dekanata. Više dekanata zajedno sačinjavaju tako zvani arhiđakonat, kojemu je na čelu arhiđakon, a to je koji kanonik prvostolnog kaptola, sa sličnom zadaćom kao i dekan, samo na većem području.

Osim ovih ima još mnogo drugih svećenika na području

pojedinih biskupija u raznim službama. Jedni su katehete za mladež po školama, koji sada katehizaciju obavljaju kod nas samo u crkvama ili župskim domovima. Drugi su duhovnici po raznim bolnicama. Treći su duhovnici raznih samostanskih Družbi. Mogu imati i razne druge službe. Napose su blizi pomoćnici biskupovi kanonici, koji sačinjavaju tako zvani Kaptol, koji se brine za dolično vršenje bogoslužja u biskupskoj crkvi ili katedrali, pomažu biskupu u rješavanju brojnih slučajeva iz uprave dijeceze, rade kod ženidbenog suda, te u slučaju vakancije izabiru kapitularnog vikara, koji vodi biskupiju, dok Sveta Stolica ne imenuje novoga biskupa.

Mnogi imade dakle i velikih poslova, koje obavljaju svećenici širom jedne dijeceze. No kako rekosmo, svi su samo pomoćnici biskupovi i vrše svoju službu po njegovom odobrenju, kanonskom misijom.

2. Međutim samo kratkovidni ljudi mogu prelaziti s omalovažavanjem preko tih pomoćnika biskupovih ili svećenika. Gdjegod svećenik bio i na kojem mu drago položaju, on je svaki svijetla, divna sunčana zraka, kojom se u zadnjoj liniji služi sam Isus Krist, da svoje nevidljive milosti sipa u ljudske duše. Svećeništvo naime nije ljudska nego božanska ustanova, kako se vidi iz definicije sv.Tridentinskog Sabora. Zato se ne čudimo, kad čitamo, kako je duboko vjerni francuski filozof De Bonald skinuo ponizno šešir pred svojim sinom, kad je on bio zaređen za svećenika. I kad je sin htio nagovoriti oca, da stavi šešir na glavu, reče otac prisutnima, koji su promatrali taj prizor: "Otkad je primio sveti svećenički red, on je veći i stariji od mene".

A sada da samo načas pogledamo neke službe, koje vrše svećenici kao pomoćnici biskupovi. Mnogi od njih u malim i velikim sjemeništima, to jest dječačkim i bogoslovnim, bdiju nad uzgojem budućih svećenika ili po raznim konviktima nad uzgojem buduće dobre katoličke inteligencije. Koliko truda, koliko brige imadu ti svećenici, koliko odgovornosti pred Bogom. Svećenici opet, koji djeluju kao profesori na bogoslovskim fakultetima, moraju se čitav život truditi da one, koji su im povjereni, znanstveno što bolje izobraze za njihovu buduću uzvišenu zadaću. Oni, koji djeluju kao duhovnici po raznim samostanima, odgovorni su pred Bogom, da povjerene im duše vode uzvišenim stazama svetosti. Nije malena stvar uzgojiti jednu sv.Tereziju od Maloga Isusa, sv. Tereziju Avilsku, mlade svece, kao što su Gabrijel od Prežalosne, Dominik Savio i bezbrojni drugi. Koliko se od takovih svećenika, duhovnih vođa, traži samozataje, molitve, pregaranja svake vrste!

Koliko truda i muke traži se od svećenika katehete. Tumačiti dan za danom, mjesec za mjesecom, godinu za godinom kršćanski nauk mladeži, nije malena stvar. Pogotovo tamo, gdje je nestašica svećenika, pa jedan kateheta mora tjedno da radi i dvostruko i trostruko više nego što bi odgovaralo njegovim običnim silama.

A što da kažemo o svećenicima, koji vrše župničku službu po gradovima i selima. Zar je malena stvar dan za danom

vjerno služiti sv.Mise puku, sjediti u ispovjedaonici svaki dan, a napose kad su velike ispovijedi i stotine i tisuće župljana navale u ispovjedaonicu. Zar je malena stvar svaki dan polaziti na proviziju, da bolesnike izmire s Bogom, da im podijele svete sakramente umirućih? Zar je malena stvar pripravljati malene na prvu sv.ispovijed i pročest? Zar je malena stvar po snijegu, kiši i blatu sate i sate obilaziti domove svojih župljana, da im se blagoslovi kuće? Zar je malena stvar spremati se svaki tjedan i po nekoliko puta na propovijedanje riječi Božje, i to ne jedan mjesec nego mnogo i mnogo godina, već prema tome, kako kojega služi zdravlje? I tako smo doživjeli slučajeva, da je starac župnik umro sjedeći za svojim pisaćim stolom u osamdeset i šestoj godini života, još uvijek aktivan, dok su njegovi kolege u civilnoj ili vojnoj službi već davno u penziji. Sprovodi, vjenčanja, ispovijedi, provizije, blagoslovi kuća, proštenja, propovijedi, katehizacija malenih, krštenja i toliko drugih stvari uz svećenički brevir i druge obveze, iscrpljuju svećenika, i on je često pravi mučenik svoga zvanja. A to mučeništvo pooštravaju dan za danom pojedini surovi ljudi, koji se na svoje župnike i svećenike nabacuju blatom svakojakih kleveta, ogovora i podvala i ponašaju se prema njima, kao da su svećenici kakvi provalnici.

Godine 1937. bio je u Londonu neki čovjek osuđen na mjesec dana tamnice, što se prijetio nekome svećeniku. U osudi je bilo rečeno: "Ta se prijetnja mora prosuditi kao osobito teška, jer nije bila izrečena proti kakovog god člana građanskoga društva, nego protiv jednog svećenika, čiji stalež bi već sam po sebi morao biti njemu posve razumljiva zaštita."

Tim više je dužnost svih dobrih katolika, da svoje svećenike ljube, da ih poštuju, da ih pomažu i da se mnogo mole za njih. Jao narodu, koji ostane bez svećenika! On će se, kao što je rekao sv.arški župnik, za par godina klanjati životinjama. Bit će gori od nekadanjih starih pogana. Tako su važna stvar eto za puk svećenici, koji rade u zajednici s biskupom, od koga su poslani.

C. CRKVENA STEGA

Dragi vjernici!

Poznato vam je, kako su prvi kršćani u Jeruzalemu bili revni u dobru i kako su se ljubili među sobom. Nisu mogli trpjeti, da bi tko među njima bio gladan ili gol ili bos, pa su zato mnogi prodavali svoja imanja i donosili utržak apostolima, da se iz zajedničke blagajne dijeli svima, koji su bili u nevolji. Tako je jednoga dana odlučio prodati svoje imanje neki Ananija sa svojom ženom Safirom i utržak donijeti apostolima. Ali sotona, koji nije mogao podnijeti tako lijep sklad u Crkvi, naputio je Ananiju, da skupa sa svojom ženom Aafirom zataji jedan dio novca, a samo jedan dio donese apostolima za opće svrhe. Međutim Duh Sveti, koji ispituje bubrege i srca ljudi, objabio je cijelu stvar sv.Petru, vrhov.poglavaru Crkve, i kad je Ananija došao i donio novac, reče mu Petar: "Ananija, zašto napuni sotona srce tvoje, da slažeš Duhu Svetome i zadržiš za sebe jedan dio od novaca, što uze za njivu? Zar ne bi ostala tvoja, da nije prodana? I kad je prodade, nije li bila u tvojoj vlasti? Kako si samo mogao tako što metnuti u srce svoje? Ljudima nijesi slagao nego Bogu". A kad Ananija ću riječi ove, pade i izdahnu. Veliki strah obuze sve, koji to čuše. Malo kasnije došla je i žena Ananijina Safira, ne znajući, što se dogodilo. Petar joj reče: "Kaži mi, ženo, jeste li za toliko prodali njivu?" A ona reče: "Da, za toliko." Tada joj reče Petar: "Zašto se dogovoriste, da iskušate Duha Gospodnjega? Gle, noge onih, koji zakopaše muža tvojega, pred vratima su, i iznijet će te." I odmah pade pred nogama njegovim, i izdahnu. A mladići ušavši nađoše je mrtvu, i iznesoše je i zakopaše uz muža njezina (Dj. 5,1-1o). Veliki strah dođe na svu Crkvu i na sve, koji čuše ovo.

1. Što nam govori ovaj prizor iz Sv.Pisma? Govori nam, da u svakom društvu, a pogotovo u Crkvi Kristovoj, mora biti red. Mora biti onih, koji zapovijedaju, mora biti onih, koji slušaju. Oni, koji zapovijedaju, ne smiju se služiti svojim ovlastima na štetu nego na korist zajednice. Oni, koji su dužni slušati, ne smiju ništa činiti, što bi škodilo ugledu i interesima zajednice. Ako pak nešto takovo učine, onda moraju biti spremni snositi posljedice.

Da u Crkvi mora netko zapovijedati, to je jasno iz riječi Kristovih, koji je apostole postavio pastirima u Crkvi i rekao im: "Tko vas sluša, Mene sluša, a tko vas prezire, Mene prezire; tko pak Mene prezire, prezire Onoga, koji je Mene poslao" (Lk. 1o,16). To se vidi iz riječi Kristovih: "Tko ne sluša Crkve (to jest pretpostavljenih Crkvi) neka ti bude kao poganin i carinik" (Mt. 18,17). To se vidi i iz riječi Kristovih apostolima: "Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima" (Mt. 18,18). To se vidi i iz riječi sv.Pavla Židovima: "Slušajte predstojnike svoje i budite im podložni, jer oni bdiju nad dušama vašim kao oni, koji će dati račun, da to s ra-

došću čine, a ne uzdišući, jer vam to ne pomaže" (Žid. 13,17). To se vidi i iz riječi sv.Pavla Timoteju: "A koji griješe, pokaraj ih pred svima, da i drugi imaju strah. Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom i izabranim anđelima, da ovo držiš bez predrasude, ne čineći ništa iz pristranosti" (I.Tim. 5,2o-21).

Uostalom, nema ni smisla da duljimo s dokazima, kad je to jasno svakome čovjeku zdrave pameti, jer bez reda ne može postojati nikakvo ljudsko društvo, pa bi i Crkva brzo propala, kad u njoj ne bi bilo reda. Zato je Isus Krist i ustanovio poglavarstvo u Crkvi. Zato se nimalo ne čudimo onome, što je učinio sv.Petar. Prosvijetljen od Duha Svetoga, on je odmah uvidio, ako prijeđe šutke preko tog slučaja Ananije i Safire, da bi Bog radi te uvrede mogao konačno kazniti i njega, ako ne uređuje. I što je još važnije, pogibao je bila, da se grijeh počne sve više uvlačiti u prvu kršćansku općinu, koja je morala blistati krepostima u svakom pogledu, da se nevjerni Židovi i pogani lakše privuku pod slatki jaram Kristov. Zato je apostol oštro istupio, i nagla smrt je stigla Ananiju i Safiru. Ali je ta smrt bila spasonosna za hiljade drugih duša, jer je strah ušao u kosti svima, kad su vidjeli, kako Bog strogo kažnjava već male grijehe. I tako je apostol po ovoj kazni spriječio hiljade drugih grijeha.

2. Crkvena stega je dakle od goleme važnosti po život Crkve. Već nam Stari Zavjet daje za to obilje primjera. Tako čitamo u St.Zavjetu, kako su sinovi velikog svećenika Helija, Ofni i Fines, kršili propise Božje u prinošenju žrtava. I Sv.Pismo kaže, da je grijeh tih ljudi bio velik pred Gospodin. Zašto? Zato, jer su svojim opakim primjerom odvraćali ljude od službe Božje. I kad sam Heli, kao veliki svećenik, nije htio uredovati kako treba, u stvar je zagrabio sam Gospod Bog, i to na vrlo oštar način: oba sina Helijeva poginula su u boju s Filistejima, a Heli, kad je doznao tu vijest, pao je sa stolca, na kojem je sjedio, slomio kičmu i umro, a veliko svećeništvo prešlo je na drugu lozu. Sam Bog je to Heliju zaprijetio i tu svoju prijetnju i izveo. Vidite dakle, da iza crkvene stege stoji sam Gospod Bog, i da se s Njime ne valja igrati. Tko se igra sa stegom Crkve, upast će u ruke Božje konačno, a kako veli sv.Pavao "strašno je upasti u ruke Boga živoga".

Jer je dakle crkvena stega od goleme važnosti, zato vidimo, da su i ostali apostoli postupali slično kao i sv.Petar, kad je trebalo. Tako se u kršćanskoj općini u Korintu drznuo neki mladi čovjek živjeti javno sa ženom oca svojega, to jest svojom maćehom. Kad je apostol to saznao, i da se Korinćani radi toga nimalo ne miču, kao da se nije ništa dogodilo, apostol je oštro ukorio Korinćane, a ovaj gnjili ud odrezao od tijela Crkve, to jest besramnika je izopćio, dok se ne popravi i ne okaje sablazan, koju je počinio. Pa i sam blagi i mili sv.Ivan apostol bio je neumoljiv, kad je trebalo uspostaviti crkvenu stegu. Zato prijeti slavohlepnom Diotrefu, zato opominje kršćane, da ne primaju u kuću i ne pozdravljaju onih, koji ne ostaju u čistoj nauci Kristovoj. Tako su radili i svi ostali apostoli.

3. Vrhovnu vlast u Crkvi vrši i bdije nad stegom čitave Crkve nasljednik Petrov, Sv.Otac. On je u općem Crkvenom Zakoniku, koji je nanovo prerađen i objavljen 1917.godine, propisao i razne kazne za neposlušne članove Crkve. Najteža kazna crkvena je izopćenje, kojim se navaljali udovi režu od tijela Crkve, dok se ne poprave. Nije dakako svako izopćenje jednako, nego se i ono ravna opet prema težini zločina, što ih netko počini. Neka su izopćenja pridržana Sv.Stolici na najposebniji način, kao na pr. kad bi netko s pogrdnom namjerom oteo svete čestice, udario Sv.Oca, kao ispovijednik odao ispovijednu tajnu ili odriješio od grijeha sukrivca u sramotnom grijehu. Druga su izopćenja na poseban način pridržana Sv.Stolici i ima ih jedanaest, kao na pr. kad netko otpadne od vjere katoličke, izdaje knjige, koje navode na otpad od vjere, izdaje zakone protiv slobode Crkve i t.d. Neka su izopćenja samo naprosto pridržana Svetoj Stolici i ima ih jedanaest, kao n.pr. kad se netko učlani usprkos crkvenog zakona u masonsku ložu, prisvoji sebi crkvenu imovinu, bije se u dvoboju i t.d. Neka su izopćenja opet pridržana biskupu i ima ih devet, kao na p r. kad se netko, makar je katolik vjenča u nekatoličkoj Crkvi, ili djecu uzgaja izvan katoličke Crkve, makar su katolici, ili počini pobačaj, bila to mati, ili koji ju nagovori ili koji pomaže kod pobačaja, kao što je recimo babica ili liječnik. Ima izopćenja, koja nisu nikome pridržana, kao kad bi netko nekoga silio da bude svećenik ili da uđe u redovnike. Osim izopćenja ima i drugih crkvenih kazna za nevaljale katolike, kao što su suspenzija za svećenike, pa interdikti razne vrste za vjernike i nevaljale svećenike. No ima dakako i drugih mjera u Crkvi, koje smjeraju na uspostavu tako potrebne crkvene stege.

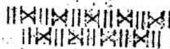
Osim Svetoga Oca i Kongregacija Crkve, koje rade u Njegovo ime, kazne mogu izricati i biskupi, nasljednici sv.apostola, jer su pravi pastiri Crkve, iako u ovisnosti od Pape. Kazne mogu izricati i Opći Crkveni Sabori, ili kraće svi oni, koji imaju vlast donositi zakone u Crkvi ili davati zapovijedi.

Crkva je dobra mati svojim vjernicima. I zato kao dobra mati nerado se hvata kazni, da djecu svoju dovede u red. Svi bi dakle morali čuvati se prestupaka, da ne ražaloste onih, koji upravljaju kako veli sv.Pavao u poslanici Židovima. Bolno je uvijek za crkv.poglavara,kad mora kažnjavati. Ali što bi bilo od Crkve i čitavog ljudskog društva, da nema crkvenih kazni? Koliku je blagodat iskazao čovječanstvu na pr.Papa, kad je izopćio iz Crkve razvratnog engleskog kralja Henrika VIII., koji je otjerao svoju zakonitu ženu i uzeo priležnicu Anu Boylein, Koliku je blagodat iskazao čovječanstvu Inocenc III., kad je radi sličnih stvari izopćio francuskog kralja Filipa Augusta, španjolskog kralja Alfonsa IX., engleskoga kralja Ivana bez Zemlje! Koliko je ženskih časti spaseno na taj način, koliko obitelji zaštićeno od sličnih tragedija, koliko obitelji učvršćeno u strahu Božjem! Što bi bilo od kršćanstva danas, da Papa Leon X. nije izopćio Lutera iz Crkve, kad je počeo širiti svoju monstruoznu nauku? Što bi bilo od kršćanstva danas, da nije bio izopćen iz Crkve jedan Arije, Macedonije, Nestorije, Eutih i toliki drugi? Od

baštine Kristove ne bi danas više ničesa ostalo, a ljudi bi srljali u vječnu propast, da ni sami ne bi znali kako.

A ako bi se našao medu katolicima koj' tako pokvaren ud, da se još i ruga crkvenim kaznama, taj neka dobro pazi, da ga ne stigne kazna Božja. Klasičan nam primjer za to pruža francuski car Napoleon. Kad je počinio bezbrojna nasilja nad Crkvom i oteo crkvenu državu, udario ga je Papa Pijo VII. izopćenjem. Napoleon se tomu narugao govoreći: "Zar Papa misli, da će radi toga mojim vojnicima ispasti bajonete i puške iz ruku?" A to se ipak dogodilo. Slavohlepni Napoleon zapleo se u rat s Rusijom i pošao s vojskom od pola milijuna ljudi 1912. godine u Rusiju. Imao je s početka uspjeha. Ali što dalje to gore. Konačno ga je strašna ruska zima tako uništila, da od pola milijunske vojske nije ostalo gotovo ništa. Puške su doslovno ispadale iz ruku vojnika, koji su se smrzavali i konačno izginuli, a car je, preobučen, jedva dospio do granice svoga carstva. No s tim još nije bilo svršeno. U bitci kod Leipziga i konačno kod Waterlooa popadale su i zadnje Napoleonove bajonete i puške, i on je otišao kao rob na otok Sv. Helene, gdje je bijedno završio svoj život. Tamo je osjetio, što znači povrijediti crkvenog poglavara, i još k tomu poglavara, koji mu je želio samo dobro, kao duhovni otac svome duhovnom sinu, i koji mu je nastojao zasladiti gorku sudbinu time, da mu je poslao dvojicu svećenika, da ga tješe u ropstvu i priprave ne kršćansku smrt.

Mi smo doživjeli često, da se u pojedinim župama župljani dižu protiv svoga župnika. Iako župnik nije isto što i Papa i biskup, ipak su ga vjernici dužni štovati i slušati, ako što slučajno imaju protiv njega, mogu se žaliti biskupu, pa čak i Papi. Ali sami neka nikako ne kroje sebi pravde, jer Bog štiti svećenike. Za njih se valja mnogo moliti, da budu onakvi kakove želite. Rušiti crkvene stege nitko nema pravo. Iza nje stoji Isus Krist.

CI. CRKVENE ZAPOVIJEDI

Dragi vjernici!

Kad je Gospodin Isus Krist uzlazio na nebo, rekao je apostolima: "Dana Mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sebi sve narode učenicima, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, i učeći ih, da drže sve, što sam vam zapovjedio." I budući da Gospodin Isus Krist ima puninu vlast i na nebu i na zemlji, zato je mogao svoju vlast prenijeti i na sv. Petra i apostole, kao što se uostalom vidi i iz riječi: "Štogod svežete na zemlji bit će svezano i na nebesima; i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima". Ako dakle Crkva, vođena Duhom Svetim, pronađe za potrebno, da u stanovitim vremenima izda i svoje posebne zapovijedi, vjernici su dužni slušati Crkvu i pokoravati se tim zapovijedima. Inače bi vrijeđali samoga Boga, u

čije ime Crkva radi i izdaje zapovijedi. Zato se ni-malo ne čudimo, da je sv.crkveni Sabor u Tridentu donio odluku: "Ako tko kaže,da pravednik nije obvezan držati zapovijedi Božje i Crkve...neka bude izopćen!" (Dz.830). Uostalom,što bi značilo, da netko kaže,da će držati samo zapovijedi Božje, ali ne i zapovijedi Crkve? Zar nije onaj isti, koji je izdao deset zapovijedi Božjih, izdao i nalog, da se pokoravamo Crkvi? Ako dakle preziremo zapovijedi Crkve, preziremo samoga Boga, u čije ime, kao što smo već rekli, Crkva djeluje i izdaje zapovijedi, ne od obijesti, nego zabrinuta za spas svoje djece. I tako Crkva prema prilikama pojedinih zemalja ima više ili manje svojih posebnih zapovijedi. U našim krajevima ima ih pet. Ali sada, kada je oduzeta crkvena imovina, morat će se i kod nas uvesti i šesta zapovijed, kao i u mnogim drugim katoličkim zemljama, to jest, da su vjernici dužni prema mogućnostima pomagati materijalno Crkvu, da može školovati svećenički podmladak, da može udovoljavati tolikim drugim potrebama.

1. Ali pogledajmo ukratko zapovijedi Crkve u našim krajevima. Te zapovijedi nisu zapravo ništa drugo nego nadopuna treće zapovijedi Božje.

U prvoj zapovijedi nalaže nam Crkva: "Svetkuj zapovijedane blagdane!" Moramo se dakle na zapovijedane blagdane ponašati jednako kao i na nedjelju: kloniti se težačkih poslova i prisustvovati javnoj službi Božjoj. Koji su ti blagdani, to stoji u Crkvenom Zakonu, koji u kanonu 1247. kaže: "Zapovijedani blagdani u čitavoj Crkvi su samo (osim nedjelja) Božić, Obrezanje Gospodnje ili Nova Godina, Bogojavljenje, Uzašašće, Tijelovo, Bezgrešno Začeće, Uznesenje Majke Božje, sv.Josip, blagdan sv.Petra i Pavla, blagdan Sviju Svetih." Zakonik nije u ovom paragrafu spomenuo Uskrs i Duhove,jer oni uvijek padaju na nedjelju, pa se već iz toga razloga moraju slaviti. Kao što vidite, nisu više zapovijedani blagdani Svijećnica, Navještenje Marijino, Mala Gospa i neki drugi, ali je naš puk ipak zadržao staru praksu i dolazi pobožno i u te dane u crkvu, što će mu sigurno donijeti samo blagoslov Božji.

U drugoj zapovijedi nalaže nam Crkva: "Slušaj pobožno sv.Misu u nedjelju i ostale zapovijedane blagdane!" Što naime ima ljepše, divnije i korisnije na zemlji, nego što je sveta Misa? Sveta Misa je obnavljanje na nekrvni način krvave žrtve Sina Božjega na drvetu križa. A Krist je Gospodin, kao što znamo, prolio svoju krv za oproštenje grijeha naših. Sveta je dakle Misa pomirna žrtva, kao što je bila pomirna i krvava žrtva Isusova na križu. A što je važnije za nas, nego da se mirimo s Bogom, kojega svaki dan vrijeđamo, i to mnogo puta. Istina, sveta Misa nas ne otkupljuje nanovo od grijeha kao krvava žrtva Isusova na križu, ali nam se primjenjuju po njoj plodovi krvave žrtve Isusove. Ona doduše po sebi ne pomiruje s Bogom, ali čini, da ljudi svoje grijehe upoznaju, da se kaju, da ih onda ispovjede i čuvaju ih se ubuduće. Korist je dakle sv.Mise neizmjerna. Grešnik postizava po njoj milost pokajanja. Pravednik postizava po njoj oproštenje lakih grijeha i kazni, koje za njih zaslužuje. Molitva naša biva sigurnije uslišana

pred prijestoljem Božjim, jer je podupire molitva velikog svećenika Isusa Krista, koji se žrtvuje na oltaru. Postizavamo po njoj sreću i blagoslov u našim radovima i poduzećima. Umnažamo po njoj naše vječno blaženstvo, ako smo u stanju milosti Božje.

Zar je dakle čudo, ako nas Crkva posebnom zapovijedi opominje na pobožno prisustvovanje sv.Misi na nedjelje i blagdane? Ona nam time iskazuje najveću uslugu, i znak je slabe ili nikakve vjere, ako bi tko mrmljao protiv te crkvene zapovijedi ili je prezirao.

U trećoj zapovijedi nalaže nam Crkva: "Posti zapovijedane poste i u određene dane ne mrsi!" Rekli smo na početku, da su crkvene zapovijedi zapravo samo nadopuna trećoj zapovijedi Božjoj. Tako je i ova, jer nas sprema, kako ćemo dostojno proslaviti zapovijedane blagdane, kad se na njih spremamo i postom, kao što se recimo spremamo za Uskrs postom u korizmi. Post je star, koliko i ljudski rod. Već je u raju zemaljskom Bog naredio post, kad je Adamu zabranio jesti sa drveta spoznanja dobra i zla. I Židovima je Bog zabranio stanovita jela, kao na pr.svinjsko meso. Na dan pomirenja, kako vidimo iz treće knjige Mojsijeve, nijesu Židovi smjeli ništa jesti kroz dvadeset i četiri sata. Mojsije, Ilija prorok i Krist Gospodin postili su četrdeset dana za redom. Sv.Ivan Krstitelj postio je strogo cijeli svoj život. Zato nije čudo, da je i Crkva naredila stanovite postove, koji su danas jako ublaženi. Oni obijesni ljudi u francuskoj revoluciji rugali su se postu Crkve. Nije prošlo dugo, i oni su sami morali uvesti post, tako zvani "građanski post" kad im je ponestalo hrane. Da im se ljudi ne smiju, rekli su, da oni poste "iz ljubavi prema slobodi". Koliko ima sličnih budala i danas, koji poste iz ljubavi prema "vitkoj liniji", iz ljubavi prema sportu, iz ljubavi prema koječemu drugome. Ali kad Crkva traži, da poste iz ljubavi prema Bogu, a konačno i prema svome zdravlju, jer post nije još nikoga ubio, onda udaraju protiv Crkve kao zastarjele institucije, makar je, velimo, post danas jako ublažen. Pravi kršćani moraju vjerno ispunjati, što Crkva od njih traži. Ona obično svake godine oglasi, što i kada je post, a što i kada nemrs, jer se daju mnoge dispenze od onoga, što propisuje crkveni zakon, kan 1250 i t.d. Ako koji već zbilja ne može postiti, lako si od svoj župnika ishodi dispenzu ili oprost od posta i nemrsa, ali će zato nastojati na drugi način postiti i zadovoljiti Bogu, bilo šutnjom, bilo češćom ispovijedi, bilo milostinjom sirotinji i t.d. Crkvenu će zapovijed o postu svakako visoko cijeniti, jer koristi i duši i tijelu, kako dokazuju bezbrojna iskustva.

U četvrtoj zapovijedi nalaže nam Crkva: "Svake se godine najmanje jedanput ispovjedi i o Uskrsu pričesti!" To vrijeme župnici svake godine oglase puku, da se znade ravnati i izvršiti svoju dužnost. Nije u svakoj biskupiji jednako. Ali je ta zapovijed posve razumljiva, jer je Krist Gospodin o Uskrsu naredio divne sakramente Euharistije i Ispovijedi. On je na Uskrs uskrsnuo od mrtvih, pa je pravo

da i mi ustanemo u to vrijeme od duhovnog mrtvila i smrti, jer ako je čovjek u smrtnom grijehu, on je duhovno mrtav. Po sv. ispovijedi diže se opet iz groba grijeha, a po svetoj Euharistiji najuže se sjedinjuje s Kristom. I kamo sreće, kad bi svaki anđeo čuvar mogao reći za svoga štićenika ono, što su anđeli rekli za Krista Gospodina pobožnim ženama, koje su došle da ga mrtvoga pomažu: "Vi tražite živoga među mrtvima. Uskrsnuo je, nije više ovdje!" To je smisao ove crkvene zapovijedi, i samo luđak može prigovarati, ako mu Crkva želi, da bude živ i zdrav, a ne bolestan ili mrtav.

U petoj zapovijedi nalaže nam Crkva: "Ne svadbuj svečano u zabranjeno vrijeme!" A ta zabranjena vremena jesu advent i korizma. Zar nije posve razumljiva ova odredba Crkve? Mi bi zapravo morali uvijek roniti suze na tom svijetu, što smo uvrijedili Boga i izgubili pravo na život vječni. No kad nam ga je Krist svojom mukom i smrću priskrbio, pravo je, da se u stanovito doba godine barem donekle sjetimo toga dobročinstva i svoju zahvalnost pokažemo Kristu Bogu barem tako, da se čuvamo bučnih svjetskih zabava u to vrijeme, kad eto Crkva ne brani samog vjenčanja ni u to vrijeme, ako se obavi tihim načinom.

Poštujmo dakle zapovijedi Crkve! Znak je slabe ili nikakve vjere, gdje se one krše. Jednom je neki dvoranin rekao francuskom kralju Ludevitu XVI. da se može jesti meso u zabranjene dane, jer je to ljudska zabrana. Nato će mu kralj: "Ja nisam još nikad vidio, da bi netko poštivao zapovijedi Božje, koji je prezirao zapovjedi Crkve." I tako jest.

||••||••||••||••||
||••||••||••||

CII. PRAVA VJERNIKA U CRKVI

Dragi vjernici!

Crkva Božja je kao jedna velika obitelj, u kojoj je otac poglavar obitelji i kao takav zapovijeda u obitelji, a djeca imadu da budu podložna ocu. No niti otac ima vlast da čini, što ga je volja, niti su djeca obično roblje, nego imadu i svoja prava u obitelji. Tako i u Crkvi Božjoj, oni koji zapovijedaju i vode, nemaju prava da čine, štogod ih je volja, nego se moraju ravnati prema naredbama Kristovim, dakle služiti se svojom vlašću na opće dobro Crkve odnosno besmrtnih duša. Vjernici pak katolički nisu u Crkvi bespravno roblje, nego imadu svojih svetih prava, kojih im nitko ne može oduzeti. Crkveni zakonik kaže zato u kanonu 682., kad govori o lajicima, dakle vjernicima: "Lajici imadu pravo da primaju od klera, po pravilu crkvene stege, duhovna dobra, a napose pomoći potrebne za spasenje." A to nije mala stvar.

1. Nerazboriti ljudi cijene samo vidljiva, materijalna dobra, kao da se u njima skriva sreća čovjekova i njegov

zadnji cilj. A ima li veće varke na tome svijetu? Tako je nekad mislio i sv.Augustin prije nego se obratio k Bogu. I on je letio za pustim svjetskim znanjem, i on je htlio za putenim užicima, ali je konačno ipak morao zavapiti: "Za Sebe si nas stvorio o Bože, i nemirno je srce naše, dok se ne smiri u Tebi." Duhovna dobra su jedina prava dobra, i zato se ne čudimo riječi sv.Pavla Korinćanima: "Ako smo mi vama duhovna dobra sijali, je li što veliko, ako mi vaša tjelesa požanjemo?" (I.Kor.9,11).

Vjernici dakle imadu pravo na duhovna dobra sa strane svojih pastira. A to je, kako rekosmo, velika, velika stvar. Tu je ponajprije pouka u kršćanskom nauku, propovijedanje riječi Božje. Što bi bilo od vaše djece, kršćanski roditelji, kad se ne bi više poučavala u kršćanskom nauku? Jedne godine bio je u Francuskoj ispit na jednoj školi iz lajičkog morala. Ispitu je prisustvovao i neki Englez. Jedan dječak sjajno je odgovarao,tako da se Englez divio napretku na toj školi. Kad je svršio ispit, prišapne mu direktor škole: "Ovaj što je tako sjajno odgovarao jest uostalom najveći fakin na čitavoj školi". Drugim riječima, ništa ne koriste prazne riječi, kojih je pun tako zvani lajički moral. One mogu ispuniti uši, ali nisu u stanju preporoditi srca. Srca su u ruci Božjoj, i On ih priklanja, kamo hoće. A gdje ljudi prezru Boga, nemaju nikakvog prava, da ih Bog posebnim milostima upućuje na dobro. A gdje Bog ne vodi čovjeka, tamo čovjek pada iz jednog grijeha u drugi. Crkve su onda prazne, ali se na drugoj strani i tamnice pune iz dana u dan sve više, jer je ponestalo straha Božjega. O tome dovoljno svjedoče statistike iz mnogih zemalja, koje su prezrele blagoslovni rad Crkve i njezina visoka duhovna dobra.

Naprotiv, gdje se sije golemo duhovno dobro riječi Božje i kršćanskog nauka, tamo niču dobra, poslušna djeca, neokaljane djevojke, čisti mladići, valjani muževi, divne majke, čestiti svjetovni poglavari, poslušni podložnici, tamo je red i mir. Tamo se nije čuditi, ako na carskom ili kraljevskom prijestolju sjede sveci, kao što je sveti Ljudevit, sv.Stjepan, sv.Henrik i Kunigunda, sv.Elizabeta, sv.Kazimir; tamo se nije čuditi, da imadete svetaca za plugom, kao što je sv.Izidor seljak; tamo se nije čuditi, ako imadete svetica u kući, koje barataju metlom, kao što je sv.Zita; tamo se nije čuditi,ako imadete svetaca, koji idu za ovcama na paši, kao što je sv.Bernardica Soubirous, sveta Solange; tamo se nije čuditi, da imadete svetaca među prosjacima, kao što je sv.Benedikt Labre; tamo se nije čuditi da imadete svetaca među sakristanima, kao što je sv. Gvido; tamo se nije čuditi, da imadete svetaca među majkama, kao što je sv.Monika, Franciska Rimska, Brigita Švedska; tamo se nije čuditi, da imadete velikih socijalnih i karitativnih radnika, političara, vojskovođa, pisaca, kao što su Ozanam, Görres, O' Connell, Windthorst, Eugen Savojski, Radetzky, Contardo Ferrini i t.d.

A katolički vjernici imadu pravo, sveto pravo na to golemo duh-ovno dobro, o kojem smo govorili. Čime da ga dovoljno naplate? Čime, kad im sv.Pavao dovikuje: "Ako smo mi vama duhovna dobra sijali, je li što veliko, ako mi vaša

tjelesa požanjemo?" Ako, veli apostol, a ne naprosto žanjemo. Jer mnogi za ta golema duhovna dobra nikada ni pare ne naplate.

2. A nije to jedino dobro, što ga vjernici primaju od svojih duhovnih pastira. Oni imadu pravo, da im se dijele sveti sakramenti. A znate li, što su sakramenti? Oni su izvori vode žive, što teče u život vječni. Vjernici imadu pravo, da im se krste djeca, da tako postanu djeca Božja i baštinici kraljevstva nebeskoga. Vjernici imadu pravo, da im se dijeli sveti sakramenat potvrde. Vjernici imadu pravo, da im se, pa i svaki dan, dijeli kruh života vječnoga, sveto Tijelo Kristovo u Euharistiji. Vjernici imadu sveto pravo, da se liječe grdne rane duša njihovih u svetom sakramentu ispovijedi. I kad su, kako treba raspoloženi, nijedan im svećenik ne može uskratiti odrešenja. Vjernici imadu pravo, da ih njihov dušobrižnik posjeti u bolesti, i ako je stvar ozbiljna, da im podijeli posljednje pomazanje, taj divni sakramenat olakšanja u stici duše i tijela, ispovijedi ih i udijeli im zadnju svetu Popudbinu. Vjernici imadu pravo na sklapanje braka i primanje svetog sakramenta ženidbe. Vjernici imadu pravo da prisustvuju svaki dan sv.Misi, nekrvnoj žrtvi Kristovoj.

3. Ali i to nije sve. Vjernici imadu pravo na tolike blagoslove i blagoslovine Crkve. Imadu pravo na blagoslov grla na Blaževo, imadu pravo, da im se pepelom pospe glava na Pepelnicu i da se podsjete tako na ništavilo zemaljskog života. Kršćanska majka imade pravo, da bude blagoslovljena nakon poroda i da se tako osigura ona i njezino djetešce. Trudna žena u opasnom porođaju ima pravo na posebni blagoslov. Djeca imadu pravo na posebni blagoslov. Vjernici imadu pravo na doličan kršćanski pogreb, pa i besplatan,ako su siromašni. Obitelji imadu pravo na blagoslov svojih domova o Božiću ili u drugo doba prema raznim običajima pojedinih krajeva. Vjernici imadu pravo, da budu primljeni u najraznovrsnija crkvena udruženja, ako su dostojni, kao što su: Marijine Kongregacije, Treći Red sv.Franje ili Dominika, Škapular Majke Božje Karmelske, Kruničari, Bratovština Kršć.Nauka, Škapular Srca Isusova, Neokaljanog Srca Marijina, Svetih Srdaca Isusa i Marije, Križa i Muke G.N.I.K., Bratovštinu Dobre Smrti, tolike druge Škapulare, da ih ne možemo ovdje ni nabrojiti sve, tolika druga najraznovrsnija udruženja.

Vjernici imadu pravo na bezbrojne oproste, što ih podjeljuje Crkva. Koliko se samo tu skriva blago za katoličke vjernike! Oni imadu pravo posjećivati sva katolička svetišta na svijetu, kao što su Lurd, Fatima, Loreto i t.d. i služiti se povlasticama, što ih Crkva daje pobožnim hodočasnicima. Što znači na pr. samo jedan porcijunkulski oprost za vjernike, možemo vidjeti iz pisanja jednog Waddinga, velikog historičara Franjevačkog Reda.

Ali predaleko bi nas odvelo, kad bismo htjeli u tančine opisivati sva prava vjernika u Crkvi. Morali bismo gotovo zaplakati nad jednom drugom činjenicom, a ta je, da premnogi vjernici svoja prava slabo ili nikako poznaju, a

još slabije se njima služe. I zato će se na mnogima ispuniti ona riječ Krista Gospodina o nemarnim kršćanima:"Tko ima, dat će mu se i obilovat će, a tko nema, oduzet će mu se i ono, što ima." Sva ta prava su velike milosti Božje, A tko se milostima Božjim ne služi, tomu će ih Bog jednoć oduzeti, jer On hoće, da se milostima Njegovim služimo prema svojim mogućnostima.

4. Ali čuli ste na početku, što kaže crkveni zakon, naime, da vjernici ta prava primaju prema pravilu crkvene stege. Ako vjernici imadu pravo na tolike stvari, ipak nemaju prava da budu mušičavi, pa svoja prava traže na nerazborit način tako, da ometaju rad svećenikov na dobro drugih. Nitko nije sam u Crkvi, nego u Crkvi imade hiljade i drugih članova. Zato se sve mora odvijati u duhu crkvene stege, da posvuda vlada red i svima bude dobro. Crkva je naime majka, koja svoju ljubav postostručuje,da svako njezino dijete, bez zavisti prema drugoj djeci i braći može reći: "Ti si moja majka!"

CIII. BILJEGE CRKVE

Dragi vjernici!

Danas ima na svijetu nekoliko stotina Crkvi, koje se diče kršćanskim imenom i kažu, da su prave Crkve Kristove. Sigurno je međutim, da je Krist Gospodin osnovao samo jednu Crkvu, koja ima ljude voditi u život vječni. Izvan te Crkve nema spasenja, osim da netko luta bez ikakve svoje osobne krivnje, a vrši što mu nalaže savjest, i tako barem željom, srcem, pripada pravoj Crkvi Kristovoj. Pa kad je Isus Krist osnovao samo jednu Crkvu, onda nema nikakve sumnje, da tu pravu Crkvu Kristovu moramo po nečemu prepoznati od lažnih Crkvi. Inače bi se ljudi spasavali jednako po istini i laži, što je nedostojno Boga, koji je čista istina. Pita se dakle, koji su biljezi, po kojima možemo razlikovati pravu Crkvu Kristovu od lažnih Crkvi?

1. Prvi znamen ili biljeg prave Crkve Kristove jest, da je ona jedna: to jest, ona posvuda na svijetu ispovijeda jednu istu nauku, ona se svuda na svijetu služi istim sredstvima milosti, ona posvuda na svijetu priznaje samo jednog poglavara čitave Crkve, Papu. To je posve razumljiva stvar. Istina može biti samo jedna, i zato se nauk Crkve ne smije mijenjati. Da je to zahtjev Kristov, vidi se iz mnogih Njegovih govora. Isus Krist je za jedinstvo Crkve svoje vruće molio na Posljednjoj Večeri. On je jasno rekao, da u Crkvi Njegovoj ima biti samo jedno stado i jedan pastir. On je postavio samo jednoga poglavara Crkve, sv.Petra i njegove nasljednike, kao što je recimo današnji slavno vladajući Papa Pijo XII. nasljednik Petrov. Svi katekizmi katoličke

Crkve po svem svijetu naučavaju jednu istu nauku. Na cijelom svijetu se sveta Misa prinosi na jednak način. Na cijelom svijetu se u katoličkoj Crkvi priznaje i dijeli sedam svetih sakramenata na isti način. Na cijelom svijetu slavi katolička Crkva iste glavne svetkovine. Svi katolici širom svijeta priznaju Papu za svoga vrhovnoga poglavara. Mogao bi tko prigovoriti, da je katkad bilo više Papa u isti mah. Jest, ali je samo jedan od njih bio uistinu Papa, to jest onaj, koji je bio zakonito izabran za Papu, a drugi su imali samo ime Pape i prisvajali su sebi vlast, koje stvarno nisu imali. Niti smeta išta jedinstvu Crkve, ako su se u njoj kada pojavili krivovjerci, kao što je bio recimo Luter, Kalvin, Zwingli, Henrik VIII. i t.d. Jer samim tim oni su prestali biti članovi katoličke Crkve, jer ih je Crkva izopćila i izbacila iz svog krila.

Ima naivčina, koji kažu, da je Crkva natražnjačka, jer ostaje uvijek ista. No ako nije natražnjaštvo, da je uvijek od početka do konca svijeta tri puta po tri devet, onda nije natražnjaštvo, da je i Crkva uvijek ista u ispovijedanju vjere, jer se istina ne može mijenjati kao kabanica. Kad pak pogledamo razne Crkve odijeljene od katoličke Crkve, onda je jasno, da kod njih nema govora o jedinstvu. Jedni kažu postoji pakao, a drugi kažu ne. Jedni kažu postoji čistilište, a drugi ne. Jedni kažu, da bibliju svaki može tumačiti kako hoće, drugi kažu, da to ne može biti. Jedni kažu, da ima sedam sakramenata, drugi priznaju samo dva ili tri. Gdje pak nema jedinstva u vjeri, sakramentima, poglavarstvu, tu nema ni Crkve Kristove. A budući da je takvo jedinstvo samo u katoličkoj Crkvi, zato je ona jedina prava Crkva Kristova.

2. Daljnji biljeg Crkve Kristove jest svetost. Ona mora biti i jest sveta, to jest ona ima sredstva i nastoji sve ljude posvetiti. Čitava njezina nauka je uzvišena i ozbiljna. Ona upućuje ljude na samozataju i ljubav prema bližnjemu. Sakramenat svete ispovijedi ili pokore i presveti Oltarski Sakramenat su izvanredno snažno sredstvo posvete u katoličkoj Crkvi. Revno i pobožno primanje tih sakramenata dovelo je već bezbrojne duše do vrhunca svetosti. Evanđeoski savjeti, kako se prakticiraju u Redovima katoličke Crkve, u samostanima, doveli su i dovode do divnih plodova svetosti. Sjetite se samo sv. Terezije, Velike i Male, sv. Alojzija, Stanka, Ivana Berhmansa, Franje Asiškoga, Dominika i bezbrojnih drugih, čiju je svetost Bog potvrdio bezbrojnim čudesima, kao što recimo u najnovije doba vidimo kod sv. Ivana Boska. Ako bi pak tko prigovorio, da i u Crkvi ima toliko pijanica, bludnika i drugih grešnika, to ne možemo pripisati Crkvi nego strasti ljudi. Nož nije kriv, ako ga ubojica upotrijebi za umorstvo, jer je on napravljen, da koristi čovjeku. Crkva nije kriva, ako se netko zlo služi njezinim sredstvima posvete. Isus nije bio kriv, ako je Juda odbio Njegove milosti i postao izdajnik i samoubojica. Ostali su apostoli prihvatili te milosti Isusove i posvetili sebe i bezbrojne druge duše. Zato je Isus i rekao, da ima na njivi Njegovoj pšenice i kukolja, i u mreži Crkve Njegove dobrih i zlih riba.

Kad pak pogledamo druge Crkve, što ostaje od svetosti? Luter je na pr. učio, da je dovoljno, ako čovjek vjeruje, ma-

kar krao, ubijao, pljačkao, bludno griješio. Vjera će ga spasiti, on će biti svet. Kalvin je učio, da su neki ljudi unaprijed određeni za pakao, makar ne znam kako pravedno živjeli na svijetu, a drugi za nebo, makar ne znam kako griješili na svijetu. Koja Crkva može danas da pokaže na tolike svece kao katolička Crkva? Koja može da se legitimira bezbrojnim čudesima, koja Bog čini u njoj, kao katolička Crkva? Sjetite se Lurda, Fatime i t.d. Jer dakle od svih Crkvi samo katolička Crkva može da se legitimira svetošću, zato je ona jedina prava Crkva Kristova.

3. Daljnji biljeg Crkve Kristove jest, da ona mora biti općenita, ili katolička, to jest ona mora imati sposobnost sve ljude svih vremena po svem svijetu primiti u svoje krilo. Jer Krist Gospodin je umro za sve ljude, i Bog hoće, veli apostol, da se svi ljudi spasu. Zato je Krist prigodom uzašašća poslao apostole da idu propovijedati Evanđelje svima ljudima po svem svijetu. Crkva dakle Njegova mora pristajati svim ljudima. Nije dakle bez značenja, da su apostoli na dan Duhova progovorili tolikim jezicima svijeta. A da Crkva katolička pristaje svima ljudima, vidi se iz njezine nauke, koja pristaje svima ljudima. U nju su stupili Grci i Rimljani, odmah od početka. Nju su prigrlili Germani i Slaveni za seobe naroda. Nju su prigrlili Crnci i Indijanci, Kinezi i Japanci, i ona je danas sa svojih 430 milijuna vjernika raširena po svem svijetu, ona je doista katolička, to jest općenita Crkva.

Može li se to reći o protestantizmu? Može li se to reći o pravoslavnoj ruskoj Crkvi? Ona je nacionalna ruska Crkva, a razne druge odijeljene Crkve stoje na raspolaganje pojedinim državama, koje se njima poigravaju, kako ih je volja, kao što može svatko vidjeti baš u ovo naše doba.

Poznati engleski obraćenik Benson pripovijeda, kako su mu se otvorile oči, kad je prvi put pošao na put prema jugu i ostavio engleski otok. Čim je ostavio Englesku, nije više bilo ni traga anglikanskoj Crkvi, pa niti, kad je iz katoličkih zemalja prelazio opet na razne britanske posjede, osim što je tu i tamo naišao na koju anglikansku crkvicu u većim gradovima, koja je mogla obuhvatiti šačicu anglikanskih činovnika. Kad je to usporedio sa katoličkom Crkvom, njezinim snažnim jedinstvom po svem svijetu, čvrstom vrhovnom upravom pod Papom, njezino silno misijsko djelovanje po svem svijetu i sve druge njezine odlike, onda je učinio prvi korak na povratku k pravoj majci, Crkvi Kristovoj, Crkvi katoličkoj.

4. Daljnji biljeg prave Crkve Kristove jest apostolstvo. Ona mora biti apostolska, to jest mora postojati od vremena svetih apostola, i njezino čitavo uređenje mora u glavnom biti tako kao i u vrijeme svetih apostola, a njezini poglavari moraju biti pravovaljani nasljednici svetih apostola. Krist je naime izgradio Crkvu na Petru i apostolima, a On sam je ugaoni kamen te zgrade. Prava je dakle Crkva Kristova samo ona, koja je osnovana od svih apostola, i koja traje do danas i trajat će do konca svijeta. A Crkva katolička traje već 192o i nekoliko godina, dakle od vremena

apostola. Nauka katoličke Crkve je ista kao i apostola. Njezinaslužba Božja je ista kao i apostola u bitnim stvarima. Njezini su biskupi nasljednici svetih apostola kao karike u neprekinutom lancu.

Može li se to reći o starokatolicima, koji postoje od 187o. godine? Može li se to reći o luteranima, koji postoj-e od 152o.godine? Može li se to reći o Kalvinima, koji postoje još kraće vrijeme? Može li se to reći o anglikancima, koji postoje tek od Henrika VIII? Može li se to reći o raznim kvekerima, metodistima, anabaptistima, baptistima i kako se sve zovu, kad ne postoje ni stotinu godina? Ili možda koju godinu više?

Zato se ne čudimo, da su mnoge plemenite duše na strani inovjeraca, promatrajući ove oznake prave Crkve kristove, našle konačno put u katoličku Crkvu i postale njezina najvjernija djeca. Tako kardinal, bivši anglikanac Newman, tako luteran grof Stolberg, tako anglikanac i kasniji kardinal Manning, tako poznati protestantski pisac Jörgensen, tako poznata velika norveška pjesnikinja protestantkinja Sigrid Undset, tako poznati ruski diplomat knez Volkonsky, tako japanski admiral Yamamoto, tako poznati anglikanski engleski konvertit Chesterton, tako indijski konvertit Ahimananda, tako slobodni zidar protestant, bivši norveški konzul Eimar, tako njemački kazališni i literarni kritičar protestant Schmidt, a kasniji franjevac, tako bezbrojni drugi istaknuti ljudi u našim danima.

5. No moramo dodati na koncu još nešto. Jednog dana došli su k Sv.Ocu, Sv.Piju X. u audijenciju bogoslovi s rimskih sveučilišta. Papa je tokom audijencije zapitao studente, koje su biljege katoličke Crkve. Upitani su odmah odgovorili:jedna, sveta, katolička i apostolska."Posve dobro, reče Papa, a ništa više nema?" Studenti su se pogledavali i dodali jedan ovo, drugi ono. Nato će im Papa: "Onda ću vam ja reći: progonjena! Progonstvo je za nas katolike svagdanji kruh, jer je Isus rekao: "Ako su Mene progonili, i vas će progoniti."

I doista, ako prođemo malo povijest katoličke Crkve i drugih Crkvi, onda je golema razlika. Dok se druge Crkve puštaju u miru manje više potpunom, jer se priklanjaju svakom vjetru, Crkva katolička nema odsjeka u svojoj povijesti, a da nije bila ma gdje progonjena. To je njezin svagdanji kruh, kako je rekao Pijo X.

Tko će izbrojiti njezine mučenike za vrijeme tristogodišnjeg progonstva pod rimskim carevima?Tko će izbrojiti njezine mučenike za vrijeme nasilnih bizant.careva? Tko će izbrojiti njezine mučenike za vrijeme arapskih kalifa, turskih sultana?Tko će izbrojiti njezine mučenike za vrijeme Henrika VIII., francuske revolucije i kroz čitavu povijest katol. crkvi i po svim misijskim krajevima svijeta? Tko će izbrojiti sva nasila nad njom izvršena za vrijeme raznih tzv. kultur.bojeva nekulturnih ljudi,koji su bacali u tamnice kat.biskupe i svećenike. Sve je to samo Bogu poznato. A na nama je, da budemo ponosni, da smo članovi katol.Crkve, i da joj budemo vjerni do groba,jer je ona jedina prava Crkva Kristova.

CIV. ŽIVOT VJERNIKA U CRKVENOJ KATOLIČKOJ ZAJEDNICI

(Ponavljanje gradiva od 94.-lo3.))

Dragi vjernici!

Sveto Pismo prikazuje nam prvu kršćansku općinu u Jeruzalemu kao pravu Božju obitelj, kad pripovijeda o njoj ovako: "I svi, koji su vjerovali, bili su zajedno, i imali su sve zajedno. Prodavali bi svoje imanje i dobro, i dijelili svima, kako bi koji trebao. I svaki dan bili su jednako jednodušno u hramu, i lomili su kruh po kućama, i primali hranu s radošću i priprosta srca. Hvalili su Boga i imali milost u svega naroda. A Gospodin je svaki dan umnažao broj onih, koji su bili na putu spasenja" (Dj. 2,44-47).

Ova prva kršćanska općina živa je slika čitave katoličke Crkve i opomena svima njezinim vjernicima, kakav bi život morali provoditi u katoličkoj crkvenoj zajednici, ako hoće da budu prava djeca Crkve.

1. Crkva je, kako smo govorili, otajstveno tijelo Kristovo. Rekli smo, da to nije nikakav magloviti pojam, kao što brbljaju razni krivovjerci, nego velika zbilja. Udovi toga otajstvenog tijela Kristova, to su svi vjernici Crkve Božje. Biti ud otajstvenog tijela Kristova neizmjerna je čast za čovjeka. Svaka čast pak donosi i stanovite obaveze. Te obaveze udova tijela Kristova naglasio je sv.Pavao apostol u poslanici Efežanima govoreći: "Molim vas dakle ja, sužanj u Gospodinu, da se vladate dostojno zvanja, u koje ste pozvani, sa svom poniznošću i krotkošću, sa strpljivošću podnoseći jedan drugoga u ljubavi, starajući se, da čuvate jedinstvo duha u vezi mira. Jedno tijelo i jedan duh, kao što ste i pozvani u jednoj nadi zvanja svojega" (Ef. 4,1-4). Tako su radili vjernici prve kršćanske općine u Jeruzalemu, kako smo na početku spomenuli. Boli jednoga uda imaju biti boli i drugoga. Radosti jednoga uda imaju biti radosti i drugoga, kao što kaže isti apostol: "Radujte se s radosnima, plačite s plačnima."

To je naša sveta dužnost, kad se sjetimo, tko je glava toga otajstvenoga tijela. To je sam Isus Krist Sin Božji, nevidljiva glava Crkve. Ako je pak Krist glava Crkve, znači, da Crkva nije ništa drugo nego i dalje živući Krist, jer se bez glave ne može ni zamisliti život tijela. Tako se ni život Crkve ne može zamisliti bez glave, koja je Krist Gospodin. Zato je i rekao Krist: "Ja sam čokot a vi loze. Bez Mene ne možete ništa učuniti". Samo pod tim vidom možemo razumjeti povijest Crkve, kad gledamo, kakva je progonstva izdržala za vrijeme rimskih careva, za vrijeme bizatskih bazileusa, za vrijeme turskih sultana, za vrijeme arapskih kalifa, za vrijeme Henrika VIII. za vrijeme francuske revolucije, za vrijeme lažne reformacije Luterove i t.d. Držao ju je svojom snagom Isus Krist. Iz poštovanja dakle prema takovoj glavi, svi udovi tijela Kristova, svi vjernici moraju provoditi doličan kršćanski život i biti jedno srce i jedna duša, poput prve kršćanske općine u Jeruzalemu.

2. No Krist Gospodin nije ostao na zemlji. Četrdeset dana nakon svoga slavnoga uskrsnuća On je u slavlju uzašao na nebo. Kako je pak Crkva Kristova vidljiva ustanova, Krist je ostavio na zemlji i svog vidljivog zamjenika, svetoga Petra apostola, odnosno njegove nasljednike, koje zovemo Papama. On je sv.Petru svečano obećao vrhov.vlast u Crkvi u Cezareji Filipovoj i On mu je tu vlast svečanim načinom i predao na Genezaretskom jezeru iza svoga uskrsnuća. Petar dakle, odnosno Papa, kao njegov nasljednik, nosi u Crkvi Božjoj primat, i to ne samo primat čast, kao što trabunjaju razni krivovjerci nego i primat vlasti. To svjedoči Sv.Pismo. To svjedoči čitava kršćanska prošlost i predaja od apostola do danas. O tome se može svatko uvjeriti, tko malo prođe povijest Crkve. Stoga, kao što smo govorili, svi udovi Crkve, svi vjernici Crkve, moraju ponizno i spremno slušati zamjenika Kristova na zemlji, Papu, vidljivog zamjenika nevidljive glave Crkve. I tko udara na Papu, udara na Krista Boga. A tko udara na Boga, svršit će žalosno kao i Lucifer i svi njegovi sljedbenici.

Slušati ga moraju tim više, što je Krist Gospodin svoga zamjenika na zemlji učinio nepogrešivim, kad nastupa kao vrhovni učitelj kršćanstva u pitanjima vjere i morala. To se vidi iz riječi Kristovih sv.Petru: "Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati." Kad bi dakle Petar, Papa, kao stijena Crkve mogao zalutati u pitanjima vjere i morala, onda on ne bi bio stijena, na kojoj je sagrađena Crkva, nego pijesak, na kojem se zgrada sagrađena mora srušiti, kad navali bujica. Onda ne bi zgrada dobivala čvrstoću od temelja nego temelj od zgrade što je apsurdno i pomisliti. Djetinjom dakle ljubavlju moramo slijediti i slušati Petra, Papu, kroz kojega progovara sam Isus Krist, nevidljiva glava Crkve, ako hoćemo da budemo pravi udovi otajstvenog tijela Kristova, Krista, koji je vječna i neprevarljiva istina, koji ne može prevariti niti prevaren biti.

No uz Petra postavio je Isus i drugih jedanaest apostola, da uz Petra pasu stado Kristovo širom svijeta. Podređeni su bili Petru kao vrhovnoj vidljivoj glavi Crkve, ali su ipak bili pravi pastiri Crkve Božje. Njihovi su nasljednici biskupi. Zato i njima svi vjernici, kojima upravljaju, duguju djetinju ljubav i poslušnost, kao što su i prvi kršćani u Jeruzalemu svetim apostolima iskazivali djetinju ljubav i poslušnost.

No biskupi ne bi mogli sami udovoljiti tolikim dužnostima, kad ne bi imali pomagača, kao što su ih imali i apostoli. Ti pomagači su svećenici, koji su, rekli smo, slični sunčanim zrakama, da sunce milosti Božje uzmogne što bolje obasjavati grešne ljude. Svećenici imadu doduše samo dio biskupove vlasti, u čije ime vrše doznačene im dužnosti i od koga primaju tako zvanu kanonsku misiju, ali vjernici i njima duguju ljubav i poslušnost već prema raznim prilikama. Njihova je služba, napose u današnje vrijeme, teška i puna svakojakih boli. Zato ih vjernici moraju ne samo iskreno ljubiti i štovati nego i podupirati molitvom, da im Bog ne bi uskratio svećenika. To bi bila najteža kaz-

na, kojom bi Bog udario jedan narod. Jer, kao što je rekao sv.arški župnik Ivan Vianej, ostavite jednu župu dvadeset godina bez svećenika i ljudi će se klanjati životinjama. Bit će gori od starih pogana.

3. Da pak otajstveno tijelo Kristovo, Crkva, uvijek napreduje, i časno ispuni svoju zadaću, mora u njoj vladati stega, disciplina. Mora se znati, tko ima zapovijedati, tko slušati. Sve je to točno uredio Isus Krist, a Crkva je Njegove odredbe razradila do u najmanje tančine u svom Zakoniku, ili Kodeksu crkvenog prava.

Iz njega se vidi, da Sv.Otac ima pravo donositi zakone za čitavu Crkvu po svem svijetu, pa ako se tko tim zakonima ne bi htio pokoravati, ima ga pravo kazniti pa i odrezati od tijela Kristova kaznom izopćenja ili ekskomunikacije! Ako bi netko i onda ustrajao u svojoj zloći i ne bi se htio popraviti, sam bi bio kriv svojoj propasti On je gori od poganina ili barem njemu jednak, prema riječima Kristovim:"Tko ne sluša Crkve, neka ti je kao poganin i carinik!" I biskupi imadu vlast kažnjavati svaki na svom području prema odredbama istoga crkvenog Zakonika. Tih kazna imade u Crkvi više vrsti, govorili smo. No bio bi žalostan znak za udove tijela Kristova, vjernike Crkve Božje, kad bi ih crkveni poglavari morali tako teškim kaznama tjerati u red. Zato sv.Pavao opominje kršćane: "Slušajte predstojnike svoje i budite im podložni, jer oni bdiju nad dušama vašim, kao oni, koji će dati račun, da to s radošću čine a ne uzdišući, jer vam to ne pomaže."

Da vjernici što sigurnije stignu k svom vječnom cilju, izdaje Crkva i svoje posebne zapovijedi, koje nisu drugo nego nadopuna zapovijedi Božjih. Rekli smo, da kod nas zasada ima pet zapovijedi crkvenih, koje glase: prva, svetkuj zapovijedane blagdane; druga, slušaj pobožno svetu Misu u nedjelju i ostale zapovijedane blagdane; treća, posti zapovijedane poste i u određene dane ne mrsi; četvrta, svake se godine najmanje jedanput ispovijedi i o Uskrsu pričesti; peta ne svadbuj svečano u zabranjeno vrijeme! Takvo zabranjeno vrijeme je advent i korizma. U nekim krajevima i više od pet crkvenih zapovijedi, jer tako traže onomašnje prilike. Crkvene zapovijedi se moraju vjerno obdržavati, i tko bi ih prezirao, prezirao bi samoga Boga, u čije ih ime Crkva izdaje.

4. No vjernici, premda su dužni slušati svoje crkvene poglavare, nisu ipak nikakovo roblje, nego djeca velike obitelji Božje, koja imadu svojih neotuđivih prava. Ta su prava velika i sveta: pravo na slušanje riječi Božje i kršćanskog nauka, pohađanje sv.Mise, primanje sv.sakramenata, na kršćanski pogreb i tolike blagoslove Crkve, na oproste Crkve, koje mogu namjenjivati sebi i dušama u čistilištu, i razna druga prava. Njima se dakako moraju služiti tako, da ne trpi stoga Crkva. A to se uvijek dade postići, gdje su ljudi dobre volje, i dobri vjernici tako i čine, marljivo se koristeći svojim pravima, Bogu na slavu, Crkvi na radost, a sebi na spas.

Kad je pak Crkva tako velika i važna i divna ustanova Božja, a Isus je osnovao samo jednu Crkvu, onda tu Crkvu pra-

vi vjernici moraju točno i poznavati po biljegama označenim od Krista. Te biljege jesu: jedna, sveta, katolička, apostolska. Takva Crkva ne može izbjeći progonima prema riječima Kristovim:"Ako su Mene progonili, i vas će progoniti." I sveti Pavao kaže: "Svi, koji hoće da pobožno živu u Kristu Isusu, trpjet će progonstvo."

No pravi kršćanin katolik, ud otajstvenog tijela Kristovog, ne će se nikada sablazniti, ako slijedi svoju glavu, podnoseći razna progonstva. Jer ta progonstva imadu divan završetak prema riječima Kristovim: "Blaženi, koji trpe progonstvo radi pravde! Njihovo je kraljevstvo nebesko. Blaženi ste, kad vas ljudi poradi Mene grde i progone i za vama lažno govore sve zlo! Radujte se i veselite se, jer je velika plaća vaša na nebesima. Jer su isto tako progonili i proroke prije vas." (Mt. 5,10-12).

Dragi vjernici! Jedne godine došao je neki Indijanac crvenokožac do katoličkog misionara, koji ga je doveo do krštenja u katoličkoj Crkvi. Srdačno mu je zahvalio i rekao: "Ja sam sada već dvadeset godina katolik, poučen u vjeri velikoga Boga. Ta vjera čini mi se svaki dan sve veća, i ja sam svaki dan sve sretniji u toj vjeri".

Vi ste mnogi od poroda katolici, članovi Crkve katoličke, članovi Crkve Kristove, otajstvenog tijela Kristova. Da li znadete cijeniti tu Crkvu, kao ovaj siromašni Indijanac, koji je tako dugo čamio u tami poganstva? Da li ste i vi svaki dan sretniji u toj vjeri i u toj Crkvi? Ako jeste, blago vama! Ako niste, nije tome kriva ta vjera i Crkva, nego ste krivi vi sami, jer se nimalo ne trudite da tu vjeru i Crkvu, kako treba, upoznate. A što se ne pozna, to se ni ne ljubi, što se ne pozna, to se ni ne cijeni.

Učite dakle temeljito poznavati svoju Crkvu, pa će vam onda ona biti najdraža stvar na tome svijetu, i vi ćete biti najsretniji ljudi na svijetu.

CV. BRIGA CRKVE ZA UNUTARNJE I VANJSKE MISIJE

Dragi vjernici!

Govorili smo već, kako je Gospodin Isus nakon svog uskrsnuća a prije uzašašća na nebo, sakupio svoje apostole i rekao im: "Dana Mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sebi sve narode učenicima, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih da drže sve, što sam vam zapovjedio. Evo, Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta."

To je temelj onog silnog misijskog djelovanja katoličke Crkve kroz ovih dvadeset vjekova njezine povijesti. Prve misije održali su sveti apostoli u Jeruzalemu na dan Duhova, kada se na riječ sv.Petra apostola dalo krstiti tri hiljade

ljudi. Taj se broj malo iza toga povećao i na pet tisuća. Iz Jeruzalema raširilo se misijsko djelovanje sv.apostola na sve strane. Sveti Petar otišao je u Rim, sv.Ivan u Malu Aziju, koju je prije toga gotovo čitavu obašao sv.Pavao apostol, sv.Toma u Indiju, kako kaže predaja, sv.Andrija prema krajevima današnje južne Rusije i susjednih zemalja, sv.Šimun i Juda Tadej u Perziju, sv.Matija u Etiopiju, sv. Jakob u Španiju, i tako redom. Najviše nam je Sv.Pismo zabilježilo o misijskoj djelatnosti sv.Pavla apostola, koji je prošao bezbrojne gradove i mnoge velike pokrajine po Maloj Aziji, Siriji, Grčkoj, Macedoniji, Palestini, Italiji, a vrlo vjerojatno i Španiji, da sve pridobije za Krista, kojega je toliko ljubio. On ostaje za sva vremena sjajan primjer misijske djelatnosti Crkve obzirom na svoj talenat, neumoran trud, žrtve i napore svake vrste, neustrašivost i polet.

1. Crkva je bila svijesna, da onaj nalog Krista Gospodina prije uzašašća nije vrijedio samo apostolima, nego Crkvi kao takovoj do konca svijeta. I zato nikada od apostolskih vremena do danas nije prestala misijska djelatnost Crkve i ne će prestati do konca svijeta. Jer kad bi i svi narodi i plemena do jednoga stupila u Crkvu, ostaju još uvijek Crkvi na brizi unutarnje misije, koje nisu manje važne od onih vanjskih misija. Jer što bi koristilo, kad bi svi i prihvatili kršćanstvo i nauk Kristov, a onda otpali od njega. Njihovo bi stanje bilo gore nego prije. Zato, kako rekosmo, misijsko djelovanje Crkve ne će prestati do konca svijeta.

Ali bacimo sada jedan pogled najprije na vanjske misije. Nakon smrti svetih apostola Crkva je nastavila njihov rad, i djelovanjem njezinih revnih misionara jedan je narod za drugim ulazio u ovčinjak Kristov, u Crkvu katoličku. U Evropi Crkva je malo po malo privukla u svoje krilo mlade barbarske narode, koji su prijetili uništenjem stare civilizacije. Ona je surovim Germanima dala sv.Bonifacija, da ih privede u krilo Crkve Božje. Ona je Slavenima dala sv.Ćirila i Metoda, a nama Hrvatima sv.opata Martina napose, i tako smo mi Hrvati prvi od svih slavenskih naroda ušli u katoličku Crkvu i prihvatili kršćanstvo. Ona je Ircima dala sv.Patrika. Ona je Dancima, Švedima i drugim nordijskim narodima dala sv.Anshara biskupa. Ona je Mađarima dala sv.Gerarda i tako redom. Kada je Evropa bila privedena kršćanstvu, Crkva je bacila svoj pogled na daleke krajeve Azije, odakle se ljudski rod razišao po svem svijetu. Već u 13.vijeku njezini misionari franjevci pod vodstvom Ivana od Corvina dopiru čak do Pekinga u današnjoj Kini, gdje je Corvino postao prvim nadbiskupom Kine, radi čega danas nadbiskup u Pekingu vrijedi kao primas Kine. Divno je čitati povjesničara franjevačkog Reda Waddinga, kad opisuje djelovanje prvih franjevačkih misionara na Dalekom Istoku. Kasnije su za njima pošli i drugi Redovi katoličke Crkve, kao dominikanci, a onda Isusovci i toliki drugi. Od svih se najviše istakao sv.Franjo Ksaverski, član Družbe Isusove, koji je prošao cijelu Aziju od Indije do Japana i u roku od deset godina pokrstio svojom rukom preko jedan

milijun pogana i mlad završio svoj život na otoku Sancin, pred obalom Kine, kamo se spremao da uđe.

Danas rade po dalekim krajevima Azije mnogi muški i ženski članovi raznih Redova i Kongreagcije katoličke Crkve, kao što su Isusovci, franjevci, dominikanci, salezijanci, Družba Riječi Božje, benediktinci, lazaristi, salezijanke, klarise, karmelićani, karmelićanke, kapucini i bezbrojni drugi. Oni podržavaju u svim zemljama Azije šškole, počevši od pučkih škola do sveučilišta, bezbrojne bolnice, ambulante, sirotišta, skloništa, posebne bolnice za gubavce, konvikte za mušku i žensku mladež i t.d. I naši hrvatski i slovenski oci isusovci imadu svoje misijsko područje u Bengaliji u Indiji. Što znače u kulturnom pogledu katoličke misije u tim krajevima, vidi se iz priznanja najviših državnih poglavara raznih tih zemalja.

Razumljivo je, da je Crkva brzo bacila pogled i na žarku crnu Afriku, gdje su odmah u početku kršćanstva bile mnoge cvatuće kršćanske općine i gdje je djelovao nekada kao biskup jedan od najvećih učitelja Crkve sv.Augustin. Danas ima jedva koji kutić Afrike, gdje ne bi bilo katoličkih misionara svih mogućih Redova i Kongregacija Crkve, i muških i ženskih, kao i u Aziji. Napose cvatu danas katoličke misije u Kongu, Ugandi, na Madagaskaru i u drugim nekim krajevima Afrike. Danas imade već mnogo Crnaca svećenika, pa i biskupa. Crkva pokazuje time, da su za nju jednaki svi narodi, a ujedno osigurava tako budućnost misija u tim krajevima za slučaj progon-a, budući da domaći sinovi ostaju u svojoj zemlji i onda, kad protjeraju strane misionare

Kad je otkriven novi svijet, ili Amerika, Crkva nije ni časa čekala, nego je odmah uputila svoje misionare k siromašnim Indijancima, rastepenim po cijeloj sjevernoj i južnoj Americi. I tu djeluju premnogi muški i ženski članovi raznih katoličkih Redova i Kongregacija, čijem se nastojanju i trudu uz blagoslov Božji ima pripisati, da danas u čitavoj Americi imade već više od 130 milijuna katolička, i više svetaca na oltarima, kao sv.Roza Limska i razni drugi.

Posebnu pažnju zaslužuje djelovanje sv.Petra Klavera u južnoj Americi u Kolumbiji, Sv.Petar Klaver vodio je brigu o siromašnim robovima Crncima, koje su besavjesni evropski trgovci kao marvu dopremali iz Afrike u Ameriku, prodavali ih kao stoku i onda morali besplatno raditi okrutnim gospodarima. Sv.Petar Klaver bio im je otac i majka i svojom ih je rukom pokrstio više od 200.000. Danas rade katolički misionari u Americi od sjevernog ledenog pola, pa do Ognjene zemlje, odnosno južnog ledenog pola, prebrodivši bezbrojne i goleme poteškoće u svome radu za Krista.

Najmlađi kontinent, koji je Crkva osvojila za Krista, jest Australija, Nova Zelandija i susjedni bezbrojni otoci Tihog Oceana. Danas su tu cvatuće katoličke misije, uređene biskupije sa mnogim školama, bolnicama, sirotištima. U prošlom ratu stradale su mnoge od tih misija po otocima kao na pr. na Novoj Gvineji i drugima, ali se uz pomoć Božju i suradnju dobrih duša opet oporavljaju.

Posve je razumljivo, da se sav taj golemi rad po svim kontinentima svijeta odvija pod vrhovnim nadzorom Sv.Oca, Namjesnika Kristova, koji u tu svrhu ima posebno ministarstvo ili Kongregaciju de Propaganda Fide, to jest za proširenje sv.vjere, koja vodi i nadzire mnoga pobožna udruženja, koja imaju cilj podupiranje katoličkih misija.

2. Katoličke misije, dragi vjernici, imadu pred sobom golemo polje rada. A svi smo mi dužni sudjelovati u tom radu, i nitko nije izuzet od te dužnosti. Kako? Barem molitvom, jer je Isus rekao: "Molite se gospodaru žetve, da pošalje radnike na njivu svoju!" I to je najvažniji misijski rad, molitva! Jer niti je onaj što, koji sije, niti onaj, koji zalijeva, niti onaj, koji žanje, nego Onaj, koji daje da raste, a to je Bog. Molimo dakle revno svaki dan za katoličke misije širom svijeta. Crkva vas na to često opominje, i za to ima i jedan posebni dan u godini, na koji vas prije toga potsjećaju u svim našim crkvama.

Ali, tko ima sredstava, dužan je, i materijalno pomagati katoličke misije. I najmanje žrtve su dobro došle, jer Bog više gleda na srce nego na dar, kao što znamo iz Evanđelja, kad je Isus pohvalio onu sirotu udovicu, koja je bacila samo dva novčića u milostinjar, a ipak je dala više nego svi ostali bogataši, koji su bacali velike svote u isti milostinjar. A što bi se sve moglo učiniti za katoličke misije uz dobru volju pojedinaca! U jednom salezijanskom oratoriju u Španiji promatrao je sakristan crkve, kako svaki dan neki dječak, učenik, ostaje u crkvi, dok svi ne izađu iz crkve. Onda bi taj dječak žurno pošao do milostinjara i ubacio nešto unutra i odjurio. Sakristan je to prijavio rektoru, koji je dječaka pozvao k sebi. "Čuješ, sinko, što ti svaki dan radiš kod milostinjara u crkvi? I to baš onoga za misije?" "Gospodine direktore, odgovori mali, ja svaki dan bacim unutra novac, što mi ga roditelji dadu za kruh u deset sati." "A zar nisi onda gladan do ručka?" "Malo jesam, ali ja na to zaboravim kod igre". Mislimo, da je Isusu bila draga žrtva ovoga mališa baš kao i one sirote udovice iz Evanđelja. A koliko bi se takvih moglo naći u svakoj našoj župi! Ne zaboravimo dakle naših katoličkih misija! Nije samo naša dobra volja, hoćemo li ih pomagati i molitvom i materijalno, nego je to naša sveta dužnost, već prema našim mogućnostima. Redovita je pojava, da siromasi najviše daju.

3. Rekli smo već, da misije Crkve ne će prestati do konca svijeta. Jer nije dovoljno privesti ljude u Crkvu, nego je važno i sačuvati ih za Boga. A iskustvo pokazuje, da premnogi kršćani tokom vremena zanemare svoje dužnosti kršćanske i podaju se grešnom životu: jedni bludu, drugi lakomosti, treći oholosti, četvrti neumjerenosti, napose pijančevanju, i mnogim drugim manama i opačinama. Da sve te grešne duše privedu natrag k Bogu, služi se Crkva tzv. pučkim misijama, pa crkveni zakon u kanonu 1349, određuje, da se u svakoj župi barem svake desete godine održe takove pučke misije.

Da su te misije od neizmjerne koristi, to dokazuje

iskustvo. Sam sv.Vinko Ferrerski obratio je u takvim pučkim misijama 144.000 teških grešnika. Sv.Ivan Kapistran obratio je isto tako na tisuće i tisuće grešnika. Sv.Vinko Paulski obratio je u pučkim misijama tisuće grešnika što sam, što preko svojih misionara lazarista. Sv.Franjo od Jeronima, isusovac, obratio je u pučkim misijama samo u gradu Napulju četiri hiljade javnih bludnica, koje su bile velika sramota Napulja i zamka nebrojenim dušama, a koje su kasnije provodile divan kršćanski život i mnoge umrle kao svetice. Sv.Franjo Regis, Isusovac, obratio je u pučkim misijama hiljade duša. Redemptoristi sv.Alfonsa Liguorija obratili su hiljade duša u pučkim misijama. Slično sv.Antun Padovanski, sv.Franjo Asiški, sv.Dominik, i bezbrojni drugi veliki pučki misionari.

Možemo reći,da nema tih misija, da bi danas Evropa bila vjerojatno skroz poganska zemlja. Od tolike su važnosti takve misije.

I gdje se one navijeste blago narodu onome, koji ih prihvati.

I vanjske pak i unutarnje misije vrši Crkva po nalogu Kristovom. Svi moramo u njima sudjelovati, a u prvom redu svetom i ustrajnom molitvom.

CVI. NASTOJANJE OKO SVEĆENIČKOG I REDOVNIČKOG PODMLADKA

Dragi vjernici!

Život katoličke Crkve ne može se zamisliti bez svećenika. Vanjske i unutarnje misije brzo bi pale u zaborav, da nema svećenika i redovnika. Svećenici pak i redovnici ne padaju naprosto s neba, nego se traže mnoge i velike žrtve, dok jedan svećenik prispije do oltara i redovnik do svojih redovničkih zavjeta. A kako je svećenički i redovnički podmladak životno pitanje Crkve, nije nikakvo čudo, da mu Crkva posvećuje najveću pažnju i da je točno propisala u svom Zakoniku, što valja činiti, da vjernici ne ostanu bez svećenika i redovnika.

1. U kanonu 1353. propisuje Crkva: "Neka nastoje svećenici, a napose župnici, da dječake, koji daju znakove crkvenoga zvanja, posebnom brigom odvraćaju od zaraze svijeta, priučavaju pobožnosti, pouče u početnom znanju i gaje u njima klicu zvanja. "Kako mudra i divna odredba i briga Crkve! Savijaj drvo, dok je mlado, kaže naša narodna poslovica. Zalijevaj marljivo mlade biljke, ako hoćeš što imati od njih. Tako se mora zarana i u mlada srca usađivati strah Božji i ljubav za sve, što se odnosi na Boga, ako se želi imati danas sutra svećenika ili redovnika.

No već i prije valja započeti s odgojem djeteta. Ono počinje već u kolijevci i na prsima majčinim. Pobožnost se usisava već sa materinjim mlijekom. Jedva će išta biti od

djeteta, osim posebnim čudom Božjim, ako nije već u roditeljskoj kući poprimilo prve klice religioznosti. Kad pogledamo život tolikih crkvenih ljudi, gotovo ćemo uvijek naći, da ih je već pobožna majka ili otac pripravio i udario prve temelje njihova kasnijeg crkvenog zvanja i njihove veličine. Godine 1927. objelodanile su novine dirljivo pismo poljskog kardinala Hlonda, koje je pisao svojoj majci iz Rima prigodom svoga uzvišenja na najvišu crkvenu čast, osim Pape: "Draga majko! Sveti Otac izvolio je u svojoj blagonaklonosti imenovati me danas kardinalom svete rimokatoličke Crkve. U najdubljem ganuću skrećem svoje srce i dušu k tebi, draga majko, i tebi pišem svoje prvo pismo. Kad promislim neobične puteve, kojima me je vodila providnost Božja, onda uvijek stoji pred mojom dušom tvoja slika. Bolje nego mnogi učeni pedagozi postavila si ti u duše svoje djece čvrsti, na vjeri i božanskom pravu uprti temelj. I jer si ti sama razumjela vjerno i dirljivo moliti, učila si i nas, svoju djecu, srdačnu molitvu, iz koje sam do današnjeg dana crpao snagu i pouzdanje u Boga. Ti si nam otvorila put k sreći, budući da nas nisi priučavala na mekoputnost i lagodnost, nego si nas odgajala za čvrstoću i rad, kad si nas učila ljubiti dužnosti i radosno je ispunjavati. I tako nije nigdje drugdje nego u plemstvu i uzvišenosti tvog Bogu odanog srca početak puta, na kome me je milost Božja vodila i dovela dotle, što se obično zove čast, ali što prema našem obiteljskom shvaćanju znači samo veće izvršivanje dužnosti i žrtvovanje u poslu. Na ovaj dan, kad je milost sv.Oca našu tiju i priprostu šlesku kolibu obasjala sjajem, ja ti srdačno zahvaljujem za to, što si mi bila dobra majka, i molim te za tvoju pobožnu molitvu, da svojim radom mogu služiti časti Božjoj , veličini Njegove sv.Crkve i sreći svoga naroda. Ista čuvstva polažem u duhu na grob našeg ljubljenog oca, na čijem sam se požrtvovnom i jakom značaju često ojačao i kojega želim slijediti. Sa zahvalnošću i počitanjem ljubim tvoje od rada žuljave ruke i molim te za tvoj majčinski blagoslov za put, kojim će me voditi moja dužnost. Tvoj sin August, kardinal".

Vidite li, dragi vjernici, gdje se stvaraju prvi temelji svećeničkog i redovničkog zvanja? August Hlond, bio je najprije neke vrsti redovnik, to jest član Družbe Salezijanaca, koje je utemeljio sv.Ivan Bosko. Kasnije je postao svećenik, biskup i kardinal. A sve to, prema njegovoj vlastitoj izjavi, zahvaljuje u prvom redu svojoj majci i ocu. Gdje roditelji dadu čvrsti religiozni temelj djetetu svome, tamo je relativno vrlo lako dalje nadograđivati župniku, svećeniku, kako to traži crkveni zakon. Nisu dakako svi zvani za svećenike i redovnike. Ali je sigurno, da je hiljade i hiljade svetih zvanja propalo, jer se roditelji nisu brinuli za svoje dijete kako treba. Koliki je to gubitak za njih i njihovu djecu, to će vidjeti tek u vječnosti, kad bude prekasno.

2. Kada jedno dijete dopre dotle, da može polaziti gimnaziju, onda ga Crkva prima prema mogućnosti u tako zvano Dječačko sjemenište, gdje polazi kroz osam godina gimnazijske nauke. Iza mature stupaju sjemeništarci u bogosloviju, gdje ostaju četiri, pet, do sedam godina, kao recimo u za-

grebačkoj nadbiskupiji. Crkveni Zakonik propisuje u kanonu 1354. što se tiče sjemeništa: "Svaka biskupija neka ima na zgodnom, od biskupa izabranom mjestu Sjemenište ili kolegij, u kome se prema mogućnostima i veličini biskupije stanoviti broj mladića uzgaja za kleričko zvanje." Paragraf drugi istoga kanona kaže: "Valja se pobrinuti, da se, osobito u većim biskupijama osnuju dva sjemeništa: manje, to jest za dječake, da budu poučeni u književnom znanju, veće za pitomce, koji uče filozofiju i teologiju".

U našoj nadbiskupiji postoji teološki fakultet, gdje bogoslovi mogu polagati i doktorate iz raznih struka, kao kanonskog prava, filozofije, i raznih teoloških disciplina. Taj fakultet priznat je od Sv.Stolice, dakle najvišeg foruma na svijetu, i doktorske diplome naših apsolvenata priznaju se po cijelom kulturnom svijetu, gdje radi katolička Crkva. Toliki je još uvijek ugled katoličke Crkve u svijetu.

3. Sličnu brigu kao za svećenički podmladak vodi sv. Crkva i o redovničkom podmlatku, radilo se o muškima ili ženskima. Crkva je u svom Zakoniku točno propisala u kan. 487.-681. sve, što se odnosi na redovnički život, jer zna vrlo dobro, što znači dobar redovnički život za čitavu Crkvu, za njezine misije po svem svijetu, te konačno za civilizaciju čitavog roda ljudskoga. Njezini Redovi, kao što su benediktinci, franjevci, isusovci, dominikanci, lazaristi, kapucini, klarise, uršulinke, karmelićanke i mnogi drugi; njezine bezbrojne kongregacije i Udruženja, kao što su salezijanci, salezijnake i toliki drugi, ispisali su bez sumnje svojim djelovanjem najsjajnije stranice ljudske povijesti, kojih ne može izbrisati nikakva vika raznih nazovi prosvjetitelja, koji se tuku u prsa kao jedini usrećitelji čovječanstva, ali će budućnost pokazati strašne plodove njihova rada.

Crkva dakle vodi golemu brigu o redovničkom podmlatku. Ona je dala u svom Zakoniku općenite norme za redovnički život, a svaki Red, Kongregacija ili Udruženje ima opet u tančine propisano, što posebno traži od svojih članova, koji su se odlučili za ovaj ili onaj Red ili Družbu. Svi prolaze kroz tako zvani postulat i novicijat prije nego se pripuste svetim zavjetima, koji su razni u raznim Družbama, obzirom na trajanje i svečanost, iako su u glavnom isti po sadržaju.

U najnovije doba nalazimo u Crkvi jednu važnu novost. Sada imade u Crkvi već kojih dvadeset i pet raznih čisto svjetovnjačkih, laič-kih udruženja, koji žive kao i svi drugi ljudi u svijetu, što se tiče rada, i nose svjetovno odijelo, a po duhu sz pravi redovnici i polažu zavjete. Rade u tvornicama, rade u kancelarijama, rade i školama, rade u kojekakvim drugim zvanjima, a sve ih spaja jedna velika ideja, unijeti Boga u ljudsko društvo i posvetiti sebe prije svega pomoću zavjeta, kojima se dragovoljno vežu za lakše osobno posvećenje. Kako što napreduje bezboštvo u svijetu, tako Duh Svetih iznalazi i nova sredstva za posvećenje duša, a ako kome smeta na tome putu redovničko odijelo, može svoje posvećenje i redovničko savršenstvo

postići i u svjetovnom odijelu. Temelj je redovničkom duhu za sva vremena položio Isus Krist, a Crkva kao Njegova zamjenica prema prilikama i raznim vremenima po nadahnuću Duha Svetoga pruža vjernicima mogućnost, da se svaki odluči za ono, što mu najbolje pogoduje u danom času.

4. No ako Crkva ima dužnost voditi brigu oko svećeničkog i redovničkog podmlatka, nisu ni vjernici izuzeti od svake obaveze. Školovanje svećeničkog podmlatka kroz tolike godine traži velike materijalne žrtve. Ni redovnički podmladak ne može živjeti od zraka. A kako i jedno i drugo služi općem dobru, svi su dužni prema mogućnosti pomagati i materijalno ova nastojanja Crkve. Ako to tko ne bi mogao, jedno mogu svi: a to je, da se žarko i revno mole na te nakane Crkve, da ih Bog blagoslovi i dade mnogo svetih svećeničkih i redovničkih zvanja.

CVII. SUDJELOVANJE VJERNIKA U HIJERARHIJSKOM APOSTOLATU

Dragi vjernici!

Dne 3o.srpnja slavi sv.Crkva glasovitu mučenicu svetu Julitu. Njezinu imovinu bio je oteo neki nasilnik, i kad je ona preko suda zatražila, da joj se imovina vrati, taj ju je nasilnim optužio, da je kršćanka i radi toga ne zaslužuje, da je sud uopće sasluša. Nato joj je sudac naredio, da žrtvuje idolima, ali je ona to odlučno odbila, zbog čega ju je sudac osudio na smrt, da bude živa spaljena ognjem. Kad su je doveli na lomaču, obratila se Julita prisutnim ženama i potakla ih na pouzdanje govoreći: "Mi smo stvorene od iste stvari kao i muškarci. Mi smo stvorene na sliku Božju kao i oni. Ženski spol je baš tako sposoban za krepost kao i muški. Zato i mi dugujemo Gospodinu kao i muževi, postojanost, jakost i snagu u podnošenju nevolja." Sveti Bazilije Veliki, koji je najvećim pohvalama iskitio ovu junačku ženu, pridodaje na to opomenu: "Vi muževi ne pokazujte se manje jaki u vjeri od žena. A vi žene, ne udaljujte se od takvog uzora, nego stojte čvrsto u vjeri! Vi ste tu vidjele, da nikakva slabost naravi ne onemogućuje jednog dobrog čina".

1. Ovaj junački istup sv.Julite mučenice i njezin nagovor ženama, koje su prisustvovale njezinoj smrtnoj muci na lomači, to vam je krasan primjer katoličke akcije u prvim kršćanskim vremenima, to vam je živa slika sudjelovanja vjernika u hijerarhijskom apostolatu.

Sv.Petar, makar prvak apostolski, nije mogao svega učiniti. Sv.Ivan apostol, makar čist kao anđeo, nije mogao svega učiniti. Sv.Pavao apostol, makar je gorio od revnosti, nije mogao svega učiniti. Zato vidimo od početka kršćanstva, da su plemenite duše, i muški i ženski, ponudili svoje sile apostolima, biskupima, svećenicima, da im pomognu u radu kako i koliko mogu, da se kraljevstvo Božje širi po svem svijetu. Sveta ona udovica Tabita, koju je uskrisio sv.Petar,

razvila je bila zamjernu karitativnu akciju, šivajući svojim rukama odijela sirotinji, da ih tako lakše pridobije za Krista i svetu vjeru Njegovu. Sv.Pavao apostol hvali mnoge svete žene, koje su mu bile u pomoći na njegovim apostolskim putovanjima u raznim mjestima, a tako i razne svete kršćanske muževe laike. Tako čitamo u "Djelima apostolskim" o Priski i Akvili supruzima, kad je Apolo došao bio u Efez i počeo propovijedati Isusa, a nije bio točno upućen u svu nauku, "kad ga čuše Priscila i Akvila, primiše ga k sebi i izložiše mu točnije put Gospodnji" (Dj.18, 26). Time su potpomogli i te kako djelovanje sv.Pavla, koji je međutim bio otišao iz Efeza. Mnogo je svetome Pavlu pomogla u gradu Filipima u Macedoniji skerletarica Lidija. Sv.Pavao hvali domaćina Gaja i gradskog blagajnika Erasta u Korintu i brata Kvarta. Sv.Pavao hvali kuću Stefaninu, da je "prvi plod Ahaje, i da se staviše na službu svetima", to jest kršćanima. Sv.Pavao hvali Fortunata i Ahajika, koji okrijepiše, veli, duh njegov. Sv.Pavao hvali Epafrodita, "kojega vi poslaste (to jest Filipljani), da mi posluži u mojoj potrebi". Sv.Pavao piše dirljivo pismo "Filomenu, ljubljenomu i suradniku našemu, i Apiji, sestri ljubljenoj", to jest po svoj prilici ženi Filomenovoj, koji su silno pomagali kršćanskoj općini u Kolosi u Frigiji. Jednom riječju, u kršćanskoj starini naći ćemo bezbroj primjera katoličke akcije u najsavršenijem smislu, sudjelovanja vjernika laika i muških i ženskih u hijerahijskom apostolatu Crkve.

2. Ono, što su činili prvi kršćani, to moraju i danas činiti svi katolički vjernici. Zato i govori blage uspomene Papa Pijo XI. u svom pismu kardinalu Bertramu. "Osobito pak treba da u današnje vrijeme, kad se bije odlučni boj za čistoću vjere i ćudoređa, i kada svećenici sami nipošto ne dostaju da udovolje dušobrižničkim potrebama, radi nedostatka svećenika, svoje povjerenje skrenemo na Katoličku Akciju, koja hoće da malobrojnom kleru pomogne mnogobrojnim suradnicima svjetovnjačkog staleža. Očito je, da su već naši predšasnici odobrili ovaj put i njime se zaputili. Oni su, što su vremena po Crkvu i ljudsko društvo bila ozbiljnija, to odlučnije, kao bojnim zovom, sve vjernike pozivali, da slijedeći svoje biskupe, biju sveti boj i po najboljem svojem znanju promiču vječno spasenje svojih bližnjih. Ne manje smo i Mi sami već od početka svoga pontifikata posvetili svoju brigu promicanju Katoličke Akcije. Mi smo u enciklici "Ubi arcano" otvoreno izjavili, da je Katolička Akcija nerazdjeljivo sjedinjena s pastirskom službom i s kršćanskim životom. Onda smo prikazali njezinu prirodu i njezin cilj. Ove naše izjave, pravilno shvaćene, pokazuju, da Katolička Akcija sama za tim ide, da svjetovnjaci u izvjesnoj mjeri sudjeluju u hijerarhijskom apostolatu."

A tko da izbroji danas sve potrebe svete Crkve i prema tome i sve vrste apostolata, te sudjelovanja vjernika u hijerarhijskom apostolatu? Koliko ima danas ljudi, koji su još samo po imenu kršćani,a o Bogu znadu malo ili ništa! Za njih Bog nije više Stvoritelj svijeta, mudri upravitelj svijeta, dobri otac, pravedni sudac, koji grijeh kažnjava, a dobro nagrađuje. Kako bolno i žalosno! Koliko imade danas

ljudi, koji Boga proklinju, umjesto da Ga blagosivlju, i, koji hule, kako kaže apostol, ono, čega ne poznaju. Koliko imade njih danas, koji ne razlikuju više dana Gospodnjega, radnoga dana i dana počinka, kad se Bogu ima dati dužna čast polaskom svete Mise, slušanja riječi Božje! I tako tovare na sebe krivnju za krivnjom, i dok jure za pustim zemaljskim dobrima, gube nebeska, a često puta i zemaljska. Koliko se djece diže danas na auktoritet roditelja i poglavara! A primjer bi ih Absalomov, kad bi ga se sjetili, morao poučiti, kako Bog to mrzi. Koliko put se desi danas, da mati, otac, babica, liječnik, budu dogovorno sukrivci ubijstva djeteta u utrobi majke, kao da se radi o životu pileta, a ne čovjeka. Koliko nekrštene djece danas, često puta iz kukavičkog straha, neznanja, strasti i t.d.? Koliko ženidbenih rastava radi kakvegod trice! Koliko sramnih konkubinata! Koliko nemara u vjerskom odgoju djece, kao da je jedina briga roditelja i starijih, da napune želudac, makar duša, koja ima milijun puta veću vrijednost, umirala od gladi! Koliko gaženja katoličkih prava na svakom koraku sa strane svakojakih nasilnika, koji ne poštuju ni Božjih ni državnih odredaba! Koliko put se u društvu ruši dobar glas bližnjega, crkvenih poglavara! Koliko puta jedan drugoga prevari, otme jedan drugome ženu! Koliko zanemarivanja sv.sakramenata! Koliko djevojačkih časti u pogibli! Koliko ubitačnih mržnja između pojedinih obitelji, na veliku štetu i sramotu Crkve i Boga! Koliko radnika i drugih ljudi bez namještenja, što ih lako dovede do otpada od Boga i gubitka duše! Koliko sablazni na sve strane za mlade i nevine duše! Koliko nemara za katoličku štampu, pučke misije i tolike druge potrebne i korisne stvari! Koliko neznanje i nemar, da bi se umirućima pravodobno pozvao svećenik, da ih izmiri s Bogom i spremi kako treba za put u vječnost! Koliko nepoznavanja goleme vrijednosti duhovnih vježbi i predrasuda u toj stvari. Koliko predrasuda o svećeništvu i redovničkom staležu! Koliko nepoznavanja povijesti Crkve, njezine socijalne nauke, njezine kulturne djelatnosti, njezine brige za znanost i umjetnost, glazbu i tolike druge vrijedne stvari, i otuda krivih sudova o Crkvi i krivih istupa u životu! Ali tko bi izbrojio sve potrebe Crkve i sve forme lajičkog apostolata, te sudjelovanje vjernika u hijerarhijskom apostolatu Crkve.

Treba samo malo okom krenuti oko sebe, pa ćete vidjeti, da vam se na svakom koraku pružaju nebrojene prilike, gdje možete pomoći djelovanje svećenika, koristiti duši bližnjega i obogatiti tako svoju vlastitu dušu, prema riječima Augustinovim:"Ako si spasio tuđu dušu, i svoju si preodredio za život vječni!" Jedna dobra riječ prijateljice može odvratiti majku od naumljenog pobačaja, jedna dobra riječ može odvratiti prijatelja od kletve i psovke, jedna dobra riječ može navesti bližnjega, da izvrši svoju uskrsnu dužnost, jedan dobar primjer može ga odvratiti od kršenja dana Gospodnjeg, jedna blaga opomena može raskrstiti sramni konkubinat, izmiriti zavađene, spasiti brak od propasti, spasiti čast djevojke, mladića, jedan neustrašivi istup može spasiti pravo ovom ili onom čovjeku. I to mogu učiniti muški i ženski, stari i mladi, učeni i neuki,

zdravi i bolesni, svaki na svom području prema danim prilikama, pa čak i djeca. Kad su pred trideset i nekoliko godina došli prvi Japanci u Braziliju, katolička se Crkva odmah pobrinula za djecu njihovu, da ih privede Kristu. Neka mala djevojčica brazilijanka, po imenu Lina, svaki ih je dan marljivo vodila u katoličku crkvu na vjeronauk. Desilo se jednog dana, da je male Japance dočekao protestantski pastor, i zavidan katolicima, odveo ih u svoju crkvu. Kad je Lina došla i malih Japanaca nije bilo, pošla je za njima i našla ih u protestantskom hramu. Mali su Japanci odmah pošli za njom. Došla je i policija i dala pravo maloj Lini. I dijete eto može učiniti svoje!

...ooo xOx ooo...

CVIII. NEPOGREŠIVA UČITELJICA I TUMAČITELJICA OBJAVE

Dragi vjernici!

Gospodin Bog nevidljiv je našim tjelesnim očima, jer je on čisti duh; a mi biće sastavljeno iz tijela i duše. Ali Bog se u svojoj dobroti ipak mnogo puta objavio ljudima na razne načine. Tako se objavio našim praroditeljima Adamu i Evi. Objavio se patrijarhi Abrahamu. Objavio se patrijarhi Jakovu. Objavio se onom dobrom mladiću Josipu u Egiptu. Objavio se velikom slugi svojemu Mojsiju. Objavio se Aronu, Jozui, Samuelu proroku, tolikim drugim svetim prorocima, kraljevima Davidu, Salomonu, i mnogim drugima. Kada se objavio ljudima, znači, da im je saopćio svoju volju, svoja božanska svojstva, svoje odluke, napose glede budućeg Otkupitelja, o svrsi čovječjeg života, o njegovoj sudbini nakon smrti i t.d. Ta objava Božja čovjeku zove se svrhunaravna, da se razlikuje od naravne, jer mi možemo Boga upoznati i iz vidljivog svijeta pomoću razuma, koji nam je dao.

Kada se Bog objavio kojem čovjeku, onda mu je obično dao nalog, da ono, što mu je saopćio, kaže i drugim ljudima. Tako je patrijarhu Noi objavio, da će biti opći potop. Tako je Mojsiju poslao k faraonu s nalogom, da faraon pusti Izraelce iz ropstva. Katkada se objavio u isti mah velikom mnoštvu ljudi, kao na primjer Izraelcima na Sinaju, kad je sklapao zavjet s njima, ili na primjer, kada se Isus krstio na Jordanu.

Najviše su bili tumači objave Božje ljudima patrijarsi, proroci, apostoli. Sve je dakako nadvisio Sin Božji Isus Krist, koji je kao Bog znao sve tajne Božje. Objava Božja ljudima, na kojoj počiva vjera naša, završila je sa svetim apostolima. Ako se Bog katkada i kasnije, pa i danas možda, objavio kojemu svecu, to nije predmet vjere za sve ljude.

Objava Božja ljudima bila je potrebna, jer ljudi nakon istočnoga grijeha, kad je potamnio njihov razum i oslabila volja, ne bi nikada bili pravo upoznali volju Božju. Bila je potrebna i zato, da se ljudi uzmognu pripraviti na dola-

zak Otkupitelja svijeta. Nikada ona Sveta tri kralja ne bi bili našli Isusa, da im se Bog nije javio po čudesnoj zvijezdi. Tako ni čovječanstvo, koje je nakon grijeha istočnoga živjelo daleko od svoje prave domovine, ne bi nikada prispjelo do prave spoznaje Boga, da se Bog nije objavio ljudima. Da se o tome uvjerimo, dovoljan je samo jedan pogled u povijest čovječanstva, koje je štovalo hiljade kojekakvih bogova, pa čak i pokvarene ljude, životinje, zvijezde, sunce i t.d. I najveći duhovi prije Krista upali su u strahovite zablude.

2. No ono, što je Bog objavio, nije prestalo vrijediti sa smrću Krista i svetih apostola. Bog je povjerio katoličkoj Crkvi, da svemu svijetu naviješta objavljene istine, i to propovijedanjem, kao što se vidi iz riječi Isusovih apostolima prije uzašašća: "Dana Mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite dakle i učite sve narode svojim učenicima, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih, da drže sve, što sam vam zapovjedio. I evo, Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta."

Sve pak od Boga objavljene istine, koje Crkva ima naviješćivati čovječanstvu, crpe ona iz Sv.Pisma i Crkvene Predaje. O Sv.Pismu smo već govorili, da se ono sastoji iz sedamdeset i dvije knjige što Staroga što Novoga Zavjeta, koje su napisali Bogom prosvijetljeni ljudi po nadahnuću Duha Svetoga.

No ima objavljenih istina, koje nisu sadržane u Svetome Pismu, nego su usmeno doprle do nas, i to se zove Crkvena Predaja. Neki sektarci kažu,da se moramo držati samo Sv. Pisma. Ali ti zaboravljaju, da Krist Gospodin nije dao nalog apostolima, da sve napišu, što im je govorio, nego da im je dao nalog, da sve propovijedaju, što im je govorio. Zato su samo neki apostoli napisali nešto, ali ne sve, dok su svi sve propovijedali, što im je Krist naredio. Sv. Ivan izričito kaže, da "ima još mnogo toga, što je učinio Isus, i kad bi se htjelo sve napisati, da ni u sav svijet ne bi stale knjige, što bi se imale napisati". Zato je tu Crkvena Predaja, koja isto toliko vrijedi koliko i Sv.Pismo. Kako bismo inače znali bez Crkvene Predaje, da ima sedam svetih sakramenata, da se ima svetkovati nedjelja, a ne subota, da postoji čistilište, da se mogu krstiti i djeca, a ne samo odrasli, da baš ove knjige, koje nam Crkva predočuje, pripadaju Sv.Pismu? Ta pak Crkvena Predaja nalazi se obično u spisima svetih Otaca, u zaključcima Crkvenih Sabora, u Ispovijestima vjere i molitvama Crkve.

3. Međutim sve to, što smo dosada rekli, ne bi za nas puno značilo, kad ne bismo imali sigurnosti, da je ta objava Božja došla do nas nepokvarena i da će takva ostati do konca svijeta. Da budemo sigurni dakle, da je sve ono, što je Bog objavio, došlo do nas neoskrnjeno i čisto, i da će tako ostati do konca svijeta, zato je Bog učinio Crkvu svoju nepogrešivom u tumačenju i učenju objave Božje. Drugim riječima, uz Crkvu, kad tumači i naučava objavu Božju ljudima, stoji Duh Sveti, koji ne da, da se Crkva prevari u naučavanju te objave. Kao što nam razum ne da, da postavimo na pri-

mjer tvrdnju, da je dva puta po dva deset, tako ni Duh Sveti ne da Crkvi svojim nadahnućem, da postavi kakvu tvrdnju i nju naučava ljude, ako ta tvrdnja nije u skladu s onim, što je Bog objavio. Bilo je doduše časova, kada su neki umišljeni ljudi mislili, da se Crkva prevarila u ovoj ili onoj stvari, ali se kasnije uvijek ispostavilo, da se nije prevarila Crkva, nego da su se prevarili oni. Ima također luda, koje predbacuju Crkvi, da se pravi jednakim Bogu, kad tvrdi, da je nepogrešiva. No ti ljudi zaboravljaju, da Crkva nije nikada rekla, da je nepogrešiva sama po sebi, kao što je Bog nego da je nepogrešiva samo po djelovanju i nadahnuću Duha Svetoga. Sva dakle čast njezine nepogrešivosti ide Bogu i nikome drugome, a nitko nema prava pitati, zašto je Bog učinio Crkvu nepogrešivom u tumačenju objave Božje. A učinio ju je svakako Sebi na slavu, a nama grešnim ljudima na korist i spas. To je jasno svakom čovjeku zdrave pameti.'

Kada pak Crkva donosi kakovu nepogrešivu odluku u pitanju objave Božje, onda to biva obično na Općem Crkvenom Saboru. Već u običnim svjetskim državama postoje vrhovni sudovi, kojima u dvojbenim slučajevima pripada pravo izreći konačnu odluku. Zar nije dakle posve razumljivo, da je i Bog postavio jednu takvu oblast u svom kraljevstvu na zemlji? Ta vrhovna oblast su katolički biskupi sakupljeni na Općem Crkvenom Saboru pod predsjedanjem Pape. No i kad ne bi bili baš sakupljeni na Saboru, ali diljem čitavog svijeta naučavali isto, i Papa ih recimo upitao za mnijenje u stvari objave, i u tom slučaju Crkva je nepogrešiva, kao kad je recimo Pijo IX. upitao katoličke biskupe širom svijeta za mnijenje o objavi Bezgrešnog Začeća Majke Božje. Na temelju njihova odgovora, papa je 8.XII.1854. proglasio dogmu o Bezgrešnom Začeću Majke Božje, kao od Boga objavljenoj istini. Pa da ih baš Papa i ne pita za mnijenje i ne sazivlje u Sabor, bila bi Crkva nepogrešiva, kad bi svi biskupi jednako učili, jer bi u protivnom slučaju čitava Crkva bila u zabludi, što je nemoguće.

Mi smo već govorili o tome, kad smo govorili o nepogrešivosti Papinoj u pitanjima vjere i ćudoređa, da je dosada bilo dvadeset općih crkvenih Sabora. Prvi u Niceji 325.godine, koji je osudio Arijevo krivovjerje, a zadnji u Vatikanu 1870., koji je proglasio dogmu o Papinoj nepogrešivosti u pitanjima vjere i ćudoređa.

Bilo je i bit će ljudi, koji će Crkvi poricati nepogrešivost u tumačenju objave Božje. Ali to ne mijenja ništa na činjenici nepogrešivosti Crkve. Bilo ih je čak i među onima, gdje bi to čovjek najmanje smio očekivati, kao recimo među nekim carigradskim patrijarsima, koji su Katoličku Crkvu okrivljivali, da je izdala objavu, da naučava krivovjerje i t.d. Poznato je iz crkvene povijesti, da su se Grci iza Focija upravo bijesno okomili na katoličku Crkvu, da naučava krivovjerje, jer je uvela u svoje Vjerovanje "Filioque", to jest da Duh Sveti izlazi ne samo od Oca nego od Oca i Sina zajedno. Kad je Papa Grgur IX. poslao svoje legate k carigradskom patrijarhi, tada u Niceji, da pregovaraju o jedinstvu Crkve, među prvim stvarima, dakako, koje je

patrijarha prigovorio Rimskoj Crkvi, bio je taj Filioque. Legati Papini bili su veoma učeni ljudi, pa su brzo natjerali u škripac i patrijarhu i njegove ljude. Zamolili su naime patrijarhu, da im kaže, u čem se ne slaže latinsko Vjerovanje s njihovim. Nato su patrijarhini ljudi pročitali Nicejsko Vjerovanje iz 325.godine. No legati su zamolili, da se pročita Vjerovanje proglašeno na prvom Carigradskom Saboru. Kad su ga pročitali, rekoše Papini legati (dakako samo da pokažu apsurdnost njihovih prigovora): "Vidite, da se ne slaže sa Nicejskim. Prema tome i vi naučavate krivovjerje." "E, prihvatiše brzo Grci, to je samo opširnije tumačenje Nicejskog Vjerovanja, ali nije nikakva nova dogma". Legati su dkako odmah odgovorili: "Tako i naš "Filioque" nije nikakva nova dogma, nego samo opširnije tumačenje Vjerovanja, kako su ga proglasili u Niceji."

Eto, kako su ništetni prigovori protiv nepogrešivosti Crkve u tumačenju objave Božje.

Kako smo sretni mi katolici, da smo u posjedu prave objave Božje, jer nam za to jamči nepogrešivost Crkve Božje u pitanjima objave. Možda ta sreća komu tomu nije, da kažemo, tako opipljiva, dok su zdravi i mladi. Ali će jednom to sigurno spoznati, samo ne daj Bože, da bude prekasno. Pjesnik Sully Frudhomme, član Francuske Akademije, obolio je ozbiljni četiri godine prije svoje smrti. Jednog dana posjetio ga je predsjednik Akademije Fridrik Masson, u društvu pjesnika Copperea i Lafenestrea. Sully Frudhomme im se potužio, kako trpi tjelesno, a još više duševno, jer je izgubio vjeru svoje mladosti, a nikad je više nije natrag zadobio. Nato će mu Coppee: "Ja vjerujem". Bolesnik ga je pogledao bolnim očima i rekao: "Ah, Vi ne znate, kako ste sretni!"

Biti u posjedu prave objave Božje, znači ići sigurnim putem k svome vječnome cilju. A da smo u posjedu prave objave Božje i svega onoga, što je s time u vezi, za to nam jamči nepogrešivost svete Crkve u tumačenju objave Božje. Neka je za to vječna hvala Kristu, Bogu našemu, koji se za to pobrinuo. Toj Crkvi ostajemo vjerni do groba!

CIX. NEPOGREŠIVA UČITELJICA ĆUDOREĐA

Dragi vjernici!

Glasoviti engleski konvertit Chesterton rekao je ove značajne riječi, kao obrazloženje svome prelazu na katolicizam: "Jasnoću i odlučnost u najvažnijim pitanjima modernoga života nalazim samo u katoličkoj Crkvi. Zato sam postao katolikom". Da! Sveta Crkva daje odgovor u najvažnijim pitanjima modernog života, i to ne samo u pitanjima vjere nego i pitanjima ćudoređa. Ona na sva ta pitanja daje odgovor jasan i odlučan, kako veli Chesterton, jer je ona od Boga određena za nepogrešivu učiteljicu ne samo u pitanjima vjere nego i ćudoređa.

1. Mi smo već više puta spomenuli, i dobro je da opet spomenemo, onaj nalog Krista Gospodina apostolima nakon njegova slavnoga uskrsnuća a prije uzašašća na nebo: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sebi sve narode učenicima, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, i učeći ih da drže sve, što sam vam zapovjedio. Evo, Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta". Krist je dakle Gospodin naredio apostolima, da uče s v e , što im je On zapovjedio. A Krist Gospodin nije učio samo ono, što treba vjerovati, nego i što treba obdržavati u životu, ako hoćemo, da budemo Bogu mili, ili drugim riječima, naredio im je, da naučavaju ne samo istine vjere, nego i istine ćudoređa. I kako je obećao apostolima pomoć Duha Svetoga ili nepogrešivost u naučavanju istina vjere, tako im je obećao nepogrešivost u naučavanju ćudoređa. Crkva je dakle Kristova nepogrešiva učiteljica ćudoređa.

I doista, kakav bi smisao imala na pr. Kristova propovijed na gori, gdje je Gospodin iznio toliko pitanja ćudoređa i moralnog savršenstva, ako toga nitko ne bi trebao v-ršiti, i ako ne bi bilo nikoga, tko bi s apsolutnom sigurnošću mogao reći ljudima, da li u danom slučaju čine dobro ili zlo? Kakvog bi smisla imala Kristova opomena: "Ako pravednost vaša ne bude veća od književnika i farizeja, nećete ući u kraljevstvo nebesko", a nikoga ne bi bilo, tko bi s potpunom sigurnošću mogao ljude poučiti o razlici između farizejske pravednosti i one, koju Krist traži?

Krist je na gori blaženstva rekao: "Čuli ste, da je bilo kazano starima: Ne ubij! Tko ubije, bit će kriv sudu. A Ja vam kažem: svaki, koji se gnjevi na brata svojega, bit će kriv sudu. Tko rekne bratu svojemu: Budalo! bit će kriv visokomu vijeću. A tko mu rekne: Bezbožniče! bit će kriv ognju paklenome." Kakvog bi smisla imale te Kristove riječi, ako ne bi nikoga bilo, tko bi ljude poučio sa sigurnošću o njihovom značenju i o razlici između stupnjeva povreda bratske ljubavi? Krist je na gori blaženstva rekao: "Svaki, koji pogleda na ženu požudno, već je u svom srcu učinio s njom preljubu. Ako te dakle sablažnjava desno oko tvoje, iskopaj ga i baci od sebe! Jer je bolje za te, da propadne jedan od udova tvojih, negoli da se sve tijelo tvoje baci u pakao. I ako te sablažnjava desna ruka tvoja, odsijeci je i baci od sebe! Jer je bolje za tebe, da propadne jedan od udova tvojih, negoli da se sve tijelo tvoje baci u pakao". Kakvog bi smisla imale te riječi Gospodinove, ako ne bi bilo nikoga, tko bi poučio sa sigurnošću ljude, kako se te riječi imadu razumjeti.

A gdje su tolike druge ćudoredne pouke Kristove! Pouka o ženidbenoj rastavi, o plaćanju poreza, o poštivanju roditelja, o milostinji, o postu, o suđenju bez ljubavi, o nepotrebnom brbljanju, i toliko drugih stvari. Sve bi to bilo bez smisla, ako nikoga ne bi bilo, kao što smo rekli, tko bi ljude sa sigurnošću mogao poučiti, što se pod pojedinom stvari ima razumjeti, i kako ih treba izvršivati u životu. Krist bi Gospodin učinio golem propust, koji se o Njemu kao Bogu ne da ni zamisliti.

2. A potrebu nepogrešive učiteljice morala, Crkve, krasno nam pokazuju strahovite zablude staroga poganstva i modernog laičkog morala. Što li nam sve nije zabilježila povijest o moralu starih pogana!

Blud nije kod njih bio nikakvo zlo, nego sasvim razumljiva stvar. Što više, oni su ga uzdigli do časti službe Bogu, kad su gradili hramove bludnoj Veneri ili Afroditi, u kojima su i žene i muškarci provodili sramotne orgije, prodavajući svoju čast razumnog stvora. Izlaganje djece, koja se nisu svidjela roditeljima kod poroda, bila je za njih obična stvar. Odobrio ju je i sam mudri Platon, kao da se radi o izlaganju prekobrojnih mačića ili psića. Ubijanje robova bez ikakvog sudskog postupka o krivnji bila je obična stvar, jer rob nije bio za njih čovjek. Bilo je rimskih plemića, koji su sjekli robove i bacali ribama za hranu, da im riba bude bolje prijala. Čovječje žrtve bile su poznate kod mnogih starih pogana. Što više i kod samih Židova uvuklo se bilo ne jedanput žrtvovanje djece gadnom idolu Molohu. Mržnja neprijatelja bila je propisana. Prezir "barbara" bio je kod poganskih Rimljana krepost. Hanibal je morao priseći svome ocu vječnu mržnju na Rimljane. Ubijanje staraca smatralo se u stanovitim okolnostima za dobročinstvo. Ali tko bi izbrojio svu moralnu bijedu starih pogana? Pročitajte samo poslanicu sv. Pavla apostola Rimljanima, pa ćete vidjeti, kakvu je fotografiju ostavio apostol o starome poganstvu.

No da nema nepogrešive učiteljice ćudoređa, Crkve, što bi ostalo od čovječanstva i u moderno doba? Kolike je tisuće i milijune djece spasila Crkva svojim odlučnim stavom u pitanju pobačaja. Na sve "znanstvene" tobože dokaze u prilog pobačaja, ona, kako veli Chesterton, pokazuje "jasnoću i odlučnost" u tom pitanju i kaže: non licet, nije slobodno! Hitler je u svojoj ludosti došao sa svojim moralistima dotle, da je htio posmicati mnoge ljude, kao neizlječivo bolesne i beskorisne za ljudsko društvo. Crkva se katolička nije pokolebala, nego je kao nepogrešiva učiteljica rekla: "Non licet!" S nevinim ljudskim životom nema nitko pravo raspolagati osim Boga. A Hitler nije Bog. Nikakvi šefovi nisu Bog, da bi mogli slobodno raspolagati nevinim ljudskim životima, ako je netko samo to kriv, da ne priznaje kojekakvih apsurdnih nauka.

Danas smo doživjeli poplavu laži na sve strane i javno je mnogi naučavaju kao opravdanu. Crkva, kao nepogrešiva učiteljica morala kaže opet svoj: "Non licet!" Nitko nema prava lagati!

Doživjeli smo, da se paktovi i međunarodnog karaktera smatraju krpom papira, koja se može poderati, čim više ne prija jednoj strani. Crkva i tu kaže svoj: "Non licet!" Pacta sunt servanda! Ugovore valja poštivati!

Mi smo doživjeli, da se počelo naučavati slobodno kastriranje ljudi, koji nisu poćudni ovoj ili onoj ideologiji, koja se slučajno dmogla vlasti. Crkva kao nepogrešiva učiteljica ćudoređa i opet kaže svoj: "Non licet!"

Ali, predaleko bi nas odvelo, da pokušamo nabrojiti svu bijedu laičkog morala našega doba: bračne rastave iz kakvegod sitnice, slobodnu ljubav, opravdanja samoubijstva, dvoboja, laičke škole i odgoje i t.d. i t.d.

Bog je učinio neizmjernu uslugu čovječanstvu, davši mu nepogrešivu učiteljicu ćudoređa, Crkvu katoličku. Pod njezinim okriljem procvalo je djevičanstvo, digao se do zamjerne visine obiteljski život, robovi su zadobili opet svoje ljudsko dostojanstvo, ratovi i zarobljenici sveli su se na mjeru čovječnosti, rad je došao do svoje prave vrijednosti i cijene, danas ga opet Crkva brani od ludoga obožavanja, kao jedinog izvora sreće na zemlji? uopće cijeli javni i privatni život preokrenuo se na dobro, o kakvom jadni pogani nisu mogli prije ni sanjati.

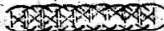
Možda će nam to lijepo osvijetliti dirljiva zgoda iz života sv.Egidija. Vizigotski kralj Vamba, koji je vladao od 670.-680.godine Španijom i jednim dijelom južne Francuske, pošao je jednoga dana u lov nedaleko rijeke Rhone. Lovački psi nanjušili su brzo jednu košutu i nagnuli kao pomamni za njom. Jadna životinja bježala je, koliko je samo mogla, dok iznenada nije skočila prema jednoj špilji, kojoj je ulaz bio zaštićen grmljem. Bila je to naime košuta, čijim se mlijekom hranio sveti Egidije, koji je kao pustinjak u toj špilji provodio svoj život. Siromašna životinja jedva je disala od umora. Svetac ju je milo pogladio i raširio ruke, da se ne bi psi, koji su neprekidno lajali, usudili skočiti blizu i rastrgati je. Jedan od lovaca, ne znajući, što se tamo zbiva, odapne srelicu u nadi, da će poplašiti košutu i istjerati je van. No strelica je pogodila sv.Egidija u ruku i ljuto ga ranila. Međutim, kako se već počelo mračiti, kralj je naredio, da se vrate kući. Obuzeo ga je čudan strah. Drugo jutro došao je opet onamo, a uzeo je sa sobom i biskupa od Nimes-a. Naredio je, da se posiječe živica, koja je priječila pristup do špilje. Na svoje najveće čudo opazi kralj sveca, gdje se moli, a ruka mu sva krvava i kraj njega košuta, koju su jučer progonili. Kralj je bio tako dirnut tim prizorom i izgledom svečevim, da je pao na koljena i zamolio ga za oproštenje, ponudivši mu odmah liječnika, da mu povije ranu. No svetac je otklonio, sjećajući se riječi apostolove: "Sila se u slabosti usavršava". Što više, molio je Boga, da ne dozvoli, da mu rana zaraste, nego da ga iskuša novim bolima.

Pisac životopisa sv.Egidija dodaje na tu scenu: "Ta dražesna scena, krijući u sebi neizrecivu poeziju, ostala je kod naših otaca kao najpopularnija crta iz života svetoga Egidija. Oni su u tom vidjeli blagotvornu ulogu Crkve, koja je štitila slaboga protiv jakoga, nevinoga protiv nasilnika, nadahnjujući tim surovim i divljim naravima srednjega vijeka blagost i zgražanje pred krvlju, što je najljepši i neoborivi biljeg kršćanske civilizacije".

Mi bismo na ovu opasku životopisca sv.Egidija mogli dodati: "Crkva je to zgražanje pred krvlju udahnjivala ne samo divljim i sirovim naravima srednjega vijeka, nego i još divljijim i još surovijim naravima novoga vijeka, ko-

jih prazna intelektualna kultura ne samo nije oplemenila, nego ih je učinila još većim zvijerima, kao što dokazuju katinske šume, buchenwaldski koncentracioni logori i slične ustanove dvadesetog vijeka.

Crkva je to činila u prošlosti, Crkva to čini danas, Crkva će to činiti do konca svijeta, jer od Boga imade za to legitimaciju, ali i sposobnost, da naučava nepogrešivo sve, što se odnosi na pitanje vjere i na pitanje ćudoređa. U tome je ne može zamijeniti nitko. Izvor morala je samo jedan, a to je Bog! I nepogrešivi učitelj toga morala je samo jedan, a to je Crkva Kristova.

CX. PROMICATELJICA ZNANOSTI

Dragi vjernici!

Glasoviti astronom i ravnatelj vatikanske zvjezdarnice, Isusovac Secchi, putovao je jedne godine vlakom Rim-Paris. U istom vagonu nalazila su se dva gospodina, koji, kad su ugledali crno redovničko odijelo Secchijevo, počeli su praviti vesele viceve nad neznanjem katoličkog klera. Otac Secchi pustio ih je jedno vrijeme da brbljaju, a onda je ustao, izvadio iz svog kofera jednu kutiju, izvadio iz nje orden Francuske Legije Časti, zatim razne druge ordene i stavio ih na se. Kad su gospoda zabezeknuto pogledala, što bi to imalo da znači, i kako je taj neugleni "jezuita" došao u posjed tih odlikovanja, počne im Secchi tumačiti, odakle su to. Orden Legije Časti dobio je, reče im, 1867. godine iz ruku samoga cara Napoleona III.za svoja znanstvena istraživanja i otkrića na polju astronomije, a slično i druge ordene. Gospoda su se dakako prestala odmah izrugivati neznanju katoličkog klera i "jezuita". Kad je Secchi izlazio iz vagona, okrenuo se još jednom prema onoj dvojici i rekao uz fini posmijeh: "Gospodo, budite oprezni, kad sretnete jednog svećenika! Mogao bi vrlo lako biti učenjak!"

1. Koliko put su se odigrali već slični prizori na račun neznanja katoličkoga klera i zaostalosti katoličke Crkve, ali isto tako i na ruglo samih podrugivača. Crkva naime katolička znade vrlo dobro za riječ knjige Mudrosti u Sv.Pismu: "Ti hoćeš(Gospode), da djela mudrosti Tvoje ne ostanu neupotrebljena." (Mudr.14,5). Gospodin Bog hoće, da se ljudi zadubu u veličinu, golemu brzinu i čudesno gibanje zvijezda, ne da im se klanjaju kao oni stari Sirci i Babilonci, nego da iz veličine, brzine, čudesnog kretanja golemih nebeskih tjelesa zaključe, kako neizmjerno moćan i mudar mora biti Stvoritelj zvijezda, Gospod Bog. Gospodin Bog hoće, da se ljudi zadubu u medicinsku znanost, promatrajući savršene forme i svrsishodnost pojedinih organa ljudskog tijela, njihove savršene funkcije, ljepotu čovječjeg tijela, sposobnost rađanja, prehranu, bolesti i uzroke njihove i toliko drugih stvari, da iz

svega zaključe, da mora postojati neizmjerno mudri majstor, koji je to stvorio, a to je Bog. Što li sve liječnici ne otkrivaju u čovječjem oku, uhu, grlu, nosu, i tolikim drugim organima! Sve to nužno govori o slavi Gospodnjoj. Gospodin Bog hoće, da se ljudi zadubu u psihologiju i promatranjem duševnih funkcija zaključe, da postoji neizmjeran Duh, koji je stvorio ograničeni ljudski duh, ali koji, iako ograničen, sposoban je, da se digne do visine samoga Božanstva. Gospodin Bog hoće, da se ljudi zadubu u geologiju, fiziku, tehniku, kemiju, botaniku, zoologiju, etnografiju, jezične znanosti, i bezbroj drugih ogranaka pojedinih znanstvenih istraživanja, jer zna, da prava znanost mora ljude dovesti k Bogu, koji je izvor svega znanja. A jer Crkva znade za tu volju Božju, to jest da On hoće, da djela Njegove mudrosti ne ostanu neupotrebljena, zato je od prvih početaka svog djelovanja visoko cijenila sve grane prave znanosti.

Bilo bi na primjer vrlo zanimivo znati, što bi ostalo do danas od sve znanosti starih Rimljana i Grka, da katolička Crkva nije brižno spasavala sve, što joj je došlo pod ruke od baštine tih starih kulturnih naroda, i to većinom po svojim samostanima, koji su katkada predmet ruganja praznih glava, kao što su se i ona dvojica rugala učenjaku Secchiju, ne znajući s kime imadu posla.

Ograničit ćemo se ovdje samo na nekoliko primjera znanstvene djelatnosti katoličke Crkve preko samih svećenika na raznim područjima ljudskog znanja. U našoj domovini najstarija na pr. apoteka, jest bez sumnje ona u Dubrovniku, koju su osnovali sinovi sv.Franje Asiškoga, Franjevci ili Manja Braća. Lako je danas nakon šest stotina godina dičiti se tom ljekarnom, ali je kroz duge vjekove uloženo u nju bezbroj truda i napora sa strane redovnika, da ona bude na visini, pa je kao takva bila poznata po čitavoj kulturnoj Evropi. Veliko je ime u astronomiji na pr. Kopernik, a to nije bio nitko drugi nego jedan kanonik katoličke Crkve. Veliko je ime u astronomiji i filozofiji Ruđer Bošković, sin našega Dubrovnika. Ali danas se stanoviti ljudi stide priznati, da je to bio redovnik istoga Reda, kojega i Secchi, to jest isusovac. Veliko je ime u astronomiji Kristijan Scheiner, koji je otkrio tako zvane sunčane mrlje, prvi proračunao kretanje sunca, popravio teleskop i učinio toliko drugih stvari na polju astronomije, a i on je eto bio "jezuita". Isusovac Kircher napravio je više korisnih fizikalnih aparata i prvi nacrtao kartu morskih struja. Isusovac Adam Schall uredio je zvjezdarnicu u Pekingu u Kini, kad još nitko nije ni čuo o "crvenoj zvijezdi", koja se danas ispr sava kao jedina predstavnica znanosti, popravio je kineski kalendar i pokazao se kao odličan tehničar. Isusovac Hagen bio je odličan astronom, direktor raznih zvjezdarnica, na pr. u Americi i vatikanske zvjezdarnice. Na području čiste matematike mogli bismo navesti bezbroj imena katoličkih svećenika kao što je na pr. baš malo prije spomenuti p. Hagen. Roger Bacon, franjevac, fizičar i kemičar, pronašao je povećalo, dalekozor, leći sabiraču, kojom se mogu zapaliti pojedine stvari. U agronomskoj znanosti ne trebaju se naši benediktinci i drugi stari Redovi stidjeti nikakvih agronomskih škola današnjice. Tko zna, kako bi danas izgle-

dala Evropa, da nije bilo njihova djelovanja. "Jezuite" opet eto, L'Pea i Sikard, otkrili su kinin, tako važno sredstvo protiv groznica. Sebastijan Kneipp, skromni župnik, prvi je udario znanstvene temelje danas toliko raširenom liječenju vodom. Najveći auktoritet na polju etnologije je bez sumnje Wilhelm Schmidt, član Kongregacije S.V.D. Albert Veliki, dominikanac, bio je najznamenitiji prvi zoolog, mineralog i botaničar u Njemačkoj. Kardinal Angelo Mai otkrio je palimpsest i pronašao način rekonstrukcije starih spisa. Sv.Ćiril i Metod izumili su slavensko pismo glagoljicu. A što da kažemo o historijskim znanostima, o bliblio-tekarstvu, o organiziranju školstva uopće, napose univerziteta i t.d. Čitave knjige i biblioteke mogle bi se napisati o svestranom znanstvenom djelovanju katoličke Crkve, osobito, kad bismo počeli nabrajati tisuće i tisuće učenjaka lajika, koji su bili odani sinovi Crkve i nisu nikada našli ni najmanje opreke između prave znanosti i vjere, koju su ispovijedali, kako je nalaze oni, kojima su glave prazne, ali usta puna riječi o znanosti.

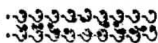
Nije dakle samo onako rečeno ono, što čitamo u aktima Vatikanskog Općeg Crkvenog Sabora 187o.godine: "Ne može biti ni govora o tome, da Crkva priječi gajenje umjetnosti i znanosti među ljudima; naprotiv, ona im na mnogostruke načine pruža potporu i unapređenje; jer ona pozna prednosti, koje iz njih proizlaze za ljudski život i nipošto ih ne cijeni malo. Da, ona otvoreno izriče, da znanost, kao što je izišla od Boga, gospodara svega znanja, k Bogu pomoću milosti Njegove opet natrag vodi, ako se samo njeguje na pravi način. Zato nema Crkva ništa protiv toga, da svaka grana znanosti primijeni na svom području vlastita načela i metode. No dok Crkva priznaje ovu opravdanu slobodu, bdije brižno nad tim da znanost ne dospije u opreku sa božanskom naukom i tako preuzme zablude na sebe, i da ne prekorači granice njoj dodijeljene, prodre na područje vjere i tako prouzroči zbrku" (DB 1799).

2. Uostalom čemu dugo dokazivati brigu katoličke Crkve za gajenje prave znanosti? Tko je osnovao prve pučke škole u Evropi, a kasnije po svim misijskim zemljama? Crkva. Tko je osnovao prve srednje škole u Evropi i po raznim drugim zemljama svijeta? Crkva katolička. Tko je osnovao konačno prava rasadišta znanosti, prve univerzitete u Evropi, kao recimo u Pragu, Parizu, pa po Njemačkoj, Španiji, Portugalu, Italiji i t.d.? Katolička Crkva. Pa i danas, kad je moderna država uzela na se, da se brine za škole, što je i dužnost njezina, Crkva nije prestala brinuti se i dalje za njih, pa i danas o svom trošku preko svojih Redova podržava brojna sveučilišta po Evropi, Americi jednoj i drugoj, Africi, Aziji, kao na pr. u Libanonu, Indiji, Kini, Japanu itd, te konačno i u Australiji, tom najmlađem kontinentu. Konačno Papinska Akademija Znanosti okuplja danas najveće učenjake cijeloga svijeta, bez obzira, koje su vjere, narodnosti, samo ako zaslužuju ime učenjaka. Crkva se može samo radovati napretku prave znanosti, jer ona nužno vodi k Bogu, izvoru svega znanja, ili kako Ga Sveto Pismo, "Gospodaru znanja".

Zato se ne čudimo, da je i sam francuski državnik i pi-

sac, Guizot, inače po vjeri kalvin, morao napisati značajne riječi: "Neoboriva je činjenica: čitav intelektualni i moralni razvoj Evrope počiva bitno na njezinoj teologiji, koja vlada duhovima i vodi ih; svi nazori nose giljeg teologije, sva filozofska, politička i historijska pitanja bivaju shvaćana sa teološkog stanovišta. Duh teologije je u stanovitoj mjeri krv, koja teče kroz žile svijeta do Bacona i Descartesa. Taj upliv bio je u najvišoj mjeri blagoslovan... Kroz to je dan sistem, koji je stajao neizmjerno više od svega, što je stari svijet poznavao."

Mi se dakle ne trebamo stidjeti svoje Crkve, ni što se tiče znanstvenog njezinog djelovanja, već se možemo njome samo ponositi, kao najvećim kulturnim faktorom čitave svjetske povijesti, iako je njezino glavno područje pitanje vjere. Potpomagala je, potpomaže, i potpomagat će uvijek prave znanosti, jer je tako volja Stvoritelja, Gospodara vjere i znanosti, tih dviju sestara, kćeri jednoga Oca nebeskoga, koji je svakoj odredio njezino područje, ali jedan cilj: proslavu Boga!

CXI. ŽARIŠTE UMJETNOSTI

Dragi vjernici!

Blage uspomene Papa Pijo IX. prolazio je jednom kroz dvorane Vatikana, kad li ugleda nekog mladog čovjeka, kako ushićeno promatra divne umjetnine, napose jednu sliku od Rafaela. Kad je mladi čovjek opazio Papu, duboko se naklonio pred njim. Papa se raspitao, tko je taj mladi čovjek. Saznao je, da je to neki mladi slikar, koji mu je priznao, da radi pomanjkanja novčanih sredstava ne može polučiti svoj cilj, da bude primljen u umjetničku akademiju. Papa mu je odmah obećao, da će za njega snositi sve troškove školovanja. Nato će mladi čovjek sav prestrašen: "Vaša Svetosti, ja sam protestant!" Starac Papa se nasmjehnuo i dodao: "To ne smeta u ovoj stvari ni najmanje. Vi ćete biti primljeni!" I tako se dogodilo.

1. Ovaj naoko sitni prizor je ogledalo goleme djelatnosti katoličke Crkve i na polju umjetnosti. Da! Ona je po priznanju velikih ljudi najveće žarište prave umjetnosti. I ovdje vrijedi ona riječ Duha Svetoga, što smo je spomenuli u zadnjoj propovijedi, kad smo govorili o Crkvi kao o promicateljici znanosti: "Ti hoćeš, Gospode, da djela Tvoje mudrosti ne ostanu neiskorišćena".

Bog je neizmjerna ljepota. I ima pravo sv.Grgur Nazijanski, kada kaže: "Najljepše i najviše od svega, što postoji, jest Bog." On je stvorio divna nebeska bića anđele, i to u tolikom broju, da naš duh ostaje zapanjen nad bićem Božjim, koje je kadro stvoriti takva djela. Bog je stvorio i čitav vidljivi svijet: na nebu bezbrojne zvijezde, mjesec i sunce, da danju i noću očaravaju čovječje srce; na zemlji oceane, izvore, potoke, rijeke, šume, livade, polja, vino-

grade, sa bezbrojnim živim bićima i biljkama. On je stvorio čovjeka, obdarivši ga razumom i slobodnom voljom, da iz svega toga upozna Stvoritelja svoga da Ga slavi. On mu je učio smisao za ljepotu, smisao za umjetnost. Ali, kako veli lijepo opet drugi Grgur, sv.Grgur Niški, "sve lijepo, što te okružuje, mora te dizati gore, da ljubiš onu ljepotu, od čijega sjaja blistaju nebesa i svod nebeski, čiju hvalu pjevaju sva stvorenja. Kad se tako duša digne k nebu, onda ostavlja sve ispod sebe, jer je sve manje od onoga,što ona traži. Tad će joj biti dano gledati onu bajnu Ljepotu, koja stoluje na prijestolju iznad nebesa".

Kad je dakle Bog neizmjerna ljepota, kad je obdario čovjeka smislom za ljepotu i umjetnost, onda je jasno, da želi, da umjetnost privuče čovjeka k Njemu, izvoru ljepote. Djela mudrosti Njegove ne smiju ostati neiskorišćena kaže Duh Sveti. To Crkva znade, i zato je od vajkada ona bila žarište prave umjetnosti.

Ona nije barbarski razarala kao Vandali umjetnička djela starih Grka i Rimljana, nego ih je brižno skupljala i pohranjivala, kako je najbolje mogla, kako svjedoče i danas golemi vatikanski muzeji, koji čuvaju tolike vrijedne starine ljudskoga duha, te iskrice neizmjerne veličine i ljepote Božje. Ona je od prvih početaka svoga života među narodima davala poticaje za umjetnost. Još danas možete naći u rimskim katakombama tragove njezina djelovanja; sad ćete naći dobrog pastira sa izgubljenom ovcom na ramenima, sada sliku nad grobom kojega mučenika, sada mili lik Bogorodice s malim Isusom na rukama, sad sliku svetih kršćanskih djevica i mučenica,sad ribu, simbol Krista, kako nosi na hrptu košaricu s kruhom, simbolom svete Euharistije, sad kakvi simbol svetoga krštenja i t.d. I to je Crkva činila onda, kad je još bila pod krvavom knutom poganskih careva, kad ju je na svakom koraku pratilo oko špijuna, kad je čak i u katakombe znala dojuriti carska potjera i proliti krv na svetome mjestu.

Kasnije, kad je Crkva ediktom cara Konstantina Velikoga zadobila slobodu, počela je umjetnost cvasti na sve strane, usprkos navale i seobe barbarskih naroda i svih drugih nedaća u vezi s time. Ako hoćete proći razna polja umjetničke djelatnosti, svuda Crkva katolička stoji u prvim redovima. Pogledajte samo graditeljsku umjetnost! Tko da se ne divi još i danas veličanstvenim bazilikama, što ih je stvorila Crkva. Počevši od bazilike Božjeg groba u Jeruzalemu iz četvrtog vijeka, pa divne bazilike svete Sofije u Carigradu iz šestoga vijeka, pa prekrasnih brojnih bazilika u Rimu, kao što su lateranska, sv.Petra apostola i prvoga Pape, i razne druge iz prvih vjekova kršćanstva, Crkva može kroz čitavu svoju prošlost pokazati neprekinutu graditeljsku umjetničku djelatnost do današnjega dana. Kakve se divne Crkve i bazilike nalaze rasijane po čitavoj Italiji, pa čak i u gotskom stilu, kao ona u Milanu; kakve se veličanstvene bazilike i Crkve nalaze rasijane po čitavoj Španiji i Portugalu kao u Barceloni, Saragosi i t.d. Kakve se veličanstvene crkve i bazilike nalaze rasijane po čitavoj Francuskoj, kao Notre Dame u Parizu i bezbrojne

druge. Kakve se divne crkve i katedrale nalaze po Njemačkoj i Austriji, kao na pr. veličanstvene gotske katedrale u Kölnu i Beču. Kakve se divne bazilike i crkve nalaze po ostalim zemljama Evrope, kao recimo u Engleskoj, Belgiji, Poljskoj, Češkoj, Madžarskoj, pa i u našoj domovini, kao ona stara katedrala u Zagrebu, katedrala u Đakovu, Šibeniku, Zadru i t.d. A danas nastavlja Crkva svoje umjetničko djelovanje u graditeljstvu po čitavom svijetu. Kakav li je samo veličanstveni plan stvorila pred tri godine po svojim arhitektima za podignuće nove bazilike Božjeg groba u Jeruzalemu! Sve su to, iako kameni, a ono ipak živi svjedoci neiscrpive i nenatkriljive graditeljske umjetničke djelatnosti Crkve Božje. Je li itko trajnije gajio slikarsku umjetnost? Već smo spomenuli katakombe, koje svjedoče o njezinoj umjetničkoj djelatnosti na polju slikarstva i onda, kad nitko nije od lajika o tome niti sanjao. A kasnije, kad je odahnula u slobodi, stvorila je ona nenatkriljiva djela slikarstva. Tko da se ne sjeti Rafaela, fra Angelica, Leonarda da Vinci, našega Julija Klovića, Murilla, Dürera, Rubensa, Van Eycka, Führicha, našeg Celestina Medovića?

Ili možda komu više imponira kiparska umjetnost?

Tko da se ne sjeti tolikih kipara, kao što su Michelangelo, Achtermann, pa razni drugi, koji su katkada izgledali kao neki liberalni duhovi, a često su prožeti bili dubokim kršćanstvom, kao što je i naš veliki kipar Ivan Meštrović, koji pod stare dane života daje takve izjave o kršćanstvu, o Crkvi katoličkoj, da ih ne bi moglo bolje dati katkada ni koje svećeničko lice. Njegova najljepša djela crpljena su iz Svetog Pisma.

Ili možda koga više privlači glazbena umjetnost? Nitko ne će Crkve ni u tome natkriliti. Dosta je spomenuti Pierra Luigija, Palestrinu, Haydna, Mozarta, Glucka, Bacha, Beethovena, Liszta i mnoge druge, koji su crpili svoja nadahnuća iz crkvene liturgije, Sv.Pisma.

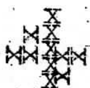
Ili možda koga privlači više pjesnička umjetnost? Ne treba se Crkva ni tu stidjeti. Sjetite se samo velikog pjesnika Dantea, Petrarche, Calderona, Sigrid Undset, našega Dživa Franje Gundulića, Marka Marulića i t.d., jer nema katoličkog naroda, koji ne bi mogao pokazati na koju veliku ličnost i na tom području, koji je odrasao na krilima Crkve, pod njezinom zaštitom, te inspiracijom njezina duha.

Ili možda komu imponira više književna djelatnost uopće? Tko da se ne sjeti Manzonija i njegovih "Promessi sponsi", Paul Claudela, Francois Mauriac-a i t.d. A gdje su često crpli svoja nadahnuća i toliki drugi, makar inovjerci, ako ne u katoličkoj Crkvi, kao što možete često čuti iz njihovih vlastitih usta ili njihovih zapisaka, kao što nam dokazuje i primjer, što smo ga na početku spomenuli.

Neizmjernu je dakle umjetničku dhelatnost razvila katolička Crkva u svojoj dugoj povijesti. Za tu umjetnost podnijela je ona katkada i krvave žrtve, kao u doba suludih bizantskih careva ikonoklasta, koji su se kao pomamni bili okomili na svete slike i kipove, makar od goleme umjetničke vri-

jednosti, jer vode tobože u idolopoklonstvo. Ona je spasila svojim držanjem neprocjenjiva blaga svjetskoj kulturi, jer da je protestantizam kojim slučajem (što je nemoguće doduše) pobijedio, bio bi kraj umjetnosti baš tako, kao i da su pobijedili ikonoklasti, za vrijeme borbe u grčkom carstvu.

2. Ni na polju umjetnosti ne trebamo se dakle stidjeti svoje Crkve. Bez nje nema duha, a bez duha nema umjetnosti, to možemo mirno reći svakome brbljavcu, koji trabunja o nekoj umjetnosti, a pobija Crkvu. "Duh je, koji oživljuje, tijelo ne vrijedi ništa", rekao je Krist. A taj duh u svoj njegovoj širini i dubini sačuvala je samo katolička Crkva. To je neoboriva činjenica. Kad dakle promatramo njezinu umjetničku djelatnost i razloge toj djelatnosti, nije bespredmetno, što je rekao Contardo Ferrini: Bog diše u svim neumrlim majstorskim djelima. Kako se često osjetih privučen ljubavlju k Bogu u muzejima Rima, Firenze, Beča, Münchena, Berlina...! To znade Crkva i zato ljubi umjetnost.

CXII. ZAŠTO LJUBIM SVOJU KATOLIČKU CRKVU?

(ponavljanje i primjena gradiva od 94-111)

Dragi vjernici!

Jedan od najvećih povjesničara Papa bio je Ludvig Pastor, koji je neko vrijeme vršio i službu austrijskog poslanika kod Svete Stolice nakon prvog svjetskog rata. Nad njegovim grobom stoji od mjedi izrađena slika dobrog pastira (to je sjećanje na njegovo ime Pastor), a ispod toga natpis, koji je sastavio sam veliki povjesničar: "Ovdje čekaju uskrsnuće, od Krista obećano, smrtni ostanci Ludviga baruna Pastora, austrijskog poslanika kod Svete Stolice u Rimu. Rođen u Aachenu 31. siječnja 1854., umro u Innsbrucku 3o. rujna 1928. Ispunjen srdačnom ljubavlju prema Crkvi, smatrao je on svojom najvećom srećom da može živjeti u katoličkoj vjeri i svu svoju snagu posvetiti istini vjernom istraživanju povijesti Papa. Kao siromašni grešnik moli za milostinju molitve. Moj Isuse, milosrđe!"

1. Hoćemo li i mi sebi moći kada staviti sličan natpis na grob? Ako budemo mogli, blago nama! Jer kad se čovjek zamisli u golemu sreću, da je član Crkve katoličke, onda bi morao gorjeti sličnom ljubavlju prema Crkvi i sve učiniti, da joj ostane vjeran do groba. Sv. Evanđelje nam pripovijeda, kako su Sveta tri Kralja ili Mudraca došli s Istoka uz velike napore i pogibli u Jeruzalem. Tu im se zvijezda, koja ih je vodila, ali se bila na čas sakrila, opet pojavila. "Kad vidješe zvijezdu, obradovaše se veoma" (Mt. 2,1o). Zašto? Jer je ona značila da su na sigurnom putu k Mesiji, novorođenom Kralju vjekova i Otkupitelju svijeta. I došli su do Isusa u Betlehemu, gdje su Ga našli u društvu s Mari-

jom i Josipom. Golema ih je dakle radost obuzela, kad su našli Isusa. Zaboravili su sve poteškoće, koje su ih pratile na putu, zaboravili su sve pogibli. Našli su Isusa.

A kako da ne obuzme i nas golema radost, te usplamtimo ljubavlju prema svetoj Crkvi, kad se sjetimo, što sve ona znači za nas i što u njoj dobivamo! Ona je ponajprije mistično, otajstveno tijelo Kristovo, kojemu je, kao što smo govorili, Krist glava, a mi svi skupa udovi toga tijela. Ne samo dakle da smo našli Isusa u Crkvi katoličkoj, nego mi smo automatski po sv.krstu postali dio Njegovog otajstvenog tijela. A kad smo postali dio ili udovi tijela Kristova, pto veće možemo zamisliti na tom svijetu? Netko je napisao pjesmicu, priprostu, ali koja ipak pristaje ovamo: Biti bez Isusa gorki je pakao - Biti sa Isusom slatki je raj - Bez Isusa svaki je čovjek skapao - Zato, o Isuse, Sebe mi daj! Boli i jadi, tuge i žalost - Gdje nema Isusa imaju moć - Smijeh i veselje, sreća i radost, gdje bude Isus, opet će doć. O sinci Adama, kad biste znali - Što znači Isus za svakoga nas - Blago i život, sve biste dali Samo da Isus bude uz vas!

Priprosta velim pjesmica, ali vjerno odrazuje svu sreću, kad čovjek nađe Isusa. A nalati Ga sigurno u kat.Crkvi, jer je Ona Njegovo djelo.

On je i danas Glava, iako nevidljiva te Crkve, od koje struji životni sok u sve udove toga otajstvenoga tijela, kako od čokota struji u lozu, kao što je rekao sam Isus: "Ja sam čokot a vi loze; bez Mene ne možete ništa učiniti".

2. Ali pogledajmo dalje sreću katolika i razlog, zašto moramo ljubiti svoju katoličku Crkvu. Crkva je mistično, otajstveno tijelo Kristovo. Ali ona je ipak vidljiva institucija na tom svijetu. I jer Krist dobro poznaje slabosti ljudske i narav našu ljudsku, zato je, da budemo sigurniji, ostavio na zemlji svoga vidljivog zamjenika, svetog Petra i njegove nasljednike. To su Pape, i zato su tu, da vode stado Njegovo na putu u vječnost do konca svoga svijeta. A jer je ljudska narav takva, da nema mira, dok nije sigurna o nekoj stvari, zato je Isus svoga zamjenika na zemlji oboružao nepogrješivošću u naučavanju vjere i ćudoređa, kad je rekao sv.Petru, a preko njega njegovim nasljednicima : "Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati." Dodao je kao neko jamstvo: "Evo, ja sam s vama do svršetka svijeta."

Crkva se po planu Božjem ima raširiti po svem svijetu. Petar sam nije mogao krenuti po čitavom svijetu. Zato je uz njega bilo još jedanaest apostola, opremljenih od Krista za uzvišenu evanđeosku službu. I oni su, iako podređeni Petru, bili pravi pastiri stada Kristova, i oni su primili obećanje: "Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima; a štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima". Apostoli su umrli. Crkva pak mora trajati do konca svijeta. Zato su na mjesto apostola stupili katolički biskupi, koji su kao i apostoli pravi pastiri, ali samo dijela stada Gospodnjeg, koje im je doznačeno, pravi pastiri iako podređeni Papi, kao Petrovom nasljedniku.

No Krist je Gospodin pošao i dalje. Svijet je velik. Kako bi svi ljudi mogli doći do biskupa, do Pape? U svojoj ljubavi dao je Isus Krist biskupima mnogo pomoćnika, a to su svećenici, koji dan i noć stoje na raspolaganju vjernicima, i koji su njihovi najbolji prijatelji na tome svijetu, prateći svakoga vjernika od poroda do groba, od časa kad ugleda svijetlo ovoga svijeta, pa do časa kad mu svećenik nosi zadnju Popudbinu, da ga opremi za vječnost. Kolike li sreće za katolika i kako li mora ljubiti Crkvu svoju, koja mu daje svećenika, za kojega je rekao sv. Ivan Krizostom: "Svećenik stoji između Boga i čovjeka: s neba donosi čovjeku božanska dobročinstva, a sa zemlje nosi molitve čovjekove Gospodinu."

3. Da se ta sreća katolika ne bi nikad pomutila, u Crkvi mora vladati i vlada stega. Zato je Crkva u ime Kristovo propisala zakonik, Kodeks Kanonskog Prava, koji je bez sumnje majstorsko djelo po priznanju mnogih pravnika, i dostojan ovakve organizacije, kao što je naša sveta Crkva. On vrijedi za Crkvu po čitavom svijetu.

A jer Crkva ima pravo izdavati zapovijedi u ime Kristovo, to ona i izdaje takve zapovijedi, negdje više negdje manje, kao neku nadopunu božanskim zapovijedima ili za bolje razumijevanje tih zapovijedi. Kod nas je Crkva izdala samo pet svojih zapovijedi, kojima su se vjernici dužni pokoravati, kao da ih je proglasio sam Isus Krist, jer Crkva Njega zastupa i u Njegovo ime govori. Sve te zapovijedi nemaju druge svrhe nego pravu sreću svakog djeteta Crkve, kad ga upućuju, kako će se lakše sačuvati od zla i postići svoj vječni cilj.

Ali kraj sve strogosti crkvene discipline, vjernici svete Crkve nisu nikakvo roblje, kakvo znadu biti pod raznim svjetskim tiranima, nego imadu svoja sveta i neotuđiva prava. Pokažite samo jednog čovjeka na svijetu, ma bilo koje države, koji je tako slobodan i osiguran u svojim pravima, kao što je član svete Crkve Katoličke!

I da tu Crkvu ne zamijenimo sa kojom drugom, koja nije Kristova Crkva, nego izmišljotina ljudska, Krist je u svojoj ljubavi i dobroti dao stalne biljege svojoj Crkvi, po kojima se ona može odmah raspoznati od drugih: jedna, sveta, katolička, apostolska, jer po neprekinutom nizu svojih valjano ređenih biskupa seže sve do svetih apostola i do Krista. Zato je uvijek i progonjena prema proročanstvu Krista Gospodina: "Ako su Mene progonili, i vas će progoniti". No kakogod je to progonstvo gorko, ono ipak svršava u blaženoj vječnosti, i sam nas Krist proglašuje blaženima, ako radi imena Njegova trpimo.

4. Da bi pak prema želji i odredbi Kristovoj svi ljudi postali dionici goleme sreće, o kojoj smo govorili, to jest da postanu članovi Crkve Božje i onda baštinici kraljevstva nebeskoga, katolička Crkva je od početka vodila najveću brigu o misijama, šaljući misionare na sve strane svijeta, tako da danas nema krajeva na kruglji zemaljskoj, kamo nije dopro glas o Crkvi katoličkoj. Tisuće misionara i deseci tisuća časnih sestara rade danas u misijama po svem

svijetu, a katolici imadu dužnost da materijalno, prema mogućnostima, pomažu misije, a još više da se za njih mole.

Da pak djelo misija ne bi propalo, jer je srce ljudsko, prema riječima Duha Svetoga, sklono na zlo od mladosti svoje, zato Crkva određuje u svom Kodeksu, da se u svakoj župi održe tako zvane pučke misije barem svake desete godine. One potresaju dušama i privode ih opet s puta grijeha na put kreposti.

Jer su pak danas potrebe Crkve velike, svećenika malo, svi su katolici dužni pomagati Crkvu, a to čine sudjelovanjem u hijerarhijskom apostolatu. Tu mogu i moraju surađivati muški i ženski, stari i mladi, pa čak i djeca, kao što smo čuli u onom primjeru o maloj brazilijanskoj djevojčici Lini, koja je kao dijete pučke škole marljivo okupljala malu japansku djecu u Braziliji i vodila ih svaki dan na kršćanski nauk u crkvu, i znala neustrašivo nastupiti u obranu prava Crkve i pred samom policijom, i prisiliti je na poštivanje prava svete Crkve.

Kad naime pomažemo svetu našu Crkvu, kad branimo njezina prava, branimo u zadnjoj liniji prava Krista Boga, koji je tu Crkvu osnovao samo radi nas, da nas vodi u život vječni. Učinio ju je radi nas nepogrešivom učiteljicom i tumačiteljicom božanske objave. Učinio ju je nepogrešivom učiteljicom i tumačiteljicom božanske objave. Učinio ju je nepogrešivom učiteljicom ćudoređa. Ona je kroz svoju dugu dvijetisućugodišnju povijest iskočila povrh toga kao najveća promicateljica znanosti, kao jedinstveno žarište umjetnosti, što joj mora priznati svaki objektivni, nepristrani posmatrač, koji ikoliko pozna njezinu povijest.

Kad dakle promatramo veličanstvenu povijest naše Crkve, kad promatramo njezinu božansku uredbu, kad promatramo njezino djelovanje na svim područjima ljudskoga života, kad promatramo, što je ta Crkva učinila za svakoga nas lično od poroda do danas i što će još učiniti, onda moramo planuti ljubavlju prema njoj, kao i njezin veliki povjesničar Ludwig Pastor. Ono, što je Gospodin Bog rekao nekoć Izraelcima, to vrijedi još mnogo više, kad se sjetimo naše Crkve, koju nam je dao:"Što sam još mogao učiniti vinogradu Mojemu, a da mu nijesam učinio?" Sa svetom Crkvom dao nam je sve, što možemo zamisliti lijepo i dobro i u vremenitosti i u vječnosti. Tko je dakle ne bi ljubio, tko ne bi za nju bio spreman na žrtve, pa makar se radilo i o našem tjelesnom životu.

Prije koje četiri stotine godina osudio je besramni engleski kralj Henrik VIII. na smrt svoga najboljeg i najvjernijeg kancelara, sv.Tomu Morusa. Razlog je bio, štto Toma nije mogao priznati kralju valjanost njegova drugog braka sa Anom Boylen, kad mu je još živjela prva žena Katarina Aragonska. A nije ga Toma mogao priznati ni za glavu Crkve Kristove, pa makar samo u Engleskoj, kad je Krist postavio sv.Petra za glavu Crkve i njegove nasljednike. Toma je pošao na stratište nakon duljeg tamnovanja. Kada se popeo na mjesto, gdje je čekao krvnik, okrenuo se Toma prema sakupljenim ljudima i rekao im: "Braćo, uzimam vas

za svjedoke, da umirem u vjeri svete katoličke Crkve i kao vjeran sluga Boga i kralja." I onda je poginuo mučeničkom smrću i tako zapečatio svoju ljubav prema svetoj Crkvi. To se ne traži od svih. Ali se od svih traži, da je ljube, jer sv.Pavao svjedoči za Krista: "Krist je ljubio Crkvu i sama Sebe predao za nju." (Ef.5,25). Dužni smo je dakle i mi ljubiti, pa makar kada i uz cijenu života. Za nju su umrli nebrojeni sveti mučenici, za nju su živjeli i disali nebrojeni sveci i svetice Božje i govorili kao Izraelci u Babilonu: "Ako zaboravim tebe, Jeruzaleme, (sveta Crkvo katolička), neka se pređa zaboravi desnica moja!"

D O D A T A K
(Ispovijedna pouka za djecu)

I. SEDAM IZVORA GRIJEHA

Draga djeco!

U Honkongu, na jednom otoku Kine, našla je policija jednog dana nekog dječaka, posve malena, kojeg je nečovječna majka ostavila na ulici. Dječaka je policija predala u ruke katoličkim misionarima, koji vode tamo jedno sirotište, i tu je dječak lijepo smješten i obezbijeđen. Ništa mu nije manjkalo. Ali nakon četiri godine što je živio kod dobrih misionara, puhne mu u glavu, da se malo prođe bez znanja misionara. Tako je zalutao, i kad ga je glad pritisnula, pokucao je na vrata nekog poganskog Kineza, da dobije jesti. Taj mu je dao jesti, ali ga je ujedno zadržao u svojoj kući kao roba, koji nema nikakva prava. No taj Kinez ga je nakon nekoliko dana prodao za jeftin novac nekomu ribaru, koji je bio također poganin. Jednoga dana uzeo je taj ribar dječaka sa sobom na ribolov. I dok se vozio u čamcu, saznao je, da je dječak kršćanin. A kako je kao poganin mrzio kršćane, stvorio je strašan plan o dječaku. Poznavao je u blizini plitko mjesto, gdje je bilo mnogo pijavica jedne vrsti, koje Kinezi vole jesti kao osobitu poslasticu. Doplovio je dakle s čamcem do toga mjesta i onda dao dječaku popiti neku tekućinu, tako da ga je posve omamio, a onda mu je skinuo odijelo, privezao ga za jedan stup u vodi, tako da mu je samo glava stršila iznad vode, i otišao je. Kada se nakon jednog sata vratio, dječak je krvario iz tisuću rana, jer je bio prepun krvoločnih pijavica. Taj je gadni poganin pokupio sve pijavice s dječakova tijela i otišao, da ih proda kao poslasticu svojim zemljacima. Nakon jednog sata vratio se opet. Našao je tijelo opet prepuno pijavica, koje je opet pokupio. Ali dječak je već bio mrtav, jer su mu pijavice ispile i posljednju kaplju krvi. Mrtvo tijelo dječakovo bacio je jednostavno u vodu i otišao da proda pijavice kao i one prije. Kad su poglavari sirotišta prijavili policiji, da je maloga nestalo, policija je dugo tragala za njime, ali je došla prekasno. Otkrila ga je u vodi mrtva, jer su mu pijavice, kako smo rekli, ispile i zadnju kaplju krvi, i tako je morao umrijeti.

1. Ali imade draga djeco još puno gorih pijavica, nego što su ove, koje su ispile svu krv onome dječaku. Mi imamo naime ne samo tijelo nego i dušu. Tijelo će umrijeti i tada trunuti u grobu do Sudnjega dana, kad će ga Bog opet uskrisiti. Ali naša duša ne umire nikada. Ona će živjeti uvijeke, bilo u nebu bilo u paklu. No pakao je sto puta gora stvar nego smrt, pa se zato i kaže, da doći u pakao znači smrt duše. No imadu i posebne krvoločne pijavice, koje znadu isisati i zadnju kaplju krvi iz duše, a te krvoločne pijavice zovu se grijesi. Nema doduše duša krvi, kako je ima tijelo, jer je ona duh, ali kao što pijavice tjelesne znadu ispiti i zadnju kaplju krvi iz tijela i ubiti ga, tako i grijesi znadu ubiti dušu, ako čovjek pristane na grijehe.

Grijeha pak imade jako mnogo na tom svijetu. Neki su od njih kao izvor, iz kojih izviru drugi grijesi. Takvih izvora grijeha, koji se zovu i glavni grijesi imade sedam. Prvi se zove oholost, drugi skupost ili lakomost, treći bludnost, četvrti zavist, peti neumjerenost u jelu i pilu, šesti srditost, sedmi duhovna lijenost. Iz njih kao iz otrovnih izvora izviru mnogi i premnogi drugi grijesi. Tako na primjer vidimo, ako je koji čovjek odan oholosti, da je takav čovjek sklon i na neposlušnost, na svađu, na kicošenje, na licemjerstvo i mnoga druga zla. Uz pijavicu oholosti, odmah se prikrpa i prilijepi uz njegovu dušu i pijavica svađe, pijavica neposlušnosti, pijavica gizde, ili kicošenja, pijavica razdora i mnoge druge, koje mu ispijaju krv duše, dok je ne ubiju.

Ako vidimo nekog čovjeka, da je odan skuposti ili lakomosti, onda vidimo, da se uz njegovu dušu lako prilijepi i grijeh varanja, grijeh krivokletve, tvrdoća srca, nasilje, nemir, kršenje zadane riječi i t.d. Uz pijavicu lakomosti sišu mu dakle krv duše i pijavica varanja, pijavica krive kletve, pijavica nasilja, pijavica tvrdoće srca, koje ne pozna milosrđa s bližnjim, i tolike druge, koje ubijaju dušu.

Ako vidimo čovjeka, da je odan grijehu bludnosti, onda vidimo, da se uz grijeh bludnosti hvata čovjeka i grijeh nepromišljenosti, naglosti, mržnje na Boga, čežnja za uživanjem samo na ovom svijetu, očaj radi onoga, što ima doći iza groba nakon prljava života na ovom svijetu i t.d. Uz pijavicu dakle bludnosti ispijaju mu krv duše i pijavica nepromišljenosti, pijavica uživanja samo na tome svijetu, pijavica mržnje na Boga, pijavica očajanja itd., dok mu konačno ne ubiju dušu, kao što su i one pijavice ubile onoga dječaka.

Ako vidimo čovjeka, da je odan grijehu zavisti, onda vidimo da mu se uz dušu kraj grijeha zavisti prilijepio i grijeh mržnje na bližnjega, grijeh klevetanja, grijeh žalosti, ako bližnjemu ide dobro, grijeh radosti, ako bližnjemu ide zlo, i razni drugi grijesi. Uz pijavicu dakle zavisti siše mu krv duše i pijavica žalosti, pijavica klevetanja, pijavica mržnje i razne druge, dok mu ne ispiju svu krv duše kao i one pijavice krv iz tijela onog nesretnog dječaka.

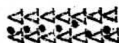
Ako vidimo čovjeka, da je odan grijehu neumjerenosti u jelu i pilu, onda vidimo često, da mu se kraj grijeha neumjerenosti prilijepio uz dušu i grijeh nečistoće, brbljavosti, tupoće duševne i t.d. Uz pijavicu dakle neumjerenosti ispija mu krv duše i pijavica nečistoće, pijavica lude brbljavosti, i razne druge, dok mu ne ubiju dušu.

Ako vidimo čovjeka, koji je odan grijehu srditosti, vidimo, da mu se kraj grijeha srditosti prilijepio uz dušu i grijeh psovanja, vikanja, kletve, svađe, tučnjave, i t.d. Uz pijavicu dakle srdžbe ispija mu dušu i pijavica psovanja, vikanja, svađe, tučnjave i razne druge, dok mu ne ubiju dušu, kao što su one pijavice ubile tijelo onoga siromašnoga dječaka.

Ako vidimo čovjeka, da je odan grijehu duhovne lijenosti, onda vidimo, da mu se obično prilijepe uz dušu kraj grijeha lijenosti i grijeh ravnodušnosti prema zapovijedima Božjim, sklonost prema zabranjenim stvarima, mrzovolja, a onda i zdvojnost i razne druge opačine. Uz pijavicu dakle lijenosti duhovne ispijaju mu dušu i pijavice ravnodušnosti, mrzovolje, sklonosti na zabranjene stvari, zdvojnosti i razne druge, dok mu ne ubiju dušu, kao i one pijavice tijelo onome siromašnom dječaku.

2. Što nam dakle valja činiti, draga djeco, da ne postanemo plijenom tih krvoločnih pijavica i ne izgubimo dušu? Čuli ste, kako je onaj dječak bio bez brige, dok je živio u kući dobrih katoličkih misionara. Tamo je našao više nego roditeljski dom. Ali eto, sam se upropastio. Želio je, da vidi malo više svijeta, pa je samovoljno ostavio kuću dobrih misionara. Kad je izašao van, izgubio se i pao u šake gadnog poganina. Taj ga je prodao još gorem poganinu, koji ga je iz lakomosti i mržnje, kako ste čuli, privezao za kolac u vodi, pošto ga je omamio pićem, a u vodi su mu pijavice ispile i zadnju kaplju krvi, i tako je umro.

Da se ne bi slično dogodilo i našoj duši, moramo biti vjerni Ocu nebeskomu, koji nas je po svetome krstu učinio djecom Božjom i baštinicima kraljevstva nebeskoga. Smjestio nas je i sigurni dom svete Crkve katoličke, da se odgajamo u pravoj nauci Kristovoj i čuvamo od zala, koje prijete našoj duši. Kolika bi ludost bila, kad bi ostavili tog dobrog Oca i kuću, u koju nas je smjestio, svetu majku Crkvu, te se sami bacili u ralje grijeha, da nam oni ispiju dušu i da je ubiju, kao one pijavice tijelo onog siromašnog dječaka. Bježimo dakle od svakoga grijeha! Bježimo napose od onih sedam izvora grijeha, o kojima smo govorili, jer iz njih izviru nebrojeni drugi grijesi, koji ubijaju dušu. To su naši krvni neprijatelji, tih sedam izvora grijeha, ili sedam glavnih grijeha. Protiv njih se moramo boriti, dok smo živi. Čitamo u Sv.Pismu, kako je narod Izraelski, oslobodivši se ropstva egipatskoga, putovao dugo pustinjom, dok nije došao do obećane zemlje, divne Palestine, koju sam Gospodin Bog naziva najljepšom zemljom na svijetu. Ali tu ga je dočekalo sedam naroda, kako veli Mojsije, brojnijih i jačih od Izraelaca (V.Mojs.7,1.), to jest Heteji, Gergezeji, Amoreji, Kanaanci, Ferezeji, Jebuzeji i Heveji. Mojsije je opomenuo narod, da ih se ne boji, nego se bori s njima, i sigurno će ih pobijediti, a kad ih pobijedi, neka ih uništi i nikada ne sklapa s njima saveza. Tako i nama sedam glavnih grijeha priječi put u divno nebo, za koje nas je Bog stvorio. Moramo se uvijek boriti protiv njih i nikada ne smijemo s njima sklapati saveza, to jest griješiti, jer bi nas ubili, kao i one pijavice onog siromašnog dječaka.

II. NAŠE DRŽANJE ZA VRIJEME NAPASTI

(odbacivanje ili pristanak)

Draga djeco!

Kad je izraelski narod zaželio imati kralja, kako su imali kraljeve i drugi narodi oko njih, dao im je Bog za kralja Saula. U početku je Saul bio dobar i slušao sve, što mu je Bog zapovijedio. Ali malo pomalo Saul je postao neposlušan Bogu i počeo raditi sve drukčije, nego što mu je Bog zapovijedao. Radi toga je Gospodin Bog odbacio Saula i izabrao drugoga kralja, mladoga pastira Davida. Ali zato je Saul silno zamrzio Davida i počeo ga progoniti. Htio ga je ubiti, ali je Bog uvijek čudesno štitio mladoga Davida. Kad je tako Saul sa svojim vojnicima opet jednoga dana lovio Davida, došao je na gorske visine engadske, gdje se David zadržavao. Saul je ušao u jednu pećinu radi nekog posla, a nije znao, da je u istoj pećini i mladi David. Saul je skinuo svoj kraljevski plašt i malo se udaljio. U to je David potiho došuljao i odrezao komad krajeva plašta, a da Saul nije toga primijetio. Kad je Saul bio gotov, uzeo je svoj plašt, da pođe dalje. Ljudi su Davidovi nagovarali Davida, da ubije Saula, svog krvnog protivnika, kad ima tako lijepu priliku. Ali David reče svojim ljudima: "Gospod neka me sačuva, da tako što učinim gospodaru svojemu, pomazaniku Gospodnjem, i da podignem ruku svoju na nj! Jer on je pomazanik Gospodnji. I David je pustio Saula da mirno ode, ne učinivši mu ništa nažao, premda su ga drugovi njegovi nagovarali i prilika je bila tako divna, da ubije Saula. Kako vidite, djeco, mladi je David bio u velikoj napasti. Saul mu je bio krvni protivnik i htio je ubiti Davida. Osim toga prijatelji Davidovi još su povećali napast, kad su Davida počeli nagovarati, da ubije Saula. Ali David je gledao na Boga, odbacio prijedlog svojih prijatelja, odolio junački teškoj napasti i pustio Saula da ode. David nije sagriješio.

Ali jednom drugom zgodom isti dobri kralj David podlegao je napasti i teško sagriješio. Jednog naime vrućeg dana odmarao se o podne na krovu kraljevske palače. Ogledao se amo tamo i opazio na ravnom krovu susjedne kuće jednu ženu, koja je bila lijepa, a bila je žena njegovog dobrog vojnika Urije. David nije smio uzeti tuđe žene. Ali kako je napast bila velika, David je popustio napasti, oteo tu ženu i doveo ju k sebi, a njezina je muža dao ubiti. David je i tu mogao i morao učiniti kao i onda, kad nije htio ubiti Saula. Morao je pustiti na miru tuđu ženu i nije je smio oteti niti ubiti njezina muža, kad mu on nije bio baš ništa kriv. Ali eto, David je popustio napasti, oteo tu ženu, muža njezina ubio i tako teško sagriješio i uvrijedio Boga, radi čega su ga stigle kasnije mnoge i velike kazne Božje.

1. Ali nije napast snašla samo Davida na tome svijetu. Napast može svaći svakoga čovjeka. I nema nijednog, koji je došao k razumu, a da ga napast ne bi snašla pri-

je ili kasnije, bilo ove ili one vrsti. A te napasti bivaju iz onih izvora grijeha, o kojima smo govorili zadnji put.

Eto, već su prvi ljudi na zemlji, Adam i Eva, bili podvrgnuti napasti. Sotona ih je napastovao, da jedu sa zabranjena drveta, s kojeg im je Bog zabranio jesti. Sotona im je govorio, da će biti jednaki Bogu, ako budu jeli s tog zabranjenog drveta. I oni su jeli. Podlegli su napasti oholosti, jer su htjeli biti jednaki Bogu. Podlegli su i napasti neumjerenosti u jelu, jer su imali dosta jesti u raju, ali su htjeli jesti još i s onog stabla.

Njihov sin Kain podlegao je isto tako napasti, samo napasti druge vrste. Jednoga naime dana je Kain prinio žrtvu Bogu. Ali je žrtvu prinio i njegov brat Abel. No kako se žrtva Abelova dopala Bogu, jer je Abel prinio najbolje, što je imao, a žrtva se Kainova nije dopala Bogu, zato je Kain postao zavidan bratu svojemu. Popustio je napasti, zamrzio brata svojega, i kad su jednog dana bili sami u polju, skočio je Kain na brata svojega i ubio ga. Kain je pristao na napast i teško sagriješio.

Ali nisu svi ljudi uvijek podlegli napasti. Dobri ljudi su prezreli napast i ostali vjerni Bogu. Tako ste već sigurno čuli, kako je u Egiptu živio onaj mladi Josip, kojeg su zavidna braća prodala za roba u Egipat. On je služio kao rob kod nekoga Putifara. Jednog dana je žena toga Putifara nagovarala mladoga Josipa na ružan grijeh. Ali se mladi Josip bojao Boga, nije popustio napasti, nego je rekao toj opakoj ženi+ "Kako bih ja učinio tako grdno zlo i Bogu tako sagriješio?" I Josip je radije išao u tamnicu, gdje je odsjedio dvije godine i mnogo pretrpio, radije nego li da uvrijedi Boga svoga, popuštajući grešnoj napasti. Josip se eto odupro napasti nečistoće.

Samo kukavci i pokvarenjaci popuštaju redovito napasti. Tako je bio neki vojskovođa, koji se zvao Holoferno. On je došao sa silnom vojskom pod grad Betuliju, da ga osvoji. Ali je Bog spasio grad preko svete udovice Judite. To je bila pobožna i kreposna žena. Ona je došla u tabor Holofernov, da spasi svoj grad. Holoferno je bio pijanica i bludnik, pa je opet popustio napasti bludnosti i k tomu se jako opio vinom. Nije se ni najmanje starao da se odupre jednoj i drugoj napasti. Osim toga je već prije popustio napasti lakomosti, pa je opljačkao mnoge ljude i prisvojio sebi njihovo blago. Popustio je i raznim drugim napastima, kao srdžbi, pa je Bog na koncu toga pokvarenoga čovjeka teško kaznio, jer mu je sveta udovica Judita odsjekla glavu, po naputku Božjem, da ne čini još dalje zla na tom svijetu.

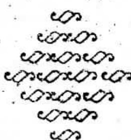
2. Napasti snalaze i dobre ljude, ali se oni opiru napasti i preziru je. Jer što je, djeco, napast? Napast je djelovanje nečistoga duha ili sotone na nas, da nas zavede na grijeh, i to najradije na oholost, lakomost i bludnost, jer kad čovjeka tu uhvati, onda mu je dalje lagan posao. A jer je svrha napasti zavesti čovjeka na grijeh, zato nije čudo, da đavao napastuje i dobre ljude, pače što su bo-

lji i svetiji, to ih teže napastuje. Nitko nije bio svetiji od Isusa našega, pa se đavao ipak drznuo, da i samoga Isusa napastuje. Najprije Ga je napastovao jelom, to jest putenošću, rekavši Mu: "Ako si Sin Božji, zapovjedi, da ovo kamenje postane kruh!" Onda Ga je napastovao ohološću, kad Ga je odnio na vrh hrama jeruzalemskoga i rekao Mu:"Ako si Sin Božji, baci se dolje!" Konačno Ga je napstavao lakomošću, kad ga je odveo na vrh visoke gore i pokazao Mu sva kraljevstva ovoga svijeta s krasotom njihovom i rekao MU: "Sve ovo dat ću Tebi, ako padneš te mi se pokloniš".

3. Budući dakle da nitko na tome svijetu nije siguran od napasti, zato moramo znati, kako nam se valja ponašati za vrijeme napasti. Isus nam je dao najbolji primjer. Premda je bio jako gladan nakon posta od četrdeset dana i četrdeset noći, on je odmah odbio đavla i prezreo njegovu ponudu rekavši mu: "Ne živi čovjek samo o hljebu, nego o svakoj riječi, koja izlazi iz usta Božjih". On je odmah odbio i drugu ponudu đavlobu, da skoči s vrha jeruzalemskog hrama, pa da Mu se ljudi dive, rekavši sotoni: "Stoji pisano: Ne kušaj Gospodina Boga svojega!" On je odmah odbio i treću ponudu đavlovu, da padne i pokloni se njemu, rekavši sotoni: "Odstupi, sotono! Stoji pisano: "Ne kušaj Gospodina Boga svojega!" On je odmah odbio i treću ponudu đavlovu, da padne i pokloni se njemu, rekavši sotoni: "Odstupi, sotono! Stoji pisano: Gospodinu, Bogu svojemu, klanjaj se i Njemu jedinomu služi!" I jer je Isus odmah odbio sotonu, zato je sotona i pobjegao, i više Ga nije napastovao.

Tako moramo činiti i mi. Kad nam dođe napast, da nešto ukrademo, ili da lažemo roditeljima, ili da ih ne slušamo, ili da nešto prokunemo, ili da se nepristojno vladamo u crkvi pod Misom ili što drugo, onda se moramo sjetiti Isusa našega i odmah odbiti napast, kako ju je odbio i Isus. Jer ako se budemo upuštali u razgovor s đavlom, kao Adam i Eva, onda će nas đavao prevariti, i mi ćemo pristati na napast, sagriješiti i uvrijediti Boga, možda i teškim grijehom. A posljedice teškoga grijeha znadu biti veoma teške već na ovome svijetu, da i ne govorimo o drugom.

Osim toga moramo uvijek nešto korisno raditi, jer veli poslovica: "Tko se sam ne zabavlja (korisnim radom), toga zabavlja đavao", to jest, navest će ga na grijeh. U napasti, kao što smo već rekli, odmah se sjetiti Isusa, Boga našega. Odmah, čim se napast pojavi, moramo se molitvom uteći dragom Bogu, izgovoriti sveta imena Isusa i Marije, kojih se sotona silno boji, prekrižiti se pobožno svetom vodom, koja ima veliku moć protiv đavla, misliti na smrt, koja nas čeka i na sud Božji, na teške posljedice grijeha već na ovome svijetu, a osobito na drugom, rado ići na svetu ispovijed i otkriti sve napasti ispovjedniku. Ako budemo tako radili, Bog će nas blagosloviti, kao što su i Isusu iza pobjede nad kušnjom služili sveti anđeli. Jer kušnje pripušta Bog za naše spasenje, dajući nam prigodu za velike pobjede i zasluge.

III. NAŠA SAVJEST U ČASU KAD GRIJEŠIMO. SAVJEST POSLIJE GRIJEHA

Draga djeco!

Već ste sigurno čuli, da ima mnogo ljudi na zemlji, koji nisu kršteni. K njima dolaze onda katolički svećenici, zvani misionari, da ih pouče u svetoj vjeri, pa da i onu postanu prava djeca Božja. Jednog dana naišao je jedan takav misionar na jednoga poganina u Indiji, koji je pripadao najnižoj vrsti ili kasti ljudi u tamošnjoj zemlji. Taj poganin bio je već starac. Misionar ga je zapitao: "kad bi netko tebi ukrao novac, bi li taj čovjek sagriješio?" "Dakako da bi sagriješio", odgovori taj stari poganin. Misionar ga je zapitao dalje: "A da jedan čovjek ubije drugoga, bi li počinio grijeh?" I poganin je odmah odgovorio: "Dakako da bi počinio grijeh". Misionar je dalje zapitao. "A da netko otme tuđu ženu i prisvoji ju sebi, bi li počinio grijeh?" I poganin je odmah odgovorio: "Dakako da bi počinio grijeh". Misionar je pitao dalje: "Da otac i majka narede djetetu, da se ne tuče s drugom djecom, a ono bi se ipak tuklo, i ne bi slušalo roditelje, bi li sagriješilo to dijete?" I poganin je opet odgovorio: "Dakako, da bi sagriješilo". I tako je misionar još mnogo toga pitao starog tog poganina, a onda mu je rekao: "Ti znaš sve zapovijedi Božje, pa tko te je to učio, kad si još poganin?" Nato će mu starac poganin: "Bog me je učio". Ali mu misionar reče: "No Bog nije nikada s tobom govorio." Nato je stari poganin pokazao prstom na svoja prsa i rekao samo dvije riječi:"Tu unutra! Tu unutra!"

1. Što je htio time reći ovaj starac poganin? Htio je reći to, da svakom čovjeku na svijetu, bio on poganin ili kršćanin, muško ili žensko, star ili mlad, učen ili neuk, da svakomu bez iznimke progovara u duši neki tajni glas: "Ovo moraš učiniti, ovo ne smiješ učiniti. Ovo si dobro učinio, ovo si zlo učinio". Taj glas zovemo savjest, a usadio ga je sam Bog u našu dušu. Bog je naime dao svim ljudima zakon, koji je sadržan uglavnom u deset zapovijedi Božjih. Ali Bog je čovjeku dao i razum, da može upoznati taj zakon. I taj razum donosi nam do svijesti zakon i našu dužnost prema pojedinom zakonu. Tu svijest zovemo savješću. Ona potič-e volju, da dobro činimo, a od zla da bježimo. A jer nas savjest nagoni, da dobro činimo i zla se čuvamo, dakle da vršimo volju Božju, zato su mnogi sveci nazivali savjest glasom Božjim. Tako i onaj veliki učenjak i svetac, sv.Toma Akvinski, kaže: "Savjest je glas Boga, koji se objavljuje kao zakonodavac i sudac".

2. Kako se dakle očituje savjest? Savjest se u čovjeku očituje tako,da mu prije svakog čina kaže: "ovo moraš učiniti, ovo ne smiješ učiniti". Kad je pak nešto čovjek učinio, onda se savjest očituje tako,da mu govori: ovo si dobro učinio, ovo si zlo učinio. I čovjek je onda ili miran i radostan u srcu, ili mu se pak srce napuni nemirom i strahom.

Ajde sada,djeco, da vidimo kako to izgleda u običnom

životu. Vi ste već čuli o našim praroditeljima Adamu i Evi. Njima je bilo jako lijepo u raju zemaljskom, kamo ih je Bog postavio. Imali su svega, što im je srce poželjelo. Nisu znali za bolest, nisu znali za smrt. Imali su samo jednu zapovijed od Boga, to jest, da ne smiju jesti sa zabranjenog drveta. I oni su se držali te zapovijedi dugo vremena. Ali jednog dana je došla lukavà zmija, iz koje je govorio đavao, pa je počeo napastovati Adama i Evu: "Zašto ne bi vi jeli s ovog drveta? Vidite, kako je divno voće na njemu?" No uto se odmah javio u srcu Adama i Eve onaj tajni glas Božji, savjest, koja im je govorila: "Ne smijete toga učiniti!" I to je Eva i rekla zmiji ili sotoni. Ali je zmija bila lukava, pa je dalje napastovala prve ljude: "Zašto ne biste smjeli? To je Bog vama samo zato zabranio, jer zna, ako jedete, da ćete biti kao Bog. Dajte vi dakle samo jedite, pa ćete biti kao Bog." I Eva se dala prevariti, pa je uzela plod sa zabranjenog drveta i jela. Dala je i svomu mužu, i on je također jeo. Ali što se dogodilo? Jedva su zagrizli zabranjeni plod, odmah se javio u srcu Adama i Eve onaj tajni glas, glas Božji ili savjest i govorio im: "Veliko ste zlo učinili, što ste jeli od zabranjenog ploda." Taj glas, makar i tih, bio tako snažan, da su i Adam i Eva od straha pobjegli u grmlje, kad su začuli korake Božje, i čuli gdje ih Bog zove na odgovornost. Eto vidite, djeco, što je to savjest i kako se ona očituje. Prije nego su Adam i Eva sagriješili, jedući zabranjeni plod, savjest ih je opominjala i potiho govorila: "Toga ne smijete činiti". A kad su se dali prevariti i sagriješili, onda im je savjest govorila:"Zlo ste veliko učinili, kad ste prekršili zapovijed Božju".

Ali pogledat ćemo još neke primjere, da vam to bude jasnije. Čuli ste, da su Adam i Eva imali dva sina, od kojih se jedan zvao Abel, a drugi Kain. Kain je bio stariji, a Abel mlađi. Kain je bio ratar, a Abel je bio pastir. Jednoga dana su prinijeli žrtvu Bogu. Abel Mu je prinio, što je imao najbolje, od svojih ovaca, a Kain Mu je prinio od plodova poljskih. Bogu se svidjela žrtva Abelova, jer mu je on prinio najbolje, što je imao, i to čistim srcem. Žrtva Kainova nije Mu se svidjela. Kad je to Kain vidio, postao je zavidan bratu svojemu Abelu. Iz zavisti se rodila mržnja, a iz mržnje odluka, da ubije brata svojega. Ali se javio glas Božji u duši, javila se savjest i govorila Kainu: "Ne smiješ mrziti ni ubijati brata svojega!" No Kain se nije obazirao na taj glas, nego, kad je jednoga dana bio sam sa Abelom u polju, skočio je na brata svojega Abela i ubio ga. Ali tek što je to učinio, javio se opet onaj glas Božji u duši Kainovoj, to jest savjest, i ona mu je govorila: "Veliko si zlo učinio, kad si ubio brata svojega Abela". I taj je glas savjesti, iako tih, bio tako snažan, da je Kain očajavao, da mu Bog toga nikada ne će oprostiti i da će ga svatko ubiti, tko ga sretne na putu.

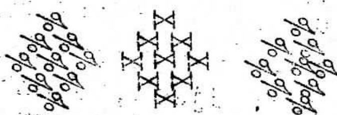
Čuli ste već, djeco, o onom apostolu Judi, koji je za trideset srebrnika prodao Isusa. On je s početka bio dobar, kao i drugi apostoli. Ali onda je počeo pomalo krasti iz kase, koju je nosio sa sobom, a koja je bila zajednička svim

apostolima i Isusu. Juda je postao tat. I kako mu to nije bilo dosta, počeo je misliti, kako bi još više novaca zaradio. A jer je znao, da Židovi mrze Isusa, otišao je k Židovima i ponudio im se, da će im prodati Isusa. Oni mu ponudiše trideset srebrnika. I Juda je pristao na tu sramotnu ponudu i prodao Isusa. Ali više nije imao mira u duši. Javio se onaj tajni glas u duši, javila se savjest. Kao što mu je ona prije govorila - ne smiješ toga učiniti - tako ga je sada silno korila i govorila mu: "Veliko si zlo učinio, što si prodao Spasitelja svoga za tako sramotnu plaću i postao izdajica". Taj je glas, iako tih, bio tako silan, da Juda više nije mogao izdržati. On je zdvojio o milosrđu Božjem, otišao, bacio onaj žalosni novac u hram i onda se objesio na jednom drvetu. Vidite li, djeco, kako je velika stvar savjest, taj glas Božji, što progovara u duši, kako smo rekli, svakoga čovjeka na tom svijetu.

Još ćemo vam jedan primjer navesti. Čuli ste, kako su zavidna braća prodala mladoga Josipa u Egipat. Savjest im je govorila: "Ne smijete toga učiniti. Ali oni se nisu na bo obazirali. Kad su kasnije bili zatvoreni u Egiptu, onda se savjest probudila nanovo, i oni su sami morali priznati: "Pravo nam se ovo dogodilo, jer nismo imali milosrđa s bratom našim Josipom."

A mladi Josip bio je jedno vrijeme rob Putifarov u Egiptu. Jednog dana ga je žena Putifarova kušala navesti na sramotan grijeh. Ali se probudila odmah savjest Josipova, i on je rekao ženi Putifarovoj: "Kako bih ja mogao počiniti takvo grdno zlo pred očima Gospodnjim?" I Josip nije popustio grijehu. I jer mu je savjest govorila - ne smiješ toga grijeha počiniti - Josip je radi svoje savjesti radije išao u tamnicu, gdje je odsjedio dvije godine ni kriv ni dužan. Ali ga je onda hvalila i njegova savjest: "Dobro si učinio, da nisi popustio!" I zato je Josip bio miran i sretan, a kasnije ga je Bog silno nagradio, što je slušao svoju savjest, to jest glas Božji, i Josip je postao potkraljem čitave zemlje egipatske.

I tako bismo djeco mogli dugo i dugo nabrajati. Ali ono neka vam je dosta: savjest je glas Božji u našoj duši, koji nam prije svakoga djela kaže: "Ovo smiješ, ovo ne smiješ učiniti!" Kada smo pak nešto učinili, savjest se odmah javlja i kaže:"Ovo si dobro učinio, a ovo si zlo učinio!" Tako kod Adama i Eve, tako kod Kaina, tako kod Jude, tako kod braće Josipove, tako kod mladoga Josipa, tako kod svakoga čovjeka, tako i u vašoj duši. Taj glas savjesti moramo slušati, kad nam nešto zapovijeda. Taj glas savjesti, a to je glas Božji, moramo slušati, kad nam nešto zabranjuje, jer bi inače uvrijedili Boga i sagriješili. A to ne smijemo nikada!

IV. BOG VIDI SVAKI GRIJEH

Draga djeco!

Bio je neki čovjek u Italiji, koji je imao lijep vinograd, a u vinogradu i nekoliko voćaka, na koje je jako pazio. Ali se ipak našao neki čovjek, koji mu je krao voće s tih stabala. On ga je dva puta opomenuo, ali uzalud. Kad ga je treći put uhvatio na krađi, razljutio se silno na njega i u srdžbi ga ubio. No sad ga je počela gristi savjest, o kojoj smo zadnji puta govorili, i on je od straha pred sudom i srama pred ljudima iskopao jamu i zakopao u nju čovjeka, kojeg je ubio. Nitko ga nije vidio, i kako ubijenog čovjeka nijesu mogli pronaći, stvar je bila zaboravljena. Ali jednoga dana dođe do njegove kuće veliki svetac, sveti Gerard Majella. On je pogledao toga čovjeka, zagledao mu se duboko u oči i onda mu rekao: "Gospodine bilježniče (ubojica je naime bio bilježnik po zvanju), Vaša je savjest u zlom stanju. Vi se još niste ispovjedili radi ubojstva onog čovjeka, kojeg ste ubili i pokopali u svom vinogradu." Jadni je bilježnik mislio, da će umrijeti od straha. Nitko na svijetu nije znao za to ubojstvo, a sada evo dolazi čisto nepoznat čovjek i točno mu kaže, što je načinio i gdje je zakopao svoju žrtvu. On je poslušao sveca, ispovjedio se skrušeno i okajao svoje umorstvo. Kad je sveti Gerard umro i Crkva odlučila, da ga proglasi svetim, među svjedocima za svetost Gerardovu bio je i taj bilježnik. A kako je sv. Gerard, djeco, doznao za to umorstvo? Rekli smo, da nitko na svijetu nije znao za to, pa ni najbliži susjedi nisu imali pojma o tome, jer sve dogodilo u najvećoj tajnosti, kad nikoga nije bilo blizu, da bi što čuo ili vidio. Sveti Gerard saznao je za to umorstvo tako, da mu je Bog to saopćio. Bog, koji sve vidi, svaki pa i najmanji grijeh, i ništa se ne može sakriti pred očima Njegovim, kao što ste već i učili: "Jedno oko uvijek gleda, kom se sakrit ništa ne da". To oko Božje gledalo je onoga bilježnika, kad je ubijao onog nesretnog čovjeka. To oko Božje gledalo je, na kojem je mjestu taj bilježnik pokopao svoju žrtvu. Onda je Bog naredio svecu, da ide do ubojice, i da mu kaže njegovo zlodjelo i opomene ga na pokoru i dobru svetu ispovijed.

1. Bog dakle, djeco draga, vidi svaki grijeh. Ništa, baš ništa ne može se dogoditi na tom svijetu, da Bog toga ne bi vidio. Čuli ste zadnji puta, kako su sagriješili Adam i Eva. I kad im se probudila savjest i opomenula ih, kao što je sveti Gerard opomenuo onoga ubojicu, Adam i Eva su se brzo sakrili u grmlju, kao da ih Bog ne će naći. Ali tek što su se sakrili, već se začuo glas Božji: "Adame, gdje si?" Tako je Bog pitao, ne kao da ne bi znao, gdje je Adam, nego da mu pokaže, kako je ludo radio, kad je skupa sa svojom ženom poslušao zmiju zavodnicu.

Čuli ste zadnji puta, kako je Kain ubio svoga brata Abela. Nitko na svijetu nije toga vidio, jer su Abel i Kain bili posve sami u polju. Kain je mislio, da se to nikada ne će saznati. Ali tek što je ubio brata svojega, već se Bog

javlja i pita ga: "Gdje ti je brat Abel?" A Kain u svojoj ludosti još kuša to zataškati i izgovara se: "Ne znam. Zar sam ja čuvar brata svojega?" Ali mu u isti mah Bog, koji sve vidi, govori: "Što si učinio? Evo krv brata tvojega viče glasno k Meni sa zemlje. I zato da si proklet, prognan od domaćeg tla, što je otvorilo usta svoja, da popije iz ruke tvoje krv brata t vojega." Kako vidite, djeco draga, uzalud se Kain sakrivao i ispričavao pred Bogom, jer ga je Njegovo sveznajuće oko gledalo, kad je ubijao brata svojega Abela.

Ali da vidimo još to oko Božje, kojemu ništa ne izmakne, ni jedan jedini grijeh ili bilo koji ljudski čin. Čuli ste već, kako je dragi Bog pozvao k Sebi na goru Sinaj velikoga vođu naroda izraelskoga, Mojsiju, da ga pouči, i da mu dade zakon za narod. Mojsije je proboravio na gori, sakriven od oblaka, četrdeset dana i četrdeset noći. Kad ga dugo nije bilo, počeli su Izraelci mrmljati i zatražili su od Mojesijeva brata Arona, da im načini tele, kojemu će se klanjati. I Aron je od straha načinio tele od zlata. Nato su Izraelci počeli piti, pjevati i plesati oko zlatnog teleta, govoreći: "Ovo je, Izraele, bog tvoj, koji te je izveo iz zemlje egipatske!" Ali tek što su to učinili, već se Gospod Bog javio Mojsiju, govoreći: "Idi, siđi dolje! Jer narod, što si ga izveo iz zemlje egipatske, čini zlo. Brzo zađoše s puta, što sam im ga zapovjedio. Načiniše sebi tele liveno, pokloniše mu se, prinesoše mu žrtvu i povikaše: Ovo je bog tvoj, Izraele, koji te izvede iz zemlje egipatske!" Jeste li vidjeli, djeco, oko Božje i uho Božje? Mojsije nije imao ni pojma, što se događa ispod planine. A Bog mu eto najednom sve pokazuje: Bog vidi, da nrod čini zlo. Bog vidi, da su sašli s puta, kojim im je On zapovjedio da idu. Bog vidi, da su načinili sebi zlatno tele. Bog vidi, da se oni tom zlatnom teletu klanjaju kao bogu... Bog vidi, da tomu lažnomu bogu prinose žrtvu. Bog vidi, da oni svoje izbavljenje iz Egipta pripisuju tomu bogu, kojega su salili od zlata. Nijedna dakle sitnica nije izmakla oku Božjemu, i kad je Mojsije sišao s brda, uvjerio se, da je sve točno onako, kako mu je Bog na brdu bio rekao. Zapamtite dakle, djeco draga: "Jedno oko uvijek gleda, kom se sakrit ništa ne da!"

Ali pogledajmo još to sveznajuće oko Božje! Jedanput je Gospodin Bog došao u ljudskom obliku k svetom patrijarhi Abrahamu. Abraham Mu je ugotovio gozbu. Dok je tako sjedio s Abrahamom kod gozbe, Abrahamova žena Sara se nasmijala pod šatorom, kad je čula, da će roditi sina, makar je već bila starica. Bog ju je ukorio radi toga smijeha. Sara se prestrašila, kako je mogao samo saznati, da se ona smije, kad je On bio dosta daleko vani, a ona sama unutra pod šatorom, gdje je nitko nije ni vidio ni čuo. Zato se počela ispričavati Bogu, da se nije smijala. Ali joj je On odmah odvratio: "Ne, ti si se smijala!" Vidite li, djeco, oko Božje? Jedno oko uvijek gleda, kom se sakrit ništa ne da.

Ali pogledajmo još to sveznajuće oko Božje! Kad je Isus zakupljao svoje apostole, došao je k Njemu i Natanael, koji se kasnije prozvao Bartol. Kad ga je Isus vidio, gdje dola-

zi, reče mu pred svima: "Evo pravoga Izraelca, u kome nema prevare!" Natanael se začudio i kao da ne vjeruje Isusovim riječima, upita Ga: "A odakle me poznaješ?" A Isus mu reče: "Još prije nego te pozva Filip, vidio sam te pod smokvom". To je Natanela ili Bartola silno iznenadilo, jer ono, što je radio pod smokvom, nije nitko na svijetu znao. To je mogao znati samo Bog. Zato je sav ushićen povikao Isusu: "Učitelju, Ti si Sin Božji, Ti si Kralj Izraelov!" Vidite li opet, djeco, kako je istinita riječ:"Jedno oko uvijek gleda, kom se sakrit ništa ne da!"

Još samo jedan primjer, da duboko usadite sebi u srce i u dušu tu veliku istinu, jer će vas ona sačuvati od mnogih zala i grijeha. Prvi su kršćani bili puni ljubavi bratske. Kad je kome što trebalo, a nije mogao sebi pomoći, drugi su dobri kršćani prodavali i svoja imanja i novac donosili svetim apostolima, a dadu svakome, komu što treba. A bili su neki muž i žena, koji su se zvali Ananija i Safira. Oni su se htjeli pokazati dobrima, kao i drugi, a opet radi lakomosti htjeli su sačuvati nešto novca za sebe. Prodali su njivu i jedan dio donijeli apostolima, da se dade siromasima, a drugi dio su zadržali za sebe. Oni su to mogli zadržati mirne duše, jer je bilo njihovo, ali nisu smjeli lagati, da su njivu prodali za manju svotu, nego što su je prodali. Sv.Petar nije prije imao ni pojma ni o toj njivi ni o prodaji ni o cijeni, za koju je prodana. Ali kad su Ananija i Safira donijeli novac, upitao ih je Petar, za koliko su prodali njivu. Oni su lagali i zatajili pravu cijenu. Ali je Bog najednom očitovao Petru svu istinu, i Petar ih je ukorio radi njihove laži i navijestio im tešku kaznu Božju za tu malu laž. Kazna je bila nagla smrt, te su i Ananija i Safira izdahnuli pred nogama sv.Petra, i ljudi su ih po nalogu Petrovom iznijeli mrtve van i pokopali. Vidite li, djeco draga, opet sveznajuće oko Božje? Jedno oko uvijek gleda, kom se sakrit ništa ne da!

2. Što slijedi za nas iz te istine? To, da nikada i ni pod koju cijenu ne učinimo ma i najmanji grijeh, jer će Bog za njega sigurno saznati i kazniti nas. Ako Mu nije mogao izmaknuti onaj bilježnik, kad je ubio onoga čovjeka; ako Mu nisu mogli izmaknuti Adam i Eva; ako Mu nije mogao izmaknuti Kain; ako Mu nisu mogli izmaknuti Izraelci oko zlatnoga teleta; ako Mu nije mogla izmaći Sara; ako Mu nije mogao izmaći Natanael; ako Mu nisu mogli izmaći Ananija i Safira; ne ćemo Mu moći ni mi izmaknuti, ako sagriješimo, jer"jedno oko uvijek gleda, kom se sakrit ništa ne da", a to je oko Božje.

*****

V. BOG OSUĐUJE SVAKI GRIJEH

Draga djeco!

Sveto Pismo nam pripovijeda, kako je u Babilonu živio kralj, po imenu Baltazar. Bio je to bezbožan čovjek. Jednog dana priredio je on veliku gozbu svojim prijateljima i ženama. Njegov otac, kralj Nabukodonozor, bio je dovukao iz Jeruzalema u Babilon sveto posuđe iz hrama Božjega u Jeruzalemu i spremio ga u svoju riznicu. Baltazar međutim, njegov sin, dao je to posuđe donijeti, pa su iz zlatnih čaša svetoga jeruzalemskoga hrama pili on i njegove žene i prijatelji. To je bilo svetogrđe. Baltazar je počinio težak grijeh, kad je obeščastio sveto posuđe, koje se upotrebljavalo samo za službu Božju u svetom hramu u Jeruzalemu. I za tu njegobu bezbožnost stigla ga je kazna Božja. Odmah se pojavila na zidu njegove palače, gdje su se gostili, čovječja ruka i napisala tri riječi: Mane, Tekel, Fares! Baltazar se silno poplašio, pa je sazvao sve svoje mudrace, da mu pročitaju i odgonetnu to pismo. Ali nitko mu ga nije znao protumačiti. Tada se njegova mati sjetila, da na dvoru živi sveti prorok Danijel, pa je dala brzo dozvati Danijela, da kralju protumači, što je ona čovječja ruka napisala na zidu. Kralj je obećao Danijelu zlatan lanac i treće mjesto u svom kraljevstvu, ako mu protumači ono pismo. Danijel nije htio primiti kraljevih darova, ali pismo mu je protumačio. Riječi, koje su bile napisane, značile su: "Mane:izbrojio je Bog kraljevstvo tvoje i učinio mu kraj. Tekel: izmjeren si bio na mjerila i nađen si lak. Fares: razdijeljeno je kraljevstvo tvoje i dano Medijancima i Perzijancima". I kralj Baltazar bio je ubijen još iste noći.

1. Kako vidite, draga djeco, Bog dragi je brzo kaznio grijeh kralja Baltazara. Još se nije ni digao od stola, a već je ona ruka pisala po zidu kaznu Božju za njegovo svetogrđe. A kako je Bog kaznio kralja Baltazara za njegov grijeh, tako kazni, iako ne odmah, i svakoga drugoga čovjeka za njegove grijehe, bilo na ovom svijetu bilo na drugom, bilo teže bilo kaše, već prema veličini grijeha, a često puta kazni i na ovom i na drugom svijetu. Ali nikada Bog ne pušta bez kazni ni jednog jedinog grijeha, bilo na ovom bilo na drugom svijetu. I da to bolje upamtite, navest ću vam više primjera iz Sv.Pisma.

Već smo vam govorili o našim praroditeljima Adamu i Evi. Oni su sagriješili tako, da su protiv zabrane Božje jeli plod sa drveta, s kojeg im je bilo zabranjeno jesti. I odmah ih je stigla kazna Božja. Izgubili su milost posvećujuću. Potamnio im je razum. Oslabila im je volja. Došle su na njih svakojake bolesti. Bili su istjerani iz raja zemaljskoga, gdje im je tako lijepo bilo. Konačno ih je snašla smrt i morali su u grob. Osim toga naveli su velike jade na sve svoje potomke. Eto, kako je teška kazna Božja za jedan jedini grijeh!

Kad su Izraelci bili u pustinji, pobunili su se jednoga dana protiv sluge Božjeg Mojsija neki ljudi, pod vodstvom Kore, Datana i Abirona. Mojsije je nastojao da ih privede k

pameti, ali oni su bili veoma drzoviti i neposlušni i htjeli su da oni vladaju umjesto Mojsija. Mojesije se potužio Bogu i te je buntovnike stigla odmah strašna kazna Božja. Pod njima se otvorila zemlja, i oni su uz veliki jauk i plač propali zauvijek u dubinu, i zemlja se zatvorila za njima. Kako strašna i brza kazna Božja za njihov grijeh!

Veliki židovski svećenik Heli imao je dva sina, koji su se zvali Ofni i Fines. To su bili vrlo pokvareni ljudi, jer su smetali ljude kod sv.službe Božje i nisu im dali,da, kako treba, prinose svoje žrtve Bogu. To je bio velik grijeh pred Bogom, a otac njihov nije se puno brinuo, da kazni svoje sinove i nauči ih redu. Onda je zagrabio sam Bog i strašno ih kaznio. Došao je rat sa Filistejcima. Filistejci su bili jači i potukli su Izraelce, i oba sina Helijeva Ofni i Fines pali su u boju. Kad je glasnik došao, da to javi njihovu ocu Heliju, Heli je baš sjedio na stolcu, jer je već bio star i slabo je vidio. I kad je čuo žalosnu vijest, da su mu obadva sina poginula, od žalosti se srušio sa stolca, slomio vrat i umro na mjestu. Osim toga je svećenička čast prešla iz njegove obitelji na drugu lozu, a to je bila velika sramota za njegovu obitelj. Eto, kako je teško Bog dragi kaznio i Helija i njegove sinove radi grijeha, koje su počinili.

Ali još ćemo vam navesti, djeco draga, nekoliko primjera, da se bolje čuvate grijeha, i da vas ne bi stignula kazna Božja. U Izraelu je živio bezbožni kralj po imenu Ahab. Još gora nego Ahab bila je njegova bezbožna žena Jezabela. Kralju se svidio vinograd nekoga siromašnog čovjeka Nabota, pa je želio dobiti taj vinograd. No Nabot ga nije htio prodati, jer je to bila njegova očinska baština i zato njemu vrlo draga. Kralj se radi toga jako ljutio. Nato je Jezabela obećala kralju, da će mu ona pribaviti vinograd. I to je učinila, ali na žalostan način. Našla je nekoliko lažnih svjedoka i onda naredila sucima u gradu Nabotovom, da Nabota izvedu pred sud, a oni lažni svjedoci imadu potvrditi njegovu tobožnju krivnju. I tako se dogodilo, i Nabot je bio osuđen na smrt i kamenovan, premda nije bio ništa kriv. Ahab i Jezabela počinili su više grijeha. Oteli su tuđi vinograd, lažno optužili nevinoga čovjeka, naveli na grijeh mnogo ljudi i dali ubiti Nabota. Zato ih je stigla strašna kazna Božja. Ahab je pošao u rat, i makar je bio preobučen, da ga ne bi vojnici prepoznali u bitci, bio je ranjen od strijele, i onda mu je istekla krv i on je umro u svojim bojnim kolima. Kad su kola prali na jezeru, došli su psi i lizali kraljevu krv. Jezabelu je pak novi kralj Jehu dao baciti s prozora kraljevske palače na dvorište, gdje su je konji izgazili kopitima, a onda su došli psi i svu je pojeli osim nešto kostiju. Kakva strašna kazna Božja za grijeh ubijstva i laži i pljačke!

Navest ćemo vam još nekoliko primjera. Sveti prorok Elizej je jednom išao mimo jednoga grada. Poganski roditelji u tom gradu naputili su svoju djecu, da idu i rugaju se proroku. I djeca su išla i vikala: "Hodi ćelo! Hodi ćelo!" Prorok ih je prokleo u ime Gospodnje. I odmah su izašle dvije medvjedice iz obližnje šume i rastrgale četrdeset i dvoje djece na veliku žalost njihovih roditelja. Kakva strašna kazna Božja za jedno ruganje!

Kralj Antioh bio je velik bezbožnik. Dao je u svom bezbožnom ludilu poubijati hiljade i hiljade nevinih ljudi, jer se nisu htjeli odreći vjere u pravoga Boga i služiti njegovim gadnim idolima ili lažnim bogovima. Ali kako je on činio drugima, tako je Bog vratio njemu za njegove opačine. Kada se vozio iz Babilona u Palestinu, zgrabila ga je strašna bol u crijevima. Crvi su mu počeli živome izjedati tijelo, i smrad je od njega bio tako strašan, da nitko nije mogao izdržati u njegovoj blizini. Počeo je svašta obećavati Bogu, kako će se popraviti, kako će počinjena zla nadoknaditi dobrim djelima. Ali Bog je vidio njegovo pokvareno srce i znao, da to nije iskreno, pa ga je pustio da umre u najstrašnijim mukama. Evo, kako teška kazna Božja za njegove grijehe!

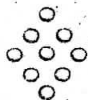
Herod Agripa htio je sebi prisvojiti božansku čast. Ljudi su mu naime laskali, da je glas njegov glas Božji i kralj je to prihvatio kao istinu. No nije dugo čekao na kaznu za svoje bogohulstvo. Odmah ga je udario anđeo Gospodnji, i kralj je izdahnuo, živ izjeden od crva, slično kao i kralj Antioh. Kako treška kazna Božja za grijeh!

Marija, sestra Mojsijeva mrmljala je jednoga dana protiv svoga brata Mojsija. Htjela je da bude i ona malo viša u časti, jer da je i s njom govorio Gospod. Odmah ju je stigla teška kazna Božja. Bog ju je naime pozvao na red i udario gubom, strašnom bolešću po čitavom tijelu, pa je morala izaći izvan tabora i živjeti osam-ljena, dok joj se Bog na zagovor sluge svoga Mojsije nije opet smilovao.

David je sagriješio s tuđom ženom i ubio svoga najboljeg prijatelja, vojnika Uriju. Za taj grijeh je Bog dao, da mu je umro ljubljeni sin, kojeg je dobio od one žene; da mu se pobunio sin Absalom; da mu je ubijen sin Amnon; da su ga snašle razne druge nevolje.

Već smo vam govorili o onoj Safiri i mužu njezinom Ananiji. Radi malo laži stigla je jedno i drugo nagla smrt.

2. A što nam sve to govori, djeco draga? To, da je grijeh uvreda Boga i da nema grijeha, kojeg Bog ne bi kaznio. Neke kazni već na ovom svijetu. Neke kazni na drugom svijetu, u čistilištu ili u paklu, prema tome, je li grijeh težak ili lagan. Neke kazni i na ovom i na drugom svijetu. Bolje nam je dakle sto puta umrijeti, nego ikada sagriješiti, makar samo malim grijehom, jer i mali grijeh stiže više put velika kazna, kao što ste vidjeli kod Ananije i Safire.

VI. ISUS OPRAŠTA GRIJEHE

Draga djeco!

Jednoga dana propovijedao je Isus naš po običaju Evanđelje narodu židovskom. Dok je bio u jednoj kući, donijeli su ljudi k Njemu jednoga teškoga bolesnika. Bio je uzet i nije se mogao nikuda ni maknuti bez tuđe pomoći. Ali kako je oko kuće bilo mnogo naroda i nisu mogli do Isusa, to su se dosjetili, da ga preko krova spuste pred Isusa. U Palestini su naime u ono doba imali ravne krovove, a na krovu otvore, da se mogu popeti gore i sići dolje. I ti su se dakle ljudi popeli gore s bolesnikom i onda ga kroz otvor na krovu spustili na nosiljci dolje pred Isusa. Taj bolesnik bio je u strahu, što će mu reći Isus, jer je bio grješnik. Ali Isus dragi nije mu ništa nažao učinio, nego mu je milo rekao: "Utješi se, sinko, oprošteni su ti grijesi tvoji!" To su čuli oni pokvareni farizeji, pa su mislili u svom srcu:"Ovaj huli na Boga!" Ali Isus je vidio njihove misli, pa im je rekao: "Zašto zlo mislite u srcima svojim? Što je lakše reći: Oprošteni su ti grijesi tvoji? Ili reći: "Ustani i hodi? Ali znajte, da Sin čovječji (to je Isus) ima vlast opraštati grijehe!" I tada reče uzetome: "Ustani, uzmi postelju svoju i idi kući!" On ustade i ode kući. Kad su to ljudi vidjeli, slavili su i hvalili Boga, radi Njegove moći i Njegove dobrote.

1. Mi smo zadnji puta, djeco draga, govorili, da Bog kazni svaki pa i najmanji grijeh kod ljudi. Mislio bi radi toga tko, da je Bog nemilosrdan. Ali Bog kazni svaki grijeh kod čovjeka radi toga, jer ljubi čovjeka. Zato kazni, to jest šalje nevolje grešniku na tome svijetu, da ga obrati na pravi put. Više puta liječnik mora rezati i paliti na našem tijelu. Ali on to ne čini zato, da nas ubije, nego zato da nas ozdravi. Tako i dragi Bog kazni grijehe i pohađa grešnika svakojakim nevoljama, da ga obrati na pravi put, da mu ozdravi dušu i učini ga zauvijek sretnim.

Kad bi naime Bog dragi mrzio čovjeka grešnika, onda bi ga odmah uništio. Ali Bog ne samo da ne uništava odmah grešnika, nego mu rado oprašta sve grijehe, čim se za njih pokaje i zamoli Boga za oproštenje. Vidjeli ste, kako je milo Isus naš primio onoga siromašnog uzetog grešnika. Nije ga izgrdio, nije ga možda udario, nego mu je milo rekao: "Utješi se, sinko, oprošteni su grijesi tvoji!" Ali da ne bi mislili, da je Isus učinio tako samo ovome grešniku, pokazat ću vam još više primjera, kako Isus milo prima i oprašta svakomu grešniku, koji dođe k Njemu moliti za oproštenje.

Jednoga dana bio je dragi Isus pozvan na ručak nekom oholom farizeju. I Isus je došao. Dok je sjedio kod stola, dođe iznenada jedna žena. Ona se zvala Marija Magdalena, a bila je velika grešnica, tako da su je svi ljudi prezirali. Samo sveto Evanđelje kaže, da je u njoj bilo sedam đavola. Ta je dakle siromašna grešnica čula za dobrotu Isusovu, pa je puna nade došla do Njega. Nosila je sa sobom jednu posudicu, punu finog mirisa. Kad je došla u sobu, gdje je bio Isus, pala je odmah na koljena do nogu Isusovih. Nije

ništa govorila, nego je samo plakala i suzama zalijevala svete noge Isusove. Onda ih je brisala svojom kosom i cjelivala. Onda ih je namazala finom mirisnom masti. Onaj oholi farizej se zgražao i mislio u sebi: "Kad bi ovaj (to jest Isus) bio prorok, onda bi znao, tko i kakva je to žena, koja ga se dotiče - jedna grešnica." A što je učinio Isus? Okrenuo se tom farizeju i rekao mu: "Jedan vjerovnik imao je dva dužnika. Jedan mu je bio dužan pet stotina dénara, drugi pedeset. Jer nijesu mogli platiti svojega duga, otpusti ga obojici. Koji će ga sad više ljubiti?" A farizej mu odgovori: "Mislim onaj, komu je više poklonio". A Isus reče: "Pravo si sudio!" Nato se okrenuo Isus k onoj ženi i rekao farizeju: "Vidiš li ovu ženu? Dođoh u kuću tvoju, a ti ne dade vode za noge Moje; a ona suzama okvasi noge moje i kosom svojom ih otre. Ti mi ne dade cjelova; ona otkako uđe, ne prestade cjelovati nogu mojih. Uljem nijesi pomazao glave moje; a ona pomašću pomaza noge moje. Zato kažem ti: Njoj su oprošteni mnogi grijesi njezini, jer je pokazala mnogu ljubav..." Tada reče ženi: "Tvoji su ti grijesi oprošteni". Vidite li, djeco draga, kako je dobar Isus naš, pa ako i mora radi svoje božanske časti kazniti grijehe, On ih ipak od srca oprašta svakome, koji k Njemu dođe raskajana srca, kako je učinila ova žena grješnica.

Ali još ćemo vam navesti nekoliko primjera,da vidite, kako rado Isus oprašta grijehe skrušenome grešniku. Jednoga dana su uhvatili farizeji jednu drugu ženu u grijehu. Po židovskom zakonu, jer je počinila preljub, morala je biti kamenovana. Doveli su je k Isusu, da vide, što će On učiniti s njom. I onda su je stali tužiti pred Njim i pitati Ga, što On kaže na teški grijeh te žene. A Isus je pisao prstom po zemlji, rekavši: "Tko je od vas bez grijeha, neka prvi baci kamen na nju!" Farizeji su se počeli čudno pogledavati, i onda jedan po jedan tiho izmicati, počevši od najstarijih. Ostali su samo Isus i ta žena grešnica, koja je sva drhtala od straha radi strašne smrti, koja bi je imala stići po zakonu Mojsijevom. A što je onda učinio Isus naš? Pogledao je nesretnu ženu i zapitao blago: "Ženo, gdje su tvoji tužitelji? Zar te nitko nije osudio?" A ona puna straha odgovori:"Nitko, Gospodine!" A Isus naš je pun dobrote odgovorio jadnici: "Ni Ja te ne ću osuditi. Idi i ne griješi više!" Vidite li, kako je dobar Isus naš, Bog naš, i kako On rado i odmah oprašta grijehe, makar kako teški bili, svakome čovjeku,kojemu je žao, što je uvrijedio Boga i želi se popraviti.

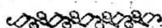
Kad je Isus naš bio razapet na križu, bila su s Njime zajedno razapeta i dva razbojnika, jedan s lijeve, drugi s desne strane. Oni su počinili mnoga zla. Ubijali su ljude, krali i pljačkali tuđu imovinu. Zato ih j e svjetovna vlast osudila na smrt, te su bili razapeti na križ. Nitko nije imao s njima smilovanja, prezreni su bili od svih ljudi. Ali, što se dogodilo? U zadnjem času života jedan od tih razbojnika pokajao se za svoje teške zločine i grijehe, kojima je uvrijedio Boga. Vidio je, kako je Isus dobar i kako se moli i za neprijatelje svoje. To mu je dalo snage, da se obrati na Isusa riječima: "Gospodine, sjeti se mene, kad dođeš u kraljevstvo svoje!" Mislio bi čo-

vjek da će ga Isus odbiti. Ali gle! Tek što je skrušeni razbojnik izustio te riječi, već mu Isus odgovara, pun dobrote i ljubavi: "Zaista ti kažem, još danas ćeš biti sa Mnom u raju!" Eto, jedna jedina skrušena riječ, i svi su teški grijesi razbojnikovi bili oprošteni. Eto, kako Isus naš rado oprašta grijehe skrušenome grešniku.

I tako je Isus dragi činio uvijek, kada se netko obratio na Njega. On je sve oprostio onome cariniku, koji se zvao Zahej, i kojega su Židovi prezirali kao javnog grešnika. On je sve oprostio onoj ženi Samaritanki, koja je živjela u grijehu i radi toga su je prezirali svi ljudi. Isus je dragi nije prezreo, nego ju je lijepo doveo na pravi put. On nije prezreo carinika Levija, koji je također vrijedio kod Židova kao javni grešnik, jer se bavio carinom. Isus ne samo da ga nije prezreo, nego jer je vidio dobro Levijevo srce, On ga je uzeo za apostola, koji se kasnije prozvao Matej, i koji nam je napisao tolike divne stvari iz života Isusova u svom Evanđelju.

2. A što nam sve to govori, djeco draga? Ako smo možda dragoga Boga uvrijedili grijehom i zaslužili kaznu, ne trebamo zdvajati nego doći pred Isusa kao i onaj uzeti čovjek ili Marija Magdalena ili onaj razbojnik na križu, pa Ga zamoliti iskreno za oproštenje. On će nam sve oprostiti. Isus naš je naime sličan dobrom pastiru, koji ide za izgubljenom ovcom, pa kad je nađe, digne je na svoja ramena i pun radosti nosi je kući. Da je tome tako, vidimo kod sv. Petra apostola. On je počinio težak grijeh, jer se u dvorištu velikoga svećenika, kad su Isusa mučili, odrekao sa zakletvom Isusa. Poplašio se naime jedne sluškinje, koja je govorila, da i on spada među učenike Isusove. I Petar je od straha zatajio Isusa i počeo se kleti i preklinjati, da Ga ni ne pozna. Petar je eto počinio težak grijeh. Bio je prava izgubljena ovca. Ali čim je počeo plakati radi svoga grijeha, već mu je bilo oprošteno, i Njemu se Isus posebno javio iza uskrsnuća i postavio ga za vrhovnog poglavara Crkve svoje.

Nikada dakle ne smijemo zdvajati, ako smo počinili kakav grijeh, pa makar i najteži, nego moramo doći raskajani k Isusu, koji nas čeka, naposе u ispovjedaonici, i On će nam sve oprostiti. Zato je i došao na svijet i umro na drvetu križa.

VII. ISUS PREDAJE VLAST OPRAŠTANJA GRIJEHA APOSTOLIMA

Draga djeco!

Prije kojih sto i šezdeset godina bila je u Francuskoj strašna pobuna, ili kako kažu, revolucija. Hiljade i hiljade ljudi bilo je ubijeno. Uhvatili su i francusku kraljicu Mariju Antoanetu i osudili je na smrt. Ona je zamolila te krvožedne ljude da bi pustili k njoj svećenika, da se ispovjedi prije smrti. Ali ti bezbožni ljudi nisu joj to dopustili. Ona se pomolila Bogu, da joj omogući svetu ispovijed

prije smrti. I Bog ju je uslišao. Ona je naime uspjela, da iz tamnice stupi u tajnu vezu s jednim svećenikom, koji je stanovao u ulici, kuda je ona imala poći na stratište, da joj odsijeku glavu. Konačno je došao dan, da joj odsijeku glavu, pa su je posadili na kola i pošli s njom na stratište. Kraljica pazila je dobro, kad će kola doći do kućnog broja one ulice, gdje je stanovao onaj svećenik. Konačno ga je opazila, ali samo ona. Ona je sagnula potiho glavu nekoliko puta u znak onome svećeniku, da ga je vidjela i da moli za odrešenje od svojih grijeha. I svećenik, koji je dakako bio preobučen na prozoru, da ga ne bi prepoznali, dao joj je odrešenje od njezinih grijeha. Kad je dobila odrešenje, kraljica je bila posve mirna i nije se ništa plašila, kad je sjekira padala na njezin vrat i odsjekla joj glavu, jer je bila uvjerena, da joj je Bog oprostio sve njezine grijehe, kad ju je svećenik odriješio. Ali otkuda, djeco, vlast tome svećeniku, da ju odriješi od grijeha? Zašto to nisu mogli drugi ljudi?

1. Da je Isus odrešavao od grijeha, to smo vidjeli zadnji put. On je, kako smo rekli, odriješio od grijeha Mariju Magdalenu. On je odriješio od grijeha onoga uzetoga čovjeka. On je odriješio onu ženu zatečenu u preljubu. On je odriješio razbojnika na križu, On je odriješio tolike druge od grijeha. No Isus je bio Bog, pa je to mogao učiniti. Ali otkuda vlast običnu svećeniku, da može odriješiti čovjeka od grijeha? Jer oni farizeji, o kojima smo govorili, kad je Isus odriješio od grijeha onoga uzetoga, s pravom su govorili: "Tko može opraštati grijehe osim jedinoga Boga?" Ako dakle svećenik ima vlast odrešavati od grijeha, onda mu sigurno nitko drugi nije mogao dati te vlasti osim Isusa, koji je Bog. I to je Isus naš doista i učinio. Evo kako.

Vi se sjećate, djeco, kako je Isus naš morao podnijeti strašne muke na Veliki petak, kad su Ga Židovi dali bičevati, trnjem okruniti, na smrt osuditi i na križ razapeti. Isus je na križu umro i bio pokopan. Ali, kako znate, Isus naš nije ostao u grobu, nego je treći dan slavno uskrsnuo iz groba. On se iza uskrsnuća javio mnogim svetim ljudima, ali najviše svojim apostolima.

I evo, što je Isus učinio. Apostoli su, kako znate, svi pobjegli na razne strane, kad je Isus bio uhvaćen. A onda su se iza Njegove smrti opet sakupili i zatvorili u onu dvoranu, gdje su bili zadnji put na večeri s Isusom. Zatvorili su se od velikoga straha, da ih ne bi Židovi iznenadili i uhvatili, pa i njih mučili kao i Isusa. I kad su oni tako žalosni sjedili u toj dvorani, najednom se pojavi u njihovoj sredini Isus. Nije Mu trebalo otvarati vrata, jer je ušao unutra kroz zatvorena vrata, kako je i kroz zapečaćen grob izašao iz groba. Za proslavljeno naime tijelo Isusovo nije bilo više nikakve zapreke. Ni kamen ni vrata ni zid, ništa Mu nije smetalo. Apostoli su se silno preplašili, kad su ugledali Isusa. Mislili su, da je to kakav duh. Ali im Isus reče: "Zašto ste se ustrašili, i zašto se sumnje porađaju u srcima vašim? Vidite ruke Moje i noge Moje! Opipajte Me i vidite! Duh nema mesa i kostiju, kako to

vidite na Meni". Iza ovih riječi pokaza im Isus ruke i noge. Ali od radosti i začuđenja nijesu oni još mogli vjerovati. Zato ih upita: "Imate li ovdje što jesti?" Oni Mu dadoše komad ribe pečene i meda u saću. On je uzeo i jeo pred njihovim očima, da se uvjere, da je to onaj isti dragi Isus, s kojim su tri godine zajedno živjeli i gledali Njegova divna čudesa. Ali Isus je tom zgodom donio najdivniji dar apostolima i preko njih svim ljudima. Najprije im je zaželio i dao mir, a onda je dahnuo u njih i rekao im: "Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, oprostit će im se, i kojima zadržite, zadržat će im se."

2. Što je Isus učinio djeco, kad je rekao te riječi? Isus je tada, djeco draga, ustanovio sakramenat svete ispovijedi, davši apostolima i njihovim nasljednicima biskupima vlast, da mogu odrešavati ljude od grijeha. Biskupi pak mogu pravo opraštanja grijeha dati i svećenicima za to sposobnima. Sveti Petar je bio samo smrtni čovjek, kao i svi mi drugi. Ne bi dakle nikada bio mogao opraštati ljudima grijehe, da mu Isus, koji je Bog, nije dao te vlasti. I sv.Ivan apostol bio je samo smrtni čovjek, kao i svi mi drugi ljudi. Ne bi dakle nikad bio mogao opraštati grijehe ljudima, da mu Isus, koji je Bog, nije dao tu vlast. I ostali sveti apostoli bili su samo smrtni ljudi, kao i svi mi drugi. Ne bi dakle nikada mogli opraštati grijehe ljudima, da im Isus, koji je Bog, nije dao te vlasti. I biskupi, koji su naslijedili svete apostole u službi, samo su smrtni ljudi, kao i svi ostali. Ne bi dakle nikada mogli opraštati grijehe ljudima, da im tu vlast nije dao Isus. I svi ostali svećenici samo su smrtni ljudi. Ne bi dakle nikada mogli opraštati grijehe, da im tu vlast nije dao Isus preko njihovih biskupa. Samo apostolima i biskupima dao je Isus vlast opraštati grijehe. Ali isto tako dao im je ovlast, da mogu to pravo prenijeti i na svećenike, koje smatraju sposobnima i vrijednima.

A kad je Isus dragi ustanovio sakramenat svete ispovijedi iza svoga uskrsnuća i predao apostolima vlast odrešavati ljude od grijeha, onda je istodobno pokazao i svoju vjernost u ispunjavanju svojih obećanja. Jer On je već davno prije obećao apostolima tu vlast. Kada? Onda, kad je rekao sv.Petru: "Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju... i tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, i štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i štogod razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima". Tako isto je Isus obećao i apostolima: "Zaista vam kažem: štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i štogod razriješite na zemlji bit će razriješeno i na nebesima", onda je sigurno obećao apostolima i njihovim nasljednicima biskupima vlast opraštati grijehe, jer s grijehom nitko ne bi mogao ući u kraljevstvo nebesko. Grijeh je jedina zapreka da dođemo u nebo.

I eto, što im je Isus davno prije obećao, to je i izvršio na dan svoga slavnoga uskrsnuća, predavši im vlast odrešivati od grijeha, rekavši:"Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, oprostit će im se, i kojima zadržite, zadržat će im se".

3. Sada vam je jasno, djeco, zašto je onaj francuski svećenik mogao dati odrešenje od grijeha onoj nesretnoj francuskoj kraljici Mariji Antoaneti, kad su je vodili na stratište. Oni krvnici imali su vlast nad njezinim tijelom i ubili su je. Ali nisu imali nikakve vlasti nad njezinom dušom i nisu joj, kad bi bili i htjeli, mogli dati odrešenje od njezinih grijeha. To je mogao samo onaj svećenik ili koji drugi svećenik, jer je tu vlast preko svoga biskupa primio od samoga Krista Boga.

Što dakle morate znati, djeco draga, nakon ovoga, što smo rekli? Morate znati prije svega to, kad idete na sv. ispovijed u ispovjedaonicu, da je to isto, kao da idete pred samoga Krista Gospodina, Boga našega. Jer svećenik nije u ispovjedaonici običan čovjek, nego je zamjenik samoga Krista Boga. I kad on u ispovjedaonici nakon vaše ispovijedi kaže - ja te odrešujem od tvojih grijeha u ime Oca i Sina i Duha Svetoga - onda je to posve isto, kao da vas je odriješio od grijeha sam Isus Krist.

Što morate još znati, djeco draga? Morate znati, da vas svećenik može odriješiti od svakoga grijeha u ispovjedaonici. A ako je koji grijeh možda pridržan Papi ili biskupu radi svoje težine, onda svećenik lako dobije potrebne ovlasti od biskupa ili Pape. On vas dakle može odriješiti i od grijeha laži i od grijeha krađe i od grijeha nečistoće i od grijeha pijanstva, i od grijeha zavisti i od grijeha klevete, neumjerenosti. Jednom riječi od svih drugih grijeha, jer je Isus rekao apostolima: "Što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima i štogod razriješite na zemlji bit će razriješeno i na nebesima." Budite dakle uvijek zahvalni Isusu za dar svete ispovijedi!

VIII. KAKO SVEĆENIK DRŽI ISPOVJEDNI SUD

Draga djeco!

K jednom svetom biskupu došao je neki velik grešnik. Želio je da kod nejga obavi skrušenu svetu ispovijed, jer je počinio mnogo velikih grijeha, a davno se već nije ispovjedao. Biskup ga je kao dobri duhovni otac lijepo primio i siromašni je grešnik kleknuo u ispovjedaonicu i počeo svoju ispovijest. Jadni je grešnik iznosio jedan grijeh za drugim, kako je najbolje znao, ali je pritom gorko plakao. Kad je konačno sve svršio, zamolio je sav u suzama svetoga toga biskupa, da mu podijeli odrešenje i zadą doličnu pokoru. Nato mu reče biskup: "Budući da su tvoji grijesi tako teški i brojni, zadat ću ti pokoru od sedam godina." Jadni je grešnik nato uskliknuo: "Oče, ja bih vršio pokoru do konca svoga života." Nato će mu biskup: "Radi tvoje dobre volje, ja ću ti skratiti vrijeme pokore, pa ćeš pokoru činiti samo tri godine". Siromašni grešnik je bio sav postiđen radi tolike dobrote ispovjednikove, pa sav postiđen i u suzama radi svojih grijeha reče: "Oče, ta pokora je premalena za moje teške grijehe. Ja sam spreman i smrt podnijeti za moje grijehe". A sveti biskup, videći njegovu dobru volju i iskreno kajanje, reče mu: "Onda, sinko,

idi i izmoli samo jedan Očenaš. To ima biti sva tvoja pokora. Budi uvjeren, da ti je Bog oprostio svu tvoju krivnju i kaznu".

1. Što vidite, djeco draga iz ovoga primjera? Vidite najprije, da je ovaj siromašni grešnik došao k biskupu u ispovjedaonicu i zamolio ga za svetu ispovijed. Kad je biskup sjeo u ispovjedaonicu i blagoslovio ga, počeo je siromašni grešnik sav u suzama ispovijedati svoje grijehe. Nabrajao je sve grijehe jedan za drugim, što ih je učinio u svom tužnom životu. Ništa nije prešutio ni izostavio, čega god se sjetio. Priznao je svu svoju krivnju i zamolio za pokoru. A sveti mu je onaj biskup, videći njegovu dobru volju i iskreno pokajanje, nakon velike pokore, koju mu je bio zadao, smanjio pokoru na sami jedan Očenaš. Odriješio ga je od njegovih grijeha i otpustio u miru.

Ovaj biskup (a tako mora i svaki drugi svećenik) učinio je najprije nešto slično, što čini i svaki svjetovni sudac, koji sjedi u sudnici i čeka, da mu se dovede krivac, da ga sudi. Razlika je samo ta: Krivac na svjetovnom sudu ne prijavljuje se redovito sam, nego ga redovito tuže drugi, bilo oni, koji su oštećeni, od njega, bilo oni, koji imaju dužnost, da paze na javni red. Kada dakle krivac dođe na svjetovni sud, onda sudac istražuje njegovu krivicu, bilo da je optužen radi ubojstva, bilo radi prevare, bilo radi krađe, bilo radi klevete, uvrede po=tenja i t.d. Kad je sudac utvrdio krivnju, onda izriče presudu već prema zakonu. Ako je zločin velik, onda izriče i veliku kaznu. Ako je zločin neznatan, onda malenu. Ali gleda i na dobru volju tuženoga. Ako vidi, da mu je jako žao, što je zlo počinio, izriče mu manju kaznu. Ako je tvrdokoran u zlu, onda nema smilovanja s njime.

Tako, rekosmo, čini i svećenik u ispovjedaonici. Čeka, dok dođe krivac, a to je grešnik, pokornik, koji se dođe sam optužiti za grijehe, kojima je uvrijedio dragog Boga. Kad je krivac, to jest grešnik došao i optužio se, onda svećenik kao sudac gleda, da li je taj krivac vrijedan oproštenja ili nije. Ako bi on došao pa nabrajao makar cijeli dan grijehe:toliko sam ljudi ubio, toliko sam stvari pokrao, toliko sam puta lagao i klevetao, toliko sam besramnih stvari učinio i t.d., kad bi velim on i cijeli dan nabrajao svoje grijehe, ali mu ništa ne bi bilo žao, što je Boga uvrijedio, nego bi rekao, da on za sve to ništa ne mari, takav krivac ili grešnik ne bi bio vrijedan oproštenja, i svećenik kao sudac morao bi mu uskratiti odrešenje grijeha i otpustiti ga bez odrešenja. Jer svećenik zastupa u ispovjedaonici Boga, koji je uvrijeđen grijesima toga grešnika. I kao što Bog nikome ne oprašta, koji se ne kaje za svoje grijehe, tako ni svećenik, koji sudi mjesto Boga, ne smije nikoga odriješiti, kojemu nije žao, što je Boga uvrijedio. Zato je tu, da prosudi kao sudac, da li netko jest ili nije vrijedan odrešenja. Vidjeli ste, kako se skrušeno kajao i ispovjedio sve svoje onaj grešnik, kad je došao k onom svetom biskupu. Biskup je kao sudac prosudio, da je taj siromašni grešnik doista vrijedan oproštenja, jer mu je bilo silno žao, što je Boga uvrijedio, što više,

bio je spreman i svojom smrću okajati svoje grijehe. Zato mu je biskup dao odrešenje od grijeha. I ne samo to. Jer je vidio njegovu dobru volju, on mu je povrh toga zadao neznatnu pokoru samo od jednog Očenaša, i tako je taj grešnik na sudu svete ispovijedi prošao konačno i bez krivnje i bez kazne. Sve mu je bilo otpušteno. Tako je dobar Bog, i tako su milosrdni Njegovi suci, koji Ga zamjenjuju na tom sudu ispovijedi, biskupi ili svećenici, koje oni postave.

2. Svećenik je dakle u ispovjedaonici, djeco draga, ponajprije sudac, koji sudi u Ime Božje. Ali on nije samo sudac. Kada on kao sudac saslūša grešnika, on odmah vidi, da li je taj grešnik poučen u istinama svete vjere ili nije. A to je važno. Neznanje je naime veliko zlo. Ima na primjer još danas divljaka u Africi, koji misle, da smiju ubiti svoga oca ili majku, kad ostare ili obole, jer da im tako skrate muke od bolesti i starosti. Kad bi takav čovjek došao u ispovjedaonicu i to rekao, onda bi ga svećenik kao učirelj morao poučiti, da je na krivom putu, i da se takvo što ne smije učiniti. Kao što se ne smije dignuti ruka na zdravoga oca ili majku, tako se ne smije dignuti ni na bolesnoga oca ili majku, jer oni uvijek, dok su živi, ostaju ljudi, ostaju otac i majka.

Slično se može desiti i dešava se, da koja ta majka misli, da može ubiti dijete, dok je još pod njezinim srcem, jer da to još nije čovjek. Kad bi svećenik tako što čuo u ispovjedaonici, onda bi takvu majku kao učitelj morao poučiti, da je na sasvim krivom putu, i da je i takvo dijete, makar je samo pod njezinim srcem, da je i takvo dijete čovjek, i da se i na njega odnosi peta zapovijed Božja, koja kaže:"Ne ubij!" Tako eto svećenik mora biti u svetoj ispovijedi ne samo sudac nego i učitelj. On je dakle sličan onom arhanđelu Rafaelu u Sv.Pismu, koji je išao s mladim Tobijom na daleki put i vodio ga, da ne zaluta te da sretno stigne k cilju. I mladi je Tobija doista sretno prispio k cilju pod vodstvom arhanđelovim. Tako i svi grešnici, koji dođu pred ispovjednika, ako slušaju njegovu pouku, koju im daje kao učitelj, naći će pravi put i sretno prispjeti k Bogu, koji je zadnji cilj srca ljudskoga.

3. Ali kada svećenik stvori sebi sud u ispovjedaonici o kojem grešniku i kada ga pouči u stvarima, kojih on ne pozna, svećemik mora još nešto učiniti. Vi znate, da ima na svijetu mnogo i velikih bolesti: to su sušica, rak, guba, upala pluća, bolesti kože i stotine drugih bolesti. Tako ima i bolesti duše, a to su grijesi i ono, što iz njih izvire. Tjelesne bolesti liječe tjelesni liječnici. Oni znadu bolesnika, kad treba rezati, to jest operirati, oni ga znadu pregledati na Röntgen, oni mu znadu davati svakojake medicine, da ga izliječe da bude opet zdrav.

Za bolesti duše liječnik je ispovjednik u ispovjedaonici. To je njegova treća zadaća na sudu svete ispovijedi. Kad on vidi, da je netko teško bolestan na duši, kao kad se recimo poda grijesima nečistoće, onda će svećenik ispovjednik propisati takovom bolesnom grešniku pravu medicinu i reći mu, kako će se njome služiti. Reći će na primjer takovom grešniku: "Sinko, bježi od zle prigode, jer vatra

samo onoga opali, koji se k njoj približi, a ne onoga, koji stoji daleko od vatre." Osim toga redovito će mu reći: "Sinko, ako želiš, da se sačuvaš od ponovnoga pada u grijehe nečistoće, onda idi svaki tjedan na svetu ispovijed i često na svetu Pričest. To će biti dobra medicina za tvoju zlu sklonost, i tako ćeš lakše spasiti dušu." Slično će svećenik učiniti sa pijancem, lašcem, lijeničinom i t.d. On je naime ne samo sudac u ispovjedaonici, nego i učitelj i liječnik, a dobrom liječniku je i te kako na srcu zdravlje njegova bolesnika.

Konačno, kao što ste čuli u onom primjeru, ispovjednik, kada je sve gotovo, dade još pokoru, kakva mu se čini najbolja za dotičnog grešnika, ako ga pronađe vrijednim oproštenja i onda ga lijepo u miru otpušta. Zato se ne čudimo, da mnogo puta grešnici plaču od ganuća, kad odlaze iz ispovjedaonice, jer im je svećenik, kao zamjenik Božji, opet pribavio sreću i mir, kao što ste vidjeli na početku kod onoga pokornika.

IX. KAKO SE MORAM SPREMITI ZA SVETU ISPOVJED

Margarita Kortons

Draga djeco!

Crkva časti kao veliku sveticu, svetu Margaritu Kortonsku. Još danas nakon nekoliko stotina godina stoji njezino sveto tijelo potpuno sačuvano, kao da je danas umrla. Ali nije ona bila odmah svetica. Naprotiv, u svojoj mladosti bila je velika grešnica. Ostavila je kao mlada djevojka roditeljski dom i živjela punih devet godina u grijehu s nekim pokvarenim plemićem. Kad je taj plemić jednoga dana pošao na put po nekom poslu, dočekali su ga razbojnici i ubili. Imao je sa sobom malo pseto. Pseto je dugo ostalo kraj svoga mrtvog gospodara, ali kad je vidjelo, da se on ne miče, otišlo je natrag do njegove kuće, gdje je živjela Margareta. Kad je ona vidjela pseto, a bez gospodara, odmah je posumnjala, da se nešto zlo moralo dogoditi, pa je sa psetom pošla tragati za svojim grešnim drugom. Konačno ga je našla u jednoj šumi iza nekoliko dana. No kad ga je ugledala, on se već počeo raspadati i njegova je lješina zaudarala. Pogled na mrtvo tijelo grešnog druga silno je potresao Margaretu. Odmah se vratila u njegovu kuću, ostavila sve njegovo bogatstvo i pošla natrag prema svojoj roditeljskoj kući. Kad je došla u svoje mjesto, baš je bila nedjelja, i svijet je izlazio iz crkve. Margarita je pala na koljena i sva u suzama priznala javno svoj sramotni život i zamolila sve za oproštenje radi sablazni, koju im je dala. No ni to joj nije bilo dosta. Otišla je u drugo mjesto, da cijeli svoj život, što joj je još preostajao, provede u pokori za svoje grijehe. Ali najprije je odlučila da se valjano ispovjedi. Pomolila se Bogu i počela ispitivati svoju savjest. To je trajalo nekoliko dana. Onda je počela gorko plakati nad svojim sramotnim prošlim životom, što je tako

teško uvrijedila Boga, svoje najmilije dobro. Nato je stvorila čvrstu odluku, radije umrijeti negoli ikada više Boga uvrijediti. I tako je sva u suzama pošla na svetu ispovijed pred svećenika. Ispovijedala se nekoliko dana za redom, s najvećom boli u duši, što je Boga uvrijedila. Svećenik ju je dakako odriješio od grijeha videći njezino iskreno kajanje. Ona je povrh dobivene pokore naložila sebi sama pokoru za čitav život. Čitav život sprovodila je u molitvi, suzama, mrtvenju svojih strasti, a kad je umrla, svi su bili uvjereni, da je umrla svetica. I tako je bilo. Crkva je izrekla o tome svoj sud, a Bog ju je proslavio tako, da njezino sveto tijelo, kao što smo rekli, i danas još, nakon nekoliko stotina godina stoji čitavo, kao onda, kad je umrla.

1. Sveta Margarita Kortonska daje nam, draga djeco, primjer, kako se i mi moramo spremati na sv.ispovijed. Sveta je naime ispovijed sakramenat, dakle velika i uzvišena stvar, na koju se čovjek mora dobro pripraviti, da ne bi možda počinio svetogrđe i još teže uvrijedio Boga nego prije. Što dakle moramo činiti, da se dobro spremimo za sv.ispovijed i da je dobro obavimo? Prije svega moramo se pomoliti Duhu Svetome, da nam prosvijetli pamet, da upoznamo, što smo sagriješili. Mi smo naime slabi, bijedni ljudi, koji ne možemo bez Boga ništa učiniti. Bez pomoći Božje u ispitivanju savjesti bili bismo kao čovjek, koji u tamnoj noći, a bez svijetla, traži izgubljenu stvar. Zato ste vidjeli, da se sv. Margarita Kortonska najprije molila Bogu, da joj dade svijetla, da dobro upozna svoj grešni život i u čemu je uvrijedila Boga. I da se lakše upozna, kakva je bila, nije ostala na javnom trgu, nego se povukla u samoću.

Tako moramo i mi činiti. Moliti se Bogu Duhu Svetome za svjetlost, da se dobro upoznamo. I da se lakše upoznamo, kakvi smo bili, dobro je povući se malo od ljudi i u tmini obavljati ispitivanje savjesti. Ono je vrlo važno i ne može se obaviti u jedan čas. Nije doduše potrebno, da se poput sv.Margarite ispitujemo nekoliko dana, ali se ipak moramo brižno ispitati, da ne bi svojom krivnjom izostavili možda koji teški grijeh. Najlakše se sjetimo svojih grijeha, ako idemo redom po deset zapovijedi Božjih, pet zapovijedi crkvenih i sedam glavnih grijeha. Kad idete tako po zapovijedima Božjim, onda će vam se odmah nametnuti pitanje: Jesi li zanemario molitvu? Jesi li bio rastresen kod molitve svojevoljno? Jesi li bez poštovanja izgovarao sveto ime Božje? Jesi li kleo? Jesi li propustio sv.Misu u nedjelju i u blagdane? Jesi li bio nemiran u crkvi? Jesi li u petak i zabranjene dane jeo meso? Jesi li bio neposlušan ocu i majci? Jesi li drugoga mrzio, tukao? Jesi li mučio životinje? Činio, slušao, govorio besramno? Što tuđe uzeo? Jesi li vratio tuđe? Prevario koga? Lažno optužio koga? Pogreške bližnjega dalje pripovijedao, grdio ga? Jesi li što tuđe poželio? Jesi li bio ohol; Srdit? Lakom? Neumjeren u jelu i pilu? Lijen kod posla? Lijen kod učenja?

Ako se radi o teškim grijesima, mora se ispitati koliko puta smo ih počinili, da ih točno kažemo na ispovijedi. Ako pak ne znamo točno, koliko put smo počinili teški grijeh, onda se kaže otprilike, koliko puta na dan?Na tjedan?Na mjesec ? Na godinu?

Za lake grijehe, i ako nije potrebno, ipak je korisno ispitati se, i to vrlo korisno. No ne smijemo biti kao farizeji, koji su gutali deve, a mušice čistili, to jest pomno možda nabrojiti lake grijehe u ispovijedi, a izostaviti možda smrtne.

Treba reći i okolnosti nekih grijeha. Nije isto ukrasti u crkvi neku stvar ili u kakvoj kući. Nije isto krađa jednostavna ili razbojstvo.

2. Vidjeli ste dalje, što je učinila sv.Margarita Kortonska. Kad je upoznala svoj grešni život, ispitavši dobro svoju savjest, onda je udarila u gorki plač, što je Boga uvrijedila. Bilo joj je neizmjerno žao radi toga, i to za sve uvrede, koje je Bogu nanijela. Tako je plakala i Marija Magdalena, tako je plakao i sv.Petar, što je zatajio Isusa, tako je boljelo i Davida, što je uvrijedio dragoga Boga, svoje najmilije dobro, tako i onog razbojnika na križu. Tako mora i nas boljeti duša, što smo Boga dragoga uvrijedili, a ne možda, što smo radi krađe prispjeli u zatvor. To ne bi bilo nikakvo kajanje. Mi se moramo nakon ispitivanja savjesti pokajati svrhunaravno, to jest mora nam biti žao, što smo uvrijedili Boga, svoje najmilije dobro. Ujedno moramo biti puni pouzdanja u dobrotu Božju kao sv.Margarita Kortonska, a ne možda zdvojiti kao Juda. U njega nije postojalo kajanje za grijehe, nego zdvajanje, a ono ne donosi oproštenja. Lakše će nam biti žao za grijehe, ako se sjetimo, da je dragi Bog biće neizmjernog veličanstva, a ipak naš dobri otac, od koga nam je sve dobro, što ga imamo. I takvu smo ljubav mi uvrijedili svojim grijesima. Ako se kajemo iz ljubavi prema Bogu, onda se savršeno kajemo, pa možemo postići oproštenje grijeha već prije ispovijedi, jer se u takvom kajanju uključuje i želja za svetom ispovijedi. Takvo je savršeno pokajanje imao sv.Petar, Marija Magdalena i mnogi drugi.

Do pravog kajanja doći ćemo također, ako se sjetimo, da radi svojih grijeha zaslužujemo pravednu kaznu Božju. Ako se kajemo iz straha, nesavršeno se kajemo i oproštenje grijeha postižemo tek nakon odrešenja u sv.ispovijedi. Takvo je kajanje kao mala iskra, koja se mora raspiriti po ispovijedi i odrešenju svećeničkom, da se spali rđa grijeha. Takvo nesavršeno kajanje, to jest iz straha pred kaznama Božjim imali su Ninivljani, koji su činili pokoru na propovijed Jone proroka. Tko ne bi imao pravoga pokajanja, ne može dobiti oproštenje grijeha. To dobro upamtite! Uzalud baca sjeme seljak, koji nije izorao njive. Uzalud i svećenik izgovara riječi odrešenja, gdje duša grešnikova nije preorana plugom kajanja, što je Boga uvrijedila.

3. Kad smo se tako ispitali za grijehe i pokajali, kako treba, onda treba još nešto učiniti. Primjer nam daje sv. Margarita Kortonska. Ona je naime stvorila čvrstu odluku, radije umrijeti negoli ikada više dragoga Boga svojevoljno uvrijediti. I ona je ostala vjerna svome obećanju i svojoj odluci. Nikada više do konca života, a živjela je još mnogo godina, nikada više nije Boga uvrijedila teškim grijehom, pa ni lakim svojevoljnim. To je bila prava odluka.

A takvu odluku, da ne ćemo Boga više uvrijediti, moramo i mi stvoriti, kada se pokajemo za grijehe. Ta odluka nužno izvire iz pravoga kajanja kao i potok iz izvora. Naša odluka mora stajati čvrsto kao čavao, što se zabije do kraja u zid i nitko ga više ne može iščupati, a ne kao onaj čavao, kojemu se samo šiljak zabije u zid, i čim se nešto na njega objesi, padne skupa s onom stvari, što se na njega stavila. Mi ne smijemo biti kao onaj poganin, koji je sv. Sebastijana molio, da ga ozdravi. Svetac mu je to obećao, ali pod uvjetom, da odbaci sve svoje lažne bogove, kojih je imao punu kuću. Taj je poganin to obećao. Ali nije ozdravio. Potužio se svecu, da ga je prevario. No on mu odvrati: "Nisam ja tebe prevario, nego ti mene, jer nisi odbacio svih lažnih bogova, kao što sam ti rekao. Kad obaciš i zadnjega, kojeg si sakrio, bit ćeš zdrav." Tako je i bilo. Što bi koristilo na primjer, da netko odluči ne opijati se više, a ne stvori odluke ne ići svaki dan u birtiju, gdje se opijao? On ne će ozdraviti od svoga pijanstva, jer još uvijek čuva kod sebe jednog lažnog boga, kojega bi bio morao ostaviti, ako želi ozdraviti od pijanstva.

4. Vidjeli ste, djeco draga, što je konačno učinila sv. Margarita Kortonska. Kada se dobro ispitala za svoje grijehe uz pomoć Duha Svetoga, kada se iskreno pokajala i sva u suzama iz ljubavi prema Bogu oplakala svoje grijehe, kad je stvorila čvrstu odluku radije umrijeti nego Boga ikada više uvrijediti, onda je ponizno otišla u crkvu i potražila ispovjednika, zamjenika Božjega. Tamo je kleknula u ispovjedaonicu i tiho sve svoje grijehe iznijela pred svećenika, jedan grijeh za drugim. Točno je navela, koliko put je počinila koji grijeh, napose smrtne grijehe. Točno je navela razne okolnosti, u kojima je počinila koji grijeh. Rekla je i lake grijehe, makar nije bila dužna, tako joj je bilo žao, što je Boga uvrijedila. Nije se pretvarala niti ispričavala kao Adam i Eva u raju zemaljskom, da ih je zmija prevarila, umjesto da kažu, da su svijesno prestupili zapovijed Božju. Sve je iznijela tiho doduše, ali točno, iskreno i ponizno. Nije bila kao ona cariva Konstancija, koja je zvala svetog opata Joahima, da je ispovjedi, a kad je pobožni opat došao, htjela je, da se ispovijeda sjedeći na carskom prijestolju. No on joj je onda rekao: "Ako hoćeš da sada budeš Magdalena, a ja Krist, onda siđi s prijestolja i klekni! Ako ne, ja ću odmah otići." Ne smijemo doći u ispovjedaonicu kao onaj farizej s glavom visoko, nego kao ponizni carinik, koji se nije usudio ni pogledati prema nebu, nego se tukao u prsa i vapio: "Bože, milostiv budi meni grešniku!"

I mi dakle moramo učiniti slično kao sv. Margarita Kortonska. Iznijeti grijehe svoje svećeniku točno, iskreno i ponizno, kako najbolje znamo i možemo. Onda će nam on, kao zamjenik Božji, dati sveto odrešenje, kada nas pouči i savjetuje kao učitelj, liječnik i sudac.

A što imamo učiniti nakon svete ispovijedi o tome ćemo govoriti drugi puta.

X. POKORNIKOVE DUŽNOSTI IZA SVETE ISPOVIJEDI

Draga djeco!

Prije kojih hiljadu pet stotina i nekoliko godina živio je moćan rimski car Teodozije Veliki. Bio je to inače čestit vladar, ali katkada ga je znala zanijeti njegova žestoka ćud, pa je počinio stvar, radi kojih se poslije morao ljuto kajati. Tako je jednom zgodom doznao, da su neki bundžije u Solunu ubili jednog od carskih činovnika. Teodozije je silno planuo i naredio svojoj vojsci, da kazni buntovni grad. Oko petnaest hiljada ljudi bilo je ubijeno, dakako većina njih potpuno nevinih. Toga car nije smio učiniti. Morao je stvar istražiti i kazniti samo krivce. Kad je to doznao sv.Ambrozije, milanski biskup, i kad je htio jednoga dana poći u crkvu na službu Božju, stao je sv. Ambrozije na prag crkve i pred svim svijetom zabranio mu pristup u crkvu. Car je opet silno planuo, pa je rekao sv. Ambroziju, da je i kralj David sagriješio preljubom i ubijstvom. Nato će mu sv.Ambrozije: "Ako si slijedio Davida u grijehu, slijedi ga i u pokori!" Videći car odlučnost Ambrozijevu, povukao se u carsku palaču. U njegovoj duši borili su se ponos i kajanje. Prošlo je tako osam mjeseci, i car se pojavio opet na vratima crkve. Ambrozije je bio spreman, da mu opet zabrani ulaz u crkvu, ako ne će da izvrši pokoru i pruži zadovoljštinu za ono krvoproliće. Car se izjavio spremnim. Nato mu je sv.Ambrozije pružio nacrt carskog zakona,da ga potpiše, a prema kojem ubuduće nakon proglašenja jedne smrtne osude ima proteći trideset dana do izvršenja osude, da ima vremena za zrelije promišljanje, je li osuda pravedna ili nije. Teodozije je odmah potpisao taj zakon, koji mu je predložio sv.Ambrozije, kao zadovoljštinu i pokoru za krvoproliće, što ga je car bio učinio u svojoj naglој srdžbi. Onda ga je Teodozije odriješio.

1. Što vidimo,djeco draga, iz ovoga primjera? Vidimo ono, što ima činiti svaki pokornik, kada obavi sv.ispovijed. Većina ljudi nije, istina, počinila krvoprolića, kao što ga je počinio car Teodozije. Ali nema nijednoga odraslog čovjeka na svijetu danas, koji nije počinio kakav takav grijeh. Jedan je možda opsovao dragog Boga, drugi je zanemario sv.Misu, treći je možda tukao roditelje, neki je sagriješio protiv svete čistoće, neki je nešto ukrao, neki je lagao, klevetao bližnjega, bio nestrpljiv, srdit, zavidan, neumjeren u jelu, lijen, ohol, lakom i t.d. Svi smo dakle siromašni grešnici. Zato i kaže sv.Ivan apostol, kad bi netko govorio, da nema grijeha, da je taj čovjek lažac. Duh Sveti pak veli, da i pravednik pada, to jest griješi, i sedam puta na dan.

Svi smo dakle siromašni grešnici, slično kao i car Teodozije. Ali svi moramo, kada ispovjedimo svoje grijehe svećeniku, pružiti i zadovoljštinu Bogu za počinjene grijehe, to jest izvršiti pokoru, koju nam svećenik, kao zastupnik Božji naloži. Tu zadovoljštinu traži čast Božja. Mi znamo, da je Bog neizmjerno milosrdan, kad je onako brzo oprostio Mariji Magdaleni, razbojniku na križu, ženi preljubnici, kad je sto godina čekao suvremenike Noine na pokoru,

kad je onako dugo čekao Sodomu i Gomoru na pokoru, kad je onako brzo oprostio Davidu preljub i ubojstvo i t.d. Ali, djeco draga, Bog je i neizmjerno pravedan. A pravda traži, da se svakomu dade, što je njegovo, i da se svaka stvar stavi na svoje mjesto. I Bogu se dakle mora dati, što je Njegovo, to jest grijehom povrijeđena čast. Zato Bog ne može biti tako milosrdan, da bi prestao biti i pravedan. Kod Njega je sve divno uređeno, dakle i milosrđe i pravda. Jer je beskrajno milosrdan, rado i brzo oprašta. A jer je beskrajno pravedan, traži zadovoljštinu, koju određuje ispovjednik kao zastupnik Božji, baš onako, kako je i sv.Ambrozije naredio caru Teodoziju, da kao zadovoljštinu potpiše onaj carski dekret, da ubuduće ne će nikoga dati pogubiti prije nego prođe mjesec dana od proglašenja smrtne osude.

2. A sad da vidimo, kako obično postupa ispovjednik u nalaganju pokore i zadovoljštine. Vi ste već čuli govor o sedam izvora grijeha,koji bi se mogli opet svesti na tri,kao što veli sv.Ivan apostol:"Sve što je na svijetu, požuda je očiju, požuda puti i oholost života." Kad dakle pokornik svrši svoju ispovijed, svećenik odmah vidi, s kim ima posla, i prema tomu postupa. Ako ima pred sobom lakomca, nije nikakvo čudo, da mu naredi za zadovoljštinu i pokoru kakvu milostinju siromaku. Ako ima pred sobom oholicu, nije nikakvo čudo, da mu naredi poniznu molitvu, koja ga poučiti, da je ništica pred Bogom. Ako ima pred sobom čovjeka, koji ne zna drugo nego jesti i piti, nije nikakvo čudo, ako mu naredi kakav post, da zapamti,da ne živi čovjek samo o hljebu, nego o svakoj riječi, koja izlazi iz usta Božjih. To su najobičnije zadovoljštine, koje svećenik ispovjednik nalaže. Ima dakako i raznih drugih, kao recimo hodočašće k stanovitom svetištu, čitanje kakve dobre knjige, kao što je Sv.Pismo, i razne druge stvari. Sve se ipak manje više kreće oko onoga, što smo rekli, napose molitve, koja je potrebna kao korica kruha svima grešnicima bez razlike.

Ali Bog je, rekosmo, neizmjerno dobar, pa nas tim pokorama i zadovoljštinama, što ih nalaže svećenik, u isti mah i kažnjava i liječi. Pokora nije nikomu ugodna. Ali njom se djelomično namiruju vremenite kazne, koje zaslužujemo za svoje grijehe, i umanjuju se zle sklonosti, koje nosimo u svojoj duši. Nekad su se davale veoma teške i duge pokore. Danas su one mnogo manje, ali ih svaki pravi kršćanin nastoji nadoknaditi brojnim oprostima, koje Crkva daje. Katkada mora ispovjednik i štogod drugo narediti pokorniku u ime zadovoljštine. Ako je na primjer netko ukrao tuđu stvar, recimo hiljadu dinara ili ovcu ili svinju ili što slično, svećenik mu naređuje, da tu stvar vrati vlasniku. Ili ako je netko oklevetao poštenu djevojku, da je počinila neki sramotan grijeh, a to nije istina, onda mu svećenik naredi, da to mora opozvati. Ali svećenik je u ispovjedaonici blag i dobar, pa zahtijeva samo ono, što grešnik mora i može učiniti, a ne, što ne može učiniti.

3. Kada dakle vama svećenik odredi, da iza sv.ispovijedi dadnete zadovoljštinu ili načinite pokoru, onda je morate vjerno i po mogućnosti što prije izvršiti, a u sjedinjenju sa zadovoljštinom Spasitelja našega Isusa Krista. Izvršenje

takvih pokorničkih djela ima veću vrijednost, što se tiče otpuštanja vremenitih kazni, negoli pokora ili zadovoljština, koju si sami naložimo. Jer kad si nešto sami naložimo onda slijedimo svoju volju, a to nije baš odviše teško. Ali kad nam nešto naloži ispovjednik, onda slijedimo tuđu volju, što znade biti katkada veoma teško, i traži se sveta poslušnost. A kako u tom slučaju slušamo zamjenika Božjega, mora se Njegova odredba vjerno izvršiti. Ako tko misli, da ne bi mogao naloženoga izvršiti, onda mora odmah upozoriti ispovjednika.

Pokoru zadanu ili zadovoljštinu moramo nastojati što prije izvršiti, i ako nije potrebno, recimo, izvršiti je prije sv. pričesti. A zašto je dobro što prije izvršiti pokoru? Zato, jer otpuštanje vremenitih kazni za grijehe postizavamo samo u stanju milosti posvećujuće. A najsigurniji smo, da smo u stanju milosti posvećujuće nakon dobre sv. ispovijedi. Tko ne izvrši pokore, izgubi mnoge milosti i griješi protiv poslušnosti zamjeniku Božjemu. On je sličan bolesniku, koji je bio kod liječnika, ali ne će da uzme medicinu propisanu za ozdravljenje. Tko će vjerovati, da se on ozbiljno kani popraviti? Ako nije izvršio pokore, neka to kaže u drugoj ispovijedi.

No sve naše pokore i zadovoljštine, bilo ne znam kako velike i strašne, ne bi imale nikakve vrijednosti pred Bogom, da Krist nije pružio zadovoljštine Bogu za čitav ljudski rod. Zato združimo svoju zadovoljštinu s Kristovom. Crkva u svakoj molitvi kaže na koncu: "Po Gospodinu našem Isusu Kristu..." Krist nam je otvorio nebo. Ali mi moramo također nešto pridonijeti svojom pokorom, jer ne možemo biti proslavljeni s Kristom, ako ne trpimo s Kristom, kako veli apostol. Zato je dobro osim zadovoljštine, koju nalaže svećenik, dodati i dobrovoljna pokornička djela. Ako se sami više kaznimo za grijehe, onda će nas manje kazniti Bog.

Veliku zadovoljštinu možemo pružiti dragome Bogu, ako strpljivo snosimo nevolje, koje nam pošalje Njegova sveta ruka. Tako je na primjer bilo grešnika, koji su mnogo godina strpljivo snosili tešku bolest, koju im je poslao Bog, i zbog te strpljivosti postigli veliki stupanj svetosti u nebu, osim otpuštanja tolikih vremenitih kazni. Tako je eto dobar Bog!

Vidjet ćete, što će vam ispovjednik odrediti nakon sv. ispovijedi. To, djeco, vjerno izvršite, jer su pokornička djela stube, koje vas vode u nebo.

XI. NEVALJALA ISPOVIJED

Draga djeco!

Nad vratima jednog franjevačkog samostana napisana je većim slovima velika opomena svakom čovjeku, koji onamo dođe i to čita. Ta opomena glasi: "Jedan jedini Bog! Ako mi On bude neprijatelj, tko će me spasiti? Jedna jedina duša. Ako nju izgubim, što m-i još preostaje?" Doista lijepa opo-

mena, jer kako je rekao Isus naš: "Što koristi čovjeku, ako cijeli svijet zadobije, a duši svojoj naudi?" A dušu našu možemo izgubiti radi svakojakih grijeha. Pa čak i radi stvari, što je određena za spas naše duše, a to je sveta ispovijed, ako je ne obavimo dobro, kako treba, nego svetogrdno.

1. Kako dakle naša ispovijed može biti nevaljala i kako radi takove nevaljale ispovijedi možemo izgubiti dušu? Jedan od najobičnijih razloga nevaljale ispovijedi jest, kad pokornik iz lažnoga stida prešuti koji teški grijeh u sv. ispovijedi. On ne može dobiti oproštenja od Boga, makar ga svećenik naoko i odriješio. Što više i sve njegove daljne ispovijedi bit će nevaljale tako dugo, dok ne kaže onaj grijeh, koji je prešutio iz lažnoga stida i ponovi sve grijehe od posljednje valjane ispovijedi. A tko navodi grešnika, da zataji grijeh? Đavao. Prije svete ispovijedi oduzima mu stid, da ga navede na grijehe. Poslije počinjenog grijeha vraća mu stid, da zataji grijehe u sv.ispovijedi. Tako je đavao sličan vuku, koji dođe da grabi ovce. Kad jednu ovcu zgrabi, kažu, da je zgrabi za grlo, da ne može vikati, da ne bi ljudi dotrčali u pomoć. Tako i đavao začepi usta grešniku, da ne kaže svoga grijeha u sv.ispovijedi,nego ga zataji i tako počini još teži grijeh i upropasti svoju dušu.

A to je velika nesreća i velika ludost. Ponajprije,djeco draga, svećenik ne smije nikada, pa ni uz pogibelj života, kazati nikada nikome ni jedne riječi od onoga, što je čuo u sv.ispovijedi. I zato vidimo više puta u povijesti, da su katolički svećenici radi sv.ispovijedi podnijeli radije smrt, negoli da odadu jednu jedinu riječ iz sv.ispovijedi. Tako je u Češkoj živio nekada kralj Venceslav, koji je imao kreposnu i dobru ženu. A živio je u glavnom gradu kraljevstva češkoga tada sveti svećenik po imenu Ivan Nepomuk. On se kralju tako dopao radi svojih propovijedi i uzornog života, da ga je dozvao na svoj dvor i imenovao dvorskim kapelanom i ispovjednikom. Napose se kod njega rado ispovijedala kraljica. Ali taj kralj Venceslav bio je opak čovjek. Jednoga dana htio je saznati, kakve to grijehe ispovijeda pred tim svećenikom njegova žena. Dao je dakle dozvati sveca i zamolio ga, da mu kaže, što je njegova žena ispovijedala. Svetac mu je odvratio, da to ne smije reći, jer se ispovijed obavlja Bogu, makar se čovjek ispovijedao pred čovjekom svećenikom. Nato se kralj razljutio i zaprijetio sv.Ivanu Nepomuku kaznama i mukama, ako ne oda ispovijedne tajne. Svetac mu je opet rekao, da toga ne smije i ne može učiniti. Kralj se nato tako razbjesnio, da je sveca dao odvući u jednu dvoranu, gdje je imao sprave za mučenje. Tu su kraljevi krvnici sveca teško mučili i izmučili, ne bi li odao tajnu. Ali on nije htio da kaže ni jednu jedinu riječ. Kralj mu je nato dao rok, do kojeg ima odati tajnu kraljičine ispovijedi. Ako toga ne učini, dat će ga, reče mu, ubiti. Svetac se pomolio Bogu i ostao tvrd. Konačno ga je kralj jedne noći dao zgrabiti po svojim krvnicima i odvući na most rijeke Vltave u Pragu i sa vrha mosta baciti u rijeku, gdje se utopio. No Bog je pokazao, kako mu je bilo milo čuvanje ispovjedne tajne. On je dao, da je veliko svijetlo obasjalo u noći mjesto, kamo su bacili svetoga Ivana Nepomuka. Ljudi su došli i svečevo tijelo izvadili iz

vode i časno ga pokopali. Kad su nakon sto i više godina izvadili njegovo tijelo iz zemlje našli su divno čudo. Njegov jezik, koji je tako čuvao ispovijednu tajnu ostao je potpuno čitav i takav je do današnjega dana, makar je odonda proteklo gotovo šest stotina godina, i po naravnim zakonima morao bi jezik bio sigurno istrunuti.

Bilo bi dakle veoma ludo, djeco draga, zatajiti iz stida koji grijeh i počiniti tako svetogrđe i obaviti nevaljalu ispovijed, kad svećenik mora da šuti kao grob i mora biti spreman radije umrijeti, nego ispovijednu tajnu izdati.

Osim toga, tko bi prešutio grijeh, Bog će taj grijeh otkriti na koncu svijeta pred svim ljudima, i tako će sramota takvog čovjeka biti još sto puta veća. Zar nije dakle bolje reći svoj grijeh pred jednim čovjekom, slugom Božjim, svećenikom, nego da ga Bog kasnije otkrije pred čitavim svijetom, na našu najveću sramotu?

Tko dakle zataji koji grijeh, prvo, nema oproštenja grijeha. Drugo, sve su njegove daljnje ispovijedi svetogrdne, dok ne kaže sve od posljednje dobre ispovijedi. Treće, takav čovjek ogorčava sam sebi život. On biva sličan čovjeku, koji je progutao kakvu veliku kost. Ona ga stalno muči, dok se ne izvadi, a ako se ne izvadi, uzrokuje smrt. Četvrto, takav čovjek može umrijeti naglom smrću i zauvijek propasti. Čuvajmo dakle zatajivanja grijeha u sv.ispovijedi, da nam ne bi radi toga bila nevaljala.

2. Ali sv.ispovijed može biti nevaljala i radi drugog razloga. Jednog dana išao je božanski Spasitelj iz Betanije u Jeruzalem. Bilo je jutro, i Isus je bio gladan. Tada opazi jednu smokvu. Imala je krasne grane i divno zeleno lišće. Spasitelj je mislio, da će naći na njoj i divnih slasnih smokava. Došao je dakle do smokve i pogledao je na nju. Tražio je očima lijevo i desno, gore i dolje, ali nigdje ni jedne jedine smokve. Samo lijepo zeleno lišće i krasne grane. To je Spasitelja toliko zaboljelo, da je prokleo tu smokvu:"Neka, reče On, nikada nitko više ne jede ploda od tebe!" I što se dogodilo? Smokva se u isti čas posušila, kao da je strijela udarila u nju.

Što nam kaže ta neplodna smokva, koju je prokleo Isus? Ona nam, djeco draga, pokazuje svetu ispovijed, od koje grešnik nema nikakve koristi, a ima neizmjernu štetu, kad je obavi bez kajanja, dakle nevaljalo. Ima ljudi, koji dođu na ispovijed i sve kažu, što su učinili. Kažu, koliko su gdje ukrali, kažu, koliko su puta Boga opsovali, kažu, ako su počinili grijeh protiv svete čistoće, kažu i razne druge teške grijehe. Ali oni dođu na ispovijed, jer je takav običaj, ali im žao nije ni najmanje za ono, što su počinili. Takvi ljudi su vam ona smokva, koja ima lijepe grane i lijepo zeleno lišće, ali nema na njoj nijednog ploda. I kao što je Isus prokleo onu nerodnu smokvu, tako proklinje i takvu neplodnu ispovijed, jer nema kajanja, koje Bog prije svega traži. Iskreno kajanje Mu je najdraže. I zato vidimo, kako je postupao onaj otac izgubljenog sina. Taj se bio otklatio u tuđinu i rasuo sav svoj imetak sa bludnicama. Kad je prispio u krajnju nevolju, onda je došao k sebi i odlučio

pun boli, vratiti se k ocu, da ga uzme za najzadnjega slugu. Otac ga je njegov isčekivao svaki dan. I kad ga je jenoga dana ugledao, potrčao mu je usuret. I još prije nego je sin izgovorio riječi: "Oče sagriješih nebu i tebi; nisam više dostojan zvati se sin tvoj", otac mu je pao oko vrata i sve oprostio. Tako i Bog čini. Nije mu toliko ni do točnog nabrajanja grijeha, koliko do dubokog kajanja i boli, što smo Ga uvrijedili. Zato, kako smo već govorili, Bog onome, koji se savršeno pokaje, oprosti još prije nego je i došao na ispovijed, kao što je i ovaj otac oprostio izgubljenom sinu, prije nego je izgovorio riječ.

3. A jer je, djeco draga, sakramenat svete ispovijedi bezuvjetno potreban svakome kršćaninu, koji je nakon svetog krsta teško sagriješio, jer bez tog sakramenta ne može dobiti izgubljene milosti posvećujuće (koji ne može primiti sakramenta ispovijedi, mora u savršeno pokajanje uključiti želju za ispovijed), to nam zdrava pamet kaže, da moramo sve učiniti, da nam ispovijed bude valjana: to jest da se dobro ispitamo, da se iskreno pokajemo, što smo dragog Boga uvrijedili, da stvorimo čvrstu odluku radije umrijeti negoli opet sagriješiti, i da onda sve grijehe bez lažnoga stida u sv.ispovijedi kažemo svećeniku. Kad izvršimo još i zadanu pokoru, onda naša ispovijed ne će biti smokva, koja ima samo lijepe grane i lijepo zeleno lišće! Ne! Ona će biti puna i slasnog ploda, koji Bog očekuje od naše duše, pa da nas zauvijek uvede u nebeski dom, kao otac izgubljenog onoga sina. Ako dakle koga tišti savjest radi nevaljane ispovijedi, mora što prije obaviti valjanu svetu ispovijed.

XII. VELIKA ISPOVIJED

Draga djeco!

Sv. Ignacije Lojola bio je kršten kao dijete u katoličkoj Crkvi. Ali, kako biva kod mnogih kršćana, tako je bilo i kod Ignacija. Njega je više zanimao svijet negoli služba Bogu i spas duše. Njega je zanimao vojnički život, pa je kao mladić stupio u vojsku i nastojao, da stekne što veću ratnu slavu. I desila mu se jednom prilika, da pokaže svoju hrabrost, kad su Francuzi opsjedali Pampalonu. Ignacije se junački borio, braneći tu tvrđavu. Ali najednom ga je zahvatila kugla iz topa i razmrskala mu nogu. Ignacije je morao u krevet. Kušali su mu nogu naravnati, kako su najbolje znali, ali je gotovo cijeli život nosio posljedice te rane. Dok je ležao u krevetu, bilo mu je jako dosadno, pa je želio prikratiti vrijeme čitanjem kakvih romana. Nije ih bilo, nego samo nabožne knjige. Ignacije je počeo to čitati. Što je više čitao, to mu se više dopadalo. Nakon nekog vremena bila je njegova odluka gotova: ostaviti svijet i posvetiti cijeli svoj život samo službi Bogu i spasu svoje duše. On je otišao u samoću, gdje je u jednoj špilji razmišljao godinu dana o svojim grijesima i o vječnim istinama svete vjere. Ignacije je obavio ispovijed čitavoga svoga života i postao posve dru-

gi čovjek: pobožan, revan za slavu Božju, revan za spas duša, osnivač glasovitog Reda isusovaca i veliki svetac, i kao takvoga ga štujemo i danas na oltaru.

1. Sveti Ignacije je dakle na koncu svog taštog svjetskog života razmišljap najozbiljnije o grijesima svega svoga života, iskreno se pokajao za sve grijehe svega svog prošlog života, stvorio tvrdu odluku nikada više ne uvrijediti Boga nego živjeti samo za Njegovu slavu i spas duše svoje i svojih bližnjih. I on je tu odluku vjerno držao do konca svoga .ivota i tako postigao najveću čast, čast oltara, da ga Crkva slavi kao sveca.

Iz ovoga primjera možete vidjeti,draga djeco, što je to velika ispovijed i zašto je moramo visoko cijeniti. Vi znate, da se sobe, gdje stanujete, moraju svaki dan pomesti, pobrisati prašina, koja leži po stolu, ormarima i t.d. Ali s tim se dobre domaćice i gospodari na zadovoljavaju. Svake godine barem jedanput čiste oni stan malo bolje. Pobijele iznova stijene sobe, poprave pod, gdje treba, obojadišu prozore, ako treba, i tako redom. Cijeli stan izgleda, kao da je načinjen nov i da to nije više onaj prijašnji stan. I onda se stanari mnogo ugodnije osjećaju u takovom stanu nego prije.

Tako vam ide, djeco draga, i u našem duhovnom životu. Dobri se kršćani ispovijedaju više put na godinu. Neki i svaki tjedan. Pače neki i po dva puta na tjedan, kad se sjete, kako je veliko dobročinstvo učinio Bog čovjeku po svetoj ispovijedi. Ali ipak dobri kršćani smatraju, da je dobro, ako koji put u svom životu malo bolje očiste dušu, kao i dobri gospodari svoje stanove, gdje stanuju. A to veliko čišćenje duše biva u velikoj sv.ispovijedi. U njoj se ispovijede bilo grijesi čitavoga života, što smo ih učinili, bilo grijesi, što smo ih učinili recimo kroz jednu godinu ili pet godina ili već prema potrebama, koje osjećamo u duši. A ima li takva velika ispovijed smisla?. Ima, djeco draga, pače ona je od vrlo velike koristi za duše. Zašto?

Već su stari poganski Grci govorili, da je vrlo važno upoznati samoga sebe, pa su imali načelo:"Upoznaj samoga sebe!" A gdje se može čovjek tako dobro upoznati kao spremanjem i obavljanjem velike sv.ispovijedi čitavoga života, ili barem većeg odsjeka u životu? Tu dolaze na vidjelo mnoge naše pogreške i grijesi, kojih se inače ne bi sjetili. To vam je, djeco draga, baš kao kad bi netko lovio udicom ribu u nekom ribnjaku. Ulovit će, ali dosta malo. Ali ako bi on pustio, da isteče voda iz toga ribnjaka, onda bi sve ribe došle na površinu, pa i one, koje su se prije skrivale uz kraj ili ležale na dnu. Tako i naši grijesi dođu bolje pred naše oči, kad pustimo sve druge brige, pa se spremamo za jednu veliku sv.ispovijed čitavog života. Ispovijed svakog tjedna su kao udice i malo se njima ulovi. Ali velika ispovijed sve iznese na vidjelo.

Ima i druga velika korist od velike sv.ispovijedi. Ta korist se sastoji u tome, da postajemo sve ponizniji. A to je vrlo važno i korisno, jer veli Isus: "Svaki, koji se povisuje, ponizit će se, a koji se ponizuje, povisit će se".

Bog naime poniznima daje svoju milost, a oholicu prezire i proklinje, kako svjedoči čitavo Sv.Pismo. A velika sv.ispovijed pruža nam priliku za veliko poniženje, kad svoje grijehe, više puta veoma sramotne, opet iznesemo na vidjelo pred svećenika, zamjenika Božjega. Bog dragi veoma rado gleda to poniženje, i mi bivamo tako sve jači protiv neprijatelja naše duše. Kad je jedan vojnik sam, ne može se s uspjehom boriti protiv neprijatelja. Ali kad je njih hiljade zajedno, onda mogu udariti, gdjegod hoće. Tako se i mi radi jednog grijeha ne ćemo osobito poniziti, ali kad ih moramo nabrajati čitavu vojsku, onda se osjećamo duboko poniženi, a baš u poniženju pred Bogom, kako smo već govorili, jest naša jakost.

Ima i treća velika korist od velike ispovijedi. A ta je korist mir duše, koji je najveće blago čovjekovo na tome svijetu. Čovjek, koji sređuje račune u jednoj banci, jer dolazi kontrola, ne zadovoljava se samo prvim izračunavanjem, jer se može lako prevariti. Ali kad isti račun prođe još jedanput i uvjeri se, da je tako, onda je miran. Tako i mi u velikoj ispovijedi. Možda smo se u kojoj ispovijedi prevarili i nije sve bilo kako treba. Ali kad obavimo savjesno veliku sv.ispovijed, onda ulazi sveti mir Božji u našu dušu, a to je veliko blago.

Velika sv.ispovijed donosi nam dakle velike koristi i velike milosti Božje. Niste nikada vidjeli, da je jedan prosjak obučen u gizdavo svadbeno odijelo i da prosi na cesti milostinju. Zašto? Zato, jer bi mu se ljudi smijali ili bi ga držali za varalicu. Svatko naime pametan pretpostavlja, kad ima novaca za tako gizdavo odijelo, onda mora imati i za druge potrebe. Nego kad vidite na ulici čovjeka sa poderanim cipelama, poderanim odijelom sa krpom na krpi možda, možda i bez košulje, onda takav siromak pobuđuje samilost, pa mu dadu nešto i oni, koji ni sami nemaju puno. Tako je i s nama na velikoj sv.ispovijedi. Kad nabrajamo veliko mnoštvo svojih grijeha, nabraj-amo zapravo naše golemo siromaštvo, jer grijeh je najveće siromaštvo. A kad dobri Bog vidi naše golemo siromaštvo i poniznost, onda se On rado smiluje takvom siromaku, to jest grešniku pokorniku, pa mu daje obilje svojih milosti. Tako je to bilo kod sv.Ignacija Lojola, kao što smo vidjeli. Tako je to bilo kod sv. Margarite Kortonske, o kojoj smo također već govorili, ako se sjećate. Tako je to bilo kod sv.Angele Foligno. Tako je to bilo kod sv.Franje Saleškoga, velikog biskupa. Tako je to bilo kod sv.Franje Asiškoga. Tako je to bilo kod sv.Terezije Avilske. Tako je to bilo kod sv.Franciske Chantal i mnogih drugih svetaca i svetica Božjih. Oni su se znali poslužiti velikom sv.ispovijedi, i Bog ih je po toj velikoj ispovijedi obilno blagoslovio, jer su učinili mnogo dobra na zemlji i danas uživaju u nebu.

2. Ali nije, djeco draga, velika sv.ispovijed samo korisna. Ona može biti i prijeko potrebna za neke ljude. Kada i zašto? Evo zašto. Već smo govorili, da ima ljudi, koji se stide u sv.ispovijedi priznati sve svoje grijehe. A kad ne priznaju sve svoje smrtne grijehe, onda im ispovijed ništa ne valja, kao što smo već govorili. Makar dakle išli svaki tjedan na ispovijed dalje, svaka njihova daljnja ispovijed

ne vrijedi ništa, nego gomilaju grijeh na grijeh, čine svetogrđe. To svetogrđe pojačavaju, ako se pričešćuju. Kako će pak izaći iz toga žalosnoga stanja? Samo tako, da se spreme za veliku sv.ispovijed i iznesu sve svoje grijehe od zadnje dobre ispovijedi. Tako je bio neki čovjek u jednom mjestu u Italiji, koji je trideset godina išao na ispovijed, i češće u godini. Ali kako je pred trideset godina prešutio neki teški grijeh u ispovijedi, jer ga je bilo stid, sve mu ispovijedi nisu ništa valjale, i on je bio u opasnosti da izgubi zauvijek dušu. Srećom je došao u to mjesto sveti Alfons Liguori kao misionar i držao propovijed o milosrđu Božjem i o koristi dobre velike sv.ispovijedi. Taj je čovjek onda bio ganut, pomolio se Bogu Duhu Svetome i Majci Božjoj za pomoć, dobro se spremio za sv.ispovijed, obavio veliku ispovijed od trideset godina života i bio sretan iza toga, kao da je zadobio cijeli široki svijet.

Preporučuje se pak veoma velika sv.ispovijed onima,koji su blizu smrti ili koji biraju novi stalež, kao recimo djevojci za samostan, ili mladiću za sjemenište.

P R I Č E S N A   P O U K A

XIII. MOLITVENI I POUČNI DIO SVETE MISE

Draga djeco!

Dragi naš Spasitelj, Gospodin Isus Krist, neizmjerno je ljubio ljude. Za njih je podnio strašne muke i umro konačno na drvetu križa, razapet između dva razbojnika. Ali baš uoči svoje gorke muke, kad su ljudi bili najnezahvalniji prema Njemu, On je pokazao svoju najveću ljubav prema ljudima. Za vrijeme Posljednje Večere, Spasitelj je ustao, skinuo svoju gornju haljinu, uzeo ubrus, opasao se njime, ulio vode u umivaonicu i počeo prati noge svojim učenicima, a onda otirati ubrusom, kojim je bio opasan. Kad im je oprao noge, onda je opet sjeo k stolu. Uzeo je u svoje svete ruke kruh, pogledao očima prema nebu, blagoslovio taj kruh, prelomio ga i dao svojim dragim apostolima govoreći: "Uzmite i jedite, ovo je tilo Moje!" Kada su apostoli jeli tijelo Kristovo, uzeo je božanski Spasitelj u svoje svete ruke kalež sa vinom, zahvalio, blagoslovio ga i dao opet svojim apostolima govoreći: "Uzmite i pijte iz njega svi, jer je ovo krv Moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na oproštenje grijeha. To činite na Moj spomen!" Nakon riječi božanskoga Spasitelja kruh je postao tijelo Kristovo, a vino krv Kristova. No ipak tijelo Kristovo nije izgledalo kao ljudsko tijelo, nego je još izgledalo kao kruh. Ni krv Kristova nije izgledala kao ljudska krv, nego kao vino. Tijelo je imalo okus, boju, težinu i miris kruha. Krv je imala okus, boju, miris i težinu vina. Ostale su naime prilike kruha i vina i nakon riječi Kristovih makar to više nije bilo vino

i kruh. Riječima pak - to činite na Moj spomen - dao je Isus apostolima i njihovim nasljednicima zapovijed i vlast da prinose istu žrtvu.

1. Što je naime učinio Isus, kad je rekao - Ovo je tijelo Moje, ovo je krv Moja? Ustanovio je sv.Misnu Žrtvu ili, kako se obično kaže, Misu. A zašto? Zato, da svi vjernici uzmognu prisustvovati na taj način žrtvi, koju je Isus prinio za sve ljude na drvetu križa. Tom žrtvom otkupio je Isus Krist sve ljude od grijeha i otvorio im put u nebo. Svi ljudi nisu mogli prisustvovati toj krvavoj žrtvi Isusovoj na križu. A da bi svi mogli prisustvovati barem obnovi te žrtve i steći iste zasluge, kao da su bili kod Njegove krvave žrtve, zato je ustanovio sv.Misu Žrtvu ili sv.Misu. Na Kalvariji, na križu, bila je krvava žrtva Isusova. U sv.Misi je nekrvna žrtva Isusova. Sv.Misa je prava žrtva Kristova, jer se u njoj na otajstveni način opet žrtvuje Krist kao na Kalvariji na križu. Samo tamo se, kako rekosmo, žrtvovao na krvavi, bolni način, a ovdje, u sv.Misi, na nekrvni, to jest na bolan način pod prilikama kruha i vina, jer Isus iza slavnoga uskrsnuća svoga više ne može trpjeti. Kao što znate, djeco draga, na križu su tijelo i krv Isusova bili silom odijeljeni jedno od drugoga, jer je sv.krv Isusova zbog silnih rana do posljednje kapi istekla iz svetoga Njegovog tijela. Već same odijeljene prilike kruha i prilike vina u sv.Misi označuju lijepo to dijeljenje krvi i tijela Kristova na drvetu križa za vrijeme Njegove gorke muke, ili strašnu smrt Kristovu. Kao što je Njegovo sveto tijelo bilo kao samljeveno od boli na križu, tako se i pšenična zrna, iz kojih se priprema kruh, moraju najprije samljeti pod kamenom, a vino istisnuti silom pod tiskom. To mljevenje i pečenje pšeničnih zrnaca podsjeća nas živo na boli tijela Kristova, a tiskanje grožđa pod tiskom ili kako kažu na selu, prešom, na tečenje krvi Isusove na križu za vrijeme muke. Nadalje, kad svećenik izgovara riječi pretvorbe, Isus kao da biva posve poništen, jer postaje sličan običnom jelu. On, kojega ne mogu obuhvatiti nebesa, leži kao u tamnici kakvoj pod prilikama kruha i vina. I kad svećenik jede svetu hostiju, odnosno uzima prilike kruha i vina, pod kojima se skriva Isus Krist Gospodin, onda Krist isto tako biva kao uništen, slično kako je bio ubijen na drvetu križa. Ali nije to samo neka prazna slika smrti Isusove na križu, nego je to prava obnova smrti Isusove na križu, jer je Isus Krist nazočan doista pod objema prilikama u sv.Misi, to jest prilikama kruha i vina. Sv.Misa je dakle prava žrtva Kristova, koju je Isus ustanovio na Posljednjoj Večeri, kako smo vidjeli, i to zato, da nas uvijek podsjeća na Njegovu krvavu žrtvu na križu i da svi ljudi mogu postati dionici zasluga Njegovih na drvetu križa.

2. Ali kod te Sv.Mise, djeco draga, koja se svaki dan služi na oltarima u našim crkvama, moramo razlikovati razne dijelove. Glavni dijelovi sv.Mise su tri: prikazanje, pretvorba, pričest. O njima ćemo govoriti kasnije.

Ali da se sve to, to jest prikazanje, pretvorba, pričest što dostojnije obavi, kako se pristoji ovoj božanskoj žrtvi, mora biti dostojna priprava za tu svrhu. Svećenik,

koji služi sv.Misu, mora se cijelim svojim životom svaki dan pripravljati na služenje sv.Mise, jer uzvišenije stvari nema i ne može biti na tom svijetu. Zato svećenik ponajprije prije sv.Mise obavlja svaki dan tako zvano razmatranje, moli dio svoga brevira, koji je propisan, ako treba, ispovijedi se, i t.d. Tek onda, obučen u sv.misno odijelo, koje je razne boje za razne svetkovine i dane, pristupa k oltaru, da služi sv.Misu. A kako je sv.Misa najdivnija molitva, koju bi morali moliti svi vjernici sa svećenikom, a u zadnjoj liniji sa samim Isusom Kristom, zato nije čudo, da ona počinje molitvom. Svećenik, obučen u sv.misno odijelo, kao što smo rekli dolazi na podnožje oltara i počinje, kada se pobožno prekriži, moliti pristupne molitve. Te pristupne molitve podsjećaju nas na one četiri hiljade godina, kad su ljudi bili daleko od Boga, kao što je i svećenik još od oltara, dok stoji na podnožju, i kad su željno čekali na dolazak Spasitelja svijeta. Vi vidite, djeco, kako se svećenik duboko sagiblje na podnožju oltara, kad moli "Ispovijedam se Bogu Svemogućemu". On je sav skrušen i pun kajanja, jer želi da bude čist i od najmanje mrlje grijeha, prije nego uzađe k oltaru, pa se u tu svrhu preporučuje i Majci Božjoj, sv.Mihajlu Arhanđelu, sv.Ivanu Krstitelju, svetim apostolima Petru i Pavlu, svima svetima, pa i samim vjernicima, da se mole za njega kod Gospoda Boga.

Onda tekar uzlazi k oltaru, gdje poljubi pobožno moći svetaca, koje su pohranjene u žrtveniku, i opet moli, da Gospod uzme bezakonja naša, da budemo dostojni čistih srdaca ući u svetinju nad svetinjama. Po zasluzi sv.mučenika, čije su moći pohranjene u žrtveniku, moli, da se Gospodin dostoji otpustiti grijehe njegove. Onda moli na desnoj strani ili strani Poslanice tako zvani Ulaz, iza čega se vraća u sredinu oltara i moli naizmjence sa ministrantima devet puta Kirie eleison ili Gospodine smiluj se, na koje se obično nastavlja Slava Bogu na visini. To je ona sveta pjesma, koju su anđeli pjevali u sv.Badnjoj noći na poljanama Betlehema, pa nas time podsjeća na rođene Isusovo u štalici. Onda svećenik moli Misnu molitvu, već prema raznim danima ili svetkovinama. Ta nas molitva podsjeća na mladost Isusa našega, kad je Spasitelj živio u tišini i zabiti od svijeta i žarko se svaki dan molio za spasenje svijeta.

3. Ali, djeco draga, kao što znadete, Isus naš nije samo molio. Kad je došlo vrijeme, On je išao od grada do grada u zemlji izraelskoj i propovijedao Evanđelje, i to pune tri godine, prije nego je sama Sebe žrtvovao na drvetu križa. A jer se Isus žrtvuje i u sv.Misi, samo dakako nekrvnim načinom, zato On i ovdje propovijeda ljudima svaki dan. I kao što je Njegova žrtva u sv.Misi sakrivena pod prilikama kruha i vina, tako je i Njegova propovijed u sv.Misi kao sakrivena, ali opet uvijek prisutna, jer propovijeda na usta svojih poslanika: proroka, evanđelista, apostola. Čujemo ih u čitanju sv.knjiga, koje se čitaju pod Misom, a napose to biva, kad se čitaju poslanice sv.apostola i evanđelja, koja svećenik na blagdane s propovjedaonice i posebno razlaže puku na materinjem jeziku. Znamo, da većina Židova nije primila Njegovog propovijedanja Evanđelja. Zato je Isus

poslao apostole, da propovijedaju Evanđelje poganima, i oni su to učinili. Milijuni pogana prihvatili su radosno sveto Evanđelje, pa se zato u sv.Misi prije Prikazanja obično moli Vjerovanje. Sve te molitve priprava su za one glavne dijelove sv.Mise, kao što smo već govorili.

4. Ali već iz ovoga, što smo dosada rekli o sv.Misi, možemo vidjeti, djeco draga, da je sv.Misa nešto najdivnijega i najuzvišenijega na zemlji. Zato ju svaki pravi kršćanin mora cijeniti kao najveće svoje blago na zemlji, a tako i vi. Bio je jedan glasoviti pisac, koji se zvao Manzoni. On nije nikad propustio svete Mise u nedjelju i blagdane, makar kakvo ružno vrijeme bilo, pa ni u starosti. Kad su mu prigovorili, da se mora štedjeti, rekao im je: "Sveta Misa je više vrijedna nego milijun lira." I opet je lijepo otišao u crkvu na sv.Misu. Tako morate činiti i vi.

XIV. TVAR SVETE MISE

Draga djeco!

Jednom su dva redovnika dominikanca došla k blaženom Egidiju, koji je bio učenik sv.Franje Asiškoga i nadaleko poznat sa svoje svetosti. Htjeli su da ga vide i razgovaraju s njime. Kad je jedan od njih rekao, da je sv. Ivan Evanđelista na početku svoga Evanđelja rekao uzvišene stvari o Bogu, koje se ne mogu shvatiti, odgovori mu bl.Egidije: "Sv.Ivan nije dapače ništa rekao o Bogu." Nato se taj dominikanac gotovo sablaznio i rekao:"Kako ti to govoriš, brate Egidije? Zar nisi čitao, što kaže sv.Augustin, kad bi sv.Ivan još malo uzvišenije bio govorio, da ga cijeli svijet ne bi bio mogao shvatiti? Nemoj dakle reći, da Ivan ništa ne govori o Bogu". A Egidije mu odgovori: "Ja ostajem kod svoga mišljenja i tvrdim,da Ivan nije gotovo ništa rekao o Bogu". Dominikanac je bio ražalošćen na te riječi, ali mu je onda bl.Egidije rekao: "Vidiš li ovu visoku planinu? Kad bi se ona čitava sastojala od sitnih zrnaca prosa, a mala ptičica svaki dan kroz sto godina jela od te gore, koliku bi količinu pojela?" Nato će mu dominikanac: "I kad bi tisuću godina jela odatle, ne bi to bilo ništa u poredbi s čitavom tom visokom planinom." A onda mu blaženi Egidije reče: "A baš tako ti je i sa neizmjernim Bogom. On je kao neizmjerna gora, gora božanske savršenosti, da sv. Ivan, poput male ptičice, nije ništa rekao o Bogu, ako pogledaš na Njegovo neizmjerno veličanstvo, savršenstvo i mudrost i dobrotu i moć". Kad je to čuo, onda je onaj dominikanac bio vrlo zadovoljan i radostan otišao od blaženoga Egidija.

1. Bog je dakle dragi, djeco, neizmjerno mudar, moćan i dobar. Možemo li to vidjeti i kod sv.Mise? Sigurno da možemo. Kada naime promatramo, što je On uzeo kao tvar, da se u sv.Misi uzmogne ponoviti ista žrtva kao i na Kalvariji, samo nekrvnim načinom, onda ostajemo zapanjeni nad mudrošću Božjom, nad moći Božjom, nad dobrotom Božjom. Što je naime

Isus naš upotrebio bio na Posljednjoj Večeri za ustanovu sv.Mise? Kao što smo već govorili i vidjeli, bilo je to vino i kruh. Uzeo je kruh najprije u svoje svete ruke, zahvalio, blagoslovio, prelomio ga i dao svojim učenicima govoreći: "Uzmite i jedite, ovo je tijelo Moje!" Zatim je uzeo kalež sa vinom, zahvalio, blagoslovio ga i dao učenicima govoreći: "Pijte iz njega svi, jer je ovo krv Moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na oproštenje grijeha. To činite na Moj spomen!" Isus je dakle dragi upotrijebio kao tvar za ustanovu sv.Mise ili nekrvne žrtve N.Zavjeta kruh i vino. Tko ne vidi, kako tu divno odsijeva mudrost Božja? On je mogao i drugo što upotrebiti. Ali eto, upotrebio je upravo kruh i vino, da što ljepše odsijevne u očima našim neizmjerna mudrost Božja.

Prije istočnoga grijeha nije se čovjek morao nimalo mučiti za svoje uzdržavanje, što će jesti. Drveće u raju zemaljskom donosilo je bez ikakvog truda čovjekova divnog voća, koje je služilo čovjeku za hranu, kako je htio. Ali kad su Adam i Eva prestupili zapovijed Božju, onda se srušila na njih kletva Božja, i od tog časa morali su si ljudi stjecati hranu u trudu, muci i znoju lica svojega. A oko čega se lovjek najviše znoji i muči? Oko vina, dok ga dobije. On mora naći kolja, uz koje će privezati vinovu lozu, kao što ste već i vi to vidjeli sigurno u vinogradu. On mora svake godine obrezivati vinograd. On ga mora svake godine po više puta privezivati, da mu vjetar ne polomi grane. On ga mora kopati svake godine više puta. On ga mora prskati,modrom galicom po više puta na godinu. On ga mora i sumporiti po više puta. Onda tekar u jeseni pobire grožđe. Onda to grožđe mora zhnječiti najprije. Onda ga mora nositi u tisak ili prešu. Onda kad se mošt ocijedi, mora ga staviti u bačvu, dok provrije. Onda ga mora pretočati više puta, dok dobije čisto vino za sv.Misu. Koliko eto posla! A kruh, koji se upotrebljava u sv.Misi, jest pšenični kruh. I oko njega je puno posla, prije nego dođe na oltar. Seljak mora najprije izorati njivu, i branom prijeći, da je izravna. Onda tamo sije pšenicu i branom prijeđe preko nje ponovo,da zagrne zrno, jer bi ga mogle pojesti ptice. Onda pšenica nikne, ali miruje kroz zimu. Tek u proljeće počne rasti malo pomalo, dok ne drozrije u srpnju. Onda se mora požeti. Onda se mora na polju osušiti, odvesti na mašinu, da se zrno odluči od slame. Onda se mora zrno opet posušiti, da se ne bi pokvarilo. Tek onda dolazi u mlin, da se samelje u brašno. Onda se brašno mijesi i tako stavlja u peć, koja mora biti dobro naložena, da se ispeče kruh, ili kako se kaže za kruh kod sv.Mise, hostija. Vidite li, djeco draga, koliko se tuda i muke traži i za vino i za kruh, prije nego se dobije. Doista čovjek ga mora pribaviti u znoju lica svojega. Prije nego se kruh i vino pretvore u naše tijelo jedenjem i pijenjem, mnoga kaplja znoja ljudskoga padne prije na njih. Zato taj kruh i vino izgledaju kao lijepa žrtva, koju čovjek prinosi Bogu, jer ga stoje mnogo žrtve, mnogo znoja. Čovjek kao da prinosi Bogu svoje tijelo, svoj život, toliko ga muke i truda stoje vino i kruh. Zato je eto mudrost Božja uzela kruh i vino za sv.Misnu žrtvu i Isus naš kao da nam kaže: "Vi ste meni dali kruh i vino, kao plod vaše žrtve, da posluži Meni, da se mogu žrtvovati pod prilikama kruha i vina na

oltaru, a Ja Vama za uzvrat dajem svoje tijelo i krv, kao hramu dušama vašim". Nije li se tu, djeco, pokazala divna mudrost Božja, koja se tako neznatnim naoko stvarima, ali s kojima je povezano mnogo znoja ljudskoga, služi, da nama dade na dar najdivnije, što se može zamisliti, svoje sveto tijelo i krv, kad dođe čas pretvorbe u sv.Misi.

2. Ali zar ne odsijeva kroz ove tvari kruha i vina u sv.Misi i neizmjerna moć Božja? Neizmjernu je moć morao upotrebiti dragi Bog, kad je stvarao sunce, mjesec, zvijezde i svod nebeski. Neizmjernu je moć morao upotrebiti Gospod Bog, kad je stvarao velika mora, rijeke, potoke, jezera, izvore. Neizmjernu je moć morao upotrebiti Gospod Bog, kad je stvarao ribe u vodi, ptice u zraku, životinje na zemlji i pod zemljom, bilje svakojako, golemo drveće, i tako dalje. Ali, djeco draga, neizmjernu moć mora upotrebiti Gospodin Bog i u sv.Misi, kad na jednu riječ, kao što je: "Ovo je tijelo Moje, ovo je krv Moja!" kruh prestaje biti kruh, makar ostaju prilike kruha, i vino prestaje biti vino, makar ostaju prilike vina, a namjesto kruha i vina dolazi u isti čas pravo tijelo i prava krv Gospodina našega Isusa Krista, koje služe za hranu dušama našim.

Takve moći nemaju svi carevi i kraljevi svijeta. Takve moći nemaju svi ljudi svih vjekova, koji su živjeli ili će živjeti na zemlji od Adama do posljednjeg čovjeka na zemlji. Kruh nas dakle i vino u sv.Misi podsjećaju na svemoć Božju, neizmjernu moć Božju, koja se najneznatnijim naoko stvarima služi za najveličajnije planove i djela.

2. Ali kruh nam i vino dozivaju u pamet i neizmjernu dobrotu Božju. Ničim se čovjek u životu toliko ne služi, koliko kruhom i vinom. Svaki dan jede kruh i svaki dan mu godi vino. Oni hrane i uzdržavaju naše tijelo u zdravlju i vesele ga. I baš njima se Isus, Bog naš, poslužio, da nam priredi neizmjerno veću radost i veselje, da nam preko prilika kruha i prilika vina dade dokaz svoje najveće dobrote i ljubavi, kad nam daje svoje sveto tijelo i krv, koji su zalog našega života vječnoga, kao što veli sam Isus: "Tko jede tijelo Moje i pije krv Moju, ima život vječni, i Ja ću ga uskrisiti u posljednji dan". Kolika dobrota i ljubav Boga našega, a koja se tako divno očituje preko tako neznatnih stvari, mrtvih stvari, kao što su kruh i vino, koje služe za žrtvu sv.Mise!

Još se u sv.Misi dodaju vinu nekoliko kapljica vode, kao što ste već mogli vidjeti, djeco, kod oltara. To nas podsjeća na vodu i krv, koja je potekla na drvu križa iz tijela i srca Kristova, kad su mu proboli kopljem grudi. Tako je završila krvava žrtva Isusova na križu, a iz probodenih grudi Isusovih potekle su rijeke milosti za čitav ljudski rod. Voda nas podsjeća na sv.krst, a vino na sv. Euharistiju, izvor pomirenja i jačanja, na putu u život vječni. Mogli bismo, djeco draga, još puno govoriti o tome, ali ćete čuti kasnije, kad budete veći.

Jedno dobro zapamtite! Sveta Misa je, kao, što smo već rekli, neprocjenjivi dar Božji. Zato je nikada ne propuštaj-

te nedjeljom i blagdanom, a kad možete, idite i svaki dan k Misi. Nedavno su novine pisale, kako je nekoliko ljudi u misijama platilo pet hiljada franaka, da svećenik avionom dolazi k njima i odsluži im sv.Misu. A vi ne trebate ništa plaćati, jer je crkva i svećenik blizu vas.

XV. PRIKAZANJE

Draga djeco!

Prvi od triju glavnih dijelova sv.Mise, kao što smo već govorili, jest Prikazanje. Vi se sjećate, da smo govorili, kako je Isus naš to obavio, na Posljednjoj Večeri. Uzeo je kruh u svoje svete ruke, podigao oči prema nebu, blagoslovio taj kruh, onda ga tekar prelomio i dao ga učenicima da jedu, govoreći: "Uzmite i jedite, ovo je tijelo Moje!" Slično je učinio i s vinom u kaležu.

Kako je radio božanski Spasitelj, tako slično radi i svećenik u sv.Misi prigodom Prikazan-ja.

1. Što dakle radi svećenik kod Prikazanja? On najprije otkrije kalež na oltaru, uzme zlatnu pliticu s hostijom, uzdigne je objema rukama i onda moli: "Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože, ovu neoskvrnjenu žrtvu, koju ja, nedostojni sluga Tvoj, prinosim Tebi, svome živomu i pravomu Bogu za bezbrojne grijehe, uvrede i nemarnosti svoje i za sve prisutne, kao i za sve vjerne kršćane, žive i mrtve: da meni i njima bude na spasenje u život vječni. Amen!"

Jeste li čuli, djeco, što govori svećenik kod Prikazanja? Tko prima hostiju, koju prinosi svećenik? Prima je Otac nebeski. Po božanskoj naravi, On je Otac samo Isusu Kristu. Ali po svojoj beskrajnoj božanskoj dobroti, On je i nas sve posinio, kada je Sin Božji uzeo na Sebe našu ljudsku narav i za nas platio dug Ocu svome nebeskome. Tako se mi eto u sv.Misi priključujemo Isusu Kristu, koji se žrtvuje na oltaru Ocu nebeskome. Taj Otac nebeski je nadasve svet, i zato svećenik kaže: "Primi, sveti Oče!" Taj Otac je svemogući, jer je, kao što ste čuli već više puta, samo htio, i sve je postalo, štogod je htio na nebu i na zemlji. Taj Otac nebeski je vječan, jer vjekuje vijek do vijeka, nit Ga žića konac čeka, dok smo svi mi jadni smrtni ljudi, koji nakon par godina moramo pasti u grob i tu bi ostali dovijeka, kad nas snaga Božja ne bi digla iz groba i uskrsila na novi život, proslavljeni život u nebu. Taj Otac nebeski može to učiniti, jer je On Bog. Zato eto svećenik govori, kad diže na zlatnoj plitici hostiju: "Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože!" S kolikim strahopočitanjem, djeco, izgovara svećenik te riječi! S kolikim strahopočitanjem moramo i mi ponavljati te riječi u duši!

A što kaže svećenik dalje? Kaže Ocu nebeskome: "Primi

ovu neoskvrnjenu žrtvu!" Zove je već unaprijed žrtvom, premda će žrtva postati tekar kod podizanja. Zovę ju neoskvrnjenom žrtvom, jer ta žrtva nije nitko drugi nego konačno Isus Krist, koji se služi kruhom i vinom za otajstvenu žrtvu svoju u sv.Misi. A što ima čistije i ljepše nego što je Isus Krist? Zar možda oni janjci, junci, grlice, golubići, što su se prinosile u St.Zavjetu? Ništa nije i ne može biti čistije od Krista Gospodina. Već je nekoliko stotina godina prije dolaska Isusova na svijet navijestio tu čistu žrtvu sv.Malahija prorok, preko kojeg govori Gospod Bog: "Jer od istoka sunca do zapada njegova veliko će biti ime Moje među narodima, i posvuda će se žrtvovati imenu Mojemu i prinosit će se čist prinos. Jer će veliko biti ime Moje među narodima. "Taj čisti prinos jest sam čisti i sveti Sin Božji pod prilikama kruha i vina, i zato, djeco, i čujete kako se Njemu u čast pjeva u crkvi: "Tebi hvala, Tebi dika, Tebi slava prevelika! O Isuse, budi hvaljen po sve vijeke vijeka. Amen!"

I što kaže onda dalje svećenik, djeco draga? Kaže dalje prinoseći hostiju: "Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože, ovu neoskvrnjenu žrtvu koju ja, nedostojni sluga Tvoj, prinosim." Svećenik se dakle snizuje od strahopočitanja pred neizmjernim veličanstvom Božjim, koliko samo može, jer zna, što je rekao sveti onaj pjesnik David: "Jer gle začet sam u nepravdama i u grijesima me je začela majka moja." Kad se sjeti svojih slaboća i nedostataka, onda kao da bi najradije nestao ispred lica svetoga Boga, takav osjećaj ima čovjek, kad sluša, što svećenik govori za sebe prinoseći hostiju na zlatnoj plitici. Kako se moramo i mi svi drugi sniziti i poniziti pred tim svetim Bogom!

A za koga prinosi tu žrtvu neokaljanu? Čuli ste, djeco, kako svećenik govori: "Za bezbrojne grijehe, uvrede i nemarnosti svoje i za sve prisutne, kao i za sve vjerne kršćane, žive i mrtve". Kako li divnih riječi! Kako utješnih riječi! Tko ne bi onda rado polazio sv.Misu, da što sigurnije postane dionikom tolikih milosti, koje s neba teku na ovu crnu zemlju, kad se služi sv.Misa, ili bolje, kad se opet i opet žrtvuje Isus Krist.

A zašto je prinosi, tu divnu, svetu, neokaljanu žrtvu? Zato, kaže svećenik dalje: "Da meni i njima bude na spasenje u život vječni". Ne prinosi je dakle zato, da nam isprosi zlato, koje razbojnici otimlju. Ne prinosi je zato, da nam isprosi život, koji traje od danas do sutra, nego zato, da nam isprosi vječni spas, da nam isprosi neumrlost, da nam isprosi život vječni, koji je tako divan, da sveti Pavao veli, da "niti je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog pripravio onima, koji Njega ljube".

2. Iza toga, djeco draga, svećenik nalijeva u kalež vino i nekoliko kapi vode, koju prije toga blagoslovi. Vino označuje Krista Gospodina, a voda sve vjernike. Zato vina ne treba blagoslivljati, jer je Isus izvor svega blagoslova. A voda se blagoslivlje, jer vjernici krvavo trebaju milosti Božje, blagoslova Božjih, koji svi izviru iz križa Isusova,

kojega se znak čini nad vodom, dakle nad vjernicima. Voda se miješa, jer svi želimo biti dionici božanske naravi, radi čega je Isus i postao čovjekom. Čineći znak križa nad vodom, svećenik moli: "Bože, koji si divno sazdao dostojanstvo čovječjega bića i još ga divnije obnovio, daj, da se mi otajstvom ove vode i vina združimo s Božanstvom Onoga, koji se udostojao biti dionikom našega čovječanstva, Isus Krist, Sin Tvoj, Gospod naš, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog, u sve vijeke vjekova. Amen!" Tako moli svećenik još na strani, dok ulijeva vodu u vino. Onda pođe na sredinu.

Tamo podigne kalež sa vinom i govori: "Prinosimo Ti, Gospode, čašu spasenja, moleći Tvoju blagodat, da uziđe s ugodnim mirisom pred lice Tvoga božanskoga veličanstva za spasenje naše i svega svijeta". I kad pokrije kalež, nastavlja: "U duhu poniznosti i u srcu skrušenome primi nas Gospode, i tako neka bude danas žrtva naša pred Tobom, da ugodi Tebi, Gospode Bože". Svećenik dakle izričito prinosi kao žrtvu sve vjernike. I tako treba. Jer ako se žrtvuje glava, onda se mora žrtvovati i čitavo tijelo, svi udovi tijela. Glava pak otajstvenoga tijela, djeco, koje je Crkva, jest Isus Krist. Svi smo mi pak udovi toga tijela. Kad se dakle žrtvuje Glava, moraju se i svi udovi ponuditi za žrtvu, jer inače ne bi bili dostojni takve Glave. Tako postajemo mili i dragi Isusu, Bogu, kao i ona tri mladića u peći babilonskoj. Vi ste čuli, djeco draga, kako ona tri mladića nisu htjela da se poklone zlatnom kipu Nabuhodonozorovu, jer to nije bio nikakav Bog. Zato ih je razjareni kralj bacio u ognjenu peć. Ali oni su tu pjevali Bogu i kad nisu mogli prinijeti običajne žrtve Bogu, kako su nekada prinosili, tad su mu ponudili za žrtvu svoje vlastite živote i molili Ga:"Pa daj da budemo primljeni od Tebe, kad smo ipak barem skrušena srca i ponizna duha! Kao kad bismo prinijeli žrtve paljenice od ovnova i bikova i tisuće pretilih ovaca, tako neka se danas dopadne naša žrtva pred Tvojim licem!" Tako eto žrtvuje svećenik i prinosi Bogu sve vjernike. Ako Mu već ne dajemo života, kao ona tri mladića, prinesimo mu barem skrušena srca, kao što su oni, jer je najljepša "žrtva Bogu duh skrušen". Tko dakle ne bi rado i često dolazio na sv.Misu?

3. Onda, djeco draga, moli svećenik: "Dođi Prosvjetitelju, svemogući, vječni Bože i blagoslovi ovu žrtvu, pripravljenu svetomu imenu Tvojemu!" Zašto se obraća baš Duhu Svetome, a ne sada, kao prije Ocu nebeskome? Zato, jer će naskoro, to jest kod pretvorbe biti na oltaru sam Isus Krist. On će se dakle opet utjeloviti samo na drukčiji način nego u krilu Majke Božje. A kako je Duh Sveti sudjelovao kod prvoga utjelovljenja, kao što vidimo iz riječi anđelovih Mariji: "Duh Sveti sići će na Te, i sila Višnjega osjenit će Te.." tako na Njega spada i ovo drugo utjelovljenje, što se svaki dan zbiva na našim oltarima, makar na križu i otajstvenim načinom.

4. Onda svećenik ide da opere ruke, kada je u svečanoj Misi i tamjanom okadio sv.prinos. Pere ruke, da označi Bogu svoju živu želju i bol. Bol, da nije dosta čist za takvo

neizmjerno veličanstvo svetoga Boga, a vruću želju, da bude očišćen i da čista srca prinese najsvetiju žrtvu. Na strani moli pritom Psalam: "Umivam ruke svoje u nevinosti..." uvjeravajući na koncu Boga: "Moji su koraci upravljeni putem pravde, usliši me, i ja ću Te blagoslivljati, Gospode, u Tvojoj crkvi." Kako li se dakle i mi svi moramo truditi, da što čistijega srca pristupamo u hram Božji i dolazimo k stolu Gospodnjemu, koji nam Bog priprema u svojoj dobroti preko žrtve sv.Mise.

5. Onda svećenik ode na sredinu oltara i moli: "Primi, sveta Trojice, ovaj prinos, koji Ti prikazujemo za spomen muke, uskrsnuća i uzašašća Isusa Krista, Gospodina našega, i na čast blažene Marije vazda Djevice i blaženoga Ivana Krstitelja i svetih apostola Petra i Pavla, i svih svetih, da njima bude na čast, a nama na spasenje; da se oni dostoje posredovati za nas na nebesima, kojih spomen činimo na zemlji. Po istom Kristu Gospodinu našem".

Prije se svećenik, djeco, kao što ste čuli, obratio najprije Ocu nebeskom. Onda se obratio Duhu Svetome. Sada se obraća molitvom čitavoj sv.Trojici, da primi sveti prinos, koji prikazuje. Jer žrtva se prinosi samo Bogu, a ne stvorenju. Ali ta žrtva ipak služi na čast svecima i sveticama Božjim, koji su toliko pretrpjeli za Boga na ovom svijetu i s Njime su najuže združeni i zauvijek u nebu. Sam Bog hoće da oni budu čašćeni. A to čašćenje svetaca ispada dakako u našu korist, jer oni za nas posreduju onda u nebu, da sretno prođemo kroz ovu dolinu suza i dospijemo u život vječni, da s njima zajedno hvalimo Boga uvijeke.

Onda se obraća k vjernicima i moli: "Molite braćo, da bude moja i vaša žrtva ugodna Bogu, Ocu svemogućemu". I s pravom tako moli, jer smo svi mi braća u Bogu i sestre, kad smo po svetom krstu postali djeca Božja. Zato svi smijemo i moramo govoriti: "Oče naš, koji si na nebesima". I žrtva, koja se prinosi, nije samo svećenikova, nego i naša. Zato svaki vjernik ima pravo i mora da govori što i ministrant kod oltara: "Neka primi Gospod žrtvu iz ruku Tvojih u hvalu i slavu svojega imena, na korist također našu i svekolike svoje svete Crkve".

Kako se divne stvari, djeco draga, skrivaju u prikazanju kod sv.Mise! Onda se ne čudimo, što je načinio onaj veliki francuski car Napoleon. Jednoga je dana došao u neku školu. Dao je donijeti sebi pravila zavoda i pozorno ih čitao. Unutra je našao napisano: "Učenici moraju svake nedjelje i blagdana prisustvovati sv.Misi". Napoleon je uzeo pero i napisao svojom rukom mjesto svake nedjelje i blagdana: "Svaki dan!" Tako je eto sudio o sv.Misi taj veliki car, koji je inače znao dosta griješiti. Želio je, da pitomci budu svaki dan kod Mise, jer tu dolazi Bog, od koga mogu sve dobiti, napose da budu kreposni ljudi.

XVI. PRETVORBA

Draga djeco!

Poznato nam je iz Sv.Pisma, da je izraelski narod često otpadao od pravoga Boga i klanjao se lažnim bogovima od drva i kamena. Kad su tako pod vladanjem bezbožnoga kralja Ahaba i bezbožne kraljice Jezabele bili opet upali u idolopoklonstvo, i to gore nego ikada prije, i prijetila je pogibao, da narod posve zaboravi na Boga svoga, poslao im je Bog sv.Iliju proroka. Taj je jednoga dana pozvao sav narod na goru Karmel zajedno sa kraljem i nekoliko stotina lažnih svećenika Balovih. Ilija je predložio narodu, da im se dadnu dva junca: jedan njemu, a jedan svećenicima lažnoga boga Bala. Kad junce raskomadaju i pripreme za žrtvu, neka ne podmeću ognja, nego Balovi svećenici neka prizovu ime svojega boga, a Ilija će prizvati ime Gospodnje. Bog, koji odgovori ognjem, pravi je Bog. Sav je narod to radosno prihvatio. Balovi svećenici su učinili, kako je Ilija odredio i narod prihvatio. I zvali su boga svojega od jutra do podne, ali uzalud, makar su se parali i noževima, tako, da ih je sve oblila krv. Nato se sv.Ilija prorok pomolio Bogu, da se smiluje i pokaže, da je On jedini pravi Bog. I u isti čas pao je oganj s neba i spalio žrtvu paljenicu i drva, kamenje i zemlju i popio vodu u jarku. Nato su svi ljudi pali ničice na zemlju i povikali: "Gospod je pravi Bog, Gospod je pravi Bog!"

1. Ne doživljavamo li i mi, djeco draga, svaki dan nešto slično, što se desilo na gori Karmelu u vrijeme sv. Ilije proroka? Da, pače mnogo više i uzvišenije, i to u sv.Misi za vrijeme pretvorbe, koja je najvažniji dio sv. Mise. Što naime? Na gori Karmelu, kad je sv.Ilija prorok zazvao sv.ime Božje, pao je oganj s neba i pretvorio drvo na žrtveniku u užareni ugljen. Bila je ono naravna vatra, koju je proizvela onaj čas snaga Božja. U sv.pak Misi kod pretvorbe djeluje vrhunaravna vatra Božja. Kada svećenik izgovori riječi Kristove nad hostijom, koju drži u ruci: "Ovo je tijelo Moje!" onaj isti čas zbiva se divna, pače najveličanstvenija stvar, što je možemo zamisliti. U isti čas kruh prestaje biti kruh, a namjesto kruha drži svećenik u rukama Krista Gospodina, Sina Božjega, koji je na otajstveni način došao na oltar, iako su u rukama svećenikovim ostale prilike kruha, te okus, vid i opip ćuti isto što i prije pretvorbe kruha. I kad svećenik uzme kalež i nad njim izgovori riječi Isusove:"Ovo je krv Moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na otpuštenje grijeha", onaj čisti čas nije više u kaležu vino, nego prava krv Gospodina našega Isusa Krista, makar vid, okus i opip osjeća isto što i prije pretvorbe vina. To je najdivnija stvar što je doživljavamo na zemlji, i to svaki dan za vrijeme pretvorbe pod sv.Misom. Na riječi svećenika otvara se nebo, i Isus Krist u pratnji sv.anđela, veli sv.Grgur Papa, silazi na oltar. Mi dakle gledamo u pretvorbi pod sv. Misom mnogo divniju stvar, nego što ju je gledao narod izraelski na gori Karmelu, kad je sv.Ilija prorok dozvao oganj s neba i pretvorio drvo u ugljen užareni.

Već smo zadnji puta, govoreći o prikazanju, spomenuli, kako se Sin Božji utjelovio u krilu Djevice Marije. Anđeo je došao k Njoj, kao glasnik Božji, da Joj navijesti to divno otajstvo, to jest, da će Bog postati čovjekom u Njezinom svetom krilu. "Duh Sveti sađi će na Te, i sila Višnjega osjenit će Te. Zato će se i ono Sveto, što će se roditi od Tebe, zvati Sin Božji." I čim je Presveta Djevica Marija izustila riječi:"Neka Mi bude po riječi Tvojoj", u isti čas je druga božanska osoba postala čovjekom u krilu Marijinom. Marija je rekla samo nekoliko riječi, i te su bile dovoljne za najveće čudo svjetske povijesti, utjelovljenje Sina Božjega. Slično ide, djeco draga, kod pretvorbe u sv. Misi. Svećenik kaže samo nekoliko riječi:"Ovo je tijelo Moje", i ponavlja se opet najveće čudo svjetske povijesti, samo u drugom obliku, Sin Božji silazi s neba. I jer se Krist kao nanovo utjelovljuje kod pretvorbe, kao da nanovo postaje čovjekom, zato se i moli s pravom na koncu Mise Evanđelje sv.Ivana:"I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama". Zato se u svečanoj sv.Misi kod Vjerovanja s posebnim naglaskom pjevaju riječi: "I postao je čovjekom po Duhu Svetome od Marije Djevice". U sv.Misi kod pretvorbe je kao novo rođenje Isusovo, kako veli sv.Jeronim. Razlika je samo, što se Krist kod pretvorbe u sv.Misi ne rađa tjelesno, nego duhovno, i da nije više u smrtnom tijelu nego u proslavljenom tijelu. Zato se i pjeva Gloria u Misi, to jest onaj anđeoski pjev, što su ga anđeli pjevali nad Betlehemskom štalicom u sv.Badnjoj noći. Zato i vidimo,da se Isus raznim svecima javio pod sv.Misom u slici malога djeteta, kao recimo sv. Petru Alkantari.

2. Budući pak da je pretvorba najvažniji dio sv.Mise, jer se kod pretvorbe zbiva najveće čudo svijeta i najdivnije čudo, zato je sv.Crkva zaokružila pretvorbu kao u neki zlatni okvir, koji se zove kanon ili pravilo.

Čuli ste naime već, djeco draga, da je Isus na Posljednjoj Večeri, prije nego je pretvorio kruh u svoje sveto tijelo i vino u svoju presvetu krv, najprije zahvalio Ocu nebeskome. To svećenik po Njegovom primjeru čini, kad pjeva ili moli tako zvano Predslovlje, koje se donekle mijenja na razne svetkovine, a svaki dan glasi: "Uistinu dostojno je i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svagdje zahvaljujemo Tebi, Gospode sveti, Oče svemogući, vječni Bože, po Kristu Gospodinu našemu, po kome veličanstvo Tvoje hvale anđeli, klanjaju Ti se gospodstva, tresu se vlasti. Nebesa Te i nebeske moći i blaženi serafini, zadružnim klicanjem zajedno slave. Zapovjedi, molimo,da se i naši glasovi združe s njihovima, smjernim ispovijedanjem govoreći: svet, svet, svet, Gospod Bog nad vojskama". Predslovlje je po svojim riječima i napjevu najdivnija pjesma na svijetu, kakva se i pristoji neizmjernom veličanstvu Božjemu.

Ono, što slijedi iza toga, ili bolje počinje sa Svet, svet, svet i traje do Očenaša iza pretvorbe, zove se kanon. To je taj divni zlatni okvir, koji smo spomnuli, u koji je sveta Crkva stavila pretvorbu kao najvažniji dio sv.Misne žrtve. On obuhvaća pretvorbu i sve molitve i ceremonije, koje prethode ili slijede pretvorbu od Svet do Očenaša. Prije

pretvorbe su tri molitve u kanonu a iza pretvorbe su opet tri molitve u kanonu, koje imadu više dijelova.

Preko tih divnih molitava Crkva izlijeva svoju dušu pred neizmjernim Bogom, proseći Ga, da primi milostivo svetu i neoskvrnjenu žrtvu, koju svećenik prinosi. U prvom redu je prinosi za sv.katoličku Crkvu, da je Gospod Bog po svemu svijetu zaštiti, umiri, ujedini i upravlja zajedno s njezinim vidljivim vrhovnim poglavarom Papom, biskupom, svim vjernim priznavaocima katoličke i apostolske vjere. Moli Gospoda Boga, da umilostivljen primi ovaj sveti prinos i napose da nas izbavi sve zajedno od vječne osude i prokletstva i pribroji stadu svojih izabranih. Na nju nadovezuje treću molitvu prije pretvorbe, da se Bog udostoji učiniti ovu žrtvu u svemu blagoslovenu i da postane tijelo i krv Gospodina našega Isusa Krista.

I to doista čas iza toga i postaje, kad svećenik izgovori nad kruhom riječi:"Ovo je tijelo Moje!" Isto tako nad vinom: "Ovo je krv Moja!" Sveta misna žrtva je nakon tih riječi u glavnom dovršena. Ali, jer je to tako divna stvar, kakve nema slične na svijetu, zato stoji, rekosmo, uklopljena u divnom zlatnom okviru, koji se zove kanon.

Taj kanon onda u trima molitvama opet časno zaključuje pretvorbu, kako se dolikuje tako divnoj božanskoj žrtvi. Ta sveta Misna žrtva ostaje ista od Posljednje večere do konca svijeta. Isto tako i kanon ostaje isti uvijek, samo što na velike neke svetkovine ima neki dodatak. On se uvijek moli tiho, kao što i odgovara najvećoj tajni naše svete vjere. On je, rekosmo, pravi zlatni okvir za pretvorbu u sv.Misi. Međutim, kad budete, djeco, stariji, onda ćete više o tome čuti i čitati. Što morate najviše zapamtiti iz ovoga, što smo do sada rekli? Evo što!

Čuli ste na početku, kako su Izraelci na gori Karmelu, kad je pao oganj s neba i pretvorio drvo u užareni ugljen i spalio žrtvu i sve ostalo, da su Izraelci svi kao jedan čovjek od straha pali na zemlju i vikali: "Gospod je pravi Bog, Gospod je pravi Bog!" Slično morate i vi, djeco činiti u sv.Misi. Kad svećenik iza pretvorbe digne u vis sveto tijelo i krv Isusovu, onda se na koljenima smjerno poklonite Isusu Bogu. I mi moramo reći: "Ovdje je pravi Bog, ovdje je pravi Bog, makar pod prilikama kruha i vina!"

****

XVII. PRIČEST

Draga djeco!

Rekli smo, kako se sjećate, da sv.Misa ima tri glavna dijela: Prikazanje, Pretvorbu, Pričest. O prva dva dijela smo već govorili. Sada ćemo govoriti o trećem glavnom dijelu.

Čuli ste već, kako je narod izraelski teško bio pritisnut i mučen u Egiptu od Egipćana. Kad su povikali Gospodu Bogu, da im se smiluje, Bog im je poslao velikoga slugu svoga Mojsija. On je po nalogu Božjem udario Egipat teškim

zlima, i kad je faraon ili egipatski kralj ostao i dalje tvrd i nije htio pustiti Izraelce, odlučio je Gospodin Bog poubijati za kaznu sve prvorođence egipatske. Ali da ne bi anđeo, koji je ubijao, poubijao i izraelske prvorođence, naredio je Gospodin Bog Izraelcima preko Mojsija, da svaka obitelj zakolje jedno janje i krvlju janjeta namaže dovratke na svojoj kući. To janje imadu onda ispeći na vatri i opasanih bokova imade ga jesti svaki Izraelac, kad anđeo bude ubijao prvence egipatske. Mimo njihovu kuću će proći i ne će nikoga ubiti, kad vidi dovratke namazane krvlju janjeta. Mi dakle vidimo dvije stvari kod tih Izraelaca. Prvo, da su janje zaklali i krv ih je njegova spasila. Ali su onda to isto janje ispekli i jeli.

1. Nešto slično gledamo mi, djeco draga, u svetoj Misi. Rekli smo, da se tu na otajstveni način žrtvuje Isus Krist za spas svijeta, kao oni vazmeni janjci u Egiptu kod Izraelaca. To se događa kod pretvorbe u sv.Misi. I tako Isus postaje kao onaj žrtveni janjac kod Izraelaca. On biva na otajstveni način ubijen, biva žrtvovan. Ali Izraelci su ono svoje zaklano janje i ispekli i jeli. Tako i Isus, pošto se žrtvovao na otajstveni način u sv.Misi, biva hrana našim dušama, koju uzimamo i uživamo u sv.Pričesti. Sveta Pričest je kao središte ovog dijela Mise, kojemu opet neke molitve prethode, a neke slijede iza nje. Prve su kao priprava za Pričest, a druge su kao zahvala za Pričest.

Svećenik dakle najprije počinje, bilo glasno moleći, bilo pjevajući, Pater noster ili Očenaš. To je molitva, koju nas je učio sam Sin Božji Isus Krist, koji se u sv. Misi žrtvuje na oltaru. "Oče naš, koji si na nebesima, sveti se ime Tvoje, dođi kraljevstvo Tvoje, budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas. I otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim, i ne uvedi nas u napast. Onda ministrant u ime puka veli: Nego oslobodi nas od zla. Amen! Od apostolskih vremena moli se Očenaš u sv.Misi i ljepše molitve nije još nitko pronašao i ne će je pronaći. A u sv.Misi Očenaš tako lijepo spaja pretvorbu sa Pričešću. Isus je žrtva, ali Isus je i žrtvena hrana našim dušama. A Očenaš uključuje u sebi,sve, što nam je potrebno za dušu i za tijelo, sve što pridonosi časti Božjoj i spasu naše duše, kojoj je život Krist u sv.Euharistiji, Krist, taj pravi Kruh, koji je sišao s neba. Taj kruh nam je krvavo potreban.

Rekli smo, kako poslužnik kod oltara u ime puka veli kod Očenaša:"Nego oslobodi nas od zla!" A svećenik onda nastavlja: "Oslobodi nas, molimo, Gospode, sviju prošlih, sadašnjih i budućih zala i podaj milostivo mir u naše dane, po zagovoru blažene i slavne Djevice Bogorodice Marije i blaženih Tvojih apostola Petra i Pavla i Andrije i sviju svetih, da budemo pomoću Tvojega milosrđa od grijeha vazda slobodni i riješeni svake smetnje. Po istom Gospodu našem Isusu Kristu, Sinu Tvojemu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. Amen".

A zašto svećenik toliko ponavlja oslobođenje od zala? Zato jer živimo u dolini suza. Ova zemlja je naime nakon

grijeha Adamova postala prava dolina suza, zemlja, koja rađa korovom i trnjem, zemlja, na kojoj čovjek mora proliti mnogu kaplju znoja, dok dođe do korice kruha. Čovjek je podvrgnut svakojakim bolestima, nesrećama od vatre, od vode, od rata, od potresa. Mnoge, mnoge dakle nevolje stižu i pravednika na tome svijetu. Uvijek dakle imamo dovoljno razloga, da se svaki dan preporučujemo Gospodu Bogu, da nas oslobodi prošlih, sadašnjih i budućih zala po zagovoru svetaca, u prvom redu Majke Božje, i da nam poda mir svoj, koji je vredniji od svega.

2. Dok svećenik izgovara riječi - po Gospodinu našemu Isusu Kristu i t.d. dotle lomi sv.Hostiju na tri dijela, od kojih dva veća stavlja na zlatnu pliticu, a treći, manji dio spušta u presvetu krv u kaležu, govoreći: "Ovo sjedinjenje i posvećenje tijela i krvi Gospodina našega Isusa Krista neka bude nama, koji ga primamo u vječni život.Amen.

Tim lomljenjem sv.Hostije lijepo se prikazuje žrtveni značaj sv.Euharistije, jer podsjeća na silovitu, krvavu smrt Isusovu na drvetu križa, kad se zbog silnih rana Njegova sveta duša odijelila od tijela, i Krist umro.

Osim toga znamo, da je Spasitelj na Posljednjoj Večeri iza lomljena pružio kruh apostolima, da ga uživaju nakon pretvorbe. I ovdje se Isus daje lomiti, da sve nahrani svojim svetim tijelom, i to tijelom, koje je žrtvovano nekoć na drvetu križa, a sada u sv.Misi na otajstveni način. Zato je i rekao nekada Isus Židovima:"Kruh, koji ću vam Ja dati, tijelo je Moje, koje se daje za život svijeta".

Što se pak jedan dio sv.Hostije spušta u kalež, znači, da je pod svakom prilikom cijeli Krist: Krist čitav pod prikikama kruha, Krist čitav pod prilikama vina. I kao što se odijeljenom pretvorbom kruha i vina i lomljenjem predstavlja gorka smrt Isusova, tako se ovim miješanjem tijela i krvi predstavlja Njegovo slavno uskrsnuće.

3. Onda svećenik moli tri puta: "Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta".(Pomiluj nas, pomiluj nas, daruj nam mir.) U St.Zavjetu su naime jaganjci bili najobičnije prinošeni za žrtvu i prema tomu su slika pravoga Jaganjca Božjega Isusa Krista, koji je žrtvovan na drvetu križa za grijehe svijeta. Oni su slika neprispodobive blagosti i strpljivosti Spasitelja našega u gorkoj muci Njegovoj. Kao Jaganjca navijestili su Isusa proroci u St.Zavjetu. Kao Jaganjca pokazao ga je Židovima i sv.Ivan Krstitelj na Jordanu. Kao Jaganjca opisuje ga i sv.Ivan apostol u knjizi Otkrivenju. Tomu se dakle Jaganjcu Božjemu obraća, djeco, svećenik, da pomiluje sve nas i dade nam mir. Svećenik sagnut nad sv.Hostijom na plitici moli sav skrušen: "Gospode Isuse Kriste, koji si rekao svojim apostolima: "Ostavljam vam svoj mir"; ne gledaj na moje grijehe, nego na vjeru Crkve svoje, i dostoj se njoj po volji svojoj darovati mir i jedinstvo, koji živiš i kraljuješ, Bog, po sve vijeke vjeková. Amen". A taj mir može nam dati jedino Krist, koji je Knez mira, izvor mira i unutarnjega i vanjskoga, mira sa samim sobom i mira s ostalim ljudima.

4. Onda moli svećenik prije Pričesti još dvije molitve. Prva glasi: "Gospode Isuse Kriste, Sine Boga živoga, koji si svojom smrću oživio svijet po volji Oca i sudjelovanjem Duha Svetoga, izbavi me ovim presvetim tijelom i krvlju svojom od svih mojih bezakonja i od svakoga zla! I daj mi, da uvijek pristajem uz Tvoje zapovijesti, i me dopusti, da se ikad od Tebe rastavim, koji s istim Bogom Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ u vijeke vjekova!" Druga pak glasi: "Gospode Isuse Kriste, neka mi blagovanje tijela Tvojega, koje se ja nedostojan usuđujem primati, ne bude na propast, nego neka mi po Tvojoj milosti brani i liječi dušu i tijelo, koji živiš i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vjeke vjekova.Amen! Iza molitava uzima svećenik u ruke sveto tijelo Isusovo, udara se u prsa i govori tri puta: "Gospodine, nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja." Onda se pričesti svetom Hostijom govoreći:"Tijelo Gospoda našega Isusa Krista neka čuva dušu moju za život vječni. Amen!" Slično tako uzima i svetu krv Isusovu u kaležu.

Ako ima vjernika za Pričest, onda svećenik počeka, dok izmole: "Ispovijedam se Bogu svemogućemu". Onda ih blagoslovi, uzme posudu s hostijama u ruke, pokaže jednu svetu hostiju narodu i govori: "Evo Jaganjac Božji, koji uzima grijehe svijeta". Onda tri puta ponavlja: "Gospodine nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja." Svakome, kome pruža svetu hostiju, načini znak križa s Hostijom prije nego ga pričesti, u znak, da mu daje Raspetoga. Pritom govori: "Tijelo Gospodina našega Isusa Krista, čuvalo dušu tvoju u život vječni!" Iza Pričesti se obavlja zahvala za neizmjerno dobročinstvo Božje, što je Isus došao k nama i nahranio nas svojim svetim Tijelom. Svećenik moli Pričesnu i Popričesnu molitvu. No to su vrlo kratke molitve. Zar dakle Crkva ne misli dosta na zahvalnost? Misli, djeco draga, ali ona pušta svećeniku, kada blagoslovi puk i izmoli zadnje Evanđelje sv.Ivana, gdje se kaže, da je Bog postao čovjekom, kao što nam govori i sv. Misa, Crkva pušta svećeniku, da prema čežnji srca svoga zahvaljuje, koliko hoće i može, jer se dosta nikad zahvaliti ne može.

Zašto? Evo zašto! Jednom je sv.Franjo Asiški išao u pratnji svoga redovničkog brata Maseja po velikoj ljetnoj vrućini preko nekog polja. Upravo su čeznuli za kapljom vode. Konačno su došli do jednoga izvora, gdje je bila krasna hladovina. Odmah su sjeli u hladovinu, zagrabili bistre hladne vode. Onda su izvukli iz džepa nešto tvrdoga kruha, umočili ga u onu bistru hladnu vodu, jeli kruh i pili vodu. Svetome Franji su pritom tekle tople suze niz obraze. Brat Maseo se tomu začudio, pa je upitao sv.Franju, zašto plače. "Oče dobri, zašto plačeš?" Nato će mu sv.Franjo: "Ah, brate Maseo, kako da ne plačem od radosti i zahvalnosti, kad nam je Otac nebeski priredio tako skupocjeni ručak." Maseo se nato nasmijao, jer je mislio, kakav je to skupocjeni ručak, kad jedu suhi kruh i piju vodu. Ali će mu na to sv.Franjo: "Promisli, brate Maseo, kako se milo brine dragi Bog za nas bijedne stvorove! On je eto od vijeka predvidio; kako ćemo mi jednoga dana doći ovamo umorni i iscrpljeni od žeđe i

glada. I on je zato od vijeka odlučio ovdje zasaditi lijepo stablo i postaviti bistri izvor vode, da možemo ovdje dobro otpočinuti i u lijepoj hladovini uživati kruh, što su nam ga dali dobri ljudi. Čime smo mi, brate Maseo, zaslužili ovoliku dobrotu Božju? Zar nam ne mora tolika dobrota i ljubav Božja izvabiti na oči suze radosti i zahvalnosti?"

A što ćemo reći istom mi, djeco draga? Sveti je Franjo evo bio du suza ganut i prepun zahvalnosti prema dragome Bogu, što mu je pružio komad kruha i čašu hladne vode pod sjenovitim drvetom. A ovdje u sv.Misi, ovdje u sv.Pričesti, daje nam više i veće vrijednosti, nego što su sunce, mjesec i zvijezde; više nego što su oceani, mora, čitava zemlja sa svim zlatom, srebrom, biljem, životinjama. Daje nam samoga Sebe, svoje presveto Tijelo i svoju presvetu Krv. I to nam daje svaki dan u sv.Misi:ne zemaljsku, ne prolaznu hranu, nego čistu nebesku okrepu, koja nam jamči život vječni u nebu.

Kako je divna stvar sv.Pričest u Misi! Zato, djeco, dokgod smo živi moramo se truditi, da nikad ne prestanemo zahvaljivati Isusu našemu za neizmjerno dobročinstvo, koje nam iskazuje u sv.Misi, za sv.Pričest Njegovog Tijela i Krvi. I opet i opet naglašujemo: svetu Misu moramo cijeniti kao najdragocjenije blago na zemlji, i zapovijed Crkve, da slušamo Misu na nedjelju i blagdane, moramo vjerno izvršivati! U sv.Misi dolazi Isus s neba, da se žrtvuje za nas i spasi nas od smrti, kao onaj janjac Izraelski u Egiptu, da ne poginu od anđela osvetnika. U sv.Misi dolazi s neba Isus, da bude hrana dušama našim na putu sa zemlje u nebo, kao što je onaj janjac bio Izraelcima na putu iz Egipta u zemlju obećanu.

XVIII. KAKO SE VALJA TIJELOM I DUŠOM SPREMITI ZA SV.PRIČEST

Draga djeco!

Bio je neki visoki francuski časnik, admiral Du Petit-Thonars, koji je običavao od časa do časa ići na sv.Pričest, da ispuni svoju kršćansku dužnost. Kad bi polazio na sv.Pričest, onda bi obukao svoje najsvečanije službeno odijelo, kakvo se nosi samo kod velikih svečanosti. Kad je tako jednom opet išao na sv.Pričest, obučen u najsvečanije odijelo, sretne ga neki njegov prijatelj i reče mu: "Čuješ, ti ćeš se pričiniti ljudima smiješan, kad u tako svečanoj uniformi ideš u crkvu". Ali mu on odmah odgovori: "Kada ja idem u pohode svojim pretpostavljenima, onda oblačim najsvečanije odijelo. A Gospodin Bog je sigurno moj najviši pretpostavljeni. Ja još nisam čuo, da Ga je netko skinuo s Njegova prijestolja ili da se zahvalio na svojoj časti."

Što nam kaže, djeco draga, primjer ovoga visokog časnika? Kaže nam, da se i mi moramo dostojno spremiti, kad idemo na sv.Pričest. Spremiti se moramo dostojno obzirom na tijelo, ali još više se moramo dostojno spremiti obzirom na dušu.

1. Što se tiče tijela, posve je pravo, kako je rekao onaj visoki francuski časnik, da se dolično obučemo. Bio bi znak velike nepristojnosti, kad bi se netko drznuo s posve zamazanim i otrcanim odijelom doći na sv. pričest. Ako se nitko ne usudi doći pred svoga poglavara zamazan i poderan u pohode, još manje smije to učiniti dragom Bogu. Zato se svatko mora truditi, da dođe čist i uredan na sv. Pričest. Ali pazite dobro, djeco, što smo rekli. Rekli smo, da mora doći čist i uredan. To nije isto što i gizdavo i raskošno biti obučen. Toga Crkva ne traži, jer zna, da ima mnogo siromašnih ljudi na svijetu. Ali i siromašno odijelo može biti čisto i pristojno. To se traži od čovjeka, koji ide na sv.Pričest, a ne kakvi izdaci za raskošna i gizdava odijela. A da se pristoji doći s čistim odijelom na svetu Pričest, dao nam je i Spasitelj Krist razumjeti, kad je na Posljednjoj Večeri prije sv.Pričesti prao noge svojim apostolima. I za Izraelce čitamo, da su morali oprati svoje odijelo, prije nego su primili deset zapovijedi Božjih. A u sv.Pričesti ne prima se deset zapovijedi Božjih, nego se prima sam Zakonodavac, Bog Isus Krist.

Nadalje, što se tiče tjelesnog držanja, valja k sv. Pričesti pristupiti čedno, kako se pristoji bijednom stvorenju, kakav je čovjek prema veličanstvu Božjem. Ne smije se dakle čovjek pritom smijati, brbljati, oči izvrtati i slične stvari činiti.

Nadalje onaj, koji ide na sv.Pričest, mora biti natašte, osim da ispovjednik u kojem iznimnom slučaju drukčije odredi. Pristoji se, da nebeskom jelu, kao što je sv.Pričest, dademo prednost pred zemaljskim jelom. Kad se radi o teškom bolesniku, za njega, razumije se, ne vrijedi ovo pravilo. Nekada je morao svaki kršćanin biti potpuno natašte od pola noći do sv.Pričesti. Sada je taj zakon ublažen, jer ako netko popije nešto naravne vode, može ipak ići na sv.Pričest. Naravna voda, kao što je voda iz bunara, izvora, jamnička kiselica i t.d. ne krši posta. Ali soda na primjer, limunada, čaj, crna kava i t.d. nisu naravna voda, i zato se ne mogu uzimati prije sv.Pričesti. Bolesnici, makar i ne leže, mogu nešto uzeti kao piće ili kao pravi lijek, osim alkoholnih pića, prije sv.Pričesti, ali moraju imati dozvolu od ispovjednika. Danas i zdravi vjernici, ako naporno rade, ako im nije moguće rano doći na sv.Pričest, ako im je daleko do crkve, mogu primiti sv.Pričest, premda su uzeli nešto kao piće prije toga, osim alkoholnih pića, ako im to dozvoli ispovjednik. Kako se danas sv.Misa služi i poslije podne, odnosno navečer, mogu vjernici primiti i bez odobrenja ispovjednika sv.Pričest ili ujutro ili kod večernje sv.Mise. Za jutarnju Pričest vrijede propisi kao i dosada, odnosno kako smo gore rekli, a za večernju neka zatraže potanje upute od svoga svećenika, da ne bude zabune ili skrupula. U glavnome, koji se pričešćuju kod večernje sv. Mise, mogu prije te večernje Mise preko dana uživati jela više puta i to: kruta jela do tri sata prije početka Mise, a jela kao piće do jednog sata prije početka Mise. Pritom se za vrijeme ručka može uzeti nešto vina ili piva, ali ne likeri. Ali najbolje je, da se onaj, koji ima kakve bojazni u tom pogledu, obrati na svoga svećenika.

2. No mnogo je važnije, djeco draga, priprava duše. Mi se moramo truditi, da prije sv.Pričesti postanemo Kristu slični, jer samo onda se možemo s Njime sjediniti u sv. Pričesti. To vam je kao i kod nekih tekućina. Vino se i voda mogu sjediniti, jer su si slični. Ali ulje i vino se nikako ne mogu sjediniti, jer si nisu slični. Valja dobro pripraviti dušu i zato, jer što je bolje pripravljena, to više će milosti primiti od Isusa. To vam je baš tako, kao i sa drvom. Što je bolje suho, to bolje gori. Što je vlažnije, to slabije ili nikako ne gori. Tko dakle ne bi nikako pripremio svoje duše za sv.Pričest, navukao bi na sebe prokletstvo Božje, a može izgubiti i vjeru u prisutnost Kristovu u Presv.oltarskom Sakramentu.

Kako dakle moramo spremiti dušu za sv.Pričest? Prvo i najglavnije jest, da je očistimo od svakoga smrtnoga grijeha. Tko bi primio sv.Pričest sa smrtnim grijehom na duši, taj bi počinio strašno svetogrđe i bio bi krivac smrti Gospodnje, kako veli sv.Pavao. Taj bi bio sličan Judi, apostolu izdajniku, koji je Isusa prodao za trideset srebrnika Njegovim krvnim neprijateljima. Taj bi bio sličan i onom krvavom Herodu. On se gradio, kao da se želi pokloniti Isusu, a htio Ga je zapravo ubiti. Taj bi bio sličan onome kralju Baltazaru, pače bi bio i gori od njega. Jer on je počin-io svetogrđe nad svetim posuđem jeruzalemskoga hrama, a ovaj čini nad samim Sinom Božjim. Taj bi bio sličan onim bezbožnim poganskim Filistejima. Kad su zarobili kovčeg zavjetni, odvukli su ga u hram svoga poganskog boga Dagona i postavili uz njega kip toga boga Dagona. Ovi čine slično, jer u grešnoj svojoj duši stavljaju sotonu uz Isusa.

Ako se dakle netko sjeti, da ima smrtni grijeh na duši, mora ih ispovjediti prije sv.Pričesti, osim da je zaboravio koji reći u inače dobroj ispovijedi, jer u tom slučaju je dovoljno, da taj grijeh kaže u prvoj ispovijedi iza toga. Valja dakle, rekosmo, očistiti dušu. Jer ako se prigodom dolaska zemaljskog vladara, kao što su kralj, car, predsjednik republike, čisti i kiti grad, kamo dolazi, kud više moramo mi čistiti i kititi grad svoje duše za nebeskog gosta, Krista Gospodina. Zato vidimo, da je onaj pobožni Josip Arimatejac kupio najčišće i najfinije platno za sveto tijelo Isusovo, i nije ga položio kamogod, nego u posve novi krasni grob, isklesan u kamenu. Naše je srce pravi grob za ovako visokog nebeskog gosta. Pa neka taj grob barem bude što ljepše ukrašen. Moramo biti kao sveti apostoli na Cvjetnu Nedjelju. Prije nego su Isusa posadili na magaricu, oni su je pokrili haljinama, a svijet je po putu svuda bacao cvijeće. Tako i mi moramo našu dušu pokriti haljinama kreposti, da bude dostojna nositi Spasitelja svijeta.

Tko bi se drznuo svetogrdno, to jest s teškim grijehom na duši pričešćivati, taj neka znade, da će navući na se velike jade. U njega ulazi sotona, kao što je ušao i u izdajnika Judu, a sa sotonom nemir duše i očaj. Bolesti i nagla smrt nisu rijetka kazna za takve svetogrdnike. Njima ide kao i kralju Baltazaru, koji je bio ubijen iste noći, kad je počinio svetogrđe nad svetim posuđem hrama jeruzalemskoga. Njima ide slično kao i Filistejima, koje su pohodile strašne kužne bolesti, kada su počinili svetogrđe nad kovčegom zavjeta.

3. Premda je za dostojan primitak sv.Pričesti dovoljno, da je duša bez smrtnoga grijeha, ipak je dobro, da prije sv.Pričesti istjeramo iz duše i svako neuredno nagnuće prema zemaljskim stvarima. Jer što manje prianjamo uz zemaljštinu, to veća će biti ljubav prema Bogu u duši. A što je veća naša ljubav prema Bogu, to više milosti ćemo primiti od Boga. To vam je, kao kad više njih pali svijeću na jednom svijetlu. Svi će zapaliti, ali će više svijetla i topline imati onaj, koji ima veću svijeću. Tko dakle hlepi za novcem, čašću, neumjeren je u jelu i pilu i slične želje ima u srcu, taj će manje koristi imati od sv.Pričesti, makar nemao smrtnoga grijeha na duši. Zato je dobro istjerati iz duše ne samo smrtni grijeh, nego i svaku neurednu sklonost prema zemaljštini. Kod sv.Alojzija Gonzage nije bilo ni najmanje sklonosti prema zemaljštini, a kamoli smrtnoga grijeha. Pa ipak se on svaki tjedan puna tri dana spremao na sv.Pričest, a puna tri dana je zahvaljivao za sv.Pričest. Ali je zato došao do tolikog stupnja svetosti, da ga smatraju anđelom u tijelu. Slično morate i vi, djeco, činiti, ako hoćete, da budete anđeli u tijelu.

XIX. AKTIVNO SUDJELOVANJE KOD SVETE MISE

Draga djeco!

U jednoj misijskoj postaji u Africi bile su na odgoju četiri crnačke djevojčice, kćerke nekoga poganskoga poglavice. One su tu primile i sveti krst i prvu svetu pričest. Onda ih je otac poganin odveo natrag kući od časnih sestara, gdje su bile na odgoju. Jednog dana je otac misionar došao u njihovo selo i one su mu pokazale nekoliko drugih djevojčica, koje su one poučile u sv.vjeri, i misionar ih je mogao odmah krstiti. Kad je odlazio iz sela, pozvao ih je misionar, da sa dozvolom svoga ocu dođu na Uskrs k sv.Misi i Pričesti na misijsku postaju. Bilo je još tri tjedna od Uskrsa. "Oče, mi ćemo doći", rekoše mu. I doista, kad je došao Uskrs, evo njih sve četiri na misijskoj postaji. "Oče, mi smo tu", rekoše veselo. Ali kako su strašno izgledale! Leđa su im bila gola i sva isječena bičevima i posve krvava. Što se dogodilo? "Mi smo, reče najstarija, pitali oca za dozvolu. Ali on je nije dao, nego nam zaprijetio svakoj sa pedeset udaraca bičem, ako pođemo. A mi smo rekle: Idemo u ime Božje! I pobjegle smo. Ali je otac nastavio špijune izvan sela, koji su nas natrag odveli k ocu, i mi smo primile obećane bičeve na leđa. Ali onda smo mislile, da će sad manje paziti na nas. I tako je bilo. Mi smo izrabile priliku i pobjegle i sad smo eto tu. Oče, hoćeš li nam sad služiti sv.Misu?" Misionar je bio sav začuđen i rekao: "O, vi jadna djeco, pod takovim prilikama niste trebali doći". Nato je rekla najmlađa od njih: "Što kažeš, oče? Što bi ti učinio, kad bi imao birati između Isusa i biča"? Misionar je ganut zapitao: "A što će se dogoditi s vama, kad se vratite?" Nato mu odgovori najstarija: "Kad se vratimo? Ah, šta smeta? Udarci od bičeva će proći, ali Isus ostaje."

1. Što vidimo iz ovog primjera, djeco draga? Vidimo, kako su ove siromašne crnačke djevojčice dobro shvatile, što znači za njih sv.Misa i Pričest. Da joj uzmognu dobro prisustvovati, one su podnijele velike muke, kad su im sva leđa išarali bičevima. One su podnijele velike opasnosti na putu u misijsku stanicu same samcate, gdje ih je lako na putu mogao rastrgati lav ili druga kakva divlja zvijer. One su bile spremne i na nove velike žrtve, na nove krvave bičeve, samo da im ne izmakne golema sreća, prisustvovati na blagdan Uskrsa sv.Misi i primiti sv.Pričest.

A kod nas imade bezbroj ljudi, koji se nimalo ne brinu, da dođu k sv.Misi, a još manje k sv.Pričesti. Mnogima je crkva pod nosom i ne treba nego učiniti par koraka, da uzmognu prisustvovati sv.Misi. Pa ipak ne mare. A ima i mnogo kukavica danas, kojima je dosta jedna prijetnja sa strane kakve propalice, pa se ne usude doći, da prisustvuju sv.Misi, u kojoj se Isus žrtvuje za njihov vječni spas.

Neki opet dođu, ali ne znaju pravo, što bi činili, pa se upravo dosađuju pod sv.Misom. Kako je sve to žalosno i bolno!

A pobožni kralj David, o kojem nam govori Sv.Pismo, sav je gorio od želje, kad bi mogao u kuću Gospodnju. Zato veselo kliče: "Obradovah se, kad mi rekoše: Idemo u kuću Gospodnju! Evo već stoje noge naše na vratima Jeruzalema". A ipak se tamo nije prinosila žrtva Kristova, kao u sv.Misi, nego samo sjena te žrtve, to jest janjci, golubovi, grlice ili slične životinje. A u sv.Misi, kako smo već govorili, žrtvuje se sam Isus Krist, Sin Božji, pod prilikama kruha i vina.

Prvo dakle, što moramo činiti, jest, da na svaki način dođemo k sv.Misi, kada to sv.Crkva propisuje, kao što su nedjelje i zapovijedani blagdani. Ali pravi kršćanin nastojat će po mogućnosti i svaki dan ići k sv.Misi. Ali to nije dosta, doći u crkvu, gdje se služi Misa. Toj Misi moramo pobožno prisustvovati. A najbolje prisustvujemo sv.Misi, kad pobožno pazimo na sve što čini svećenik i što govori svećenik, te koliko je samo moguće, činimo što on čini.

2. Kad dakle svećenik počne sv.Misu i pobožno se prekriži na podnožju oltara, onda se i vi, djeco, pobožno prekrižite i molite. Napose se skrušite, kad se moli: "Ispovijedam se Bogu svemogućemu". Svi smo naime grešnici na tome svijetu, jedan više drugi manje, ali grešnici smo svi. Imamo dakle razloga govoriti sa svećenikom: "Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh!" Imamo razloga moliti sa svećenikom Blaženu Djevicu Mariju, blaženog Mihovila Arhanđela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete i svećenika, koji služi Misu, da se mole za nas kod Gospoda Boga našega.

Zar nemamo nadalje razloga i mi govoriti sa svećenikom naizmjence, kada vapi iz dubine duše: "Gospode pomiluj, Gospode pomiluj, Gospode Pomiluj!" Pa onda dalje: "Kriste pomiluj, Kriste pomiluj, Kriste pomiluj!" I onda treći puta opet: "Gospode pomiluj, Gospode pomiluj, Gospode pomiluj!" Jer ako nas Bog ne pomiluje, što nam ostaje na tome svijetu i na drugom, negoli propast i vremenita i vječna?

Onda dolazi onaj anđeoski pjev, što su ga anđeli Božji pjevali u sv.Badnjoj noći prigodom rođenja Kristova. Zamalo će opet saći na oltar Isus Krist, to jest kod Pretvorbe, pa je pravo, da unaprijed svim srcem izmolimo tu anđeosku pjesmu zajedno sa svećenikom i pozdravimo Isusa, koji radi nas silazi na oltar, kako je nekada radi nas sašao u krilo Bogorodice i rodio se u siromašnoj štalici u Betlehemu.

Onda svećenik moli na strani Poslanice jednu ili više molitava, već prema raznim danima. Što je naravnije, nego da se i mi pridružimo toj molitvi svećenikovoj? Zar nas ne tište iste nevolje i jadi na tome svijetu? Zar nam može tko drugi pomoći negoli Gospod Bog, kojemu se molitve upravljaju?

A onda nam Isus na poseban način progovara u sv.Misi. Propovijeda nam kao nekoć narodu izraelskom, dok je prolazio Palestinom. A kada to biva? Kad se čita Poslanica i Evanđelje u sv.Misi. Jedno je i drugo riječ Božja, jedno je i drugo riječ, koju nam Isus upućuje preko slugu svojih proroka i apostola, i zato je moramo primati s najvećim strahopočitanjem i pomno slušati, što svećenik čita. Da je lakše razumijete, on na blagdane i nedjelje dolazi na propovjedaonicu, pa vam odanle čita, što vam Isus poručuje i govori. A blago onome, koji rado sluša i izvršuje, što mu Isus govori. Sa svećenikom izmolite onda svoje vjerovanje u Boga Oca, u Isusa Sina Božjega, u Duha Svetoga.

2. Onda dolazi djeco prvi glavni dio svete Mise Prikazanje. Svećenik, kako smo rekli, kao zastupnik puka prinosi kruh i vino, plod velikog ljudskog truda i znoja, kako smo razložili, kad smo govorili o Prikazanju. Tim darovima kao da prikazujemo Isusu naše tijelo, naš život, jer nas stoje toliko truda. Ali Isus se ne da natkriliti u velikodušnosti, pa kad mi Njemu prinosimo te darove, da se On njima posluži za pretvorbu u svoje presveto tijelo i krv, On nam za uzvrat daje svoje Presv.tijelo i krv, dušama našim za hranu, kad dođe vrijeme sv.Pričesti. Kod Prikazanja moramo se dobro zamisliti u ono, što se zbiva na oltaru. Neka ne budu samo prazne riječi na našim ustima, nego prinosimo Isusu svoje tijelo i dušu, svoje srce, zajedno s kruhom na zlatnoj plitici, što ga prinosi svećenik. U duhu prinosimo Mu i svoju krv. Vidjeli ste, djeco, kakav su prinos donijele Isusu one siromašne crnačke djevojčice. Donijele su mu leđa sva išarana od bičeva, koje su radosno podnijele za Isusa, samo da mogu doći k sv.Misi i primiti ga u sv.Pričesti. Taj je prinos, to je prikazanje tih siromašnih djevojčica bilo Isusu sigurno draže od raznih bogatih darova, jer veće ljubavi ne može nitko iskazati Isusu, nego da život svoj položi za Njega. A ove su djevojčice bile i na to spremne. Od svih ljudi ne traži Isus takvih žrtava, kao od ovih djevojčica. Ali tko ne bi bio spreman ni na kakvu žrtvu radi Isusa, znak je, da u njegovu srcu nema ni trunke ljubavi prema Isusu.

Iza Prikazanja i nekih molitava dolazi naskoro najvažniji dio sv.Mise, to jest Pretvorba, kada se na riječ svеće-

nikovu nad kruhom: "Ovo je tijelo Moje", kruh pretvara u pravo tijelo Kristovo. Isto tako na riječ svećenikovu nad vinom: "Ovo je krv Moja Novoga Zavjeta, koja će se za vas i za mnoge proliti na otpuštenje grijeha", vino se pretvara u presvetu krv Kristovu. To je, rekosmo, najvažniji dio sv.Mise, uokviren u zlatni okvir tako zvanog kanona, to jest nepromjenljivog dijela molitava, koje se mole prije i poslije Pretvorbe, za koju se daje znak zvoncem kod oltara, a kod svečanih sv.Misa nedjeljom i blagdanima i velikim zvonom na tornju Crkve, da se svi ljudi u taj čas, bilo u crkvi, bilo izvan crkve skruše i poklone svome Bogu, koji silazi na oltar. Rekli smo, da u taj čas moramo svi biti slični onim Izraelcima na gori Karmelu, kad je vatra na molitvu sv. Ilije proroka pala s neba i spalila žrtvu, kamen i vodu i drva pretvorila u ražareni ugljen. Sav je narod pao tada na koljena i poklonio se Bogu, kličući: "Gospod je pravi Bog, Gospod je pravi Bog". Tako i vi u duši govorite za vrijeme podizanja Isusu na oltaru: "Ti si, Isuse, pravi Bog, Ti si pravi Bog!" Poklonite Mu se svim žarom srca svojega, govoreći u duši, što veli ona naša lijepa crkvena pjesma: "Tebi hvala, Tebi dika, Tebi slava prevelika! O Isuse, budi hvaljen, po sve vijeke vijeka - Amen!"

Onda dolazi, kako rekosmo, još nekoliko molitava iza Pretvorbe, jedna ljepša od druge. Zatim dolazi Očenaš, koji lijepo spaja Pretvorbu, to jest drugi glavni dio sv.Mise sa trećim glavnim dijelom svete Mise, to jest sa Pričešću. Kada svećenik moli ili pjeva Očenaš, i naše srce mora gorjeti ljubavlju prema Bogu našemu, koji nas je sam naučio tu divnu molitvu, koja, kao što smo rekli, sadrži sve, što nam je potrebno za tijelo i za dušu na tome svijetu, da se lakše vinemo k Bogu u vječnu domovinu.

Onda dolaze molitve za pripravu na svetu Pričest, treći glavni dio sv.Mise, jedna divnija i ljepša od druge. Onda svećenik uzima u ruke Jaganjca Božjega, koji uzima grijehe svijeta, blaguje Ga, uzima presvetu krv Isusovu iz kaleža. Svi pravi vjernici danas nastoje, da se pričeste sa svećenikom, kako su to nekada činili prvi kršćani, koji su, kako nam kaže Sv.Pismo, svaki dan dolazili na lomljenje kruha, to jest k sv.Misi i Pričesti. Tako nastojte i vi, djeco draga, ako je moguće, svaki dan primati sveto tijelo Isusovo u sv. Misi. Isus je radi vas sišao na oltar i prikazuje se Ocu nebeskome. Isus hoće da bude hrana i vašim dušama, a ne možda samo svećeniku, koji služi Misu, i nekolici drugih pobožnih osoba, koje se nađu kod sv.Mise. Isus je otkupio sve ljude svojom krvlju. Isus hoće da sve ljude hrani i napaja svojim tijelom i krvlju. Isus hoće, da se svi ljudi spase.

Pristoji se iza tako velikog dara, kao što je sv.Pričest, da se skupa sa svećenikom dostojno zahvalimo Isusu, Bogu našemu, za neizmjerni dar tijela i krvi Njegove. Zato, kad svećenik izmoli posljednje Evanđelje, koje vas podsjeća, da je Sin Božji postao čovjekom, ne odlazite odmah iz crkve, vi, koji se pričestite, nego još koji časak proboravite u zahvaljivanju za neizmjerni dar Božji.

Kao što vidite, djeco draga, sv.Misa je posve vaša stvar,

a ne samo stvar svećenika. Jer Isus je i vaš, a ne samo svećenikov. Isus se i za vas žrtvuje, a ne samo za svećenika. Isus hoće da bude i vaša hrana a ne samo svećenikova. Zato budite sa svećenikom, koji služi sv. Misu, jedno srce i jedna duša, kao i one male Crnice, o kojima smo govorili na početku.

XOXOXOX

XX. POBOŽNOST BLAGOSLOVA SA PRESVETIM

Draga djeco!

Bio je jedan vrijedan svećenik Božji, koji se zvao Alvarez, a bio je član Družbe Isusove. On je često znao dugo klečati pred Isusom, koji je sakriven iza onih pozlaćenih vratašca u svetohraništu na našim oltarima. Kad je tako jednom opet klečao pred oltarom, zaronjen u molitvu, pričini mu se, kao da Isus izlazi vidljivo iz svetohraništa, a obje su mu ruke pune dragocjenih bisera: "Gle, reče mu, upirući na biserje u rukama, sve su to milosti, koje bih želio dijeliti ljudima, ali kako ih je malo, koji Me za njih mole!"

Nema ni najmanje sumnje, djeco draga, da je Isus kao Bog bogat nebeskim milostima i živo želi, da njima obogati ljude. Dan i noć boravi On zatvoren iza onih pozlaćenih vratašca u svetohraništu i stpljivo čeka, da netko dođe, da Mu se pokloni i da Ga moli za potrebne milosti. Ali su dosta rijetki, koji bi se sjetili da češće dođu do Njega. A Isus, kao da ne može izdržati unutar svetohraništa, od časa do časa izlazi van i daje se smjestiti nad tabernakul, da ga svi mogu vidjeti, kao da se nada, da će ipak nešto više ljudi doći, pokloniti Mu se i zatražiti od Njegova neizmjernog nebeskog bogatstva, što im je potrebno za dušu. Ljudi dakako najviše dolaze za prolazne zemaljske stvari. Ali Isus nam je dobro rekao: "Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, a sve ostalo će vam se dodati."

Pitat ćete, kada to Isus izlazi iz svetohraništa. Izlazi napose, kad se obavlja pobožnost blagoslova s Presvetim Oltarskim Sakramentom, što u našim crkvama najobičnije biva nedjeljom i blagdanima popodne, ili navečer, kako obično biva u gradovima.

1. U našim crkvama se to obično obavlja ovako: svećenik pristupa k oltaru, obučen u roketu, štolu i pluvijal, poklekne sa ministrantima i onda pođe do svetohraništa. Najprije rasprostre tjelesnik ili korporal, onda otvori vrata svetohraništa, poklekne, uzme Presveti Sakramenat iz svetohraništa, i ako već nije u monstranci, stavi ga u monstrancu ili pokaznicu, koja je redovito lijepo i ukusno izrađena. Kada poklekne, stavi monstrancu na povišeno mjesto iznad svetohraništa, poklekne, siđe opet na podnožje oltara, stavi tamjan u kadionicu i okadi tri puta presveto Otajstvo. Dotle kor pjeva tri puta: Svet, Svet,

Svet. Onda se pjevaju litanije, odobrene od Crkve. Najobičnije se pjevaju litanije Majke Božje Lauretanske. Ali mogu se pjevati i litanije Presvetog Srca Isusova, Litanije Imena Isusova, Litanije sv.Josipa, koje su sve odobrene od Crkve i obdarene bogatim oprostima. Iza svršenih litanija sa pripadnim "Jaganjče Božji", izmole se još neke molitve i otpjeva koja pobožna pjesma, već prema raznim danima. Onda se na koru pjevaju dvije zadnje kitice krasnog tijelovskog himna, što ga je spjevao sv.Toma Akvinski:

"Divnoj dakle tajni ovoj - klanjajmo se smjerno mi,
Stari zakon žrtvi novoj - nek se sada ukloni,
Vjera duši čovjekovoj - nek spoznanje dopuni!

Bogu Ocu,Bogu Sinu -hvala s pjesmom radosnom,
Slavimo im veličinu - častimo ih s dušom svom,
Duhu Svetom nek se vinu - glasi s dikom jednakom.Amen.

Svećenik na to zapjeva: "Kruh s neba dao si njima". A svi odgovaraju: "Koji svaku slast u sebi ima". Onda svećenik pjeva: "Bože, koji si nam u divnom Sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam, molimo, tako častiti sveta otajstva Tijela i Krvi Tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja Tvojega. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova". Amen.

Iza toga svećenik polazi gore, poklekne, skine monstrancu s Presvetim Sakramentom s vrha svetohraništa, stavi ga na sredinu oltara, uzme ga u ruke, koje su ovijene bijelim svilenim plaštem, što mu visi na leđima, okrene se prema puku i onda ga svečano blagoslovi Presvetim Sakramentom čineći znak križa jedanput. Ako blagoslov daje biskup, čini tri puta znak križa sa Presvetim Sakramentom. Onda se opet okrene prema oltaru, položi Presveti Sakramenat na oltar, sađe na podnožje oltara i onda ili izmoli ili počeka, dok svi otpjevaju pohvale imenu Božjemu: Blagoslovljen budi Bog! Blagoslovljeno Njegovo sveto Ime! Blagoslovljen Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek! Blagoslovljeno ime Isusovo! Blagoslovljeno presveto Srce Isusovo! Blagoslovljen Isus u presvetom oltarskom Sakramentu! Blagoslovljena velika Bogorodica, presv.Djevica Marija! Blagoslovljeno sveto i neoskvrnjeno Njezino Začeće! Blagoslovljeno ime Marije, Djevice i Majke! Blagoslovljeno Njezino slavno Uznesenje! Blagoslovljen sveti Josip, Njezin prečisti zaručnik! Blagoslovljen Bog u svojim anđelima i u svojim svecima!

Iza toga se obično još otpjeva koja pobožna pjesma, i onda se svi pobožno udalje iz crkve.

2. K ovom blagoslovu s presvetim oltarskim Sakramentom popodne ili navečer u crkvi, ljudi nisu obvezani doći po crkvenoj zapovijedi, kao recimo k Misi na nedjelje i blagdane. Ali vidite, djeco, nitko nije obvezan ići u nedjelju popodne ni na nogometnu utakmicu, u kino, cirkus, na izlet, utrku biciklističku i slične stvari. Pa ipak vidimo, da tisuće i tisuće ljudi idu na te priredbe i za njih plaćaju često i skup novac i mnogo puta žrtvuju i svoje zdravlje. Ne kažemo, da su to grešne stvari, priuštiti sebi malo razonode na nedjelju i blagdane. Ali kad ljudi

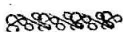
znadu žrtvovati za te stvari i vremena i novca, a često puta i zdravlje, a sve to konačno ode u nepovrat, kao da tih stvari nikada nije ni bilo, zar nije velika luda, tko tako lakomisleno propušta da pođe na blagoslov, koji se daje u crkvi s Presvetim Oltarskim Sakramentom? Kolike samo oproste može čovjek dobiti, ako pobožno izmoli s drugima ili pjeva litanije! Litanije Srca Isusova, Imena Isusova, Majke Božje Lauretanske znače, kad se pobožno izmole, svake po sedam godina oprosta, a sv.Josipa pet godina. Bogati oprost spojen je i s pohvalama Imenu Božjemu. Ima i raznih drugih oprosta. I tko ne mari za to, gorko će se jedanput kajati na času smrti.

A onda, na oltaru stoji Isus u sv.Hostiji, sa raskriljenim rukama, prepunim krasnih bisera, to jest božanskih milosti, da ih dijeli svima, koji Ga samo zamole. Spremniji je On da ih daje negoli nažalost mi, da Ga prosimo. A što smo mi kukavni ljudi bez milosti Božje? Može li ići kolo vodenice bez vode? Ne može. Ono ide samo tako dugo, dok ga voda okreće. Može li ići mlinsko kolo vjetrenjače bez vjetra? Ne može, kad nema vjetra, odmah stane. Tako i mi bez milosti Božje, ništa nismo u stanju načiniti. Sam Isus je to rekao: "Bez Mene ne možete ništa učiniti." Avion ne može uvis bez pogonskog goriva. Ni mi ne možemo prema nebu, za koje smo stvoreni, bez milosti Božje. I tu milost Isus daje svakome, tkogod Ga za nju moli. A eto, dok On te milosti dijeli u crkvi za vrijeme blagoslova s Presvetim Oltarskim Sakramentom, mnogi ljudi odlaze na utakmice, utrke, u kina, na koncerte, plesove, zabave, izlete. Za sve imaju vremena, samo ne za Isusa, koji ih zove i čeka s dragocjenim biserima milosti Božje u rukama.

Kolika je to i prostota prema našemu Isusu! Kada koji vladar dolazi u kakav grad, moraju službeno svi državni službenici na doček vladara. A jer naš Isus nije strog, kao što su zemaljski vladari, nego blag i dobar, zato mnogi misle, da ne moraju imati nikakva obzira prema Njemu. Kolika prostota s naše strane!

Ali i koliki gubitak! Čuli ste već o onom velikom junaku izraelskom, Samsonu. Bio je to čovjek tako jak, da ga nitko na svijetu nije mogao svladati. Znao je rastrgati živoga lava kao pile. Znao je istrgati ogromna i teška gradska vrata skupa s dovratnicima i odnijeti ih na svojim ramenima na vrh gore. Znao je kosti magarećom pobiti mnoštvo neprijatelja. Ali, to je mogao samo, dok je Bog bio s njime. I kad je jednom odao tajnu svoje jakosti, a nije smio toga reći, neprijatelji su njegovi već čekali u zasjedi, obrijali mu kosu, Bog je odstupio od njega, i on je postao slab kao dijete. Izvadili su mu oči, i onda je morao do konca života okretati ručni mlin. Eto,nije mario za milost Božju,pa ga je Bog prepustio njegovoj sudbini.

Zato, djeco draga,visoko cijenimo blagoslov Presvetim Oltarskim Sakramentom! Isus tada izlazi iz svetohraništa s rukama prepunim divnih bisera, to jest milosti Božjih, da ih dijeli svima,koji hoće i trebaju. Dođite svaki put i molite Isusa tih bisera za sebe, braću, sestre, oca, majku i druge i dat će vam.

XXI. POHODI SPASITELJU IZVAN SVETE MISE I BLAGOSLOVA

Draga djeco!

Kako ste već čuli, ima na svijetu i danas još mnogo ljudi, zvanih pogani, koji ne poznaju Isusa. K njima dolaze katolički svećenici, zvani misionari, i trude se, da ih pouče u sv.vjeri i predobiju za Krista. Obično su ti pogani, kad se obrate, najbolji vjernici. Tako se u jednoj našoj katoličkoj misiji obratio neki poganin, koji je na krstu dobio ime Josip. Nakon svetoga krštenja on je postao sasvim drugi čovjek. Ništa mu nije bilo milije nego svaki dan doći koji put u misijsku crkvu, kleknuti na podnožju oltara pred svetohraništem i ostati tamo dugo vremena kao ukopan. Konačno je to ocu misionaru upalo u oči, pa jednog dana rekne tomu pokrštenome Josipu: "Josipe, a što ti govoriš dragom Spasitelju kroz čitavo vrijeme?" A on mu na to odgovori: "Oče, ništa. Ja nisam učio nikakve škole i ne znam pisati." "Pa što onda radiš, kad više put po sate klečiš pred svetohraništem"? "Oče, odgovori mu taj Josip, ja držim svoju dušu izloženu Suncu".

1. Kako vidimo iz ovoga primjera, ovaj nekadanji siromašni poganin bolje je shvatio nego mnogi, koji su od poroda kršćani, što je za njega Isus, i koje su njegove dužnosti prema Isusu. Nekadanji siromašni poganin, djeco, shvatio je vrlo dobro, da je Isus naš u Presv.Oltarskom Sakramentu sunce, koje grije naše ozeble od grijeha duše, i da je za njega od goleme koristi, ako što češće dođe, da ogrije svoju dušu na tom Suncu božanske istine, dobrote i ljepote. Nije se dakle zadovoljio samo svetom Misom ni običnim blagoslovom s Presvetim Sakramentom. Ako je tu onaj isti Isus dan i noć, koji dolazi u sv.Misi na naše oltare, mislio je taj dobri pokršteni poganin Josip, onda je tu i isto božansko bogatstvo, dobrota, ljubav, milosrđe. Zašto se dakle ne bi okoristio time?

Ne moramo li dakle i mi slično činiti? K sv.Misi moramo doći u nedjelje i zapovijedane blagdane. I ako nije zapovijed crkvena, ipak nitko razborit ne će bez razloga izostaviti blagoslov s Presvetim Sakramentom u crkvi. Ali isto tako će svaki pravi kršćanin nastojati, da ovo božansko Sunce, Isusa našega, posjeti barem na čas, više puta kroz tjedan, u crkvi. Čim su pobožni pastiri od anđela saznali, da se u štalici u Betlehemu nalazi Isus, nisu ni časa oklijevali. Ostavili su stada svoja i pohrlili onamo, da se poklone Isusu. Otišli su puni radosti natrag, jer ih je Isus blagoslovio. Čim su Sveta Tri Kralja opazila čudesnu zvijezdu, koja im je najavila rođenje Spasitelja svijeta, smjesta su sjeli na svoje deve i pošli na put daleko par hiljada kilometara, uz velike opasnosti, kao što smo već spomenuli, samo da se mogu pokloniti Isusu, Suncu istine, dobrote i ljepote. A nama je Isus često samo nekoliko koraka daleko.

Sveti češki kralj Venceslav nije se zadovoljavao samo svetom Misom ni običnim blagoslovom s Presvetim u crkvi. On je znao svake noći otrgnuti sebi dio sna, tako potrebnoga,

pa otići u crkvu, da kod Isusa nađe utjehe u brigama, koje su ga mučile kao vladara. Sv.Alojzije nije ni jednog dana propustio, kad mu je samo bilo moguće, a da ne bi pošao pred svetohranište, da se pokloni Isusu, i da ogrije svoju dušu na Suncu dobrote i ljepote. Znao je klečati čitave sate, nepomično kao anđeo, kako je činio i onaj pokršteni poganin Josip, što smo malo prije spomenuli. Sveti kardinal Belarmin, dok je bio student, pružio je divan primjer, kako valja pohađati Isusa u Presvetom Sakramentu. Kadgod je išao mimo koje crkve, navratio bi se unutra i izmolio pred Isusom nekoliko Očenaša. Iz tog Sunca mudrosti postigao je on onu veliku mudrost, koju možemo i danas vidjeti u krasnim knjigama, što ih je taj učeni sveti čovjek napisao. Sv.Kazimir, poljski kraljević, nije nikada propustio ni jednoga dana, a da ne bi već ranom zorom došao u crkvu, da se pokloni Isusu, tom božanskom suncu naših duša. Zato je i postigao onoliku svetost.

A mnogi i mnogi kršćani nemaju, rekli bismo, ni toliko pameti, koliko nijeme životinje. Eno orao, čim nanjuši negdje hranu, a to biva često i mnogo kilometara daleko, odmah leti na plijen, ne gledajući lijevo ni desno. A naša siromašna duša uvijek teži za Bogom, a mi ne ćemo da se okoristimo prilikom, koja nam se pruža, da dođemo k Isusu, koji nas uvijek čeka u svetohraništu. Jelen, kad očuti žeđu, ide neumorno tražiti izvor vode, da ugasi žeđu, koja ga muči. Naša duša uvijek žeđa Boga. Bog je svaki dan čeka u svetohraništu naših crkvi. A mi nemamo toliko samilosti sa svojom dušom, da dođemo k Isusu, koji može ugasiti žeđu naše duše svetom milošću svojom.

2. A onda, draga djeco, i obična pristojnost, rekli bismo, traži, da dođemo češće do Isusa i poklonimo Mu se. Običaj je i zahtjev pristojnosti u ljudskom društvu, da se u stanovitim zgodama obave posjeti jedan drugomu. Ako se desi, da neki čovjek, koji je na visokom položaju, načini posjet nekome, koji je na nižem položaju, onda bi bila nepristojnost, da niži ne vrati posjet višemu. A Isus je naš Bog neizmjernog dostojanstva. I On je eto sašao na ovu zemlju, da načini posjet ljudima, zemaljskim crvima, koji su o Njemu posve ovisni i bez Njega ništa ne mogu. Zar nema dakle pravo očekivati, da će i ti ljudi, koji su mnogo niži od Njega, doći do Njega u crkvu i vratiti Mu posjet?

I to tim više, što On ne dolazi kao kakav strog vladar ili visok činovnik, nego dolazi kao dobar prijatelj naših duša. Zato je posve razumljiv odgovor onoga svetoga učenog muža Bellarmina, kad su ga jednom pitali, zašto tako često posjećuje crkve. Svetac je odgovorio: "Ja mislim, da bi vilo veoma nepristojno, kad bismo išli mimo kuće jednog dobrog prijatelja, pa se ne bismo svratili na časak k njemu, da ga pozdravimo". A nigdje na svijetu, djeco draga, nema divnijega ni boljega prijatelja, nego što je Isus naš u Presvetom Oltarskom Sakramentu. Ne zaboravimo dakle obična pravila pristojnosti, pa Ga dođimo češće posjetiti.

3. A onda, djeco draga, Isus kao da neprestano moli, da dođemo do Njega. Znate li, što nam neprestano govori? U

nekim crkvama je to i napisano velikim slovima oko oltara, gdje se nalazi Isus: "Dođite k Meni svi, koji ste umorni i opterećeni, i Ja ću vas odmoriti." Nema pak čovjeka na tome svijetu, kojega ne bi mučila kakva briga i nevolja. A Sv.Terezija kaže:"Krist u Presv.Oltarskom Sakramentu pruža nam više utjehe, nego je čitav svijet može dati sa svim svojim svečanostima i zabavama". A znamo, koliko svijet ima zabava. Pa ipak, sve te zabave ne mogu dati duši sreću i zadovoljstvo, koliko može Isus dragi jednom jedinom svojom riječju.

O divne li utjehe i radosti kod Isusa u Presvetom Sakramentu! Sveti Alfons Liguori je zato s pravom rekao: "U blizini Presvetog Oltarskog Sakramenta oni, koji su žalosni, postanu veseli. Oni, koji su ludi, postanu mudri. Oni, koji su slabi, postanu jaki. Oni, koji su siromašni, postanu bogati". Zar ne bi bio lud čovjek, koji ne bi češće došao k Isussu u Presv.Oltarskom Sakramentu? Pa ipak na žalost i sramotu svoju gledamo, kad nekoga more teške brige, da ide prije k ljudima tražiti pomoći negoli k Isusu. Kad ga mori tuga, prije ide k ljudima tražiti utjehe negoli k Isusu. Kad ga tišti siromaštvo duše i tijela, prije ide drugamo tražiti pomoći negoli k Isusu.

Ne smijemo biti takvi, djeco draga! Mi moramo biti slični starim vjernim Izraelcima. Kako? Evo, kako! U Starom Zavjetu još nije bilo Isusa u Presvetom Sakramentu prisutnoga među ljudima. Bog je ipak Izraelcima u svojoj velikoj dobroti dao neku naknadu za to. Dao im je naime kovčeg zavjeta, koji je bio načinjen od skupocjenog drva i sav obložen zlatom. Unutra su se čuvale kamene ploče, na kojima je Bog prstom svojim ispisao deset zapovijedi Božjih.Osim toga bilo je unutra nešto mane, kojom su se Izraelci hranili u pustinji kroz četrdeset godina putovanja pustinjom, i Aronov štap, koji je, makar je bio suh, preko noći procvao na zapovijed Božju. Iznad tog kovčega zavjetnog bila su dva zlatna kerubina. I jer je taj kovčeg bio načinjen po zapovijedi Božjoj, i u njemu su se čuvale kamene ploče sa deset zapovijedi Božjih, zato su Izraelci to smatrali svojom najvećom svetinjom, i kadgod su polazili u boj, uvijek su nosili sobom kovčeg zavjeta i uvijek bili pobjednici. Mi smo uvijek na zemlji u ratu sa đavlom, svijetom i svojom pokvarenom naravi. Zato svaki dan dolazimo revno k Isusu u svetohraništu, da Mu se poklonimo. On će biti naša pobjeda, jer On nije mrtvi kovčeg, nego živi sveznajući Bog.

XXII. DUHOVNA SVETA PRIČEST

Draga djeco!

U prvom velikom svjetskom ratu, kako je poznato, poginulo je više milijuna ljudi, a što lako što teško ranjeno bilo je više milijuna ljudi. Jednog dana bio je u jednu vojnu bolnicu dopremljen mlad vojnik. Granata iz topa, koja se rasprsnula u njegovoj blizini grozno ga je ranila.

Otkinula mu je dio čela, nos i donji dio brade sa zubima. Na ruci mu je falilo nekoliko prstiju. Bio je dakle na smrt ranjen, i svaki čas se očekivala njegova smrt. Kako je po vjeri bio katolik, došao je katolički svećenik, da mu pruži zadnju utjehu svete vjere, jer se već tri dana borio sa smrću. Svećenik je sjeo kraj njega, da ga ispovjedi. Stavljao mu je pitanja, a on, jer nije mogao govoriti, stisnuo bi svećeniku ruku na pitanje, i tako odgovarao, kako je mogao. Nato ga je svećenik zapitao: "Brate, bi li htio primiti svetu Pričest?" Ranjeni vojnik je dao znak, da bi se veoma rado pričestio. No na pravi primitak svete Pričesti nije se moglo ni misliti, jer mu je bila otrgnuta brada sa zubima. Svećenik je, da ga utješi, na bijelom stoliću sve priredio kao za svetu Pričest, uzeo svetu Hostiju i podigao je malo u vis, a onda molio: "Dušo Kristova, posveti me. Tijelo Kristovo, spasi me. Krvi Kristova, napoj me. Vodo iz prsiju Kristovih, operi me. Muko Kristova, pokrijepi me. O dobri Isuse, usliši me. Među rane svoje sakrij me. Ne dopusti, da se odijelim od Tebe. Od neprijatelja hudoga brani me. Na čas smrti moje zovni me. I zapovjedi, da dođem k Tebi. Da te sa svetim Tvojim hvalim, uvijeke vjekova. Amen!" Kad je svećenik rekao Amen i pogledao ranjenika, on je već sklopio ruke i bio mrtav.

1. Ovaj dakle vojnik nije mogao primiti svete Hostije. A da li se ipak pričestio, djeco? Jest, pričestio se duhovno, primio je na duhovni način sv.Pričest, jer je imao golemu želju, da primi stvarno Isusa u svoje srce. Osim dakle stvarne Pričesti postoji i tako zvana duhovna sveta Pričest, a to biva onda, kad netko ima žarku želju stvarno primiti Isusa, a ne može ga primiti iz bilo kojeg razloga, kao što Ga nije mogao primiti ni ovaj na smrt ranjeni vojnik. Takav čovjek onda govori u svojoj duši Isusu kao i onaj pobožni Psalmist u Sv.Pismu: "Kao što čezne jelen za izvorima voda, tako čezne duša moja za Tobom, Bože!" A Isus, koji je sama dobrota i ljubav, ne može se oglušiti na vapaje pobožne duše, i On dolazi k Njoj, svraća se na nevidljivi način u njezino srce.

Tako dakle imademo tri vrste Pričesti: prva, kad netko primi svetu Pričest u smrtnome grijehu. Taj prima Pričest samo vanjskim načinom, ali bez ikakve koristi i još više roni u grijehe; drugo samo nutarnjim načinom, kad netko prima ovaj nebeski kruh sa živom željom, jer ga ne može stvarno primiti; treće, kad netko u stanju milosti posvećujuće primi stvarno sveto Tijelo Isusovo u sv.Hostiji.

2. A ima li, djeco, duhovna sv.Pričest kakva smisla i ima li čovjek koristi od nje? Sigurno da imade, i svaki je pravi kršćanin visoko cijeni. Vi znate, da na svijetu ima raznih posuda. Tako imade posuda od zlata, a ima ih i od srebra. Iako je zlatna posuda dragocjenija, ipak nitko razborit ne će odbaciti srebrne posude, jer i ona imade veliku crijednost. Duhovna sv.Pričest slična je ovoj srebrnoj posudi u poredbi sa zlathom posudom stvarne svete Pričesti. Ona nam pribavlja od Boga slične milosti, kao i stvarna sveta Pričest.

Vi ste već, djeco, sigurno čuli, kako je Isus naš ozdravio bezbrojne bolesnike za vrijeme svoga zemaljskoga života. Tako onu ženu, koja se dotakla Njegova svetog odijela i odmah ozdravila od tečenja krvi. Tako onu grbavu ženu, na koju je stavio svoje svete ruke, i ona je odmah ozdravila. Tako onoga gubavca, kojemu je stavio na glavu svoju svetu ruku, i on je odmah ozdravio. Tako onoga gluhoga i nijemog čovjeka, kojemu je stavio prste u uši i usta, i on je odmah pročuo i progovorio. Tako i bezbrojne druge bolesnike. Ali mi vidimo kod Isusa još nešto. Bilo je i takvih bolesnika, koje je On ozdravio, makar nije došao k njima niti ih je taknuo. Tako je k Njemu došao jedan poganski kapetan i molio, da bi ozdravio njegova teško bolesnog slugu. Taj je kapetan imao veliku i živu vjeru u Isusovu moć, pa je zato rekao Isusu, kad je htio poći k njemu u kuću: "Gospodine, nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ, i ozdravit će sluga moj". To se Isusu silno svidjelo, i on je rekao satniku: "Idi, neka ti bude, kako si vjerovao!" U isti čas je sluga ozdravio.

Vidite, djeco draga, kako je Isus moćan, i kako je Isus dragi dobar prema ljudima? On je ozdravio slugu ovoga poganskog kapetana, jer je imao živu vjeru u Njegovu moć, i jer je kapetan ljubio svoga slugu i silno želio, da bi ozdravio. Ozdravio ga je, makar nije ni koraka načinio u njegovu kuću.

A ako Isus može tako nešto učiniti, zašto ne bi mogao doći duhovnim načinom u našu dušu, kad ga netko živo želi primiti i ima živu vjeru u Njegovu dobrotu i moć? To je sasvim razumljiva stvar, i tako nas uči sv.Crkva, Duhom Svetim vođena, koja se ne može prevariti u jednoj takvoj stvari.

Ima li još koja korist od duhovne sv.Pričesti? Ima, djeco! Ona je vrlo dobra priprava za stvarnu sv.Pričest. To vam je nešto slično, kao i dolazak Isusov na svijet u betlehemskoj štalici. Kada je Isus došao na svijet? Možda odmah, kad je Bog obećao Adamu i Evi, da će im poslati Spasitelja? Ne, nego tekar nakon nekoliko hiljada godina, kad je svijet bio duboko pao i onda se u njemu rodila silna čežnja, da bi došao Spasitelj. Tek onda je Isus došao na svijet. Isto tako nerado dolazi u dušu, koja slabo ili nikako ne čezne za Njim. A kad se netko često duhovno pričešćuje, onda u Njemu raste sve više čežnja za dragim Isusom, i takav čovjek će onda biti vrlo dobro pripravljen, da primi Isusa stvarno u sv.Pričesti pod prilikama kruha. Duhovna dakle sv.Pričest imade golemu vrijednost za ljude i zato se, kako rekosmo, svaki pravi kršćanin, mora njom marljivo služiti.

3. Kako se možemo duhovno pričestiti? Za duhovnu sv. Pričest nije propisan nikakav poseban oblik, i čovjek može svaki to udesiti, kako njegovoj duši najbolje odgovara. Isus ne traži lijepih riječi, nego žarku ljubav i srce, koje ljubi. Ali, ako bi to nekome pravilo poteškoće, i želi imati ipak neki oblik, prema kojemu da se pričešćuje duhovno, može to učiniti na način, kako vam ga pruža svaki bolji molitvenik. Takav može to učiniti otprilike ovako: "Isuse moj, vjerujem, da si prisutan u Presv.Sakramentu; ufan se u Te, jer si beskrajno milosrdan; ljubim Te, jer si neizmjerno do-

bar. Ja se kajem od srca za sve grijehe svega svoga života i odlučujem čvrsto, radije umrijeti, nego Tebe ikada više uvrijediti. Ja bih Te vruće želio primiti u sv.Pričesti, ali mi nije moguće (nisam natašte, na putu sam, na poslu sam u tvornici i t.d.). A budući, da Te ne mogu primiti stvarno u sv.Pričesti, smiluj mi se, pa dođi bar duhovnim načinom u moju siromašnu dušu i obogati je svojim svetim milostima".

Eto kratke i dovoljne priprave za duhovnu sv.Pričest. A onda, kao da je Isus stvarno došao, pristoji se, da Mu ukratko i zahvalimo za veliko dobročinstvo. Ni za to nije potreban nikakav poseban oblik, jer kako rekosmo, Isus gleda na srce i ljubav, a ne na prazne riječi. Ali evo jedan oblik za one, koji baš hoće:"Isuse moj! Ti si bio tako dobar, da se duhovnim načinom svratiš u moju siromašnu dušu. Hvala Ti od sveg srca! Ja Ti se klanjam svim žarom srca svojega i želim da budem s Tobom sjedinjen zauvijek. Ne daj, Isuse, moj, da se ikada od Tebe rastavim! Tvoj sveti blagoslov neka me prati sada i do konca života moga. Amen!

4. Pita se, kada se možemo duhovno pričestkti? Duhovno pričestiti se možemo svaki sat, pače, kako je Isus rekao onoj svetoj duši, Benigni Consolato, što češće, to Mu je milije, pače i svaki četvrt sata, tko može i hoće. Za tu duhovnu sv.Pričest ne traži se nikakav post niti dozvola ispovjednika. Krasna prilika za duhov.svetu Pričest jest sveta Misa, za one, koji se ne pričešćuju stvarno iz bilo kojeg razloga. Nadalje, kad je blagoslov s Presvetim Sakramentom, i kad dođemo posjetiti Isusa u Presvetom Sakramentu u svetohraništu. Cijenite dakle, djeco visoko duhovnu svetu Pričest. Isusa ćete razveseliti, a sebe obogatiti i posvetiti.

P O U K A   Z A   S V E T U   P O T V R D U

XXIII. APOSTOLI PRIMAJU DUHA SVETOGA

Draga djeco!

Čuli ste već, kako je Isus dragi bio razapet na križ, umro i bio pokopan. Ali je treći dan slavno uskrsnuo iz groba i onda se kroz četrdeset dana često javljao svojim dragim apostolima, da ih pouči o svemu, što im je bilo potrebno znati, kada pođu propovijedati Evanđelje svemu svijetu. Nakon četrdeset dana Isus je uzašao slavno na nebo. Ali je prije toga naredio apostolima, da nikuda ne odlaze iz Jeruzalema, nego čekaju, dok na njih ne sađe Duh Sveti. I apostoli su poslušali. Otišli su u dvoranu, gdje je Isus imao s njima Posljednju večeru i gdje je ustanovio žrtvu svete Mise, o kojoj smo govorili. Tu su se zatvorili, a bilo ih je zajedno oko sto i dvadeset ljudi. Tu su dakle bili sveti

apostoli Petar i Ivan, Jakov i Andrija, Filip i Toma, Bartolomej i Matej, Jakov i Simon, Juda Tadej i Matija, koji je došao na mjesto Jude izdajnika po izboru svetih apostola. Napose je među njima bila Majka Božja s više pobožnih žena, koje su nekada pratile i pomagale Isusa. Kao što smo rekli bilo ih je svih zajedno apostola i učenika s pobožnim ženama oko sto i dvadeset ljudi.

1. Što su radili tamo? Sveto Pismo kaže, da su svi zajedno ustrajali u neprekidnoj molitvi zajedno s Majkom Božjom i pobožnim ženama. Molitvom su se pripravljali na dolazak Duha Svetoga. Kad je prošlo deset dana od Uzašašća, a pedeset od Uskrsnuća Isusova, i oni bili svi zajedno na istom mjestu, nastao je odjednom šum s neba, kao kad dolazi silan vjetar, i napunio je svu kuću, gdje su sjedili. Onda su se pokazali ognjeni jezici, razdijeljeni, i sjeli po jedan na svakog od prisutnih u dvorani. U isti čas su se svi napunili Duha Svetoga i počeli govoriti raznim jezicima, kao što im je Duh Sveti davao da govore.

Što vidimo iz ovoga događaja Svetoga Pisma, djeco draga? Vidimo ponajprije, kako se divno ispunilo obećanje dragoga Isusa. Prije naime nego je Isus pošao u svoju gorku muku, držao je s apostolima, kao što smo već rekli, Posljednju Večeru u toj istoj dvorani. Tu im je dao mnoge divne pouke. Ali im je dao i jedno divno obećanje, naime, da će im poslati Duha Svetoga. "I Ja ću moliti Oca, rekao je tada Isus, i dat će vam drugoga Utješitelja, da ostane s vama do vijeka. Duh istine, kojega svijet ne može primiti, jer ga ne vidi, niti ga poznaje".

A to divno obećanje je Isus dragi sada divno ispunio, jer je On Bog, koji nikada ne može prevariti a ni prevaren biti. Poslao je Duha Svetoga svim svetim apostolima, Majci Božjoj, pobožnim ženama, koje su bile tamo i svim učenicima, koji su bili sabrani. Svi su dakle ovi, koji su bili sabrani u dvorani Posljednje večere, primili Duha Svetoga, kao što Ga i mi primamo u sakramentu svete Potvrde.

2. A što su primili apostoli, kad su primili Duha Svetoga? Primili su velike i divne stvari. Ponajprije, porasli su u milosti posvećujućoj. A to nije mala stvar. Milost je naime posvećujuća ono divno svadbeno odijelo, bez kojega nijedan čovjek ne može ući u nebo. A to odijelo je to divnije, što je tko više porastao u milosti posvećujućoj.

Apostoli su nadalje primili sedam darova Duha Svetoga. Primili su dar mudrosti. A to je velika stvar. Evo, djeco draga, mnogi i premnogi ljudi misle, da je najsretniji čovjek na ovome svijetu, koji imade puno imutka: zlata, srebra, kuća, vinograda, automobila i drugih stvari. A to je velika varka. Pravu vrijednost imadu samo stvari preko groba, jer sve, što je na svijetu, brzo prolazi, sve to, kako veli Isus naš, kvari rđa i moljac i tatovi kradu. Ali toga ne razumiju mnogi i mnogi ljudi, jer im manjka dar mudorsti Duha Svetoga. Sveti ljudi, kao recimo sv.Pavao, koji je imao taj dar, smatrali su sve na ovom svijetu za blato u poredbi sa životom vječnim, pa su se trudili oko pravoga života u nebu i postigli ga. Pomogao im je dar mudrosti Duha Svetoga.

Sveti su apostoli primili nadalje s Duhom Svetim dar razuma. I to je divna stvar, jer nam pomaže, da možemo svoju svetu vjeru katoličku razlikovati od raznih krivih nauka. A tih je danas pun svijet. A pristati uz krivu nauku znači izgubiti dušu. Veoma je dakle velika stvar dar razuma, koji je Duh Sveti dao apostolima toga dana. Taj je dar pomogao sv. Katarini, djevici i mučenici, da je pobijedila u raspravi mnoge poganske mudrace, koji su se s njom prepirali, da li je istina kršćanstvo ili poganstvo.

Sveti su apostoli primili nadalje s Duhom Svetim dar znanja. I to je velik i dragocjeni dar, jer nam pomaže, da jasno shvatimo pojedine istine naše svete vjere i bez posebnog studiranja. Tako čitamo o sijedom starcu Simeonu, da je došao u hram, kad je Majka Božja donijela maloga Isusa u Jeruzalem, da ga prikaže Bogu. Starac Simeon je odmah pošao do Nje, uzeo Isusa iz Njezinih svetih ruku i odmah počeo slaviti Boga, što je poslao Sina svoga konačno na svijet, da spasi ljude od propasti. Odakle Simeonu to znanje, da je Isus Bog, makar je bio sakriven u tijelu maloga djeteta? Dao mu ga je Duh Sveti.

Sveti su apostoli nadalje primili toga dana i dar savjeta, a to je opet velik i dragocjen dar, koji nas može spasiti iz velikih nevolja u nekim prilikama. Tako znamo, kako su na smrt progonili sv.Atanazija biskupa. I kad su za njim jurili u čamcu po rijeci Nilu, sreli su se s Atanazijem, ali ga nisu prepoznali, pa su ga upitali, da li je vidio Atanazija i da li je daleko još od njih? Svetac nije smio lagati, a reći im sve bilo je opasno za život. Zato im je mirno rekao:"Nije daleko od vas." Svetac nije lagao, a oni su pak, misleći da će ga brzo stići, pojurili uz rijeku i tako se svetac spasio.

Apostoli su nadalje s Duhom Svetim toga dana primili i dar jakosti. To je veoma važna stvar. Jer kršćanin može doći u veliku stisku radi svoje vjere. Tako je sv. Ivan Nepomuk bio teško mučen, jer nije htio odati ispovijedne tajne. I konačno su ga bacili u rijeku, gdje se utopio. Odakle mu snaga za mučeništvo? Od Duha Svetoga.

Apostoli su nadalje primili s Duhom Svetim dar pobožnosti. A to je velika stvar, jer nam pomaže, da nastojimo Bogu sve više omiljeti i volju Njegovu izvršiti. A što je tko Bogu miliji, to bolje za njega i na ovom i na drugom svijetu.

Apostoli su nadalje primili s Duhom Svetim i dar straha Božjega. To je opet veoma velika stvar, jer nam pomaže više se bojati uvrede Boga nego svega zla na svijetu. Tako ona trojica svetih mladića, jer su se Boga bojali, nisu htjeli pasti na koljena pred lažnim bogom od gline i zlata, što ga je dao načiniti kralj Nabukodonozor. Radije su se dali baciti u ognjenu peć, I jer su se Boga bojali, zato ih je Bog spasio i proslavio na zemlji i na nebu.

No mi vidimo, da su uz sedam darova Duha Svetoga apostoli primili toga dana i neke izvanredne darove, kojih ne dobivaju svi, kad primaju svetu Potvrdu. Tako su oni odmah

nakon dolaska Duha Svetoga izašli van propovijedati. Toga dana bilo je u Jeruzalemu mnogo naroda raznih jezika iz svih dijelova golemoga rimskoga carstva. Ali gle! Kad su sveti apostoli počeli propovijedati, svaki ih je razumio u svom jeziku. Kad su to ti narodi čuli, a kako velimo, bilo ih je mnogo, jer Sveto Pismo nabraja kojih sedamnaest raznih naroda, silno su se divili. Našlo se i podrugljivaca, koji su rekli, da su se apostoli napili vina, pa da zato govore raznim jezicima. Ali je onda sv.Petar u ime svih odgovorio, da je to laž, jer je istom jutro, kad se ne pije vino, nego da oni imadu taj dar od Boga Duha Svetoga, kojega su malo prije primili.

3. A što možemo naučiti iz ovog događaja, kad su apostoli primili Duha Svetoga? Vidjeli smo, da su se oni kroz punih deset dana žarkom molitvom pripremali na dolazak Duha Svetoga. Slično moramo činiti i mi, kad želimo primiti sakramenat svete Potvrde. Pripremati se moramo na nj skrušenom molitvom i dostojnim primitkom sakramenta sv.ispovijedi i pričesti, da ovaj božanski gost, Duh Sveti, uzmogne onda u našu dušu izliti obilje svojih svetih darova. Zato se i daje pouka o sakramentu sv.Potvrde mladeži, jer je sv.Potvrda za njih isto, što je za apostole na dan Duhova bio dolazak Duha Svetoga.

"""""""

XXIV. REDOVNI DJELITELJ - IZVANREDNI DJELITELJ

Draga djeco!

Gospodin Isus Krist je više puta obećao, da će poslati Duha Svetoga, i da će Ga primiti ne samo apostoli, nego uopće svi, koji budu u Njega vjerovali. Zadnji put smo vidjeli, kako Ga je obećao apostolima prigodom Posljednje večere i dao na dan Duhova u Jeruzalemu. No još prije toga, kada se jednom prepirao sa tvrdokornim Židovima, rekao je Isus: "Tko je žedan, neka dođe k Meni i pije. Koji u Mene vjeruje, kao što Pismo reče, iz Njegova tijela poteći će rijeke vode žive. A ovo reče za Duha, kojega poslije primiše oni, koji vjeruju u ime Njegovo, jer Duh Sveti još ne bijaše dan, jer Isus još nije bio proslavljen". I kako je ispunio obećanje dano apostolima na Posljednjoj večeri, tako je ispunio i obećanje, da će svi, koji vjeruju u Njega primiti Duha Svetoga. A to biva u svetom Sakramentu Potvrde. Budući pak da je sakramenat vidljiv znak, kojim se daje nevidljiva milost, a za svaki sakramenat je Isus odredio, tko će ga dijeliti, to se pita, tko je djelitelj sakramenta svete Potvrde?

1. Odgovor na to pitanje možemo naći u Sv.Pismu. Iza blagdana Duhova počela se sveta vjera Isusova brzo širiti na sve strane iz Jeruzalema. Tako su vjeru Isusovu prihvatili i mnogi ljudi u gradu Samariji i okolici. Tu vjeru

propovijedao im je sv.Filip đakon. Narod je veoma pazio na riječi Filipove, jer je Filip imao i dar čudesa od Boga, kojima je potvrđivao, da je istina ono, što on njima govori. Kad su dakle s velikom radošću prihvatili tu vjeru, Filip ih je onda sve pokrstio, i muževe i žene.

To su saznali sv.apostoli, koji su bili u Jeruzalemu. I kad su čuli, da je Samarija prihvatila vjeru Isusovu, otišli su k njima tamo sv.Petar i sv.Ivan apostol. Sv.Pismo kaže, da su se apostoli pomolili za njih, da prime Duha Svetoga, jer još na nijednoga od njih nije bio došao. Bili su samo kršteni. A kako su primili Duha Svetoga? Kaže Sv. Pismo, da su apostoli položili na njih ruke, i oni su svi primili Duha Svetoga. Drugim riječima podijelili su im sv. sakramenat Potvrde. Učinili su to naime vanjskim znakom, kad su položili na njih ruke. Podijelili su im nevidljivu milost, Duha Svetoga. Učinili su to po naredbi Isusovoj, kad je Duh Sveti doista sišao na njih, jer sami od sebe jednostavnim polaganjem ruku ne bi nikada bili mogli dati Duha Svetoga. Podijelili su im dakle sakramenat svete Potvrde.

Iz Svetoga Pisma dakle vidimo, da je redoviti djelitelj sv.Potvrde samo biskup, jer su i apostoli bili biskupi. Đakoni nisu dakle mogli dijeliti sakramenta svete Potvrde, jer bi inače sv.Filip đakon bio podijelio i taj sakramenat Samarjanima, kad im je dijelio sveti krst. Ali eto, on je javio stvar svetim apostolima, i onda su oni došli i podijelili im sakramenat Potvrde, da tako nadopune, što je pokrštenim Samarjanima još manjkalo. Dijeljenje Duha Svetoga bijaše dakle povlastica apostola. Odatle slijedi, da je ta povlastica prešla na njihove nasljednike u službi. A ti nasljednici su katolički biskupi.

2. No da je samo biskup redoviti djelitelj sakramenta svete Ptvrde, to se vidi i iz crkvene predaje. Dijeljenje svete Potvrde oduvijek se smatralo osobitom povlasticom biskupa. I kad su ustali razni novotari i počeli širiti kojekakve zablude, sveti je Opći Crkveni Sabor u Tridentu udario čak prokletstvom one, koji bi tvrdili, da redoviti djelitelj svete Potvrde nije samo biskup, nego svaki obični svećenik.

Da je biskup redoviti djelitelj sv.Potvrde, to ima i svoj razlog. Kao što se naime u svijetu mladići, kad dođu do određene dobi, upisuju u vojsku, tako se upisuju i u Isusovu vojsku, kad izađu iz dječačke dobi, a to biva primanjem svete Potvrde. U svakoj pak vojsci postoje i vođe, koji naređuju upis i koji vode borbu. Tako i u vojsci Isusovoj postoje odgovorni vođe, da Isusovi vojnici izvrše svoju dužnost. Ti vođe su biskupi, nasljednici svetih apostola, a ne obični svećenici.

3. Ipak može i obični svećenik dijeliti svetu Potvrdu u iznimnim slučajevima, ako za to dobije ovlast od vrhovnog Poglavara Crkve, Pape. Tako je volja Kristova.

A zašto je tako? Može se katkada desiti, djeco, da u nekim krajevima nema možda biskupa, a krizma se mora obavi-

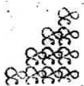
ti. Ili, ako možda i ima biskup, ali mu tkogod priječi vršenje njegove svete službe. Da u takvim slučajevima ne bi ostala djeca bez sv.Potvrde, može Papa podijeliti vlast dijeljenja svete Potvrde kojom čestitom svećeniku. Tako su na primjer Pape bili dali dozvolu dijeljenja svete potvrde nekim misionarima isusovcima u Braziliji u prijašnje doba, jer je to silno velika zemlja, i biskup nije ni mogao svuda doći. Tako su Pape dali dozvolu dijeljenja svete Potvrde i gvardijanu franjevačkog samostana u Palestini, kao čuvaru Svete Zemlje, prije nego je uspostavljen tamo latinski patrijarhat, jer je zemlja bila pod vlašću muslimana i pogibao za katolike velika, a biskupa nije bilo.

Danas daje Papa vlast dijeliti potvrdu i onim kardinalima, koji nisu biskupi, pa onda opatima ili prelatima, koji upravljaju manjim dijelovima Crkve, kao da su biskupije. Isto tako daje iz razloga, koje smo prije naveli, tako zvanim apostolskim prefektima i vikarima u dalekim poganskim misijskim zemljama, makar nisu biskupi, da ne bi duhovno stradala ona dječica tamo, koja su primila sveti krst.

4. Međutim, djeco draga, tkogod dijelio svetu Potvrdu, bio to biskup ili u iznimnom slučaju u vrijeme kakve nevolje, obični svećenik, svaki je dijeli samo po naredbi Krista, koji je gospodar sakramenata. Samo od Gospodina Isusa Krista dolazi snaga svetim sakramentima bez razlike, a ne od čovjeka. Kao što je Isus samim dodirom svoga svetoga odijela ozdravio ženu od tečenja krvi, ili onoga slijepca od rođenja dodirom blata, ili grbavu ženu stavljanjem ruke na njezina grbava leđa, ili jednoga gubavca dodirom ruke na glavi, ili nijemoga pljuvačkom svojih svetih usta, tako je i ovdje, kod dijeljenja sv.sakramenta Potvrde, Isus onaj, koji daje Duha Svetoga, a biskupi i svećenici su sluge Njegove.

On je odredio, da se polaganjem ruku dade Duh Sveti. Redovito biva to polaganjem biskupovih ruku, to jest redoviti djelitelj sv.Potvrde je biskup. U iznimnim slučajevima, dozvolom Pape, može je podijeliti i običan svećenik, kao što smo vidjeli.

U svakom slučaju valja visoko cijeniti sakramenat sv. Potvrde, kao veliki dar Božji, koji nam pomaže, da kroz bure i oluje ovoga života izađemo pobjednici i prispijemo sretno u vječnu domovinu, za koju smo stvoreni.

XXV. TVAR I LIK SAKRAMENTA SVETE POTVRDE

Draga djeco!

Sveti sakramenti su vidljivi ili osjetni znakovi, od Krista Gospodina trajno ustanovljeni za podjeljivanje nevidljivih milosti. Tako je i kod sakramenta sv.Potvrde, kojim se daje Duh Sveti, da možemo svoju vjeru javno prizna-

vati i po njoj živjeti. Koja je dakle tvar ili vanjski znak i lik sakramenta svete Potvrde?

1. Tvar sv.sakramenta Potvrde može biti daljnja i bliža. Daljnja tvar sakramenta sv.Potvrde je ulje od masline. Ulje se odvajkada rabi u ljudskom životu. Dobiva se od drveta masline, koja najbolje uspijeva u zemljama oko Sredozemnoga mora. Kad se uljem namaže neka kruta stvar, ona se omekša, kao što se može svatko osvjedočiti. Nadalje, ako se ulje ulije u svjetiljku i zapali u njemu stijenj, onda ono lijepo svijetli, kao što možemo vidjeti u onim malim crvenim svjetiljkama u crkvama, gdje gori tako zvano vječno svijetlo. Nadalje, ako se uljem namaže ljudsko tijelo, ono biva nekako jače i gipkije. Tako znamo iz povijesti, da su se u staro doba mazali uljem oni tako zvani olimpijski igrači ili natjecatelji, kad su se natjecali za pobjedni lovorvijenac. Konačno kad kaplja ulja padne na primjer na odijelo ili platno, ono se veoma teško ili nikako ne da više izbrisati odanle.

Zato je ulje veoma zgodna tvar za sakramenat sv.Potvrde, jer svojim svojstvima krasno prikazuje djelovanje ovog svetog Sakramenta. Ponajprije, po ovom svetom sakramentu Potvrde mi postajemo djelovanjem Duha Svetoga drugi ljudi, Ne više oni surovi ljudi, koji ne poznaju Boga ni bližnjega, nego blagi i dobri, puni ljubavi prema Bogu i bližnjemu, kao što i ulje smekša, rekli smo, krute stvari. Nadalje sv.Potvrda djelovanjem Duha Svetoga biva svijetlo našoj duši na stazama ovoga života. Već smo govorili, kako se mnogi ljudi varaju u prosuđivanju stvari. Stvari ovoga svijeta smatraju za suho zlato, a stvari onoga svijeta, koje jedino vrijede, smatraju za ništicu. Tako sami sebe gorko varaju, pa ako pravodobno ne uvide svoje zablude, gorko će se jednom kajati. Da se ne moraju dakle kajati, pomaže im Duh Sveti preko sakramenta sv.Potvrde, prosvjetljujući njihov razum, kao što i ulje u onoj svjetiljci pred svetim Otajstvom rasvjetljuje u noći crkvu. Sv.Potvrda diže naše misli i želje k nebu, puteni čovjek biva nebeski čovjek. Nadalje sv.Potvrda jača našu dušu, da bude spremna nešto i pretrpjeti za svoju vjeru, a ne samo dotle biti kršćanin, dok imaš koristi materijalne od te vjere. Čovjek dakle kršćanin biva po svetoj Potvrdi jači, kao što su i oni stari grčki olimpijski borci bili čvršći i gipkiji, kad bi se namazali dobro maslinovim uljem. Konačno maslinovo ulje, kao što smo rekli, ostavlja gotovo neizbrisive mrlje na odijelu ili platnu kamo padne. I zato je također zgodna tvar za sakramenat svete Potvrde. Ovaj naime sakramenat, kao što ćemo još kasnije vidjeti, ostavlja u duši, kada se primi, neizbrisivi biljeg, koji čovjeka prati kroz svu vječnost, bilo u nebu, bilo u paklu. U nebu za njegovu proslavu, u paklu za njegovu sramotu, što je proigrao dragocjene milosti Božje.

Ali ulje nije samo kod dijeljenja sakramenta svete Potvrde. Ono veoma fino miriši, jer se u ulje miješa i balzam. A što je taj balzam? To je mirisna gusta tekućina ili smola, koja se dobiva od nekog drveta na Istoku. Svojstva toga balzama je ne samo divan fini miris, nego i ljekovitost. On se

upotrebljava u medicini za brže zacjeljivanje rana, na primjer nakon operacija! U staro doba su ga Egipćani mnogo upotrebljavali uz ostalo za balzamiranje svojih mrtvaca. Upravo je začudno, kako su se mogla održati mrtva njihova tjelesa po nekoliko tisuća godina neraspadnuta. Balzam dakle ima svojstvo, da čuva tijelo od raspadanja. I u tom je balzam također vrlo zgodna tvar, zajedno s uljem pomiješan, za sakramenat svete Potvrde. Jer taj sveti sakramenat djelovanjem Duha Svetoga, kada se primi, čuva dušu od truleža grijeha i opačina, koje tako strašno zaudaraju pred Bogom, kao što su zavist, nečistoća, lakomost, proždrljivost, oholost, i tako dalje. Čuva dušu od raspadanja, do koje ju dovodi grijeh i čuva je neokrnjenu za život vječni. Ulje dakle i balzam, zajedno pomiješani, vrlo su zgodna i lijepa tvar sakramenta svete Potvrde.

No da budu još ljepša i divnija tvar toga sakramenta, oni se najsvečanije blagoslivlju u katedralnim crkvama na Veliki četvrtak. Kako znate, djeco, na taj dan obavlja biskup vrlo svečanu službu Božju u katedrali, jer je to spomen ustanovljenja presv.Euharistije, pa po primjeru Isusovu pere tada i noge dvanaestorici staraca, koji predstavljaju dvanaest apostola. Pod svetom Misom svečano donose svećenici pred biskupa nekoliko posuda ulja i jednu posudu balzama mirisnoga. Biskup to najsvečanije blagoslivlje. Jedan dio se upotrebljava za bolesnike, posvete oltara i druge svrhe svetoga bogoslužja, a jedan dio za dijeljenje sv. Potvrde, pomiješan sa mirisnim balzamom.

To bi bila daljnja tvar svetog sakramenta Potvrde, kao što smo razložili. Bliža pak tvar sv.sakramenta Potvrde jest mazanje tom svetom krizmom na čelu i polaganje desne ruke biskupove na čelo potvrđenika, kad mu podjeljuje svetu Potvrdu.

2. Pita se sada: Koji je lik sv.sakramenta Potvrde? Lik sv.sakramenta Potvrde su one riječi, što ih biskup izgovara istodobno, kad maže čelo potvrđenika svetom krizmom. Tada govori nad svakim pojedinim: "N. znamenujem te znakom križa, i potvrđujem te krizmom spasenja u ime Oca i Sina i Duha Svetoga". I dok to govori, biskup načini tri puta znak križa nad potvrđenikom. Taj lik sv.Potvrde veoma je zgodan. Zašto? Zato jer lijepo označuje glavne učinke sv. sakramenta Potvrde.

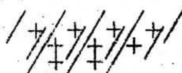
Ponajprije kad govori "u ime Oca i Sina i Duha Svetoga", označuje se glavni činitelj svega dobra, pa i u ovom svetom sakramentu, a to je Presveto Trojstvo. Kad izgovara riječi "bilježim te znakom križa", označuje se biljeg, kojim potvrđeni vjernik, dotada slabić, postaje jaki vojnik Kristov, oboružan mnogo jačim oružjem, nego što je sve oružje ovoga svijeta, to jest svetim križem Gospodina našega Isusa Krista. Nikakvi topovi ni avioni ni tankovi ni atomske bombe ne mogu svladati snagu svetoga križa Isusova, kako dokazuju bezbrojni sveti mučenici kroz dugu povijest svete Crkve Božje. Zato i izgovara biskup one druge riječi: "Potvrđujem te!" Kršćanin postaje sličan atletama, koji su, u ono staro doba zadivljavali svijet svojom snagom. Oni su

bili namazani običnim uljem maslinovim. Ovi su pomazani svetom krizmom kao vidljivim znakom, da se označi nevidljiva i neslomiva snaga Boga Duha Svetoga, koja ih čini nesavladivima, dokgod se Njega drže.

3. Kao što ste vidjeli, djeco draga, sve što čini sveta Crkva i čime se služi u svom svetom bogoslužju i svojim svetim sakramentima i obredima, sve je to puno dubokog značenja i diže nas do visina neizmjernog Boga, koji je izvor svega dobra na zemlji i na nebu.

Zato valja biti prožet svetim strahopočitanjem kod primanja ovoga sakramenta. I tvar i lik mogu se pričiniti komu sasvim neznatni. Neznatna je stvar ono par kapi svete krizme, što nam biskup stavi na čelo. Kratke su veoma riječi, što ih izgovori biskup, dok maže naše čelo svetom krizmom. Ali ne zaboravimo nikada, da iza tvari i lika stoji Bog Duh Sveti. Bog, čijoj moći nema kraja. Zar nije Bog rekao samo jednu jedinu riječ:"Neka bude!", i postalo je nebo i zemlja? Zar nije Bog rekao jednu jedinu riječ:"Neka bude!", i postalo je sunce, mjesec i zvijezde? Zar nije Bog rekao jednu jedinu riječ:"Neka bude!" i nastala su mora, izvori, rijeke, polja, šume, ribe, životinje?

Isto tako, kako smo rekli, može se činiti komu sasvim neznatna stvar ono par kapi svete krizme i ono nekoliko riječi biskupovih, dok maže čelo potvrđenika svetom krizmom. Ali iza njega stoji Bog, Duh Sveti, svemogući Bog, koji kao što je nekoć jednom riječju stvorio čitav svijet, vidljivi i nevidljivi, tako može još lakše ovim neznatnim stvarima dati snagu, da od slaboga djeteta učine najvećeg junaka svijeta, da ga utvrde u dobru na ovom svijetu i da ga onda kao pobjednika Kristova okrune jednom u vječnom životu neprolaznom krunom slave.

XXVI. KAKO BISKUP DIJELI SVETI SAKRAMENAT POTVRDE

Draga djeco!

Već smo više puta spomenuli, da je sveta Potvrda velika i uzvišena stvar, na koju se moramo što dostojnije pripraviti. Slabo bi se pripravio za sv.Potvrdu, tko bi došao na nju u gizdavom odijelu, da mu se ljudi dive, a duša bi mu bila zaprljana kojekakvim grijesima. Svaki dakle potvrđenik, da se uzmogne dostojno pripraviti, mora najprije biti poučen o tom svetom sakramentu, i prije nego ga primi, lijepo se ispovjediti i primiti svetu Pričest, da bude dionikom što većih milosti Boga Duha Svetoga. Svaki krizmanik mora imati svoga kuma ili kumu. Pritom ne valja gledati, koji je kum bogatiji, nego koji je kreposniji i bolji, da svoje kumče pomogne kasnije molitvom i dobrim savjetima, i opomenama, da se uzdrži cijeli život na pravom putu, koji

vodi u život vječni. To je svrha kumstva, a ne možda bogati darovi. Kad je pak pojedinac poučen i dobro pripremljen za sv.Potvrdu, onda ide sa kumom u crkvu gdje biskup dijeli sv. Potvrdu. To obična biva u katedralnoj crkvi, ali biskup dolazi, kad mu je moguće i u svaku pojedinu župu, da tamošnjoj mladeži podijeli sakramenat svete Potvrde napose. Kako dakle biskup dijeli sv.Potvrdu, i što morate vi pritom činiti, djeco?

1. Ponajprije svi moraju prije početka sv.Potvrde biti već u crkvi, ili, ako se možda dijeli izvan crkve, na mjestu, da vide biskupa i čuju. I prije i poslije dijeljenja sv.Potvrde, obično se služi sv.Misa, kojoj se pristoji da svi potvrđenici sa kumovima prisustvuju. Prije Potvrde, da se još lijepo saberu, a poslije sv.Potvrde, da se lijepo zahvale Bogu na golemom daru, koji im je dao.

Kad su dakle svi sabrani i sve spremno za dijeljenje sv. Potvrde, onda dolazi biskup sa svećenstvom. Biskup je obučen u roketu, štolu i pluvijal s mitrom na glavi. Pred njim se nosi biskupski križ i štap. Kod oltara ili gdje se dijeli krizma, stane, a svi potvrđenici sa svojim kumovima kleknu i mole sa župnikom ili kojim svećenikom. Tko predmoli, prekriži se i počne: "Dođi Duše Sveti, napuni srca tvojih vjernih i Tvoje ljubavi oganj u njima užezi! Pošalji Duha Svetoga i stvorit će se. I obnovit ćeš lice zemlje. Pomolimo se. Bože, koji si srca vjernih poučio rasvjetljenjem Duha Svetoga, daj nam po istom Duhu, što je pravo razumjeti i njegovim se vazda utjehama veseliti. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen." Onda svi zajedno mole sa župnikom ili svećenikom čin vjere. "Vjerujem u Te, Bože moj, da si jedan jedini božanstvom, a troj osobama: Otac, Sin i Duh Sveti. Vjerujem, da je druga osoba, Sin Božji, krepošću Duha Svetoga čovjekom postao, rodio se i sve nas otkupio; da će doći suditi žive i mrtve: da će dobre naplatiti slavom nebeskom, a grješnike kazniti mukama paklenima. Vjerujem nadalje sve, što vjeruje i vjerovati uči sveta mati Crkva rimokatolička. A sve to vjerujem zato, jer si to navijestio Ti, Bože, koji si neizmjerna mudrost, koji ne možeš prevariti niti prevaren biti, jer sve znaš i vidiš. O Bože, umnoži vjeru moju!"

Zatim svi mole čin ufanja. "Ufam se u Te, premilostivi Bože moj, da ćeš mi po zaslugama muke i smrti Isusove i po mojim dobrim djelima s pomoću Tvojom učinjenima, oprostiti sve grijehe i dati slavu nebesku. A to se ufam zato, jer Ti, svemogući Bože, dati možeš, što si obećao i u obećanju svojem stalan si i vjeran. O Bože, objači ufanje moje!"

Konačno mole čin ljubavi: "Ljubim Te, Bože moj, svim srcem i dušom svojom, nada sve, i više nego samoga sebe; jer si Ti sam po sebi svake ljubavi dostojan, i radi Tebe ljubim bližnjega svoga, kao samoga sebe. O Bože, užezi ognjem ljubavi svoje srce moje, te iz ove goruće ljubavi prema Tebi, jako se kajem, što sam ikada uvrijedio Tebe, neizmjerno dobro. Mrzim na sve grijehe života svoga, i to više nego na ikoje drugo zlo. O,da Te nisam nikada uvrijedio! Tvrdo obećajem, da ću se čuvati svakoga grijeha, te volim umrijeti, nego ikojim grijehom, a osobito smrtnim uvrijediti Tebe, najveće dobro. A sve ću počinjene grijehe po milosti Tvojoj

iskreno ispovjediti i dostojnu za njih pokoru činiti. Smiluj mi se dakle, svemogući Isuse, i budite mi na pomoć, milostiva Marijo i sveti Josip. Amen".

2. Nakon tih molitava, biskup u sredini oltara, skinuvši mitru, okrene se prema potvrđenicima, koji kleče i sklopljenim rukama moli: "Duh sveti sašao na vas i snaga Svetišnjega čuvala vas od grijeha!" Amen! Nato se biskup križa govoreći: "Pomoć je naša u imenu Gospodnjem. Koji je stvorio nebo i zemlju. Gospodine, usliši molitvu moju. I vapaj moj k Tebi neka dođe. Gospodin s vama. I s duhom tvojim. Onda raširi ruke nad potvrđenicima i kaže: Pomolimo se. Svemogući vječni Bože, koji se dostojao preporoditi ove sluge Tvoje vodom i Duhom Svetim; i koji si im dao otpuštenje svih grijeha; pošalji na njih sedmerostrukog Duha Svetoga Tvoga utješitelja s neba". Amen! "Duha mudrosti i razuma.Amen. Duha savjeta i jakosti. Amen. Duha znanja i pobožnosti.Amen. Napuni ih Duhom straha Tvojega, i obilježi ih znakom križa Kristova, za život umilostivljen vječni. Po istome Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu Tvojemu: koji s Tobom živi i vlada u jedinstvu istoga Duha Svetoga, Bog, po sve vijeke vjekova!" Amen!

3. Ako se potvrđenici nisu već prije poredali, što je najbolje, ako je moguće radi prostora i broja potvrđenika, onda se sada odmah svrstavaju lijepo u red. Sprijeda kleči kumče, a iza njega stoji njegov kum ili kuma. Svaki potvrđenik kod nas imade sa sobom bijelu vrpcu, koju stavi kum njegov kumčetu oko vrata najprije, dok ne bude pomazan svetom krizmom. Isto tako svako kumče mora držati u ruci potvrdnu cedulju, koju mu izdaje njegov dušobrižnik. Bez te cedulje ne će se redovito moći pripustiti k sv.Potvrdi.

Onda biskup pod mitrom dolazi do prvoga, koji kleči. Uz njega ide svećenstvo, od kojih jedan nosi biskupski križ, drugi štap, jedan posudicu sa sv.krizmom, jedan koji uzima cedulje i čita ime, da biskup znade. Ministranti nose zapaljene svijeće s jedne i druge strane pratnje biskupove. Biskup je, kao što smo vidjeli, već jedanput raširio ruke nad svima potvrđenicima. Ali to još nije bilo ono pravo polaganje ruke, kojim se podjeljuje Potvrda, odnosno daje Duh Sveti. On to čini sada nad svakim pojedinim. Kad svećenik, koji ide uz njega, uzme cedulju potvrđenika i kaže biskupu ime, kakvo će potvrđenik imati na krizmi (to je drugo od onoga na svetome krstu), onda biskup zamoči palac svoje desne ruke u svetu krizmu, koju mu svećenik pruži, stavi desnu svoju ruku na glavu potvrđenikovu, palcem mu načini na čelu znak svetoga križa i u isti mah izgovara riječi, lik Potvrde: "Ne., znamenujem te znakom križa i potvrđujem te krizmom spasenja. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga". I načini nad njim tri put znak križa. Nato se odgovara: "Amen!" Dok biskup maže čelo potvrđenikovo i izgovara te riječi, kumče kleči sklopljenih ruku u pobožnom stavu, a kum čitavo to vrijeme drži desnu ruku na desnom ramenu svoga kumčeta, i za vrijeme još, dok biskup desnom rukom svojom udari potvrđenika lako po obrazu i kaže: "Mir s tobom!" Potvrđenik je dakle primio sakramenat sv.Potvrde, i onda mu

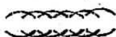
kum odmah iza toga veže čelo s onom vrpcom, koju je dosada imao oko vrata, da se sveta krizma upije. Potvrđenik kleči tako s povezanom vrpcom oko čela i pobožno se moli, dok ne dođe određeni za to svećenik, koji onda skine vrpcu i s njom ili i vatom obriže pomno dio čela, gdje je bilo pomazano svetom krizmom. Sve se te vrpce i vata onda skupe u košarici, koju nosi poslužnik, i spale, a pepeo se baca na posvećeno mjesto, da se svete stvari ne bi izložile nedostojnom postupanju. Biskup je, rekli smo, načinio krizmeniku znak križa na čelu, u znamen, da se nikad ne smije stidjeti svoje svete vjere, nego ima vjeru u Raspetoga otvoreno ispovijedati. Udarac po licu ima ga opominjati, da za svoju vjeru mora biti spreman i trpjeti, ako treba, i samu smrt.

4. Kad su svi primili svetu potvrdu, biskup polazi k oltaru i očisti palac kruhom i solju i opere ruke. I ta se voda mora baciti na sveto mjesto, jer je došla u dodir sa svetom krizmom. Kroz to vrijeme govore svećenici, koji su uz njega: "Potvrdi, Bože, ovo, što si učinio u nama: od hrama svetoga Tvoga, koji je u Jeruzalemu. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetome. Kako bijaše u početku, i sada i uvijek i u vijeke vjekova. Amen. Potvrdi, Bože, ovo, što si djelovao u nama: od hrama svetoga Tvoga, koji je u Jeruzalemu". Nato biskup u sredini oltara, odloživši mitru, moli: "Pokaži nam, Gospode, milosrđe svoje. I spasenje svoje podaj nam. Gospodine, usliši molitvu moju. I vapaj k Tebi neka dođe. Gospodin s vama. I s duhom tvojim." Onda sklopi ruke, a svi potvrđenici dotle kleče, dok biskup moli: "Pomolimo se: Bože, koji si apostolima svojim dao Duha Svetoga, i htio da se preko njih i njihovih nasljednika daje ostalim vjernicima: pogledaj milostiv na službu naše poniznosti, i podaj, da srca onih, čija smo čela pomazali svetom krizmom, i obilježili znakom sv.Križa, isti Duh Sveti dolazeći na njih, stanujući u njima usavrši dostojno hram slave svoje. Koji s Ocem i Sinom i istim Duhom Svetim živiš i vladaš Bog, u vijeke vjekova". Amen!

Nato biskup kaže: "Evo, tako će se blagosloviti svaki čovjek, koji se boji Gospoda." Onda se okrene prema potvrđenicima i načini nad njima znak križa govoreći: "Blagoslovio vas Gospod iz Siona, da vidite dobra Jeruzalema u sve dane života svojega, i imate život vječni". Amen!

Poslije blagoslova jedan svećenik izmoli, a svi potvrđenici s njime zajedno Očenaš, Zdravo Marijo i Vjerovanje apostolsko.

Kako smo već rekli, obično odmah iza svete Potvrde slijedi jedna sv.Misa, kojoj neka prisustvuju svi potvrđenici, da još jednom dostojno zahvale dragom Bogu za golemi dar svete Potvrde. Tek onda neka se u miru raziđu. I neka se te velike milosti sjećaju ne samo čitavoga toga dana, nego cijeloga svoga života i živu životom dostojnim kršćanina.

XXVII. UČINCI SAKRAMENTA SVETE POTVRDE

Draga djeco!

Sveti Pavao apostol bio je više godina zatvoren u tamnici radi propovijedanja Evanđelja Kristova. Kad je bio drugi put zatvoren u Rimu i očekivao najteže dane, a svi su ga prijatelji, osim sv. Luke, ostavili, zaželio je, da još jednom vidi svoga najmilijega učenika Timoteja, kojeg je bio posvetio za biskupa, a koji je bio daleko od Njega u Maloj Aziji, u gradu Efezu. Zato je napisao tom svom dragom učeniku još jednu poslanicu, u kojoj mu među ostalim kaže i veoma stavlja na srce: "Podnosi sa mnom napore kao dobar vojnik Isusa Krista." (II. Tim 2, 3)

Tim je riječima sv. Pavao dao razumjeti svima kršćanima na svijetu, da onaj, koji hoće pobožno živjeti na zemlji, mora biti spreman na mnoge nevolje, a često puta i na mučeničku smrt radi imena Isusova. A to nije lagana stvar. Odakle čovjeku snaga, da sve to podnese? Ako dragi Bog traži od nas, da budemo spremni na glad i žeđu, na bičeve i tamnice, na oganj i svakojake muke, pa i samu smrt radi imena Božjega, onda se On kao dobar Otac morao pobrinuti i za pomoć, da sve to možemo podnijeti, jer zna, da smo po sebi sami ništica. I Bog se dragi divno pobrinuo. Ustanovio je u tu svrhu sveti sakramenat Potvrde, koji proizvodi u našoj duši dva poglavita učinka: milost, koja jača, i neizbrisivi biljeg.

1, Kad smo primili sv. sakramenat krsta, onda smo se rodili na vrhunaravni život i postali djeca Božja. Primili smo prvu milost posvećujuću.

Međutim čovjek ne ostaje uvijek malo dijete na tom svijetu, nego raste i razvija se u odrasla čovjeka. Tako biva i u vrhunaravnom pogledu. Kršćanin se razvija i tek po sakramentu sv. Potvrde dobiva potpuno ime i znamenovanje kršćanina. Sv. Krst daje prvu milost posvećujuću, sv. Potvrda umnožava milost posvećujuću. Kada dijete odraste i bude sposobno da izvršuje svoja građanska prava i dužnosti, onda ih država uzima u vojsku. Svaki vojnik mora biti hrabar i neustrašiv. Mora, kad treba, i oružjem u ruci braniti prava svoje domovine. Ne smije ih se stidjeti. Ne smije se bojati ići u borbu za ta prava.

Tako biva i u vrhunaravnom pogledu. Kad je čovjek postao jednom dijete Božje, baštinik kraljevstva nebeskoga, onda se on nikada više ne smije stidjeti imena Božjega, onda se on nikada ne smije bojati braniti čast i prava Božja, nego ako je potrebno, mora biti spreman i život svoj položiti za Boga. U tu svrhu daje mu se po sakramentu sv. Potvrde potrebna snaga i jakost. Događa se dakle s nama ono isto, što se dogodilo sa sv. apostolima na dan Duhova. Oni su prije dolaska Duha Svetoga bili strašljivi kao djeca. Uoči gorke muke Isusove, oni su se svi razbjegli po maslinicima i vinogradima. Kad su se pak opet sastali, onda su se dobro zatvorili u kući Posljednje Večere, da ne bi tko iznenada provalio u kuću i njih odveo pred sud. Ali što vidimo iza toga? Kada je Duh Sveti sašao nad njih u slici gorućih jezika, oni su postali hrabri kao lavovi.

Odmah su izašli na javni trg u Jeruzalemu i počeli propovijedati Isusa svima, koji su se tamo nalazili, makar su znali, da ih Židovi mogu zgrabiti i odvesti u tamnicu. I oni su ih malo kasnije zbilja uhvatili i bacili u tamnicu. Što više, oni su ih izbili šibama. Prijetili su im se i grozili još više. Ali sve to nije koristilo, jer je sv.Petar u ime sviju rekao sucima:"Više se valja pokoravati Bogu negoli ljudima!" I ne samo to, djeco draga. Sv.Jakova apostola bacio je Herod Agripa u tamnicu i dao mu mačem odsjeći glavu. Bacio je u tamnicu i sv.Petra. Ali oni nisu zatajili Isusa, nego su ga i dalje ispovijedali sve do smrt. Sv.Ivana bacili su kasnije u kotao vreloga ulja i prognali na otok Patmos. Sv.Andriju pribili su na križ. Sv.Bartolu ogulili su živome kožu od glave do pete. Sv.Šimuna su prepilili pilom. Sv.Matiji su odsjekli sjekirom glavu. Sv.Pavlu su odsjekli mačem glavu, sv.Jakoba drugoga su odvukli ne vrh jeruzalemskoga hrama i bacili ga na zemlju. Kad su vidjeli, da još živi, dotukli su ga kamenjem i kolcima. Svi su apostoli prošli mučeništvo tko veće tko manje, ali su ipak ostali vjerni Kristu Bogu i neustrašivi do konca svoga života.

A otkuda to njima? Vidjeli smo, djeco, da su prije bili plašljivi kao djeca. Ta snaga im je došla od Boga Duha Svetoga. Eto divnog učinka sakramenta sv.Potvrde. Zato se na svakom potvrđeniku ispunja ono obećanje Krista Gospodina, što ga je On dao apostolima prije nego će uzaći na nebo: "Primit ćete jakost Duha Svetoga, kad siđe na vas, i bit ćete Mi svjedoci u Jeruzalemu i po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje".

I mi svi moramo biti na svoj način svjedoci Kristovi, jer je Krist rekao: "Tko zataji Mene pred ljudima, toga ću i Ja zatajiti pred Ocem svojim nebeskim. Tko prizna Mene pred ljudima, toga ću i Ja priznati pred Ocem svojim nebeskim." To je, kako smo već rekli, često puta veoma teško. Jer radi Krista treba katkada ostaviti obitelj, treba katkada izgubiti imanje, treba katkada izgubiti zdravlje,treba katkada izgubiti dobar glas,barem naoko,kada i poštenoga čovjeka proglase zločincem pred sudom ljudskim. Što više, treba katkada položiti i sam tjelesni život, kao što su učinili bezbrojni sveti mučenici, kao sv.Juraj , Sebastijan, Florijan, sv.Agneza, sv.Barbara, sv.Agata, sveta Lucija i tisuće i tisuće drugih.A da se sve to uzmogne podnijeti, za to se dobri Bog pobrinuo po sakramentu sv.Potvrde,kojim nam se daje s n a g a, da vjeru svoju javno uzmognemo ispovijedati i po njoj uvijek živjeti, bez obzira što se oko nas događa.

Po posvećujućoj milosti,što je primamo sv.Potvrdom,dobivamo u ovom sakramentu jamstvo za potrebne djelujuće milosti. Tako oni, koji postaju po potvrdi vojnici Kristovi dobivaju pomoć protiv napasti niskih strasti,koje se baš u mladenačko doba najčešće javljaju, pomoć proti zamamljivim napastima u svijetu, kamo mladići obično odilaze i nisu više pod nadzorom brižnog oca i majke, pomoć, da svaki u svom staležu radi i djeluje na proširenju kraljevstva Božjega na zemlji. To je vrijedno istaknuti napose u današnje doba, kad Pape neumorno oozivaju sve katolike svijeta na su-

djelovanje u hijerarhijskom apostolatu, na pomaganje svećenicima u njihovom radu oko spasavanja duša.A to svi mogu, jer milost jačanja, primljena u sv.Potvrdi,prati i obilje darova Duha Svetoga.

2. Drugi učinak sv.sakramenta Potvrde jest,da bilježi dušu potvrđenikaneizbrisivim biljegom.Zato se sv.sakramenat Potvrde može primiti samo jedanput u životu,kao i sv.Krst i sv.Red.

Po krsnom biljegu čovjek postaje građanin kraljevstva Božjega.Po biljegu sv.Potvrde postaje vojnik Kristov.Krist je Gospodin došao na svijet,da sruši kraljevstvo sotonino i da sve ljude privede k Bogu.On je naš vrhovni vojskovođa u borbi s paklom. Njegova je zastava znak sv.Križa.Kad smo primili sakramenat sv.Potvrde,onda kao da smo položili prisegu na zastavu Kristovu,na znak sv.križa, kao što i obični zemaljski vojnici polažu prisegu na vojničku zastavu. Po toj prisezi,koju smo položili na zastavu Kristovu,zastavu sv. križa,dužni smo,dok smo živi na tome svijetu,da se odvažno borimo i neustrašivo ispovijedamo sveto ime Isusovo, sveto ime Božje.

Najveća sramota za vojnika na tome svijetu jest,ako izda svoju vojničku zastavu,svoga vladara, pogazi svoju prisegu. Najveća sramota i za kršćanina na zemlji i u vječnosti bit će,ako pogazi zakletvu,koju je dao Kristu Gospodinu,prisegavši na zastavu sv.križa.Budući da se naime biljeg sakramenta sv.Potvrde ne može nikada izbrisati,on će ga pratiti kroz svu vječnost i u samome paklu,gdje će mu služiti na vječnu sramotu,što je izdao svoga Boga i prebjegao đavlu, svome najvećem krvniku,kao što će isti biljeg biti vječna slava svetih boraca Božjih, koji su ostali vjerni svome Isusu na toj zemlji,kraj svih boli, jada i nevolja, što su ih imali podnijeti. Dne 18.lipnja slavi sv.Crkva dva brata mučenika Marka i Marcelijana. Njih je dao pribiti na križ sudac Fabijan po nalogu cara Dioklecijana,jer se nisu htjeli odreći Krista. I kad su već visjeli na križu, obećao im je sudac, da će ih skinuti i pokloniti im život, ako se odreknu Krista. Nato je Marko rekao:"Mi radmo trpimo iz ljubavi prema Isusu i ostajemo mu vjerni!" I tako su obojica umrli na križu, a sada evo već hiljadu šest stotina godina uživaju u nebu, jer su ostali vjerni prisezi kao vojnici Kristovi. Takvi morate biti i vi.

XXVIII. DUHOVNA PUNOLJETNOST

Draga djeco!

Godine 1597. bilo je u Japanu osuđeno na smrt mnogo katoličkih svećenika,redovnika, ali i običnih ljudi radi sv.vjere Isusove. Ali se među njima našlo i nekoliko dječaka. Bili su to ministranti, osuđeni također na smrt radi vjere u Krista Gospodina. Jedan od njih je imao deset godina, drugi trinaest, a treći četrnaest godina. Jedan se

zvao Ljudevit, drugi Antun i treći Toma. Svi su bili članovi Trećeg Reda sv.Franje Asiškoga,a primili su bili sv.Potvrdu tek pred nekoliko mjeseci. Ali gle, ti dječaci nisu se ni najmanje plašili strašne smrti na koju su bili osuđeni. Što više, oni su blistali od sreće i išli radosni na stratište, kao da idu na svadbu ili na krasnu kakvu gozbu. Kad su došli tamo, najmlađi od njih, koji se zvao Ljudevit, odmah je potražio najmanji križ,na koji će biti pribijen, jer su svi bili osuđeni na smrt na križu. Poljubio je pobožno svoj križ i legao na nj,da ga pribiju. Kad su svi bili pribijeni na križ i križevi dignuti i zabodeni u zemlju, onda je svećenik o.Petar zapjevao usprskos strašnoj muci Tedeum ili Tebe Boga hvalimo, koji su zajedno s njime otpjevali svi,koji su bili osuđeni na smrt. Kad je Tedeum bio otpjevan, čekali su mali ministranti, da će isti svećenik, kako im je bio obećao, početi i Psalam "Hvalite,djeco,Gospoda", koji su oni davno prije izvršenja osude bili naučili lijepo pjevati. Ali dobri pater se usprkos strašnoj muci na križu tako zamislio u divno nebo,koje ga čeka, da je zaboravio početi taj Psalam, kako su željeli njegovi dragi ministranti mučenici. Onda je trinaestgodišnji Antun sam započeo da pjeva Psalam, a Ljudevit i Toma su se odmah pridružili pjevanju i zajedno, kao mali anđeli, otjevali taj krasni Psalam "Hvalite,djeco, Gospoda". Još prije nego su dospjeli ispjevati "slava Ocu i Sinu i Duhu Svetome", jedan od krvnika probo je svojim kopljem srce maloga Antuna. Ljudevit, najmlađi od te trojice, pjevao je dalje sam Psalam do konca. Baš se bio okrenuo k dragom o.Petru,svećeniku,da ga upita, koji bi sada Psalam zapjevao, kad li krvnik dođe do njega i probode i njegovo mlado srce kopljem. Otišli su kao mučenici, da prime krunu vječnoga života u lijepom i divnom nebu.

1. Što vidimo, djeco draga, kod ovih malih japanskih mučenika dječaka? Mi se čudimo toliko ostalim brojnim svećenicima i redovnicima. To su bili ljudi u muževnim godinama, koji su prošli već mnoge životne borbe, podnijeli mnoge nevolje i gladi i žeđe i bdjenja i svakojakih mrtvenja, pa su nekako lakše mogli snositi muke razapinjanja. Bili su u godinama, bili su punoljetni.

Ali nešto sasvim drugo je kod ovih dječaka. Baš zato, jer su bili dječaci, nisu bili vični na neke posebne napore i muke. Živjeli su pod skrbi svojih dragih roditelja, koji su im pribavljali što im je trebalo. Nisu bili samostalni, nisu bili punoljetni.

Ali gle, kad je došla osuda na smrt, kad je došlo izvršenje smrt.osude, kad je došlo razapinjanje na križ, kad su došle nečuvene muke razapinjanja, oni su se pokazali potpuno dorasli odraslima, što više, još su ih gotovo natkrilili svojim veseljem i radošću, svojim divnim pjevanjem u smrtnoj muci.Nisu bili punoljetni tijelom, nisu još imali građanskih prava, nisu još služili carske vojske. Ali, ako nisu bili punoljetni tijelom, bili su potpuno puniljetni duhom, što su dokazali svojom sviješću dužnosti kršćanske, svojim hrabrim, junačkim i, rekli bismo, natčovječnim držanjem u muci. Odakle to, djeco? Sigurno ne od njih samih. Radila je tu snaga Boga Duha Svetoga, jer su tek koji mjesec prije toga, kako smo rekli, primili sakramenat sv.Po-

tvrde. Po sakramentu pak sv.Potvrde primili su milost jakosti, kako smo već prije tumačili, da mogu podnijeti sve muke, pa i smrt, kad je trebalo, da ostanu vjerni svome Bogu i da ne iznevjere vojničke prisege zastavi Isusovoj, zastavi sv.Križa. Ispunilo se dakle i tu ono, što veli veliki Papa Leon XIII.u jednoj svojoj enciklici: "U većoj mjeri (negoli kod Krsta) daruje Duh Sveti duši po sv.Potvrdi za postojanost u punosnažnoj djelatnosti kršćanskoga života. Od Njega je dakle došla pobjeda mučenika i triumf djevica nad zavođenjima propasti".

2. Rekli smo, djeco draga, da ovi mali japanski mučenici nisu bili punoljetni tijelom, ali su bili punoljetni duhom. I tu im je punoljetnost dao sv.sakramenat Potvrde. Možemo dakle nazvati sv.Potvrdu sakramentom duhovne punoljetnosti ili kršćanske zrelosti.

Primanjem sv.krsta mi se rađamo za vrhunaravni život djece Božje, kao što se i tijelom rađamo za obični ljudski život. Krst rađa kršćane, a sakramenat sv.Potvrde ih usavršuje. Ono, što je u običnom građanskom životu puniljetnost, dozrelost, samostalnost, to je u redu milosti sv.Potvrda. Krst je, možemo reći, sakramenat kršćanskog djetinjstva, a Potvrda je sakramenat kršćanske zrelosti. To je razlog, da se nekada Potvrda kod prijašnjih kršćana zvala naprosto savršenstvo, usavršenje. Sveti su oci učili, da kršćanin postaje savršen istom po primitku sakramenta sv.Potvrde. I kako Krist znači zapravo pomazan, govorili su, da se ime kršćanin može nositi s punim pravom istom onda, kada krštenik bude pomazan sv.krizmom, odnosno kad primi sakramenat sv.potvrde. Istina, mi postajemo već po Krstu pravi kršćani, pravi članovi Crkve Božje. Ali i novorođeno dijete jest pravi čovjek i član građanskog društva, građanin. Ali nitko ne kaže, osim možda šaleći se, da je dijete na primjer u kolijevci građanin. Istom kad postane punoljetan i samostalan, postaje i nosilac svih prava i dužnosti građanina, državljanina. Tako isto i u vrhunaravnom pogledu ne daje Krist nego istom sv.Potvrda potpuno ime i značaj kršćanina.

3. Ali punoljetnost, djeco draga, kakvu vi dobivate po sakramentu sv.Potvrde, ne daje samo prava, nego nalaže i dužnosti. A što odatle slijedi?

U blizini grada Napulja bila su g.79.poslije Krista zasuta od lave i pepela vulkana Vezuva tri čitava grada, Herkulanej, Stabije i Pompeji. Sad su opet otkopali Pompeje i Herkulanej i našli u njima mnogo zanimivih stvari. Među ostalim našli su u pepelu okamenjenog jednog rimskog vojnika u potpunoj opremi. U ruci je držao koplje, na glavi imao kacigu, o boku pripasan vojnički mač. Kako to, da su ga takva našli? Kad su svi bježali, zašto nije i on pobjegao? Evo zašto! Vojnik je očito bio tada na straži. A po vojničkim propisima stražar ne smije nikada ostaviti svoga stražarskog mjesta, dok ne dođe zamjena. Inače pada pod vojni sud i biva najstrože kažnjen. Tako je eto strogo u svjetovnoj vojsci, tako je strogo za punoljetne građane, koji služe vojsku zemaljskog vladara. Taj vojnik bio je svijestan svoje vojničke dužnosti i zato je izdržao do kraja, dok nije umro na svome stražarskom mjestu. Tako ga je

zasipao pepeo iz vulkana i tu se okamenio, dok ga nakon hiljadu i osam stotina godina nisu iskopali iz pepela, kao primjer vjernog vršenja dužnosti i shvaćanja građanske punoljetnosti i vojničke dužnosti.

Ne moramo li tako činiti i mi, djeco, koji smo postali punoljetni po sakramentu sv.Potvrde? Da! I mi moramo tako činiti. Tako su eto učinili i oni mali japanski mučenici. I bilo bi neizmjerno žalosno, kad bi nas u tom prestigli poganski vojnici, koji nikad nisu poznavali pravoga Boga i Njegove ljubavi i dobrote.

A koje nam dužnosti nalaže duhovna punoljetnost? Potpuno obdržavanje cjelokupnog zakona Božjega. Kakve li sramote, da vojnik Kristov izda svoga Boga! Kakve li sramote, da duhovno punoljetni građanin Božji psuje i proklinje sveto ime Božje! Kakve li sramote, da punoljetni građanin Božji ne dolazi nedjeljom i blagdanom k sv.Misi! Kakve li sramote, da punoljetni građanin Božji ne prizna više starijih, poglavara, prezire oca i majku! Kakve li sramote, da ubije čovjeka, bludno griješi, krade,vara, ogovara, kleveće, uzme tuđu ženu! Kakve li sramote, ako bude ohol, lakom, zavidan, pijanica i lijenčina! To je izdajnik, a ne vojnik Kristov, izdajnik, koji je pogazio zakletvu na zastavu Kristovu, zastavu sv.križa. To nije punoljetan građanin Božji, nego luđak, koji ne zaslužuje imena kršćanin.

Sasvim su drukčiji pravi punoljetni građani Božji, pravi vojnici Kristovi, koji su primili sakramenat sv.Potvrde. Oni vjerno vrše zapovijedi svoga zapovjednika Krista. Oni za Njega i Njegovu Crkvu idu u boj, boj protiv sotone, vlastite pokvarene naravi i opakoga svijeta. Oni idu za Krista i Crkvu Njegovu, ako treba, i u smrt, kao što su to sjajno dokazali oni mali japanski mučenici, o kojima smo govorili na početku. I vi budite takvi!

S A D R Ž A J

KATEHETSKE PROPOVIJEDI - I. DIO

B O G - K R I S T - C R K V A

I. B O G.

a) S t v o r i t e l j

b) O d a k l e z l o?

c) N a j b o l j i O t a c

II. K R I S T

d) K r i s t o v ž i v o t na zemlji do početka javnog djelovanja

KATEHETSKE PROPOVIJEDI - II. DIO

III. C R K V A

IV. D O D A T A K

j) Spremanje djece za prvu sv. ispovijed, pričest i sv. potvrdu

ISPOVJEDNA POUKA

PRIČESNA POUKA

POUKA ZA SV. POTVRDU

=========

"PROPOVIJEDI" izdaje Nadbiskupski duhovni stol - Zagreb, Kaptol 31.

Uređuje: BORIĆ Nikola-kanonik, Zagreb, Kaptol 3.

Umnoženo u 600 primjeraka ciklostilom Nadb. duhov. stola - Zagreb, Kaptol 31, za isključivu upotrebu svećenstva.

ZAGREB 1956.